

Willy Hartner

Oslo 1925

SÆMUNDAR-EDDA

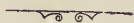

EDDUKVÆÐI

FINNUR JÓNSSON

BJÓ TIL PRENTUNAR

REYKJAVÍK

KOSTNAÐARMAÐUR: SIGURÐUR KRISTJÁNSSON

1905

Prentsmiöja D. Östlunds.

Hjer birtist á prenti í fyrsta sinn á Íslandi bók sú, er alment hefur verið kölluð „Sæmundar-edda“ síðan á 17. öld og á eru gömul kvæði, flest ort á 10. og 11. öld um goð og fornhetjur og fl. Jeg hef haldið þessu nafni, þótt það sje með öllu óvíst, hvort Sæmundur prestur fráði Sigfússon (d. 1133), er þau eru kend við, hefur átt nokkuð við þau eða ekki. Um það og kvæði þessi yfir höfuð að tala get jeg vísað til þess, er jeg hef sagt um þau í bókmentasögu minni bæði hjinni dönsku og nú hinnu íslensku, svo og til deiluritgjörðar próf. B. M. Ólsens og minnar í Tímariti hins ísl. Bókmentafjelags.

Kvæði þessi eru aðallega í einu skinnhandriti, 2365 meðal fjórblöðunga í Gamlasafni á hinnu konunglegu bókhöfðu í Kaupmannahöfn. Þetta handrit er heimsfrægt og svo að segja einstakt í sinni röð. Það er útgefið í ljósmyndum ásamt prentuðum texta 1891. Handritið er ritað um 1270, en er því miður ekki til fult. Eitt kver (8 blöð) hefur glatast úr því; endar megíamálið í Sigrdrífumálum 28₂ og hefst aftur með Sigurðarkviðu enni meiri 5₂ (með orðinu: saka). Endirinn á Sigrdrífumálum finst í pappírusskriftum, en er eflaust hinn frumkveðni endir. Fyrstu 4 vísurnar í Sig. kv. enni meiri eru teknar úr Völsungasögu, og eiga þær ekki saman, þannig, að þær sjöu beint áfram-

hald hver af annari, en eflaust allar úr þessu sama kvæði. Völsúngasaga er að miklu leyti ekki annað en þessi fornkvæði færð og skeytt saman í vanalega sögu; og má af henni nokkurnveginn greinilega sjá, hvaða efni hefur verið á kverinu, sem týnt er úr handritinu, hvort sem það efni hefur verið eitt eða fleiri kvæði.

Svo er til brot (6 blöð) í Árnasafni, í 748 meðal fjórblöðunga, af öðru eddukvæðahandriti frá því um 1300. Á þessu broti eru: Hárbarðsljóð frá 19₇, Baldrs draumar (og eru þeir aðeins í þessu hdr.), Skírnismál til 28. vísu, Vafþrúðnismál frá v. 20₂, Grímnismál, Hymiskviða, og loks upphafið á lesmálskaflanum fyrir framan Völundarkviðu.

Í Snorra-eddu eru allmörg erindi einkum úr Völuspá, Vafþrúðnis- og Grímnismálum. Völuspá er enn fremur í Hauksbók (þar er kvæðið aflagað í mörgu og ritað síðar en meginbókin, um 1350). Sigrdrifumál eru og að miklu leyti í Völsúngasögu; þar eru og nokkrar vísur úr Reginsmálum svo og í Nornagestspætti, Helreið Brynhildar og í Nornagestspætti. Rígspula er hvergi nema í Wormsbók af Snorra-eddu (í Árnasafni), Hyndluljóð aðeins í Flateyjarbók, Gróttasöngur aðeins í Konungsbók og Trektarbók Snorra-eddu.

Völuspá en skamma er sett inn í Hyndluljóð, en er alt annað kvæði. Hvergi nema í pappírskókum finnast Grógaldur og Fjölsvinnsmál, og sama er að segja um Sólarljóð. Þetta kvæði á eiginlega ekkert skylt við eddukvæðin, en finnst í handritum oft saman við þau, og í mörgum útgáfum; af því að það á fyrirmynd sína í eddukvæðunum og af því að þess hefur verið óskað, að það væri látið fylgja

kvæðunum, hefur það verið tekið upp í bók þessa; en kvæðið er alkristilegt, og ekki ort fyrir en á 12. öld.

Aðalhandritunum er hjer fylgt, að því undanteknu, 1, að rjettritun hefur verið gerð samkvæm við sig sjálfa og hagað eftir aldri kvæðanna (frekara um það síðar) og bragfræðisreglum fornanna; 2, að leiðrjettíngar eru teknar upp, þar sem leshættir handritanna eru auðsjáanlega rángir, en ekki verður hjer gerð nánari grein fyrir þessum leiðrjettíngum eða frá hverjum þær eru runnar; um það get jeg vísað til útgáfu minnar hinnar þýsku (Leipzig 1888 og 1890) og annara nýrri útgáfna. Einstöku orð eru látin óröskuð, þótt óskiljandi sje, og þá oft einkend með: †; 3, að eins á stöku stað er bætt við til uppfyllíngar, og er þá viðbótin sett í hornsviga (í 54. v. á bls. 241 eiga að standa bogsvigar); 4, víða eru innskot vísna, vísuorða og víshelminga í handritunum; jeg hef látið alt þetta halda sjer, en prentað allar þesskonar heilar og hálfar vísur með smáletri, en sett í bogsviga þar sem þessar viðbætur eru partar af vísunum. Með þessu móti má lesa þær vísur, sem saman eiga og mynda kvæðið, sem eina heild sjer, eða lesa alt saman í einu eftir vild og eftir því, hverja trú menn hafa á slíkum innskotum.

Hvað ritháttinn sjálfan snertir, er hann yfir höfuð sem í fornritum, þar sem ritháttur er samræmdur. Jeg hef þó ekki getað fengið af mjer að hafa hann ekki í stökum atriðum nokkuð eldri og nær því, sem málmyndir voru í raun og veru, þegar kvæðin voru ort, og gildir það um þau öll, og hvar sem þau hafa verið ort. Mjer finst það vera sjálfsgöð skylda að hafa það svo, og skal nú hið helsta af því tagi talið.

Jeg hef yfir höfuð ritað stutt hljóð (broddlausu stafi) í orðum, þar sem hljóðið lengdist á Íslandi, en ekki fyr en eftir 1200, svo sem *folk, solginn, skalm, hals, ulfr, halfr*, osfrv. Samdrátturinn *já* úr (eldra) *éa* (*jó* úr *éu*) er ekki hafður, heldur ritað *éa, éu*, svo og *ia*, t. d. *séa* (sjá), *knéum* (knjóm, knjám), *þriar* (þrjár), *fla, fjá*: = hata osfrv., enda heimtar kveðandin oft (eða oftast) þessar myndir. Heldur ekki er samdrátturinn *éi* í *é* eða *áa* í *á* hafður nema á stöku stað; því er ritað — og af sömu ástæðum — *fáa* (fá), *náa* (ná), *áar* (ár), *séir* (sér), *knéi* (kné), osfrv. sbr. *Þóarr* stundum (f. *Þórr*). Ritað er *i* (ekki *e*) í *kvinna* (eign. flt.) af *kona*, svo og *brinna, rinna* (áhrifslausar sagnir, f. *brenna* og *renna*; *brinna* — *brann* sbr. *finna* — *fann*). Ritað er *o* í *goll, goð* (og í mannanöfnum *Goð-*), *fogl, troll*. Gerður er munur ekki aðeins á æ og œ, heldur og á ö og ø; ö hef jeg haft; með því hljóði, sem þessi stafur táknar, berum vjer nú fram *u*-hljóðvarpið af *a*, og hefði það verið alt of ógeðfelt að nota aðra stafsmynd, sem líka af öðrum ástæðum hefði verið tilgángslaus. Af líkum ástæðum hef jeg látið hið forna *u*-hljóðvarp af *á* látið ótáknað. Hljóðstafur er mjög víða feldur úr *es* og *est* og *eru* (þetta þá eftir hdr. prentað *ro*) eftir bragfræðisreglum; í *es* (= sem) og *ek* er hljóðstafurinn allvíðast feldur úr og *s, k* þá hnýtt aftan í undanfarandi orð eða sögn (*þars, þás; drapk, vask, biðk*, osfrv; *þars* er enn í dag haft einkum af skáldum vorum); ennfremur er *a* stundum felt úr í *at* eða orðið dregið saman við undanfarandi *þvi* og *svá* (*þvit, svát*, sbr. *þótt* f. *þó at*). Þegar í hdr. stendur t. d. *varká ek* (þ. e. var—ek—*a* [neitunarorð] *ek*) er það dregið saman í *varkak*

(ritað *vaskak*); sbr. orðmyndir sem *myndigak* (ú-
myndiga ek f. mynda—ek—a ek). Ritað er *ð f. d*
 í þátíð og kvennkynsorðum svo sem *fylgða, hvíld*,
 enda er svo oftast í hdr. sjálfu. *v* er sett á undan
r þar sem hljóðstafasamband krefst (t. d. í *vreiðr*,
vreka f. reiðr, reka). Ritað er *s f. (ýngra) r* í sagn-
 orðinu *vesa (vera)*, þar sem svo var að kveðið á
 Íslandi alt fram um 1200 (í Noregi breyttist sá fram-
 burður nokkuð fyr, skönumu eftir 1100) og í tilvís-
 unarfornafninu *es (er)*. Þessar orðmyndir eru ef til
 vill þær, sem lesendum mun geðjast síst að, en hjá
 þeim varð valla komist í þessum fornkvæðum. Jeg
 hef ritað *Hlöðvin* í stað þess sem tíðkast hefur: *Hlöð-*
yn, og er það samkvæmt því, sem Konráð Gíslason
 hjelt að rjettast væri. Jeg hef og sett inn eldri mynd-
 ina *an* (f. *en*) í merkíngunni *heldur en*. Að öðru
 leyti stafa orðmyndir sem *óru* (f. *váru*, af *vera*), *ón*
 (f. *ván*) frá hdr. sjálfu. Jeg hef alstaðar ritað *bazt-*,
 enda stendur oft svo í hdr. — Í lesmálsköflunum hef
 jeg aftur á móti viðhaft vanalega (ýngri) stafsetning
 (*er, var, guð- osfrv.*).

Ennfremur skal þess getið, að fornöfnum (sem
 súbjektum) er oft slept, þar sem þeim má eða á að
 sleppi eftir bragreglum; en stundum hef jeg haldið
 þeim, þar sem samhengið hefði orðið lesendunum
 of óljóst. Sömu leiðis hef jeg sett „gæsalappir“ utan
 um bein orð manna, til skilningsauka, þar sem mjer-
 fanst þess þurfa; vanalegast er þeirra ekki þörf, síst
 í viðræðukvæðum. Þá er út undan vísunni settar
 skammstafanir til að tákna þann sem talar; er þá oft
 aðeins annar af þeim, sem tala saman, táknaður þannig.
 Smáósamkvæmni hef jeg orðið var við, en lítið, sem
 þýðingu hefur; sbr. Leiðrjettíngar.

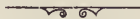
Í Völuspá og Völuspá enni skömmu er stefið prentað með skálettri. Í Hárbarðsljóðum er sumt prentað sem lesmál, þar sem auðsjáanlega engin vísugerð er á svörunum. Í Völsungakv. enni fornu eiga vísurnar 26–31 (29) eiginlega inn í miðjum lesmálskaflanum á bls. 266, þar sem til færður er vísuhelmíngur úr Völs. kv. 33 (bls. 235), en skipun hdrsins hefur hjer verið haldið óbreyttri. Hinum svonefndu Reginsmálum er skift eftir bragarhættinum í tvö kvæði með stöfunum A og B, en vísaröðin í hdr. látin halda sjer; og eins er með fugla (igðna) vísurnar í Fáfnismálum; þær eru greindar með I, II osfrv. og a, b; eflaust er hjer samsteypa af tveimur kvæðum um sama efni. Sigrdrífumál (bls. 320) er beint áframhald af Fáfnismálum í hdr. án yfirskriftar, og svo er reyndar víðar, að ný kvæði eru ekki táknuð sjerstaklega.

Skýringarnar hef jeg haft svo stuttar, sem mjer fanst hægt. Með vilja hef jeg ekki haft þær fleiri, enda hygg jeg þess ekki þurfa. Yfir höfuð ættu kvæði þessi ekki að vera erfið Íslendingum, nema einstöku goðakvæði og þá helst Völuspá, er líklega verður aldrei skýrð til fulls. Jeg veit, að margir staðir eru skýrðir á mismunandi hátt, en hjer gat jeg aðeins eða að mestu tekið tillit til þess, hver skýring mjer finst eðlilegust. — Í nafnatalinu hef jeg sett skýringar við einstöku nöfn. Teiknið : er haft fyrir =

Af 8 fyrstu örkunum hef jeg lesið eina próförk, en allar af hinum.

Staddur í Reykjavík í júlímánuði 1905

Finnur Jónsson.

Vóluspá.

---

1. Hljóðs biðk allar
helgar kindir,
meiri ok minni
mögu Heimdallar;
vildu at, Valföðr,
vel fyr teljak
forn spjöll fira,
þaus fremst of man.
2. Ek man jötna
ár of borna,
þás forðum mik
fædda höfðu;
níu mank heima,
níu íviði,
mjötvið mæran
fyr mold neðan.
3. Ar vas alda
þars Ymir byggði,

vasa sandr né sær,
 né svalar unnir;
 jörð fansk æva
 né upphiminn;
 gap vas Ginnunga,
 en gras hvergi.

4. Áðr Bors synir
 bjöðum of ypðu,
 þeir es Miðgarð
 mæran skópu;
 sól skein sunnan
 á salar steina;
 þá vas grund gróin
 gröenum lauki.

5. Sól varp sunnan,
 sinni mána,
 hendi enni hægri
 of himinjöður;
 sól þat né vissi,
 hvar hon sali átti;
 (stjörnur þat né vissu,
 hvar þær staði áttu);
 máni þat né vissi,
 hvat hann megins átti.

6. Þá gengu regin öll
 á rökstóla,
 ginnheilög goð,
 ok gættusk of þat

— — — —

Nótt ok niðjum

nöfn of gáfu,
morgin hétu
ok miðjan dag,
undorn ok aptan,
árum at telja.

7. Hittusk æsir
á Iðavelli,
þeirs hörg ok hof
hátimbruðu;
afla lögðu,
auð smíðuðu,
tangir skópu
ok tól gerðu.
8. Teflðu í túni,
teitir váru,
vas þeim véttergis
vant ór gulli,
unz þrjár kómu
þursa meyjjar,
ámátkar mjök,
ór Jötunheimum.
9. Þá gengu regin öll
á rökstóla,
ginnheilög goð,
ok gættusk of þat,
hvárt skyldi dverga
dróttir skepja
ór Brimis blóði
ok ór Bláins leggjum.

10. Þar vas Móðsognir
mæztr of orðinn
dverga allra,
en Durinn annarr;
þeir manlíkun
mörg of gerðu,
dverga í jörðu,
sem Durinn sagði.
11. Nýi ok Niði,
Norðri, Suðri,
Austri, Vestri,
Alþjófr, Dvalinn,
Bívurr, Bávurr,
Bömburr, Nóri,
Ánn ok Ánarr,
Ái, Mjöðvitnir.
12. Veigr ok Gandalfr,
Vindalfr, Þráinn,
Þekkr ok Þorinn,
Þrór, Vittr ok Littr,
Nár ok Nýráðr,
nú hefk dverga,
Reginn ok Ráðsviðr,
rétt of talða.
13. Fíli, Kíli,
Fundinn, Náli,
Heptifíli,
Hannarr, Svíurr,
Frár, Hornbori,
Frægr ok Lóni,
Aurvangr, Jari,
Eikinskjalði.
-

14. Mál es dverga
í Dvalins liði
ljóna kindum
til Lofars telja,
þeir es sóttu
frá Salarsteini
Aurvanga sjöt
til Jöruvalla.
15. Þar vas Draupnir
ok Dolgprisir,
Hár, Haugspori,
Hlévangr, Glóinn,
Skirfir, Virfir,
Skáfiðr, Ái,
Alfr ok Yngvi,
Eikinskjalði,
Fjalarr ok Frosti,
Finnr ok Ginnarr;
þat mun æ uppi,
meðan öld lifir,
langniðja-tal
til Lofars hafat.
16. Unz þrír kómu
ór því liði
öflugir ok ástkir
æsir at húsi,
fundu á landi
litt megandi
Ask ok Emblu
ørlöglausa.
17. Önd þau né áttu,
óð þau né höfðu,
lá né læti

né litu góða;
önd gaf Óðinn,
óð gaf Hœnir,
lá gaf Lóðurr
ok litu góða.

18. Ask veitk standa,
heitir Yggdrasill
hár baðmr, ausinn
hvítaauri;
þaðan koma döggar
þærs í dala falla;
stendr æ of grœnn
Urðar brunni.
19. Þaðan koma meyjar
margs vitandi
þrjár ór þeim sæ,
es und þolli stendr;
(Urð hétu eina,
aðra Verðandi,
skáru á skíði,
Skuld ena þriðju)
þær lög lögðu,
þær líf kœru,
alda börnum,
ørlög seggja.
20. Þat man hon folkvíg
fyrst í heimi,
es Gullveigu
geirum studdu
ok í höll Háars
hána brendu,

- þrýsvar brendu
þrýsvar borna,
(opt ósjaldan,
þó hon enn lifir).
21. Heiði hétu,
hvars til húsa kom,
völu velspáa,
vitti hon ganda;
seið, hvars kunni,
seið hug leikinn;
æ vas hon angan
illrar brúðar.
22. Þá gengu regin öl
á rökstóla,
ginnheilög goð,
ok gættusk of þat,
hvárt skyldi æsir
afráð gjalda,
eða skyldi goð öll
gildi eiga.
23. Fleygði Óðinn
ok í folk of skaut;
þas vas enn folkvíg
fyrst í heimi;
brotinn vas borðveggr
borgar ása,
knáttu vanir vígspá
völlu sporna.

24. Þá gengu reginöll
 á rökstóla,
 ginnheilög goð,
 ok gættusk of þat,
 hverr hefði lopt alt
 lævi blandit
 eða ætt jötuns
 Óðs mey gefna.
25. Þórr einn þar vá
 þrunginn móði,
 hann sjaldan sitr,
 es slíkt of fregn;
 á gengusk eiðar,
 orð ok særi,
 mál öll meginlig,
 es á meðal fóru.
26. Veit hon Heimdallar
 hljóð of folgit
 und heiðvönum
 helgum baðmi;
 á sér hon ausask
 aurgum forsi
 af veði Valföðrs.
Vituh er enn eða hvat?
27. Ein sat hon úti,
 þás enn aldni kom
 yggjungr ása
 ok í augu leit —

- »hvers fregnið mik?
hví freistið mín?
28. Alt veitk, Óðinn,
hvar auga falt
í enum mæra
Mímis brunni ;
drekkr mjöð Mímir
morgin hverjan
af veði Valföðrs.
Vituhð ér enn eða hvat?
29. Valði henni Herföðr
hringa ok men ;
fekk spjöll spaklig
ok spáganda ;
sá vítt ok of vítt
of veröld hverja.
30. Sá hon valkyrjur
vítt of komnar,
görvar at ríða
til Goðþjóðar.
Skuld helt skildi,
en Skögul önnur,
Gunnr, Hildir, Göndul
ok Geirskögul ;
nú eru talðar
nönnur Herjans,
görvar at ríða
grund valkyrjur.

31. Ek sá Baldri,
blóðgum tívur,
Óðins barni,
ørlög folgin;
stóð of vaxinn
völlum hæri
mær ok mjök fagr
mistilteinn.

32. Varð af meiði,
þeims mær sýndisk,
harmflaug hættlig,
Höðr nam skjóta.

Baldrs bróðir vas
of borinn snimma,
sá nam Óðins sonr
einnættir vega;
þó hann æva hendr
né höfuð kembði,
áðr á bál of bar
Baldrs andskota.

En Frigg of grét
í Fensölum
vá Valhallar.

Vituð ér enn eða hvað?

33. Hapt sá hon liggja
und Hveralundi
lægjarns líki
Loka áþekktan;
þar sitr Sigyn

þeygi of sínum
veri vel glýjuð.

Vituð ér enn eða hvat?

34. Á fellr austan
of eitrdala
söxum ok sverðum,
Slíðr heitir sú.
35. Stóð fyr norðan
á Niðavöllum
salr ór gollu
Sindra ættar,
en annarr stóð
á Ókólni,
bjórsalr jötuns,
en sá Brimir heitir.
36. Sal sá hon standa
sólu fjarri
Náströndu á,
norðr horfa dyrr;
fellu eitrdropar
inn of ljóra,
sá 's undinn salr
orma hryggjum.
37. Sá hon þar vaða
þunga strauma
menn meinsvara
ok morðvarga
ok þanns annars glepr
eyrarínu.

38. Þar sýgr Níðhöggr
nái framgengna;
slítr vargr vera.
Vituð ér enn eða hvað?
39. Austr sat en aldna
í Járnviði
ok fœddi þar
Fenris kindir;
verðr af þeim öllum
einna nökkurr
tungls tjúgari
í trolls hami.
40. Fyllisk fjörvi
feigra manna,
rýðr ragna sjöt
rauðum dreyra,
svört verða sólskin
of sumur eptir,
veðr öll válynd.
Vituð ér enn eða hvað?
41. Sat þar á haugi
ok sló hörpu
gýgjar hirðir,
glæðr Eggþér;
gól of hánum
í gaglviði
fagrrauðr hani,
sás Fjalarr heitir.

42. Gól of ásum
Gollinkambi,
sá vekr hölða
at Herjaföðrs,
en annarr gól
fyr jörð neðan
sótrauðr hani
at sölum Heljar.
43. *Geyr Garmr mjök
fyr Gnipahelli,
festr mun slitna,
en freki rinna,
fjölð veitk fræða,
framm sék lengra
of ragna rök,
römm sigtíva.*
44. Bræðr munu berjask
ok at bönum verðask,
munu systrungar
sifjum spilla,
hart 's í heimi,
hórdómr mikill,
(skeggöld, skalmöld,
skildir klofnir,
vindöld, vargöld,
áðr veröld steypisk)
mun engi maðr
öðrum þyrma.

45. Leika Míms synir,
en mjötuðr kyndisk
at enu gamla
Gjallarhorni,
hátt blæss Heimdallr,
horn 's á lopti;
mælir Óðinn
við Míms höfuð.
46. Skelfr Yggdrasils
askr standandi,
ymr aldit tré,
en jötunn losnar;
(hræðask allir
á helvegum
áðr Surtar þann
sevi of gleypir).
47. *Geyr nú Garmr mjök
fyr Gnipahelli,
festr mun slitna,
en freki rinna,
fjöld veitk fræða,
framm sék lengra
of ragna rök,
römm sigtíva.*
48. Hrymr ekr austan,
hefsk lind fyrir,
snýsk Jörmungandr
í jötunmóði;

ormr knýr unnir,
en ari hlakkar,
slítr náí niðfölr;
Naglfar losnar.

49. Kjóll ferr norðan
koma munu Heljar
of lög lýðir,
en Loki stýrir;
fara fíflmegir
með freka allir,
þeim es bróðir
Býleists í för.

50. Hvat 's með ásum?
hvat 's með álfum?
gnýr allr Jötunheimr,
æsir 'ro á þingi,
stynja dvergar
fyr steindurum
veggbergs vísir.—
vituð ér enn eða hvat?

51. Surtr ferr sunnan
með sviga lævi,
skínn af sverði
sól valtíva;
grjótbjörg gnata,
en gífr rata,
troða halir helveg,
en himinn klofnar.

52. Þá kœmr Hlínar
 harmr annarr framn,
 es Óðinn ferr
 við ulf vega,
 en bani Belja
 bjartr at Surti;
 þá mun Friggjar
 fälla angan.
53. Þá kœmr enn mikli
 mögr Sigföður,
 Víðarr vega
 at valdýri;
 lætr hann megi Hveðrungs
 mund of standa
 hjör til hjarta;
 þá 's hefnt föður.
54. Þá kœmr enn mæri
 mögr Hlödvinjar
 — — — —
 gengr Óðins sonr
 ormi mœta.
55. Drepr af móði
 Miðgarðs véurr;
 munu halir allir
 heimstöð ryðja;
 gengr fet níu
 Fjörgynjar burr
 neppr frá naðri,
 níðs ókvíðinn.

56. Sól tér sortna,
sígr fold í mar,
hverfa af himni
heiðar stjörnur;
geisar eimi
ok aldrnari;
leikr hár hiti
við himin sjalfan.
57. *Geyr nú Garmr mjök
fyr Gnipahelli,
festr mun slitna,
en freki rinna;
fjölð veitk fræða,
framm sék lengra
of ragna rök,
römm sigtíva.*
58. Sér hon upp koma
öðru sinni
jörð ór ægi
iðjagroena—;
falla forsar,
flýgr örn yfir,
sás á fjalli
fiska veiðir.
59. Finnask æsir
á Iðavelli
ok of moldpinur
mátkan dœma,

ok minnask þar
 á megingdóma
 ok á Fimbultýs
 fornar rúnar.

60. Þar munu eptir
 undrsamligar
 gollnar töflur
 í grasi finnask,
 þærs í árdaga
 áttar höfðu.

61. Munu ósánir
 akrar vaxa;
 böls mun alls batna
 mun Baldr koma;
 búa Höðr ok Baldr
 Hropts sigtoptir
 (vel val tívar,
vituð ér enn eða hvat?)

62. Þá kná Hœnir
 hlautvið kjósa
 ok burir byggva
 brœðra Tveggja
 vindheim víðan.
Vituð ér enn eða hvat?

63. Sal sér hon standa
 sólu fegra,
 gollu þakðan,
 á Gimléi;

þar skulu dyggvar
dróttir byggva
ok of aldrdaga
ynðis njóta.

64. Þá kœmr enn ríki
at regindómi
öflugr ofan,
sá's öllu ræðr.
65. Þar kœmr enn dimmi
dreki fljúgandi,
naðr fránn neðan
frá Niðafjöllum;
berr sér í fjöðrum
—flýgr völl yfir—
Níðhöggr nái;
nú mun hann søkkvask.

Hávamál.

I.

1. Gáttir allar
áðr gangi framm
(of skoðask skyli)
of skyggnask skyli;
óvíst es at vita,
hvar óvinir sitja
á fleti fyrir.
2. Gefendr heilir,
gestr es inn kominn,
hvar skal sitja sjá?
mjök es bráðr
sás á bröndum skal
síns of freista frama.
3. Elds es þörf
þeims inn es kominn
ok á knéi kalinn,

- matar ok váða
es manni þörf,
þeims hefr of fjall farit.
4. Vats es þörf
þeims til verðar kómr,
þerru ok þjóðlaðar,
góðs of æðis,
ef sér geta mætti,
orðs ok endrþögu.
5. Vits es þörf
þeims víða ratar;
dælt es heima hvat;
at augabragði
verðr sás ekki kann
ok með snotrum sitr.
6. At hyggjandi sinni
skylit maðr hrsœinn vesa,
heldr gætinn at geði,
þás horskr ok þögull
kómr heimisgarða til,
sjaldan verðr víti vörum.
(óbrigðra vin
fær aldri,
an manvit miklt).
7. Enn vari gestr,
es til verðar kómr,
þunnu hljóði þegir;
eyrum hlýðir,

en augum skoðar,
svá nýsisk fróðra hverr fyrir.

8. Hinn es sæll,
es sér of getr
lof ok líknstafi;
óðælla es við þat,
es eiga skal
annars brjóstum í.
9. Sá es sæll,
es sjalfr of á
lof ok vit meðan lifir;
þvíat ill ráð
hefr maðr opt þegit
annars brjóstum ór.
10. Byrði betri
berrat maðr brautu at,
an sé manvit mikit;
auði betra
þykkir þat í ókunnum stað;
slíkt es válaðs vera.
11. Byrði betri
berrat maðr brautu at,
an sé manvit mikit;
vegnest verra
vegra velli at,
an sé ofdrykkja öls.
12. Esa svá gótt,
sem gótt kveða,
öl alda sonum;

- þvíat færa veit,
es fleira drekr,
síns til geðs gumi.
13. Ómínnishegri heitir,
sás of öldrum þrumir,
hann stelr geði guma;
þess fogls fjöðrum
ek fjötraðr vask
í garði Gunnlaðar.
14. Ölr ek varð,
varð ofrölví,
at ens fróða Fjalars;
því es öldr bazt,
at apr of heimtí
hverr sitt geð gumi.
15. Þagalt ok hugalt
skyli þjóðans barn
ok vígdjarft vesa;
gláðr ok reifr
skyli gumna hverr,
unz sinn bíðr bana.
16. Ósnjallr maðr
hyggsk munu ey lifa,
ef við víg varask;
en elli gefr
hánúm engi frið,
þótt hánúm geirar gefi.
17. Kópir afglapi,
es til kynnis kómr,

þylsk hann umb eða þrumir;
al^t es senn,
ef sylg of getr,
uppi es þá geð guma.

18. Sá einn veit,
es víða ratar
ok hefr fjölð of farit,
hverju geði
stýrir gumna hverr,
sá es vitandi es vits.

19. Haldit maðr á keru,
drekki þó at hófi mjöð,
mæli þarft eða þegi;
ókynnis þess
vár þik engi maðr,
at gangir snimma at sofa.

20. Gráðugr halr,
nema geðs viti,
etr sér aldrtega;
opt fær hlægis,
es með horskum kómur,
manni heimskum magi.

21. Hjarðir þat vitu,
nær heim skulu,
ok ganga þá af grasi;
en ósviðr maðr
kann ævagi
síns of mál maga.

22. Vesall maðr
ok illa skapi
hlær at hvívetna;
hitki hann veit,
es hann vita þyrfti,
at hann esa vamma vanr.
23. Ósviðr maðr
vakir of allar nætr
ok hyggr at hvívetna;
þá es móðr,
es at morni kømr;
alt es víl sem vas.
24. Ósnotr maðr
hyggr sér alla vesa
viðhlæjendr vini;
hitki hann fiðr,
þótt þeir of hann fár lesi,
ef með snotrum sitr.
25. Ósnotr maðr
hyggr sér alla vesa
viðhlæjendr vini;
þá þat finnr,
es at þingi kømr,
at á formælendr fáa.
26. Ósnotr maðr
þykkisk alt vita,
ef á sér í vá veru;

- hitki hann veit,
 hvat hann skal við kveða,
 ef hans freista firar.
27. Ósnotr maðr,
 es með aldir kømr,
 þat es bazt at hann þegi;
 engi þat veit,
 at hann ekki kann,
 nema hann mæli til mart.
 (veita maðr
 hinns vætki veit,
 þótt hann mæli til mart.)
28. Fróðr sá þykkisk,
 es fregna kann,
 ok segja et sama,
 eyvitu leyna
 megu ýta synir,
 því es gengr of guma.
29. Ærna mælir,
 sás æva þegir,
 staðlausu stafi;
 hraðmælt tunga,
 nema haldendr eigi,
 opt sér ó-gótt of gelr.
30. At augabragði
 skala maðr annan hafa,
 þótt til kynnis komi;
 margr fróðr þykkisk,

- ef hann freginn esat
ok nái hann þurrfjallr þruma.
31. Fróðr þykkisk
sás flótta tekr
gestr at gest hæðinn;
veita görla
sás of verði glissir,
þótt með grömum glami.
32. Gumnar margir
erusk gagnhollir,
en at virði vrekask;
aldar róg
þat mun æ vesa;
órir gestr við gest.
33. Árliga verðar
skylit maðr opt fáa,
nema til kynnis komi;
sitr ok snópir,
lætr sem solginn sé,
ok kann fregna at fáu.
34. Afhvarf mikít
es til ills vinar,
þótt á brautu búi,
en til góðs vinar
liggja gagnvegir,
þótt hann sé firr farinn.
35. Ganga skal,
skala gestr vesa

ey í einum stað;
ljúfr verðr leiðr,
ef lengi sitr
annars fletjum á.

36. Bú es betra,
an biðja sé,
halr es heima hverr;
þótt tvær geitr eigi
ok taugreptan sal,
þat es þó betra an bœn.

37. Bú es betra,
an biðja sé,
halr es heima hverr;
blóðugt es hjarta
þeims biðja skal
sér í mál hvert matar.

38. Vápnnum sínum
skala maðr velli á
feti ganga framar;
óvíst es at vita,
nær verðr á vegum úti
geirs of þörf guma.

39. Fanka mildan
eða svá matar-góðan,
at værit þiggja þegit;
eða síns féar
svági gløggvan,
at leið sé laun, ef þægi.

40. Féar síns,
es fengit hefr,
skylit maðr þörf þola;
opt sparir leiðum
þats hefr ljúfum hugat;
mart gengr verr an varir.
41. Vápnnum ok váðum
skulu vinir gleðjask;
þat 's á sjalfum sýnst;
viðrgefendr
erusk vinir lengst,
ef þat bíðr at verða vel.
42. Vin sínum
skal maðr vinr vesa,
ok gjalda gjöf við gjöf;
hlátr við hlátri
skyli hölðar taka,
en lausung við lygi.
43. Vin sínum
skal maðr vinr vesa,
þeim ok þess vin;
en óvinar síns
skyli engi maðr
vinar vinr vesa.
44. Veizt, ef þú vin átt,
þanns þú vel trúir
ok vill þú af hánnum gótt geta,
geði skalt við þann

- ok gjöfum skipta,
fara at finna opt.
45. Ef þú átt annan,
þanns þú illa trúir,
vildu af hánum þó gótt geta,
fagrt skalt mæla,
en flátt hyggja
ok gjalda lausung við lygi.
46. Þat es enn of þann,
es þú illa trúir
ok þér es grunr at hans geði,
hlæja skalt við þeim
ok of hug mæla;
glík skulu gjöld gjöfum.
47. Ungr vask forðum,
fórk einn saman,
þá varðk villr vega;
auðigr þóttumk,
es ek annan fann,
maðr es manns gaman.
48. Mildir fræknir
menn bazt lifa,
sjaldan sút ala;
ósnjallr maðr
uggir hotvetna,
sýtir æ glöggr við gjöfum.
49. Váðir mínar
gafk velli at
tveim trémönnum;
rekkar þat þóttusk,

es rift höfðu;
neiss es nökkviðr halr.

50. Hrørnar þöll,
sús stendr þorpi á,
hlýrat henni börkr né barr;
svá es maðr,
sás manngi ann;
hvat skal hann lengi lifa?

51. Eldi heitari
brinnr með illum vinum
friðr fimm daga,
en þá sloknar,
es enn sétti køm, r,
ok versnar allr vinskapr,

52. Mikit eitt
skala manni gefa;
opt kaupir sér í lítlu lof,
með halfum hleif
ok með höllu keru
fekk ek mér féлага.

53. Brandr af brandi
brinnr unz brunninn es,
funi kveykisk af funa;
maðr af manni
verðr at máli kuðr;
en til dølskr af dul.

54. Lítilla sanda,
lítilla sæva,

- lítil eru geð guma;
allir menn
urðut jafnspakir;
half es öld hvar.
55. Meðalsnotr
skyli manna hverr,
æva til snotr sé;
þeim es fyrða
fegrst at lifa,
es vel mart vitu.
56. Meðalsnotr
skyli manna hverr,
æva til snotr sé;
snotrs manns hjarta
verðr sjaldan glatt,
ef sá es alsnotr es á.
57. Meðalsnotr
skyli manna hverr,
æva til snotr sé;
ørlög sín
viti engi fyrir;
þeim es sorgalausastr sefi.
58. Ár skal rísa,
sás annars vill
fé eða fjör hafa;
liggjandi ulfr
lær of getrat,
né sofandi maðr sigr.

59. Ár skal rísa,
sás á yrkjendr fáa,
ok ganga síns verka á vit;
mart of dvelr
þann of morgin sefr,
halfr es auðr und hvötum.
60. Þurra skíða
ok þakinna næfra,
þess kann maðr mjöt,
þess viðar,
es vinnask megi
mál ok misseri.
61. Þveginn ok mettr
ríði maðr þingi at,
þótt sét væddr til vel;
skúa ok bróka
skammisk engi maðr
né hests in heldr.
(þótt hann hafit góðan).
62. Snapir ok gnafir,
es til sævar kómr,
örn á aldinn mar;
svá es maðr,
es með mörgum kómr
ok á formælendr fáa.
63. Fregna ok segja
skal fróðra hvern,
sás vill heitinn horskr;

einn vita
né annarr skal,
þjóð veit ef þrír ro.

64. Ríki sitt
skyli ráðsnotra
hverr í hófi hafa;
þá hann þat finnr,
es með fræknum kómr,
at engi es einna hvatastr.
(orða þeira,
es maðr öðrum segir,
opt hann gjöld of getr).

65. Mikilsti snimma
komk í marga staði,
en til síð í suma;
öl vas drukkit,
sumt vas ólagat;
sjaldan hittir leiðr í lið.

66. Hér ok hvar
myndi mér heim of boðit,
ef þyrftak at málungi mat,
eða tvau lær hengi
at ens tryggva vinar,
þars ek hafða eitt etit.

67. Eldr es baztr
með ýta sonum
ok sólar sýn,
heilyndi sitt,

- ef hafa náir,
ok án löst at lifa.
68. Esat maðr alls vesall,
þótt sé illa heill,
sumr es af sonum sæll,
sumr af frændum,
sumr af fé ærnu,
sumr af verkum vel.
69. Betra es lifðum,
an sé ólifðum,
ey getr kvíkr kú;
eld sák brinna
auðgum manni fyrir,
en úti vas dauðr fyr durum.
70. Haltr ríðr hrossi,
hjörð rekr handar vanr
daufr vegr ok dugir;
blindr es betri,
an brendr séi;
nýtr manngi nás.
71. Sonr es betri,
þótt sé síð of alinn
ept genginn guma;
bautarsteinar
standat brautu nær,
nema reisi niðr at nið.
-

72. Tveir ro eins herjar,
tunga es höfuðs bani;
es mér í heðin hvern
handar væni.
73. Nótt verðr feginn,
sás nesti trúira,
skammar ro skips ráar.
74. Hverf es haustgríma,
fjölð of viðrir
á fimm dögum,
en meir á mánaði.
75. Veita hinn,
es vætki veit,
margr verðr af aurum api;
maðr es auðigr,
annarr óauðigr,
skylit þann vítká vár.
76. Deyr fé,
deyja frændr,
deyr sjalfr et sama;
en orðstírr
deyr aldri
hveims sér góðan getr.
77. Deyr fé,
deyja frændr,
deyr sjalfr et sama;
ek veit einn
at aldri deyr:
dómr of dauðan hvern.
-

78. Fullar grindr
sák fyr Fitjungs sonum,
nú bera þeir vánar völ;
svá es auðr
sem augabragð,
hann es valtastr vina. —
79. Ósnotr maðr,
ef eignask getr
fé eða fljóðs munuð;
metnaðr hán um þróask,
en manvit aldri;
framm gengr hann drjúgt í dul. —
80. Þat es þá reynt,
es þú at rúnum spyr
enum reginkunnum,
þeims gerðu ginnregin
ok fáði fimbulþulr;
þá hefr hann bazt, ef þegir. —
81. At kveldi skal dag leyfa,
konu es brend es,
mæki es reyndr es,
mey es gefin es,
ís es yfir kóm, r,
öl es drukkit es. —
82. Í vindi skal við höggva,
veðri á sæ róa,
myrkri við man spjalla,
mörg eru dags augu,
á skip skal skriðar orka,
en á skjöld til hlífar,
mæki til höggs,
en mey til kossa. —

83. Við eld skal öl drekka,
 en á ísi skríða,
 magran mar kaupa,
 en mæki saurgan,
 heima hest feita,
 en hund á búí.

II.

84. Meyjar orðum
 skyli manngi trúa,
 né þvís kveðr kona;
 á hverfanda hvéli
 váru þeim hjörtu sköpuð,
 brigð í brjóst of lagið.
85. Brestanda boga,
 brinnanda loga,
 gínanda ulfi,
 galandi kráku,
 rýtanda svíni,
 rótausum viði,
 vaxanda vági,
 vellanda katli,
86. Fljúganda fleini,
 fallandi báru,
 ísi einnættum,
 ormi hringlegnum,
 brúðar beðmálum
 eða brotnu sverði,
 bjarnar leiki
 eða barni konungs,

87. sjúkum kalfi,
sjalfráða þræli,
völu vilmæli,
val nýfeldum. —
88. Akri ársánnum
trúi engi maðr,
né til snimma syni;
veðr ræðr akri,
en vit syni;
hætt es þeira hvárt. —
89. Bróðurbana sínum
þótt á brautu mæti,
húsi halfbrunnu,
hesti alskjótum,
þá es jór ónýtr,
ef einn fótr brotnar;
verðit maðr svá tryggir
at þessu trúi öllu. —
90. Svá es friðr kvinna
þeira's flátt hyggja,
sem aki jó óbryddum
á ísi hálum
(teitum, tvévetrum
ok sé tamr illa),
eða í byr óðum
beiti stjórnlausu,
eða skyli haltr henda
hrein í þáfjalli. —
91. Bert ek nú mæli,
þvíat bæði veitk,
brigðr 's karla hugr konum;
þá fegrst mælum,

- es flást hyggjum;
þat tælir horska hugi.
92. Fagrt skal mæla
ok fé bjóða,
sás vill fljóðs ást fáa,
líki leyfa
ens ljósa mans,
sá fær, es fríar.
93. Ástar firna
skyli engi maðr
annan aldri;
opt fá á horskan,
es á heimskan né fá,
lostfagrir litir.
94. Eyvitar firna,
es maðr annan skal,
þess 's of margan gengr guma;
heimska ór horskum
gerir hölða sonu
sá enn mátki munr.
95. Hugr einn þat veit,
es býr hjarta nær,
einn es hann sér of sefa;
öng es sótt verri
hveim snotrum manni
an sér engu at una.
96. Þat þá reyndak,
es í reyri satk,
ok vættak míns munar,

- hold ok hjarta
vas mér en horska mær,
þeygi hana at heldr hefð.
97. Billings mey
ek fann beðjum á
sólhvíta sofa;
jarls ynði
þótti mér ekki vesa
nema við þat lík at lifa.
98. »Auk nær aptni
skaltu Óðinn koma,
ef vilt þér mæla man,
alt eru ósköp,
nema ein vitim
slíkan löst saman.«
99. Aptr ek hvarf
ok unna þóttumk
vísu vilja frá;
hitt ek hugða,
at hafa myndak
geð hennar alt ok gaman.
100. Svá komk næst,
at en nýta vas
vígdrótt öll of vakin;
brinnöndum ljósum
ok bornum viði,
svá vas mér vílstígr of vitaðr.

101. Auk nær morni,
 es vask enn of kominn,
 þá vas saldrótt of sofin;
 grey eitt þá fank
 ennar góðu konu
 bundit beðjum á.
102. Mörg es góð mær,
 ef görva kannar,
 hugbrigð við hali;
 þá þat reyndak,
 es et ráðspaka
 teygðak á flærðir fljóð.
 (háðungar hverrar
 leitaði mér et horska man
 ok hafðak þess vætki vífs).
- III.
103. Heima glaðr
 ok við gesti reifr,
 sviðr skal of sik vesa;
 (minnigr ok málugr,
 ef vill margfróðr vesa;
 opt skal góðs geta)
 fimbulfambi heitir,
 sás fátt kann segja;
 þat es ósnotrs aðal.
104. Enn aldna jötun sóttak,
 nú emk aprtr of kominn;
 fátt gatk þegjandi þar;

mörgum orðum
mæltak í minn frama
í Suttungs solum.

105. Gunnlöð mér of gaf
gollnum stóli á
drykk ens dýra mjaðar;
ill iðgjöld
létk hana eptir hafa
síns ens heila hugar.
(síns ens svára sefa).

106. Rata munn
létumk rúms of fáa
ok of grjót gnaga;
yfir ok undir
stóðumk jötna vegir,
svá hættak höfði til.

107. Vel keypts hlutar
hefk vel notit;
fás es fróðum vant;
Óðrerir
es nú upp kominn
á alda vé jaðars.

108. Ifi es mér á,
at værak enn kominn
jötna görðum ór,
ef Gunnlaðar né nytak,
ennar góðu konu,
es lögðumk arm yfir.

109. Ens hindra dags
 gengu hrímþursar
 Háva ráðs at fregna
 (Háva höllu í),
 at Bölverki spurðu,
 ef væri með böndum kominn
 eða hefði hánum Suttungr of sóit..
110. Baugeið Óðinn
 hygg ek at unnit hafi,
 hvat skal hans tryggðum trúa?
 Suttung svikvinn
 hann lét sumbli frá
 ok grœtta Gunnlöðu.

IV.

111. Mál 's at þylja
 þular stóli á,
 Urðarbrunni at
 sák ok þagðak,
 sák ok hugðak,
 hlýddak á manna mál.
 (of rúnar heyrðak dœma,
 né of ráðum þögðu
 Háva höllu at,
 Háva höllu í
 heyrðak segja svá).
112. Ráðumk þér Loddfáfnir,
 en þú ráð nemir

- (njóta munt ef nemr),
þér munu góð ef getr:
nótt þú rísat,
nema á njósn séir,
eða leitir þér innan út staðar.
113. Ráðumk þér Loddfáfnir,
en þú ráð nemir
(njóta munt ef nemr),
þér munu góð ef getr:
á fjalli eða firði,
ef þik fara tíðir,
fásktu at virði vel.
114. Ráðumk þér Loddfáfnir,
en þú ráð nemir
(njóta munt ef nemr),
þér munu góð ef getr:
fjölunnigri konu
skalattu í faðmi sofa,
svá at hon lyki þik liðum.
115. Hón svá gerir,
at þú gáir eigi
þings né þjóðans máls;
mat þú villat
né mannskis gaman,
ferr þú sorgafullr at sofa.
116. Ráðumk þér Loddfáfnir,
en þú ráð nemir
(njóta mnut ef nemr),
þér munu góð ef getr:

- annars konu
teyg þér aldri
eyrarúnu at.
117. Ráðumk þér Loddfáfnir,
en þú ráð nemir
(njóta munt ef nemr),
þér munu góð ef getr:
illan mann
lát aldri
óhöpp at þér vita.
(af illum manni
fær þú aldri
gjöld ens góða hugar).
118. Ofarla bíta
sák einum hal
orð illrar konu,
fláráð tunga
varð hánun at fjörlagi
ok þeygi of sanna sök.
119. Ráðumk þér Loddfáfnir,
en þú ráð nemir
(njóta munt ef nemr),
þér munu góð ef getr:
veizt ef vin átt,
þanns vel trúir,
far þú at finna opt.
(þvíat hrísi vex
ok háu grasi
vegr, es vætki trøðr),

120. Ráðumk þér Loddfáfnir,
en þú ráð nemir
(njóta munt ef nemr),
þér munu góð ef getr:
vin þínum
ves þú aldri
fyrr at flaumslitum.
(sorg etr hjarta,
ef þú segja né náir
einhverjum allan hug).
121. Ráðumk þér Loddfáfnir,
en þú ráð nemir
(njóta munt ef nemr),
þér munu góð ef getr:
góðan mann
teyg þér at gamanrúnum
ok nem líknargaldr meðan lifir.
122. Ráðumk þér Loddfáfnir,
en þú ráð nemir
(njóta munt ef nemr),
þér munu góð ef getr:
orðum skipta
þú skalt aldri
við ósvinna apa.
123. At illum manni
mundu aldri
góðs laun of geta,
en góðr maðr

- mun þik gerva mega
líknfastan at lofi.
124. Sifjum es þá blandit
hverr es segja ræðr
einum allan hug;
alt es betra
an sé brigðum at vesa:
esa sá vinr (öðrum) es vilt eitt segir.
125. Ráðumk þér Loddfáfnir,
en þú ráð nemir
(njóta munt ef nemr),
þér munu góð ef getr:
þrimr orðum senna
skalattu þér við verra mann,
opt enn betri bilar.
(þás enn verri vegr).
126. Ráðumk þér Loddfáfnir,
en þú ráð nemir
(njóta munt ef nemr),
þér munu góð ef getr:
skósmiðr þú verir
né skeptismiðr,
nema sjalfum þér séir.
(Skór 's skapaðr illa
eða skapt sé rangt,
þá 's þér böls beðit).
127. Ráðumk þér Loddfáfnir,
en þú ráð nemir
(njóta munt ef nemr),

- þér munu góð ef getr:
hvars þú böll kant,
kveð þér bölví at
ok gefat þínum fjándum frið.
128. Ráðumk þér Loddfáfnir,
en þú ráð nemir
(njóta munt ef nemr),
þér munu góð ef getr:
illu feginn
ves þú aldri,
en lát þér at góðu getit.
129. Ráðumk þér Loddfáfnir,
en þú ráð nemir
(njóta munt ef nemr),
þér munu góð ef getr:
upp líta
skalattu í orrostu
(gjalti glíkir
verða gumna synir)
síðr þitt of heilli halir.
130. Ef vilt þér góða konu
kveðja at gamanrúnum
ok fá fögnuð af,
fögru skaldu heita
ok láta fast vesa ;
leiðisk manngi gótt ef getr.
131. Ráðumk þér Loddfáfnir,
en þú ráð nemir
(njóta munt ef nemr),

þér munu góð ef getr:
 varan biðk þik vesa
 ok eigi ofvaran,
 ves þú við öl varastr.
 (ok við annars konu
 ok við þat et þriðja,
 at þjófar né leiki).

132. Ráðumk þér Loddfáfnir,
 en þú ráð nemir
 (njóta munt ef nemr),
 þér munu góð ef getr:
 at háð: né hlátri
 haf þú aldri
 gest né ganganda.

133: Opt vitu ógörla,
 þeirs sitja inni fyrir,
 hvers þeir ro kyns es koma;
 esat maðr svá góðr
 at galli né fylgi,
 né svá illr at einugi dugi.

134. Ráðumk þér Loddfáfnir,
 en þú ráð nemir
 (njóta munt ef nemr),
 þér munu góð ef getr:
 at hárum þul
 hlæ þú aldri,
 opt es gótt þats gamlir kveða
 (opt ór skörpum belg
 skilin orð koma

þeims hangir með hám
ok skollir með skrám,
ok váfir með vílmögum).

135. Ráðumk þér Loddfáfnir,
en þú ráð nemir,
(njóta munt ef nemr)
þér munu góð ef getr:
gest né geyja
né á grind hrekir;
get þú váluðum vel.
136. Ramt es þat tré,
es ríða skal
öllum at upploki;
baug þú gef
eða þat biðja mun
þér læs hvers á liðu.
137. Ráðumk þér Loddfáfnir,
en þú ráð nemir
(njóta munt ef nemr),
þér munu góð ef getr:
hvars öl drekkir,
kjós þér jarðar megin,
(þvíat jörð tekr við öldri,
en eldr við sóttum,
eik við abbindi,
ax við fjölkyngi,
höll við hýrógi;
heiptum skal mána kveðja,
beiti við bitsóttum,

en við bölví rúnar)
fold skal við flóði taka.

V.

138. Veitk at ek hekk
vingameiði á
nætr allar níu,
geiri undaðr
ok gefinn Óðni,
sjalfr sjalfum mér.
(á þeim meiði,
es manngi veit,
hvers af rótum rinnr).
139. Við hleifi mik sældu
né við hornigi;
nýstak niðr,
namk upp rúnar,
œpandi nam,
fellk aptr þaðan.
140. Fimbulljóð níu
namk af enum frægja syni
Bölporns, Bestlu föður,
ok ek drykk of gat
ens dýra mjaðar
ausinn Óðreri.
141. Þá namk frævask
ok fróðr vesa
ok vaxa ok vel hafask;
orð mér af orði

- orðs leitaði
verk mér af verki verks (leitaði). —
142. Rúnar munt þú finna
ok ráðna stafi,
mjök stóra stafi,
mjök stinna stafi,
es fáði fimbulpulr
ok gerðu ginnregin
ok reist hroptr rögn. —
143. Óðinn með ásum,
en fyr alfum Dáinn,
Dvalinn dvergum fyrir,
Ásviðr jötnum fyrir,
ek reist sjalfr sumar. —
144. Veiztu, hvé rísta skal?
veiztu, hvé ráða skal?
veiztu, hvé fáa skal?
veiztu, hvé freista skal?
veiztu, hvé biðja skal?
veiztu, hvé blóta skal?
veiztu, hvé senda skal?
veiztu, hvé sóa skal? —
145. Betra 's óbeðit
an sé ofblótít,
ey sér til gildis gjöf;
betra 's ósent
an sé ofsóit.
- — — — —

146. Svá Þundr of reist
fyr þjóða rök
þars upp of reis,
es aprtr of kom.

VI.

147. Ljóð þau kank,
es kannat þjóðans kona
ok mannskis mögr.
Hjarp heitir eitt,
þat þér hjarpa mun
við sorgum ok sökum.
(ok sútum görvöllum).
148. Þat kank annat,
es þurfu ýta synir,
þeirs vilja lækna lifa.
— — —
149. Þat kank þriðja,
ef mér verðr þörf mikil
haptis við mína heiptmögu,
eggjar deyfik
minna andskota,
bítat þeim vápn né velir.
150. Þat kank fjórða,
ef mér fyrðar bera
bönd at boglimum,
svá ek gel,
at ganga mák,

- sprettr mér af fótum fjöturr.
(en af höndum hapt).
151. Þat kank fimta,
ef sék af fári skotinn
flein í folki vaða,
flýgra svá stint,
at stöðvigak,
ef hann sjónum of sék.
152. Þat kank sétta,
ef mik særir þegn
rótum rás viðar,
þann hal,
es mik heipta kveðr,
þann eta mein heldr an mik.
153. Þat kank sjaunda,
ef sék hávan loga
sal of sessmögum,
brinnrat svá breitt,
at hánnum bjargigak;
þann kank galdrat-gala.
154. Þat kank átta,
es öllum es
nytsamligt at nema,
hvars hatr vex
með hildings sonum
þat mák bæta brátt.
155. Þat kank níunda,
ef mik nauðr of stendr

- at bjarga fari á floti,
vind ek kyrr
vági á
ok svæfik allan sæ.
156. Þat kank tíunda,
ef sék túnriður
leika lopti á,
ek svá vink,
at þær villar fara
sinna heim-hama
(sinna heim-huga).
157. Þat kank ellipta,
ef skalk til orrostu
leiða langvini,
und randir gelk,
en þeir með ríki fara,
(heilir hildar til,
heilir hildi frá)
koma þeir heilir hvaðan.
158. Þat kank tolpta,
ef sék á tré uppi
váfa virgilná,
svá ek ríst
ok í rúnum fák,
at sá gengr gumi.
(ok mælir við mik).
159. Þat kank þrettánda,
ef skalk þegn ungan

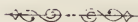
- verpa vatni á,
munat hann falla,
þótt í folk komi,
hnígra sá halr fyr hjörum.
160. Þat kank fjogrtánda,
ef skalk fyrða liði
telja tíva fyrir,
ása ok alfa
ek kann allra skil,
fár kann ó-snotr svá.
161. Þat kank fimtánda,
es gól Þjóðrörir
dvergr fyr Dellings durum,
afl gól ásum,
en alfum frama,
hyggju Hroptatý.
162. Þat kank sextánda,
ef vilk ens svinna mans
hafa geð alt ok gaman,
hugi hverfik
hvítarmri konu
ok snýk hennar öllum sefa.
163. Þat kank seytjánda
— — — — —
(at mik seint mun firrask
et manunga man).
164. Ljóða þessa
mun þú Loddfáfnir

lengi vanr vesa,
þó sé þér góð, ef þú getr,
nýt, ef þú nemr,
þörf, ef þú þiggr.

165. Þat kank átjándá,
es æva kennik
mey né manns konu,
(alt 's betra
es einn of kann,
þat fylgir ljóða lokum)
nema þeiri einni,
es mik armi verr,
eða mín systir sé.

VII.

166. Nú eru Háva mál
kveðin Háva höllu í
allþörf ýta sonum,
ópörf jötna sonum;
heill sás kvað,
heill sás kann,
njóti sás nam,
heilir þeirs hlýddu.

Vafprúðnismál.

Óðinn kvað:

1. Ráð mér nú Frigg,
alls mik fara tíðir
at vitja Vafprúðnis;
forvitni mikla
kveðk mér á fornum stöfum
við þann enn alsvinna jötun.

Frigg kvað:

2. Heima letja
mundak Herjaföðr
í görðum goða;
engi jötun
hugðak jafnramman
sem Vafprúðni vesa.

- Ó. kv. 3. Fjölð ek fór,
fjölð freistaðak,
fjölð of reyndak regin;
hitt vilk vita,

hvé Vafprúðnis
salakynni sé.

- Fr.kv. 4. Heill þú farir,
heill þú aptr komir,
heill á sinnum sér;
æði þér dugi,
hvars skalt, Aldaföðr,
orðum mæla jötun.
5. Fór þá Óðinn
at freista orðspeki
þess ens alsvinna jötuns;
at höllu hann kom,
ok átti Hýms faðir;
inn gekk Yggr þegar.
- Ó.kv. 6. Heill nú, Vafprúðnir,
nú emk í höll kominn
á þik sjalfan séa;
hitt vilk fyrst vita,
ef fróðr sér
eða alsviðr jötunn.
- V.kv. 7. Hvat 's þat manna,
es í mínum sal
verpumk orði á?
út þú né kømr
órum höllum frá,
nema þú enn snotrari sér.
- Ó.kv. 8. Gangráðr heitik,
nú emk af göngu kominn,

þyrstr til þinna sala;
 laðar þurfi
 hefki lengi farit
 ok þinna andfanga, jötunn.

V.kv. 9. Hví þú þá, Gangráðr,
 mælisk af golfi fyrir?
 far þú í sess í sal;
 þá skal freista,
 hvárr fleira viti
 gestr eða enn gamli þulr.

Ó.kv. 10. Óauðigr maðr,
 es til auðigs kómr,
 mæli þarft eða þegi;
 ofrmælgj mikil
 hygg at illa geti
 hveims við kaldrifjaðan kómr.

V.kv. 11. Seg mér, Gangráðr,
 alls á golfi vill
 þíns of freista frama,
 hvé hestr heitir,
 sás hverjan dregr
 dag of dróttmögu.

Ó.kv. 12. Skinfaxi heitir,
 es enn skíra dregr
 dag of dróttmögu;
 hesta baztr
 þykkir með Hreiðgotum;
 ey lýsir mön af mari.

- V.kv. 13. Seg þat, Gangráðr,
 alls á golfi vill
 þíns of freista frama,
 hvé jór heitir,
 sás austan dregr
 nótt of nýt regin.
- Ó.kv. 14. Hrímfaxi heitir,
 es hverja dregr
 nótt of nýt regin;
 méldropa fellir
 morgin hverjan;
 þaðan kœmr döggr of dala.
- V.kv. 15. Seg þat, Gangráðr,
 alls á golfi vill
 þíns of freista frama,
 hvé á heitir,
 sús deilir með jötna sonum
 grund ok með goðum.
- Ó.kv. 16. Ífing heitir á,
 es deilir með jötna sonum
 grund ok með goðum;
 opin rinna
 hón skal of aldrdaga;
 verðrat íss á á.
- V.kv. 17. Seg þat, Gangráðr,
 alls á golfi vill
 þíns of freista frama,
 hvé völlr heitir,

sás finnask vígi at
Surtr ok en svásu goð.

Ó.kv. 18. Vígriðr heitir völlr,
es finnask vígi at
Surtr ok en svásu goð;
hundrað rasta
hann 's á hverjan veg;
sá 's þeim völlr vitaðr.

V.kv. 19. Fróðr est nú gestr,
far á bekk jötuns,
mælumk í sessi saman;
höfði veðja
vit skulum höllu í
gestr of geðspeki.

Ó.kv. 20. Seg þat et eina,
ef þitt æði dugir
ok þú Vafprúðnir vitir,
hvaðan jörð of kom
eða upphiminn
fyrst, enn fróði jötunn.

V.kv. 21. Ór Ymis holdi
vas jörð of sköpuð,
en ór beinum björg,
himinn ór hausi
ens hrímkalda jötuns,
en ór sveita sær.

Ó.kv. 22. Seg þat annat,
ef þitt æði dugir

- ok þú Vafprúðnir vitir
hvaðan máni of kom,
svát ferr menn yfir,
eða sól et sama.
- V.kv. 23. Mundilfari heitir,
hann 's Mána faðir
ok svá Sólar et sama;
himin hverfa
þau skulu hverjan dag
öldum at ártali.
- Ó.kv. 24. Seg þat þriðja,
alls þik svinnan kveða
ok þú Vafprúðnir vitir,
hvaðan dagr of kom,
sás ferr drótt yfir,
eða nótt með niðum.
- V.kv. 25. Dellingr heitir,
hann 's Dags faðir,
en Nótt vas Nörvi borin;
ný ok nið
skópu nýt regin
öldum at ártali.
- Ó.kv. 26. Seg þat fjórða,
alls þik fróðan kveða,
ok þú Vafprúðnir vitir
hvaðan vetr of kom
eða varmt sumar
fyrst með fróð regin.

- V.kv. 27. Vindsvalr heitir,
hann 's Vetrar faðir,
en Svásuðr Sumars.
— — — —
- Ó.kv. 28. Seg þat fimta,
alls þik fróðan kveða
ok þú Vafprúðnir vitir,
hverr ása elztr
eða Ymis niðja
yrði í árdaga.
- V.kv. 29. Ørófi vetra
áðr væri jörð sköpuð,
þá vas Bergelmir borinn,
Prúðgelmir
vas þess faðir,
en Aurgelmir afi.
- Ó.kv. 30. Seg þat séttá,
alls þik svinnan kveða
ok þú Vafprúðnir vitir,
hvaðan Aurgelmir kom
með jötna sonum
fyrst, enn fróði jötunn.
- V.kv. 31. Ór Élivágum
stukku eitrdropar,
svá óx unz ór varð jötunn;
þar órar ættir
kómu allar saman;
því 's þat æ alt til atalt.

- Ó.kv. 32. Seg þat sjaunda,
 alls þik svinnan kveða
 ok þú Vafprúðnir vitir:
 hvé sá börn gat
 enn baldni jötunn,
 es hann hafðit gýgjar gaman.
- V.kv. 33. Und hendi vaxa
 kóðu hrímpursi
 mey ok mög saman;
 fótr við fœti
 gat ens fróða jötuns
 sexhöfðaðan son.
- Ó.kv. 34. Seg þat átta,
 alls þik fróðan kveða
 ok þú Vafprúðnir vitir,
 hvat fyrst of mant
 eða fremst of veizt,
 þú est alsviðr jötunn.
- V.kv. 35. Ørófi vetra
 áðr væri jörð of sköpuð,
 þá vas Bergelmir borinn;
 þat fyrst of mank,
 es enn fróði jötunn
 á vas lúðr of lagiðr.
- Ó.kv. 36. Seg þat níunda,
 alls þik svinnan kveða
 ok þú Vafprúðnir vitir,
 hvaðan vindr of kœmr

svát ferr vág yfir,
æ menn hann sjalfan of séa.

V.kv. 37. Hræsvelgr heitir,
es sitr á himins enda
jötunn í arnar ham;
af hans vængjum
kveða vind koma
alla menn yfir.

Ó.kv. 38. Seg þat tíunda,
alls þú tíva rök
öll Vafþrúðnir vitir,
hvaðan Njörðr of kom
með niðjum ása
(hofum ok hörgum
hann ræðr hundmörgum)
ok varðat hann ásum alinn.

V.kv. 39. Í Vanaheimi
skópu hann vís regin
ok seldu at gíslingu goðum,
í aldar rök
hann mun aprtr koma
heim með vísu vönum.

Ó.kv. 40. Seg þat ellipta,
hvar ýtar túnum í
höggvask hverjan dag;
val þeir kjósa
ok ríða vígi frá,
sitja meir of sáttir saman.

- V.kv. 41. Allir einherjar
Óðins túnum í
höggvask hverjan dag,
val þeir kjósa
ok ríða vígi frá,
sitja meir of sáttir saman.
- Ó.kv. 42. Seg þat tolpta,
hví þú tíva rök
öll Vafprúðnir vitir,
frá jötna rúnum
ok allra goða
þú et sannasta segir.
(enn alsvinni jötunn).
- V.kv. 43. Frá jötna rúnum
ok allra goða
ek kann segja satt,
(þvíat hvern hefki
heim of komit)
nú komk heima
fyr niflhel neðan;
hinig deyja (ór helju) halir.
- Ó.kv. 44. Fjölð ek fór,
fjölð freistaðak,
fjölð of reyndak regin,
hvat lifir manna,
þás enn mæra líðr
fimbulvetr með firum?
- V.kv. 45. Líf ok Lífprasilr,

en þau leynask munu
 í holti Hoddmímis;
 morgindöggvar
 þau sér at mat hafa;
 þaðan af aldir alask.

Ó.kv. 46. Fjölð ek fór,
 fjölð freistaðak,
 fjölð of reyndak regin,
 hvaðan kœmr sól
 á enn slétta himin,
 es þessa hefr fenrir farit?

V.kv. 47. Eina dóttur
 berr alfröðull,
 áðr hana fenrir fari;
 sú skal ríða,
 þás regin deyja,
 móður brautir mær.

Ó.kv. 48. Fjölð ek fór,
 fjölð freistaðak,
 fjölð of reyndak regin,
 hverjar ro meyar,
 es líða mar yfir,
 fróðgedjaðar fara.

V.kv. 49. Þrjár þjóðir
 falla þorp yfir
 meyja Mögþrasis;
 hamingjur einar

- þærs í heimi eru,
þó þær með jötnum alask.
- Ó.kv. 50. Fjölð ek fór,
fjölð freistaðak,
fjölð of reyndak regin,
hverir ráða æsir
eignum goða,
þás sloknar Surta logi?
- V.kv. 51. Viðarr ok Váli
byggva vé goða,
þás sloknar Surta logi;
Móði ok Magni
skulu Mjöllni hafa
Vingnis at vígproti.
- Ó.kv. 52. Fjölð ek fór,
fjölð freistaðak,
fjölð of reyndak regin,
hvat verðr Óðni
at aldrlagi
þás rjúfask regin?
- V.kv. 53. Ulfr gleypa
mun Aldaföðr,
þess mun Viðarr vreka;
kalda kjapta
hann klyfja mun
vitnis vígi at.
- Ó.kv. 54. Fjölð ek fór,
fjölð freistaðak,

fjöld of reyndak regin,
hvat mælti Óðinn,
áðr á bál stigi,
sjalfr í eyra syni?

V.kv. 55. Ey manni veit,
hvat þú í árdaga
sagðir í eyra syni;
feigum munni
mæltak mína forna stafi
ok of ragnarök.
(Nú við Óðin
deildak mína orðspeki;
þú est æ vísastr vera).

Grimnismál.

■ Frá sonum Hrauðungs konungs.

Hrauðungr konungr átti tvá sonu; hét annarr Agnarr, en annarr Geirrøðr. Agnarr var tíu vetra, en Geirrøðr átta vetra. Þeir reru tveir á báti með dorgar sínar at smáfiski. Vindr rak þá í haf út. Í náttmyrkri brutu þeir við land ok gengu upp, fundu kotbónda einn. Þar váru þeir um vetrinn. Kerling fóstraði Agnar, en karl Geirrøð ok kendi hánum ráð. At vári fekk karl þeim skip. En er þau kerling leiddu þá til strandar, þá mælti karl einmæli við Geirrøð. Þeir fengu byr ok kómu til stöðva föður síns. Geirrøðr var fram í skipi. Hann hljóp upp á land en hratt út skipinu ok mælti: »farðu nú, þar er smyl hafi þik.« Skipit rak í haf út. En Geirrøðr gekk upp til bæjar. Hánunum var þar

vel fagnat, en faðir hans var þá andaðr. Var þá Geirrøðr til konungs tekinn ok varð maðr ágætr.

Óðinn ok Frigg sátu í Hliðskjálfu ok sá um heima alla. Óðinn mælti: »sér þú Agnar fóstura þinn, hvar hann elr börn við gýgi í hellinum, en Geirrøðr fóstri minn er konungr ok sitr nú at landi?«. Frigg segir: »hann er matníðingr sá, at hann kvelr gesti sína, ef hánum þykkja of margir koma«. Óðinn segir, at þat er hin mesta lygi. Þau veðja um þetta mál. Frigg sendi eskimey sína Fullu til Geirrøðar. Hon bað konung varask, at eigi fyrgerði hánum fjölkunnigr maðr, sá er þar var kominn í land, ok sagði þat mark á, at engi hundr var svá ólmr, at á hann mundi hlaupa. En þat var hinn mesti hégómi, at Geirrøðr konungr væri eigi matgóðr, ok þó lætr hann handtaka þann mann, er eigi vildu hundar á ráða. Sá var í feldi blám ok nefndisk Grímnir ok sagði ekki fleira frá sér, þótt hann væri at spurðr. Konungr lét hann pína til sagna ok setja milli elda tveggja, ok sat hann þar átta nætr. Geirrøðr konungr átti þá son tíu vetra gamlan, ok hét Agnarr eptir bróður hans. Agnarr gekk at Grímnir ok gaf hán-

um horn fult at drekka ok sagði, at faðir hans gerði illa, er hann píndi þenna mann saklausan. Grímnir drakk af. Þá var eldrinn svá kominn, at feldrinn brann af Gríمني. Hann kvað:

1. Heitr est hripuðr
ok heldr til mikill,
göngumk firr funi;
loði sviðnar,
þótt á lopt berak;
brinumk feldr fyrir.
2. Átta nætr satk
milli elda hér,
svát mér manngi
mat né bauð,
nema einn Agnarr,
es einn skal ráða,
Geirrøðar sonr,
Gotna landi.
3. Heill skalt, Agnarr,
alls heilan biðr
þik Veratýr vesa;
eins drykkjar
þú skalt aldri
betri gjöld geta.
4. Land 's heilagt,
es liggja sék
ásum ok alfum nær;

(en í Þrúðheimi
skal Þórr vesa
unz of rjúfask regin).

5. Ýdalir heita,
þars Ullr of hefr
sér of görva sali;
Alfheim Frey
gáfu í árdaga
tívar at tannféi.
6. Bær 's enn þriði,
es blíð regin
silfri þökðu sali;
Valaskjalf heitir,
es vélti sér
áss í árdaga.
7. Sökkvabekkr heitir (enn fjórði).
en þar svalar knegu
unnir glymja yfir;
þar Óðinn ok Sága
drekka of alla daga
glöð ór gollnum kerum.
8. Glæðsheimr heitir (enn fimti)
þars en gollbjarta
Valhöll víð of þrumir;
en þar Hroptr
kýss hverjan dag
vápndauða vera.
9. Mjök 's auðkent

- þeims til Óðins koma
 salkynni at séa,
 sköptum 's rann rept,
 skjöldum 's salr þakiðr,
 brynjum of bekki stráat.
10. Mjök 's auðkent
 þeims til Óðins koma
 salkynni at séa,
 vargr hangir
 fyr vestan dyrr
 ok drúpir örn yfir.
11. Þrymheimr heitir (enn sétti),
 es Þjazi bjó,
 sá enn ámatki jötunn;
 en nú Skaði byggvir,
 skír brúðr goða,
 fornar toptir föður.
12. Breiðablik eru (en sjaundu),
 en þar Baldr hefir
 sér of görva sali,
 á því landi
 es liggja veitk
 fæsta feiknstafi
13. Himinbjörg eru (en áttu),
 en Heimdall þar
 kveða valda véum,
 þar vörðr goða
 drekkur í væru ranni
 glaðr enn góða mjöð.
14. Folkvangr es (enn níundi),
 en þar Freyja ræðr

- sessu kostum í sal;
halfan val
hón kýss hverjan dag,
en halfan Óðinn á.
15. Glitnir es (enn tíundi),
hann 's gollu studdr
ok silfri þakðr et sama,
en þar Forseti
byggvir flestan dag
ok svæfir allar sakar.
16. Nóatún eru (en elliptu),
en þar Njörðr hefir
sér of görva sali;
manna þengill
enn meins vani
hátimbruðum hörgi ræðr.
17. Hrísi vex
ok háu grasi
Víðars land viði,
en þar mögr of læzk
af mars baki
frækn at hefna föður.
18. Andhrímnir
lætr í Eldhrímni
Sæhrímni soðinn,
fleska bazt,
en þat fáir vitu
við hvat Einherjar alask.
19. Gera ok Freka
seðr gunntamiðr
hróðigr Herjaföðr,

- en við vín eitt
vápngöfugr
Óðinn æ lifir.
20. Huginn ok Muninn
fljúga hverjan dag
jörmungrund yfir;
óumk of Hugin,
at aptr né komit;
þó séumk meir of Munin.
21. Þýtr Þund,
unir Þjóðvitnis
fiskr flóði í;
áarstraumr
þykkir ofmikill
valglaumi at vaða.
22. Valgrind heitir,
es stendr velli á
heilög fyr helgum durum;
forn 's sú grind,
en þat fáir vitu,
hvé hon 's í lás of lokin.
23. Fimm hundruð dura
ok umb fjórum tögum,
svá hygg á Valhöllu vesa;
átta hundruð (Einherja)
ganga ór einum durum,
þás fara við vitni at vega.
24. Fimm hundruð golfa

ok umb fjórum tögum
svá hygg Bilskirni með bugum ;
rauma þeira,
es rept vitak,
míns veitk mest magar.

25. Heiðrún heitir (geit),
es stendr höllu á
ok bítr af Læraðs limum ;
skapker fylla
hon skal ens skíra mjaðar,
knáat sú veig vanask.
26. Eikþyrnir heitir (hjörtr),
es stendr höllu á
ok bítr af Læraðs limum,
en af hans hornum
drýpr í Hvergelmi,
þaðan eigu vötn öll vega.
27. Síð ok Víð,
Sækin ok Eikin,
Svöl ok Gunnþró,
Fjörm ok Fimbulpul,
(Rín ok Renuandi)
Gipul ok Göpul,
Gömul ok Geirvimul,
þær hverfa of hodd goða.
28. Þyn ok Vin,
Þöll ok Höll,
Gráð ok Gunnþorin,
Viná heitir enn,
önnur Vegsvinn,
þriðja Þjóðnuma. —

29. Nyt ok Nöt,
 Nönn ok Hrönn,
 Slíð ok Hrið,
 Sylgr ok Ylgr,
 Víð ok Ván,
 Vönd ok Strönd,
 Gjöll ok Leiptr,
 falla gumnum nær
 (en falla til Heljar heðan). —
30. Körmt ok Örmt
 ok Kerlaugar tvær,
 þær skal Þórr vaða
 dag hverjan,
 es hann dæma ferr
 at aski Yggdrasils.
 (þvíátt ásbrú
 brinnr öll loga,
 heilög vötn hlóa). —
31. Glaðr ok Gyllir,
 Glær ok Skeiðbrimir,
 Silfrintoppr ok Sinir,
 Gísl ok Falhófnir,
 Gulltoppr ok Léttfeti,
 þeim ríða æsir jóum.
 (dag hvern,
 es þeir dæma fara
 at aski Yggdrasils). —
32. Þríar rætr
 standa á þría vega
 undan aski Yggdrasils;
 Hel býr und einni,
 annarri hrímþursar,
 þriðju menskir menn. —

33. Ratatoskr heitir (íkorni),
es rinna skal
at aski Yggdrasils,
arnar orð
hann skal ofan bera
ok segja Níðhöggvi niðr. —
34. Hirtir eru ok fjórir,
þeirs af hæfingar
gaghalsir gnaga;
Dáinn ok Dvalinn,
Duneyrr ok Duraprór. —
35. Ormar fleiri
liggja und aski Yggdrasils,
an þat of hyggi hverr (ósviðra ara),
(Góinn ok Móinn
eru Grafvitnis synir
Grábakr ok Grafvölluðr)
Ofnir ok Sváfnir
hygg at æ skyli
meiðs kvistu máa. —
36. Askr Yggdrasils
drýgir erfiði
meira an menn viti,
hjörtr bítr ofan,
en á hliðu fúnar,
skerðir Níðhögggr neðan. —
37. Hrist ok Mist
vilk at mér horn beri,
Skeggjöld ok Skögul,
(Hildir ok Þrúðr,
Hlökk ok Herfjötur,
Göll ok Geirönu)

Randgríðr ok Ráðgríðr
ok Reginleif,
þær bera Einherjum öl.

38. Árvakr ok Alsviðr
skulu upp heðan
svangir sól draga,
en und þeira bógum
fálu blíð regin
æsir ísarnkol.
39. Svalinn heitir,
hann stendr sólu fyrir,
skjöldr skínanda goði;
björg ok brim
veitk at brinna skulu,
ef hann fellr í frá.
40. Skoll heitir ulfr,
es fylgir enu skírleita
goði til varna viðar,
en annarr Hati,
hann 's Hróðvitnis sonr,
sá skal fyr heiða brúði himins. —
41. Ór Ymis holdi
vas jörð of sköpuð,
en ór sveita sær,
björg ór beinum,
baðmr ór hári,
en ór hausi himinn.
42. En ór hans bráum
gerðu blíð regin
Miðgarð manna sonum,
en ór hans heila
váru þau en harðmóðgu
ský öll of sköpuð. —

43. Ullar hylli
hefr ok allra goða
hverr 's tekr fyrstr á funa,
opnir heimar
verða of ása sonum,
þás hefja af hvera.
44. Ívalda synir
gengu í árdaga
Skíðblaðni at skapa,
skipa bazt
skírum Frey,
nýtum Njarðar bur. —
45. Askr Yggdrasils,
hann 's æztr við,
en Skíðblaðnir skipa,
Óðinn ása,
en jóa Sleipnir,
Bilröst brúa.
(en Bragi skalda,
Hábrók hauka,
en hunda Garmr).
46. Svipum hefk nú ypt
fyr sigtíva sonum,
við þat skal vilbjörg vaka,
öllum ásum
þat skal inn koma
Ægis bekki á.
(Ægis drekku at).
47. Hétumk Grímr,
hétumk Gangleri,

- Herjan ok Hjalmberi,
Þekkr ok Þriði,
Pundr ok Uðr,
Herblindi ok Háarr.
48. Saðr ok Svipall
ok Sanngetall,
Herteitr ok Hnikarr,
(Bileygr, Báleygr,
Bölverkr, Fjölnir,
Grímr ok Grímnir,
Glapsviðr ok Fjölsviðr,
Síðhött, Síðskeggr,
Sigföðr, Hnikuðr,
Alföðr, Valföðr,
Atríðr ok Farmatýr)
einu nafni
hétumk aldriki,
síz með folkum fórk.
49. Grímní mik hétu
at Geirrøðar,
en Jalk at Ásmundar,
en þá Kjalar,
es kjalka drók,
Þrór þingum at.
(Óski ok Ómi,
Jafnhár ok Biðlindi,
Göndlir ok Hárbarðr með goðum).
50. Sviðurr ok Sviðrir
hétk at Sökkmímis,

ok dulðak enn aldna jötun,
þás Miðvitnis
vask ens mæra burar
orðinn einbani.

51. Ölr est Geirrøðr,
hefr þú of drukkit

— — —
miklu est hnugginn,
es þú est mínu gengi,
allra Einherja ok Óðins.

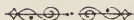
52. Fjölð þér sagðak,
en þú fátt of mant,
of þik véla vinir;
mæki liggja
sék míns vinar
allan í dreyra drifinn.

53. Eggmóðan val
nú mun Yggr hafa,
þitt veitk líf of liðit;
úfar ro dísir,
nú knátt Óðinn séa;
nalgask mik ef þú megir.

54. Óðinn nú heitik,
Yggr áðan hétk,
hétumk Þundr fyr þat,
(Vakr ok Skilfingr,
Váfuðr ok Hroptatýr
Gautr ok Jalkr með goðum)
Ófnir ok Sváfnir

hygg at orðnir sé
allir at einum mér.

Geirrøðr konungr sat ok hafði sverð
um kné sér ok brugðit til miðs. En er
hann heyrði, at Óðinn var þar kominn,
þá stóð hann upp ok vildi taka Óðin frá
eldinum. Sverðit slapp ór hendi hánum
ok vissu hjöltin niðr. Konungr drap fœti
ok steypðisk áfram, en sverðit stóð í gögn-
um hann ok fekk hann bana. Óðinn hvarf
þá, en Agnarr var þar konungr lengi
síðan.

Skírnismál.

Freyr, sonr Njarðar, hafði einn dag sezk í Hliðskjálf ok sá um heima alla; hann sá í Jötunheima ok sá þar mey fagra, þá er hon gekk frá skála föður síns til skemmu; þar af fekk hann hugsóttir miklar. Skírnir hét skósveinn Freys. Njörðr bað hann kveðja Frey máls. Þá mælti Skaði:

1. Rís nú Skírnir
ok ráð at beiða
okkarn mála mög,
ok þess at fregna
hveim enn fróði sé
ofreiði afi.

Sk. kv. 2. Illra orða
es mér ón at ykrum syni,
ef ek geng at mæla við mög,
ok þess at fregna,

hveim enn fróði sé
ofreiði afi.

3. Seg þat Freyr,
folkvaldi goða,
ok ek vilja vita,
hví þú einn sitr
endlanga sali
minn dróttinn of daga.

Fr. kv. 4. Hví of segjak þér,
seggr enn ungi,
mikinn móðtrega,
alfröðull
lýsir of alla daga
ok þeygi at mínum munum.

Sk. kv. 5. Muni þína
hykka svá mikla vesa,
at mér seggr né segir;
ungir saman
várum í árdaga,
vel mættim tveir trúask.

Fr. kv. 6. Í Gymis görðum
ek ganga sá
mér tíða mey;
armar lýstu,
en af þaðan
alt lopt ok lögr.

7. Mær es mér tíðari
an manna hveim

ungum í árdaga;
 ása ok alfa
 þat vill engi maðr,
 at vit samt séim.

— — — —

Sk. kv. 8. Mar gef mér þá,
 es mik of myrkvan beri
 vísan vafrloga,
 ok þat sverð,
 es sjalft vegisk
 við jötna ætt.

Fr. kv. 9. Mar þér gefk,
 es þik of myrkvan berr
 vísan vafrloga,
 ok þat sverð,
 es sjalft mun vegask,
 ef sá 's horskr es hefr.

Skírnir mælti við hestinn:

10. Myrkt es úti,
 mál kveðk okr fara
 úrig fjöll yfir
 (þursa þjóð yfir);
 báðir komumk
 eða okr báða tekr
 sá enn ámátki jötunn.

Skírnir reið í Jötunheima til Gymisgarða;
 þar váru hundar ólmir ok bundnir fyrir

skíðgarðshliði þess, er um sal Gerðar var.
Hann reið at þar, er féhirðir sat á haugi,
ok kvaddi hann:

11. Seg þat hirðir,
es á haugi sitr
ok varðar alla vega,
hvé ek at andspilli
komumk ens unga mans
fyr greyjum Gymis.

Hirðirkv. 12. Hvárt est feigr,
eða est framm genginn

— — —

andspillis vanr
þú skalt æ vesa
góðrar meyjar Gymis.

Sk. kv. 13. Kostir ro betri
an at klökkva sé
hveim es fúss es fara,
einu dægri
mér vas aldr of skapaðr
ok alt líf of lagit.

G. kv. 14. Hvat 's hlym hlymja
es nú heyrik til
ossum rönnum í?
jörð bifask,
en allir fyrir
skjalfa garðar Gymis.

Ambátt kvað:

15. Maðr 's hér úti,
stiginn af mars baki,
jó lætr til jarðar taka.
- — —

G. kv. 16. Inn bið hann
ganga í okkarn sal
ok drekka enn mæra mjöð,
þó ek hitt óumk,
at hér úti sé
minn bróðurbani.

17. Hvat 's þat alfa
né ása sona,
né víssa vana?
hví einn of komt
eikinn fúr yfir
ór salkynni at séa.

Sk. kv. 18. Emkat alfa
né ása sona
né víssa vana,
þó einn of komk
eikinn fúr yfir
yður salkynni at séa.

19. Epli ellifu
hér hefk algollin,
þau munk þér Gerðr gefa,
frið at kaupa,

- at þér Frey kveðir
ó-leiðastan lifa.
- G. kv. 20. Epli ellifu
ek þigg aldri
at mannskis munum,
né vit Freyr,
meðan okkart fjör lifir,
byggum bæði saman.
- Sk. kv. 21. Baug þér þá gefk,
þanns brendr of vas
með ungum Óðins syni,
átta ro jafnhöfgir,
es af drjúpa
ena níundu hverja nótt.
- G. kv. 22. Baug þikkak,
þótt brendr séi,
með ungum Óðins syni;
esa mér golls vant
í görðum Gymis
at deila fé föður.
- Sk. kv. 23. Sér þú mæki, mær,
mjóvan, málfáan,
es hefk í hendi hér,
höfuð höggva
munk þér halsi af,
nema mér sætt segir.
- G. kv. 24. Ánauð þola
vilk aldri

at mannskis munum,
þó hins getk,
ef it Gymir finnizk
vígs ótrauðir at vegizk.

- Sk. kv. 25. Sér þú mæki, mær,
mjóvan, málfáan,
es hefk í hendi hér,
fyr þessum eggjum
hnígr enn aldni jötunn,
verðr þinn feigr faðir.
26. Tamsvendi þik drepk,
en þik temja munk,
mær, at mínum munum,
þar skalt ganga,
es þik gumna synir
síðan æva séi.
27. Ara þúfu á
skalt ár sitja,
horfa heimi ór
(snugga heljar til),
matr sé þér meir leiðr
an manna hveim
enn fráni ormr með firum.
28. At undrsjónum,
verðir, es út kómr,
á þik Hrímnir hari
(á þik hotvetna stari),
viðkunnari verðir

- an vörðr með goðum,
gapi þú grindum frá.
29. Tópi ok ópi,
tjösull ok óþoli,
vaxi þér tár með trega;
sezk þú niðr
en ek mun segja þér
sváran súsbreka.
(ok tvinnan trega).
30. Tramar gneypa
þik skulu gerstan dag
jötna görðum í,
til hrímþursa hallar
þú skalt hverjan dag
kranga kostalaus.
(kranga kostavön;
grát at gamni
skalt í gögn hafa
ok leiða með tárur trega).
31. Með þursi þríhöfðuðum
þú skalt æ nara
eða verlaus vesa,
(þitt geð grípi;
þik morn morni)
ves þú sem þistill,
sás þrunginn vas
í ofanverða önn.
32. Til holts ek gekk

ok til hrás viðar
gambantein at geta

— — —

gambantein ek gat.

33. Reiðr 's þér Óðinn,
reiðr 's þér Ásabragr,
þik skal Freyr fíask,
en firinilla mær,
en fengit hefr
gambanreiði goða.
34. Heyri jötnar,
heyri hrimþursar,
synir Suttunga,
sjalfir áslíðar,
hvé fyrir býðk,
hvé fyrir bannak
manna glaum mani,
manna nyt mani.
35. Hrímgrímnir heitir,
es þik hafa skal
fyr nágrindr neðan,
þar þér vílmegir
á viðarrótum
geitahland gefi.
(æðri drykkju
fá þú aldri,
mær, af þínum munum,
mær, at mínum munum).
36. Þurs rístk þér

ok þrjá stafi,
 ergi ok æði ok óþola,
 svá ek þat af ríst
 sem ek þat á reist,
 ef gervask þarfar þess.

G. kv. 37. Heill ves heldr, sveinn,
 ok tak við hrímkálki
 fullum forns mjaðar,
 þó hafðak ætlat,
 at myndak aldri
 unna vaningja vel.

Sk. kv. 38. Ørendi mín
 vilk öll vita,
 áðr ríðak heim heðan,
 nær á þingi
 munt enum þroskamikla
 nenna Njarðar syni.

G. kv. 39. Barri heitir,
 es bæði vitum,
 lundr lognfara,
 en ept nætr níu
 þar mun Njarðar syni
 Gerðr unna gamans.

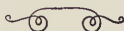
Þá reið Skírnir heim. Freyr stóð úti ok
 kvaddi hann ok spurði tíðenda:

40. Seg mér, Skírnir,
 áðr verpir söðli af mari

ok stígir feti framar,
hvat þú árnaðir
í Jötunheima
þíns eða míns munar.

Sk. kv. 41. Barri heitir,
es vit báðir vitum,
lundr lognfara,
en ept nætr níu,
þar mun Njarðar syni
Gerðr unna gamans.

Fr. kv. 42. Löng es nótt,
langar ro tvær,
hvé of þreyjak þríar;
opt mér mánaðr
minni þótti
an sjá half hýnótt.

Hárbarðsljóð.

Þórr fór ór Austrvegi ok kom at sundi einu; öðrum megin sundsins var ferjukarl-inn með skipit. Þórr kallaði:

1. Hverr es sveinn sveina,
es stendr fyr sund handan?
- H. kv. 2. Hverr es karl karla,
es kallar of váginn?
- Þ. kv. 3. Fer þú mik of sundit,
fæðik þik á morgun;
meis hefð á baki,
verðra matr in betri;
át ek í hvíld,
áðr heiman fórk,
síldr ok hafra,
saðr emk enn þess.
- H. kv. 4. Árligum verkum lhrósar
(þú verðinum),

veiztat fyrir görla;
döpr eru þín heimkynni,
dauð hygg at þín móðir sé.

P. kv. 5. Þat segir þú nú,
es hverjum þykkir mest at vita.
(at mín móðir dauð sé).

H. kv. 6. Þeygi es sem þú
þríu bú góð eigir;
berbeinn þú stendr
ok hefr brautingja gørvi.
(þatki at þú hafir brœkr þínar).

P. kv. 7. Stýr hingat eikju,
ek mun þér stöð kenna,
eða hverr á skip,
es þú heldr við land?

H. kv. 8. Hildolfr sá heitir,
es mik halda bað,
rekk enn ráðsvinni,
es býr í Ráðseyjarsundi,
baðat hann hlennimenn flytja
eða hrossaþjófa
(góða eina

ok þás gørva kunnak)
seg þú til nafns þíns,
ef þú vill of sund fara.

P. kv. 9. Segja munk til nafns míns,
þótt sekr séak,
ok til alls øðlis —

ek em Óðins sonr
 (Meila bróðir,
 en Magna faðir)
 þrúðvaldr goða,
 við Þór knáttu hér dæma;
 hins vilk nú spyrja,
 hvat heitir þú?

- H. kv. 10. Hárbarðr heitik,
 hylk of nafn sjaldan.
- P. kv. 11. Hvat skalt of nafn hylja,
 nema sakar eigir?
- H. kv. 12. En þótt sakar eigak,
 þá mun ek forða
 fjörvi mínu fyr slíkum (sem þú ert),
 nema feigr séak.
- P. kv. 13. Harm ljótan (mér þykkir í því)
 at vaða
 (of vág til þín)
 ok væta minn ögur;
 skyldak launa (kögursveini þín-
 um) kanginyrði,
 ef kæmumk of sundit.
- H. kv. 14. Hér munk standa
 ok þín heðan bíða,
 fanta þú mann enn harðara
 at Hrungni dauðan.
- P. kv. 15. Hins viltu nú geta,
 es vit Hrungnir deildum,

sá enn stórúðgi jötunn,
es ór steini vas höfuð;
þó létk hann falla
ok fyrir hníga.
Hvat vant þú þá
Hárbarðr meðan?

H. kv. 16. Vask með Fjölvari
fimm vetr alla
í ey þeiri,
es Algræn heitir;
vega vér þar knáttum
ok val fella,
margs at freista,
mans at kosta.

Þ. kv. 17. Hversu snúnuðu yðr konur yðrar?

H. kv. 18. Sparkar áttum konur,
ef oss at spökum yrði;
horskar áttum konur,
ef oss hollar væri;
þær ór sandi
síma undu,
ok ór dali djúpum
grund of grófu;
varðk þeim einn öllum
øfri at ráðum;
hvíldak hjá þeim systurum sjau,
ok hafðak geð þeira alt ok gaman.
Hvat vantu þá meðan Þórr?

Þ. kv. 19. Ek drap Þjaza,
enn þrúðmóðga jötun;

upp varpk augum
 Alvalda sonar
 á þann enn heiða himin,
 þau eru merki mest
 minna verka,
 þaus allir menn síðan of sé.
 Hvat vant þú þá
 Hárbarðr meðan?

H. kv. 20. Miklar manvélar
 hafðak við myrkriður,
 þás ek vélta þær frá verum;
 harðan jötun
 hugðak Hlébarð vesa;
 gaf hann mér gambantein,
 en ek vélta hann ór viti.

Þ. kv. 21. Illum huga launaðir þú þá góðar gjafar.

H. kv. 22. Þat hefr eik, es af annarri skefr,
 of sik es hvern í slíku.
 Hvat vantu meðan Þórr?

Þ. kv. 23. Ek vas austr
 ok jötna barðak
 brúðir bölvísar,
 es til bjargs gengu;
 mikil myndi ætt jötna,
 ef allir lifði
 (vætr myndi manna
 und Miðgarði).

Hvat vant þú þá
Hárbarðr meðan?

H. kv. 24. Vask á Vallandi
ok vígum fylgðak,
attak jöfrum,
en aldri sættak;
(Óðinn á jarla,
þás í val falla,
en Þórr á þrælakyn).

P. kv. 25. Ójafnt skipta
myndir með ásum liði,
ef ættir vilgi mikils vald.

H. kv. 26. Þórr á afl ærit,
en ekki hjarta;
af hræzlu ok hugbleyði
þér vas í hanzka troðit
(ok þóttiska þú þá Þórr vesa);
hvárki þú þorðir
fyr hræzlu þinni
hnjósa né físa,
svát Fjalarr heyrði.

P. kv. 27. Hárbarðr enn ragi,
ek mynda þik í hel drepa,
ef mættak seilask of sund.

H. kv. 28. Hvat skyldir of sund seilask,
es sakar ro alls engar.
Hvat vantu meðan Þórr?

P. kv. 29. Ek vas austr
ok á varðak,
þás mik sóttu
þeir Svárangs synir,

grjóti mik börðu,
 gagni urðu þó lítt fegnir.
 (þó urðu þeir mik fyrri
 friðar at biðja).
 Hvat vant þú þá
 Hárbarðr meðan?

H. kv. 30. Ek vas austr
 ok við Einherju dæmðak,
 lék ek við ena línhvítu
 ok launþing háðak;
 gladdak ena gollbjörtu,
 gamni mær unði.

P. kv. 31. Góð átt þú þér mankynni þar þá.

H. kv. 32. Liðs þíns væra ek þá þurfi Þórr, at
 ek helda þeiri enni línhvítu mey.

P. kv. 33. Ek munda þér þá þat veita, ef ek
 viðr of kæmumk.

H. kv. 34. Ek munda þér þá trúa
 nema mik í tryggð véltir.

P. kv. 35. Emkat ek sá hælbítr
 sem húðskór forn á vár.

H. kv. 36. Hvat vantu meðan Þórr?

P. kv. 37. Brúðir berserkja
 barðak í Hléseyju,
 þær höfðu verst unnit,
 véltu þjóð alla;

H. kv. 38. Klæki vantu þá Þórr,
 es á konum barðir.

- Þ. kv.   Vargynjur váru,
 en varla konur;
 skeldu skip mitt,
 es skorðat hafðak,
 ægðu mér járnlurki
 en eltu Þjalfa.
 Hvat vant þú þá
 Hárbarðr meðan?
- H. kv. 39.   Ek vask í her,
 es hingat gerðisk
 — — — —
 gnæfa gunnfana,
 geir at rjóða.
- Þ. kv. 40.   Þess vilt þú nú geta,
 es þú fórt oss óljúfan at bjóða.
- H. kv. 41.   Bæta skal þér þat þá
 baugi munda,
 — — — —
 sem jafnendr unnu,
 þeirs okr vilja sætta.
- Þ. kv. 42.   Hvar namtu þessi en hnœfilligu orð,
 es heyrðak aldri in hnœfilligri?
- H. kv. 43.   Namkat mönnum þeim enum aldrœnum,
 es búa í heimis haugum.
- Þ. kv. 44.   Þó gefr þú gótt nafn dysjum, es þú,
 kallar þær heimishauga.
- H. kv. 45.   Svá dœmik of slíkt far.
- Þ. kv. 46.   Orðkringi þín

mun þér illa koma,
 ef ræðk á vág at vaða,
 ulfi hæra,
 hygg at æpa mynir,
 ef þú hlýtr af hamri högg.

H. kv. 47. Sif á hó heima,
 hans munt fund vilja,
 þann munt þrek drýgja,
 þat 's þér skyldara.

P. kv. 48. Mælir þú at munns ráði,
 svát mér skyldi verst þykkja,
 halr enn hugblauði,
 hygg ek at þú ljúgir.

H. kv. 49. Satt hygg mik segja,
 seinn est at för þinni,
 langt myndir nú kominn,
 ef þú litum færir.

P. kv. 50. Hárbarðr enn ragi,
 heldr hefr þú nú mik dvalðan.

H. kv. 51. Ásapórs
 hugðak aldri mundu
 gleppja féhirði farar.

Þ. kv. 52. Ráð munk þér nú ráða,
 ró hingat báti,
 hættum hœtingi,
 hitt þú föður Magna.

H. kv. 53. Far þú firr sundi,
 þér skal fars synja.

P. kv. 54. Vísa þú mér leið,
alls vill mik eigi of vág ferja.

H. kv. 55. Lítit 's at synja,
langt 's at fara,
stunds es til stoks,
til steins önnur,
halt svá til vinstra vegs,
unz Verland hittir;
þar mun Fjörgyn
hitta Þór son sinn.

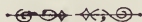
(ok mun hon kenna hánnum áttunga brautir
til Óðins landa).

P. kv. 56. Munk taka þangat í dag?

H. kv. 57. Taka við víl ok erfiði, at uppvesandi
sólu ek get þána.

P. kv. 58. Skamt mun nú mál okkat,
alls mér skoetingu einni svarar;
launa munk þér farsynjun,
ef finnumk í sinn annat.

H. kv. 59. Far þú nú þars þik hafi allan gramir.

Hymiskviða.

---

1. Ár valtívar
veiðar námu,
ok sumblsamir
áðr saðir yrði,
hristu teina
ok á hlaut sáu,
fundu at Ægis
örkost hvera.
2. Sat bergbúi
barnteitr fyrir
mjök glíkr megi
miskorblinda;
leit í augu
Yggs barn í þrá,
»þú skalt ásum
opt sumbl gera«.
3. Önn fekk jötni
orðbægnum halr,
hugði at hefndum

hann næst við goð;
bað Sifjar ver
sér færa hver,
»þanns öllum öl
yðr of heitak«

4. Né þat máttu
mærir tívar
ok ginnregin
of geta hvergi,
unz af tryggðum
Týr Hlórriða
ástráð mikit
einum sagði.
5. »Býr fyr austan
Élivága
hundvíss Hymir
at himins enda;
á minn afi
móðugr ketil,
rúmbrugðinn hver,
rastar djúpan«.
6. „Veizt ef þiggjum
þann lögvelli?“
„Ef vinr vélar
vit gørvum til“.
7. Fóru drjúgum
dag þann framan
Ásgarði frá,

unz til Egils kómu,
hirði hafra
horngöfgasta;
hurfu at höllu,
es Hymir átti.

8. Mögr fann ömmu
mjök leiða sér,
hafði höfða
hundruð níu,
en önnur gekk
algollin framm
brúnhvít bera
bjórveig syni.

9. »Áttniðr jötna,
ek viljak ykr
hugfulla tvá
und hvera setja;
es minn faðir
mörgu sinni
gløggr við gesti,
görr ills hugar«.

10. En vaskapaðr
varð síðbúinn
harðráðr Hymir
heim af veiðum,
gekk inn í sal,
glumðu jöklar,

- vas karls, es kom,
kinnskógr frørinn.
11. »Ves heill Hymir
í hugum góðum,
nú 's sonr kominn
til sala þinna,
(sás vit vættum
af vegi löngum)
fylgir hánum
hróðrs andskoti,
vinr verliða;
Véurr heitir sá.
12. Sé þú hvar sitja
und salar gaffli,
svá forða sér,
stendr súl fyrir«.
Sundr stökk súla
fyr sjón jötuns,
en afr í tvau
áss brotnaði.
13. Stukku átta,
en einn af þeim
hverr harðsleginn
heill af þolli;
framm gengu þeir,
en forn jötunn
sjónum leiddi
sinn andskota.

14. Sagðit hánum
hugr vel þás sá
gýgjar grœti
á golf kominn,
þar váru þjórar
þrír of teknir,
bað senn jötunn
sjóða ganga.
15. Hvern létu þeir
höfði skemra
ok á seyði
síðan báru,
át Sifjar verr,
áðr sofa gengi,
einn með öllu
øxn tvá Hymis.
16. Þótti hárum
Hrungnis spjalla
verðr Hlórriða
vel fullmikill,
»munum at aptni
öðrum verða
við veiðimat
vér þrír lifa«.
17. Véurr kvazk vilja
á vág róa,
ef ballr jötunn
beitur gæfi.

- »Hverf þú til hjarðar,
ef hug trúir,
brjótr berg - Dana,
beitur sækja.
18. Þess væntir mik,
at þér myni
ögn af oxa
auðfeng vesa«.
Sveinn sýsliga
sveif til skógar,
þars oxi stóð
alsvartr fyrir.
19. Braut af þjóri
þurs ráðbani
hátún ofan
horna tveggja.
»Verk þykkja þín
verri miklu
kjóla valdi,
an kyrr sitir«.
20. Bað hlunngota
hafra dróttinn
áttrunn apa
útar fœra,
en sá jötunn
sína talði
lítla fýsi
lengra at róa.

21. Dró mærr Hymir
móðugr hvala,
einn á öngli
upp senn eða tvá,
en apr í skut
Óðni sífjaðr
Véurr við vélar
vað gerði sér.
22. Egnði á öngul,
sás öldum bergr,
orms einbani
oxa höfði;
gein við öngli,
sús goð fía,
umbgjörð neðan
allra landa.
23. Dró djarfliga
dáðrakkr Þóarr
orm eitrfáan
upp at borði;
hamri kníði
háfjall skarar
ofljótt ofan
ulfs hnitbróður.
24. Hraungakln hlumðu
en hölkn þutu,
fór en forna
fold öll saman;

søkðisk síðan
sá fiskr í mar.

— — — —

25. — — — —

óteitr jötunn,
es aptr røru,
svát ár Hymir
ekki mælti,
veifði ræði
veðrs annars til.

— — — —

26. »Mundu of vinna
verk halft við mik,
at heim hvala
haf til bæjar
eða flotbrúsa
festir okkarn.

27. Gekk Hlórriði,
greip á stafni,
vatt með austri
upp lögfáki,
einn með árum
ok með austskotu,
bar til bæjar
brimsvín jötuns.
(ok holtriða
hver í gegnum).

28. Ok enn jötunn

of afrendi,
þrágirni vanr,
við Þóar senti,
kvaðat mann ramman,
þótt róa kynni,
kröpturligan,
nema kálk bryti.

29. En Hlórriði,
es at höndum kom,
brátt lét bresta
brattstein gleri,
sló sitjandi
súlur í gögnum;
báru þó heilan
fyr Hymi síðan.

30. Unz þat en fríða
friðla kendi
ástráð mikit,
eitt es vissi,
»drep við haus Hymis,
hann 's harðari,
kostmóðs jötuns,
káلكi hverjum«.

31. Harðr reis á kné
hafra dróttinn,
færðisk allra
í ásmegin;
heill vas karli

hjalmsstofn ofan,
en vínferill
valr rifnaði.

32. »Mörg veitk mæti
mér gengin frá,
es kálki sék
ór knéum hrundit,
— karl orð of kvað —
knákat segja
aptr ævagi:
þú est öldr of heitt.
33. Þat 's til kostar,
ef koma mættið
út ýr óru
ölkjól hofi«.
Týr leitaði
tysvar hrcæra;
stóð at hváru
hverr kyrr fyrir.
34. Faðir Móða
fekk á þremi
ok í gögnum sté
golf niðr í sal;
hóf sér á höfuð upp
hver Sifjar verr,
en á hælum
hringar skullu.
35. Fórut lengi,

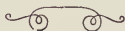
áðr líta nam
aptr Óðins sonr
einu sinni;
sá hann ór hreysum
með Hymi austan
folkdrótt fara
fjölhöfðaða.

36. Hóf sér af herðum
hver standanda,
veifði Mjöllni
morðgjörnum framm,
ok hraunhvala
hann alla drap.

37. Fórut lengi,
áðr liggja nam
hafr Hlórriða
halfdauðr fyrir,
vas skær skökuls
skakkr á beini,
en því enn lævísi
Loki of olli.

38. En ér heyrð hafið,
hverr kann of þat
goðmálugra
görr at skilja,
hver af hraunbúa
hann laun of fekk,

- es bæði galt
börn sín fyrir.
39. Þróttöflugr kom
á þing goða
ok hafði hver,
þanns Hymir átti;
en véar hverjan
vel skulu drekka
öldr at Ægis
† eitt hörmeitit.

Lokasenna.

Frá Ægi ok goðum.

• Ægir, er öðru nafni hét Gyimir, hann hafði búit ásum öl, þá er hann hafði fengit ketil enn mikla, sem nú er sagt. Til þeirar veizlu kom Óðinn ok Frigg kona hans. Þórr kom eigi, þvíat hann var í austrvegi. Sif var þar, kona Þórs, Bragi ok Þórunn kona hans. Týr var þar; hann var einhendr — Fenrisúlfr sleit hönd af honum, þá er hann var bundinn. Þar var Njörðr ok kona hans Skaði, Freyr ok Freyja, Víðarr son Óðins; Loki var þar, ok þjónustumenn Freys, Byggvir ok Beyla. Mart var þar ása ok álfa. Ægir átti tvá þjónustumenn — Fimafengr ok Eldir. Þar var lýsigull haft fyrir elds ljós. Sjálft barsk þar öl. Þar var griðastaðr mikill. Menn lofuðu mjök, hversu

góðir þjónustumenn Ægis váru. Loki mátti eigi heyra þat ok drap hann Fima-feng. Þá skóku æsir skjöldu sína ok æpðu at Loka ok eltu hann braut til skógar, en þeir fóru at drekka. Loki hvarf aptr ok hitti úti Eldi. Loki kvaddi hann.

1. Seg þat Eldir
svát einugi
feti gangir framarr,
hvat hér inni
hafa at ölmálum
sigtíva synir.

E. kv. 2. Of vápn sín dœma
ok of vígrisni
sigtíva synir;
ása ok alfa,
es hér inni eru,
manni 's þér í orði vinr.

3. Inn skal ganga
Ægis hallir í
á þat sumbl at séa,
jöll ok áfu
færik ása sonum
ok blendk þeim svá meini
mjöð.

E. kv. 4. Veizt, ef inn gengr
Ægis hallir í

á þat sumbl at séa,
hrópi ok rógi
ef eyss á holl regin,
á þér munu þerra þat.

5. Veizt þat Eldir,
ef einir skulum
sáryrðum sakask,
auðigr verða
munk í andsvörum,
ef þú mælir til mart.

Síðan gekk Loki inn í höllina; en er þeir sá, er fyrir váru, hvern inn var kominn, þögnuðu þeir allir.

6. Þyrstr ek kom
þessar hallar til
Loptr of langan veg,
ásu at biðja,
at mér einn gefi
mæran drykk mjaðar.

7. Hví þegið ér
svá þrungin goð,
at mæla né meguð;
sessa ok staði
velið mér sumbli at,
eða heitið mik heðan.

Br. kv. 8. Sessa ok staði
velja þér sumbli at

æsir aldrigi;
 æsir vitu
 hveim þeir alda skulu
 gambansumbl of geta.

9. Mant þat Óðinn,
 es vit í árdaga
 blendum blóði saman?
 ölvi bergja
 lézk eigi mundu,
 nema okr væri báðum borit.

Óð. kv. 10. Rís þá Víðarr
 ok lát ulfs föður
 sitja sumbli at,
 síðr oss Loki
 kveði lastastöfum
 Ægis höllu í.

Þá stóð Víðarr upp ok skenkti Loka, en
 áðr hann drykki, kvaddi hann ásuna:

11. Heilir æsir,
 heilar ásynjur
 ok öll ginnheilög goð,
 nema sá einn áss
 es innar sitr
 Bragi bekkjum á.

Br. kv. 12. Mar ok mæki
 gefk þér míns féar
 ok bætir þér svá (baugi) Bragi,

síðr þú ásum
öfund of gjaldir,
gremjat goð at þér.

13. Jós ok mækis,
munt æ vesa
beggja vanr Bragi,
ása ok alfa,
es hér inni eru,
þú est við víg varastr.
(ok skjarrastr við skot).

Br. kv. 14. Veitk, ef fyr útan værak,
sem fyr innan emk,
Hlés höll of kominn,
höfuð þitt
bærak í hendi mér;
lykak þér þat fyr lygi.

15. Snjallr est í sessi,
skalattu svá gera,
Bragi bekkskrautuðr;
vega þú gakk,
ef vreiðr séir;
hyggsk vætr hvatr fyrir.

Ið. kv. 16. Biðk þik Bragi
† barna sífjar duga
ok allra óskmaga,
at þú Loka
kveðira lastastöfum
Ægis höllu í.

17. Þegi þú lðunn,
þik kveðk allra kvinna
vergjarnasta vesa,
síz arma þína
lagðir ítrþvegna
of þinn bróður-bana.
- lð. kv. 18. . . . Loka
kveðka lastastöfum
Ægis höllu í;
Braga kyrrik
bjóri reifan;
vilkat at vreiðir vegizk.
- Gefj. kv. 19. Hví it æsir tveir
skuluð inni hér
sáryrðum sakask?
Loptki þat veit,
at leikinn es
ok hann fjörg öll fía.
20. Þegi þú Gefjun,
þess munk nú geta,
es þik glapði at geði
sveinn enn hvíti,
es þér sigli gaf
ok þú lagðir lær yfir.
- Óð. kv. 21. Ærr est Loki
ok ørviti,
es fær þér Gefjun at gremi;
aldar ørlög

- hygg at öll of viti
jafngörla sem ek.
22. Þegi þú Óðinn,
þú kunnir aldrigi
deila víg með verum,
opt þú gaft þeim,
es gefa skyldira,
enum slævurum sigr.
- Óð. kv. 23. Veizt, ef gafk þeim,
es gefa né skyldak,
enum slævurum sigr,
átta vetr
vast þú fyr jörð neðan
kýr mólkandi ok kona.
(ok hefr þú þar börn borit
ok hugðak þat args aðal).
24. En þik síða
kóðu Sámseyju í,
ok drapt á vétt sem vödur,
vitka líki
fórt verþjóð yfir,
ok hugðak þat args aðal.
- Fr. kv. 25. Ørlögum ykrum
skylið aldrigi
segja seggjum frá,
hvat it æsir tveir
drygðuð í árdaga;
firrisk æ forn rökfirar.

26. Þegi þú Frigg,
þú 'st Fjörgyns mæR
ok hefr æ vergjörn verit,
es þá Véa ok Vilja
lézt þér Viðris kvæn
báða í baðm of tekit.

Fr. kv. 27. Veizt, ef inni ættak
Ægis höllum í
Baldri glíkan bur,
út þú né kæmir
frá ása sonum
ok væri þá at þér vreiðum
vegít.

28. Enn vill þú Frigg,
at fleiri teljak
mína meinstafi,
ek því ræð,
es ríða sérat
síðan Baldr at sölum.

Fr. kv. 29. Ærr est Loki,
es yðra telr
ljóta leiðstafi,
ørlög Frigg
hygg at öll viti,
þótt hon sjalfgi segi.

30. Þegi þú Freyja,
þik kank fullgörva,
esa þér vamma vant,

- ása ok alfa,
 es hér inni eru,
 hverr hefr þinn hór verit.
- Fr. kv. 31. Flá es þér tunga,
 hygg at þér fremr myni
 ó-gótt of gala,
 reiðir ro þér æsir
 ok ásynjur,
 hryggr munt heim fara.
32. Pegi þú Freyja,
 þú est fordæða
 ok meini blandin mjök,
 síz þik at bræðr þínum
 stóðu blíð regin
 ok myndir þá Freyja frata.
- Nj. kv. 33. Þat 's vólítit,
 þótt sér varðir fái
 vers hóss eða hvárs.
 hitt 's undr es áss ragr
 es hér inn of kominn
 ok hefr sá börn of borit.
34. Pegi þú Njörðr,
 þú vast austan
 gísl of sendr at goðum,
 Hymis meyjar
 höfðu þik at handtrogi
 ok þér í munn migu.
- Nj. kv. 35. Sú erumk líkn,

es vask langt heðan
 gísl of sendr at goðum,
 þá mög gatk,
 þanns manngi fíar,
 ok þykkir sá ása jaðarr.

36. Hætt nú Njörðr,
 haf á hófi þik,
 munka því leyna lengr,
 við systur þinni
 gazt slíkan mög
 ok esa þó vánu verr.

Týr kv. 37. Freyr es baztr
 allra ballriða
 ása görðum í,
 mey né grætir
 né manns konu
 ok leysir ór höptum hvern.

38. Pegi þú Týr;
 þú kunnir aldri
 bera tilt með tveim,
 hönd ena hægri,
 munka hinnar geta,
 þér sleit Fenrir frá.

Týr kv. 39. Handar emk vanr,
 en þú hróðrsvitnis,
 böl es beggja þrá;
 ulfgi hefr ok betr

- es í böndum skal
bíða ragnarøkrs.
40. Þegi þú Týr,
þat varð þinni konu,
at hón átti mög við mér,
öln né penning
hafðir aldri
þess vanréttis, vesall.
- Fr. kv. 41. Ulf sék liggja
árósi fyrir
unz of rjúfask regin,
því munt næst
nema þú nú þegir
bundinn, bölvasmiðr.
42. Golli keypta
lézt Gymis dóttur
ok seldir þitt svá sverð,
en es Múspells synir
ríða Myrkvið yfir,
veizta þá, vesall, hvé vegr.
- B. kv. 43. Veizt, ef øðli ættak
sem Ingunar - Freyr
ok svá sælligt setr,
mergi smæra
møldak meinkráku
ok lemða alla í liðu.
44. Hvat 's þat lítla
es löggra sék

ok snapvíst snapir,
at eyrum Freys
munt æ vesa
ok und kvernum klaka.

B. kv. 45. Byggvir heitik,
en mik bráðan kveða
goð öll ok gumar,
því emk hér hróðugr,
at drekka Hropts megir
allir öl saman.

46. Pegi þú Byggvir,
þú kunnir aldri
deila með mönnum mat,
ok þik í flets strái
finna né máttu,
þás vágu verar.

H. kv. 47. Ölr est Loki,
svát est ørviti,
hví né lezkat Loki,
ofdrykkja
veldr alda hveim,
es sína mælgj né manat.

48. Pegi þú Heimdallr,
þér vas í árdaga
et ljóta líf of lagit;
örgu baki
þú munt æ vesa
ok vaka vörðr goða.

- H. kv. 49. Létt 's þér Loki,
 munattu lengi svá
 leika lausum hala,
 þvíat þik á hjörvi
 skulu ens hrímkalda magar
 görnum binda goð.
50. Veizt, ef mik á hjörvi
 skulu ens hrímkalda magar
 görnum binda goð,
 fyrstr ok øfstr
 vask at fjörlagi,
 þars vér á Þjaza þrifum.
- Sk. kv. 51. Veizt, ef fyrstr ok øfstr
 vast þú at fjörlagi,
 þás ér á Þjaza þrifuð,
 frá mínum véum
 ok vöngum skulu
 þér æ köld ráð koma.
52. Léttari í málum
 vast við Laufeyjar son,
 þás lézt mér á beð þinn
 boðit,
 getit verðr oss slíks,
 ef görva skulum,
 telja vömm enn ór.

Þá gekk Sif framm ok byrлаði Loka í
 hrímkálki mjöð ok mælti:

53. Heill vestu Loki,
ok tak við hrímkálki
fullum forns mjaðar,
heldr hana eina
látir með ása sonum
vammalausá vesa.

Hann tók við horni ok drakk af.

54. Ein þú værir,
ef svá værir,
vör ok gröm at veri,
einn ek veit,
svát vita þykkjumk,
hór ok af Hlórriða
(ok var þat sá enn lævisi
Loki).

Beyla kv. 55. Fjöll öll skjalfa
hygg á för vesa
heim Hlórriða,
hann ræðr ró,
þeims rægir hér
goð öll ok guma.

56. Þegi þú Beyla,
þú 'st Byggvis kvæn
ok meini blandin mjök,
ó-kynjan meira
koma með ása sonum,
öll est deigja dritin.

Þá kom Þórr at ok kvað:

57. Þegi þú rög vættr,
þér skal minn þrúðhamarr
Mjöllnir mál fyrnema,
herðaklett
drepk þér halsi af,
verðr þá þínu fjörvi of farit.

58. Jarðar burr
es hér nú inn kominn,
hví þrasir þú svá Þórr?
en þá þorir þú ekki,
es þú skalt við ulf vega
ok svelgr hann allan Sigföðr.

P. kv. 59. Þegi þú rög vættr,
þér skal minn þrúðhamarr
Mjöllnir mál fyrnema,
upp þér verpk
ok á austrvegā,
síðan þik manngi sér.

60. Austrförum þínum
skalt aldri
segja seggjum frá,
síz í hanzka (þumlungi)
hnúkðir einheri,
ok þóttiska þá Þórr vesa.

P. kv. 61. Þegi þú rög vættr,
þér skal minn þrúðhamarr

Mjöllnir mál fyrnema,
 hendi enni hægri
 drepk þik Hrungnis bana,
 svát þér brotnar beina hvat.

62. Lifa ætlak
 mér langan aldr,
 þótt hœtir hamri mér,
 skarpar álar
 þóttu þér Skrýmis vesa,
 ok máttira nesti náa,
 (ok svalzt þú þá hungri heill).

P. kv. 63. Pegi þú rög vættr,
 þér skal minn þrúðhamarr
 Mjöllnir mál fyrnema,
 Hrungnis bani
 mun þér í hel koma
 fyr nágrindr neðan.

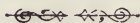
64. Kvaðk fyr ásum,
 kvaðk fyr ása sonum,
 þaz mik hvatti hugr,
 en fyr þér einum
 munk út ganga,
 þvíat ek veit at þú veigr.

65. Öl gerðir Ægir,
 en þú aldri munt
 síðan sumbl of gera,
 eiga þín öll,
 es hér inni es,

(leiki yfir logi)
brenni þér á baki.

Frá Loka

En eptir þetta falsk Loki í Fránangrsforsí í lax líki. Þar tóku æsir hann. Hann var bundinn með þörmum sonar síns Vála, en Narfi sonr hans varð at vargi. Skaði tók eitrom ok festi upp yfir annlit Loka; draup þar ór eitr. Sigyn kona Loka sat þar ok helt munnlaug undir eitrit. En er munnlaugin var full, bar hon út eitrit, en meðan draup eitrit á Loka. Þá kipðisk hann svá hart við, at þaðan af skalf jörð öll. Þat eru nú kallaðir landskjálptar.

Prymskviða.

---

1. Vreiðr vas þá Vingþórr,
es vaknaði
ok síns hamars
of saknaði,
skegg nam at hrista,
skör nam at dýja,
réð Jarðar burr
umb at þreifask.
2. Ok hann þat orða
alls fyrst of kvað:
heyr nú Loki,
hvat nú mælik,
es engi veit
jarðar hvergi
né upphimins:
áss es stolinn hamri.
3. Gingu fagra
Freyju túna,

ok hann þat orða
 alls fyrst of kvað :
 munt mér Freyja
 fjaðrhams léa,
 ef minn hamar
 mættak hitta.

Fr. kv. 4. Þó mundak gefa þér,
 þótt ór golli væri,
 ok þó selja,
 at ór silfri væri.

5. Fló þá Loki,
 fjaðrhamr dunði,
 unz fyr útan kom
 ása garða,
 (ok fyr innan kom
 jötna heima);
 Þrymr sat á haugi,
 þursa dróttinn,
 greyjum sínum
 gollbönd snøri,
 (ok mörum sínum
 mön jafnaði).

Þr. kv. 6. Hvat 's með ásum?
 hvat 's með alfum?
 Hví 'st einn kominn
 í Jötunheima?

Lo. kv. Ilt 's með ásum,
 ilt 's með alfum;

hefr þú Hlórriða
hamar of folginn?

Þr. kv. 7. Ek hef Hlórriða
hamar of folginn
átta röstum
fyr jörð neðan,
hann engi maðr
aptr of heimtí, r
nema færi mér
Freyju at kvæn.

8. Fló þá Loki,
fjaðrhamr dundi,
unz fyr útan kom
jötna heima
(ok fyr innan kom
ása garða);
mætti hann Þór
miðra garða,
ok hann þat orða
alls fyrst. of kvað:

9. Hefr þú erendi
sem erfiði?
seg þú á lopti
löng tíðendi;
opt sitjanda
sögur of fallask
ok liggjandi
lygi of bellir.

- Lo. kv. 10. Hefk erfiði
 ok erendi;
 Þrymr hefr þinn hamar
 þursa dróttinn;
 hann engi maðr
 aptr of heimtí, r,
 nema hánú fœri
 Freyju at kvæn.
11. Ganga fagra
 Freyju at hitta,
 ok hann þat orða
 alls fyrst of kvað:
 bitt þik Freyja
 brúðar líni,
 vit skulum aka tvau
 í Jötunheima.
12. Vreið varð þá Freyja
 ok fnasaði,
 allr ása salr
 undir bifðisk,
 (stökk þat et mikla
 men Brisinga):
 mik veizt verða
 vergjarnasta,
 ef ek ek með þér
 í Jötunheima.
13. Senn váru æsir
 allir á þingi

ok ásynjur
allar á máli
ok of þat réðu
ríkir tívar,
hvé Hlórriða
hamar of sætti.

14. Þá kvað þat Heimdallr,
hvítastr ása,
vissi vel framim
sem vanir aðrir:
bindum Þór þá
brúðar líni,
hafi hann et mikla
men Brisinga.
15. Látum und hánum
hrynja lukla
ok kvenváðir
of kné falla,
en á brjósti
breiða steina
ok hagliga
of höfuð typpum.
16. Þá kvað þat Þérr,
þrúðugr áss:
mik munu æsir
argan kalla,
ef bindask lætk
brúðar líni.

17. Þá kvað þat Loki
Laufeyjar sonr:
þegi þú Þórr
þeira orða;
þegar munu jötnar
Ásgarð búa,
nema þinn hamar
þér of heimtír.
18. Bundu Þór þá
brúðar líni
ok enu mikla
meni Brísinga.
19. Létu und hánnum
hrynja lukla
ok kvenváðir
of kné falla,
en á brjósti
breiða steina,
ok hagl ga
of höfuð typðu.
20. Þá kvað þat Loki
Laufeyjar sonr:
mun ek ok með þér
ambótt vesa,
vit skulum aka tvær
í Jötunheima.
21. Senn váru hafrar
heim of reknir,

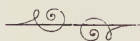
skyndir at sköklum,
 skyldu vel rinna;
 björg brotnuðu,
 brann jörð loga,
 ók Óðins sonr
 í Jötunheima.

22. Þá kvað þat Prymr,
 þursa dróttinn:
 standið upp jötnar
 ok stráið bekki,
 nú fœra mér
 Freyju at kvæn
 Njarðar dóttur
 ór Nóatúnum.
23. Ganga at garði
 gollhrynðar kýr,
 øxn alsvartir
 jötni at gamni,
 fjölð ák meiðma,
 fjölð ák menja,
 einnar mér Freyju
 ávant þykkir.
24. Vas þar at kveldi
 of komit snimma
 ok fyr jötna
 öl framm borit;
 — — — —

25. Einn át oxa,
átta laxa,
krásir allar
þærs konur skyldu,
drakk Sifjar verr
sáld þrjú mjaðar.
26. Þá kvað þat Þrymr,
þursa dróttinn:
hvar sáttu brúðir
bíta hvassara?
Sáka brúðir
bíta breiðara,
né in meira mjöð
mey of drekka.
27. Sat en alsnotra
ambótt fyrir,
es orð of fann
við jötuns máli:
át vætr Freyja
átta nóttum,
svá vas hón óðfús
í Jötunheima.
28. Laut und línu,
lysti at kyssa,
en hann útan stökk
endlangan sal:
hví eru öndótt
augu Freyju?

- þykki mér ór augum
eldr of brinna.
29. Sat en alsnotra
ambótt fyrir,
es orð of fann
við jötuns máli:
svaf vætr Freyja
átta nóttum,
svá vas hón óðfús
í Jötunheima.
30. Inn kom en arma
jötna systir,
hin 's brúðféar
biðja þorði:
lát þér af höndum
hringa rauða,
ef öðlask vill
ástir mínar.
(ástir mínar,
alla hylli).
31. Þá kvað þat Þrymr,
þursa dróttinn:
berið inn hamar
brúði at vígja,
leggið Mjöllni
í meyjarné,
vigið okr saman
Várar hendi.

32. Hló Hlórriða
hugr í brjósti,
es harðhugaðr
hamar of þekði;
Þrym drap fyrstan
þursa dróttin,
ok ætt jötuns
alla lamði.
33. Drap hann ena öldnu
jötna systur,
hin 's brúðféar
of beðit hafði;
hón skell of hlaut
fyr skillinga,
en högg hamars
fyr hringa fjöld.
(Svá kom Óðins sonr
endr at hamri).

Völundarkviða.

Frá Völundi.

Níðuðr hét konungr í Svíþjóð. Hann átti tvá sonu ok eina dóttur; hon hét Böðvildr. Bræðr váru þrír, synir Finna-konungs. Hét einn Slagfiðr, annarr Egill, þriðji Völundr. Þeir skriðu ok veiddu dýr. Þeir kómu í Úlf dali ok gerðu sér þar hús. Þar er vatn, er heitir Úlfsjár. Snemma of morgin fundu þeir á vazströndu konur þrjár ok spunnu lín. Þar váru hjá þeim álptarhamir þeira. Þat váru valkyrjur. Þar váru tvær dætr Hlöðves konungs, Hlaðguðr svanhvít ok Hervör alvitr, en þriðja var Ölrún Kjárs-dóttir af Vallandi. Þeir höfðu þær heim til skála með sér. Fekk Egill Ölrúnar, en Slagfiðr Svanhvítrar, en Völundr Alvitrar. Þau bjoggu sjau vetr. Þá flugu þær at vitja víga ok kómu eigi apr. Þá skreið Egill at leita Ölrúnar, en Slagfiðr leitaði Svanhvítrar, en Völundr sat í Úlfdölum

Hann var hagrastr maðr, svá at menn viti
 í fornum sögum. Níðuðr konungr lét
 hann höndum taka, svá sem hér er um kveðit.

Frá Völundi ok Níðaði.

1. Meyjar flugu sunnan
 Myrkvið í gögnum
 alvitr ungar
 ørlög drýgja;
 þær á sævarströnd
 settusk at hvílask
 drósir suðrænar,
 dýrt lín spunnu.
2. Ein nam þeira
 Egil at verja
 fögr mærfira
 faðmi ljósum.
3. Önnur vas Svanhvít,
 svanfjaðrar dró
 — — — —
 en en þriðja
 þeira systir
 varði hvítan
 hals Völundar.
4. Sátu síðan
 sjau vetr at þat,
 en enn átta
 allan þráðu,

en enn níunda
nauðr of skilði,
meyjar fýstusk
á myrkvan við.
(Alvitr unga
ørlög drygja).

5. Kom þar af veiði
veðreygr skyti
Völundr líðandi
of langan veg,
Slagfiðr ok Egill,
sali fundu auða,
gengu út ok inn
ok umb sáusk.
6. Austr skreið Egill
at Ölrúnu,
en suðr Slagfiðr
at Svanhvítu,
en einn Völundr
sat í Ulfdölum.
7. Hann sló goll rautt
við gim fastan,
lukði hann alla
lind baugum vel;
svá beið hann
sinnar ljóssar
kvánar, ef hánur
of koma gerði.

8. Þat spýrr Níðuðr,
Níara dróttinn,
at einn Völundr
sat í Ulfdöllum;
nóttum fóru seggir,
negldar váru brynjur,
skildir bliku þeira
við enn skarða mána.
9. Stigu ór söðlum
at salar gaffli,
gengu inn þaðan
endlangan sal,
sáu þeir á bast
bauga dregna,
sjau hundruð allra,
es sá seggr átti.
10. Ok af tóku
ok á létu
fyr einn útan,
es af létu;
kom þar af veiði
veðreygr skyti
Völundr líðandi
of langan veg.
11. Gekk brátt inni
beru hold steikja,
ár brann hrísi
allþurru fúrr,

(viðr enn vindpurri
fyr Völundi),
sat á berfjalli,
bauga talði
alfa ljóði,
eins saknaði.
(hugði at hefði
Hlöðyes dóttir,
Alvitr unga,
væri aprtr komin).

12. Sat hann svá lengi,
at sofnaði,
ok viljalauss
of vaknaði;
vissi sér á höndum
höfgar nauðir,
en á fótum
fjötur of spentan.
13. Hverir ro jöfrar
þeirs á lögðu
bestisíma
ok bundu mik?
14. (Kallaði Níðuðr,
Níara dróttinn):
Hvar gazt Völundr,
vísi alfa,
óra aura,
í Ulfdöllum?

Goll vas þar eigi
 á Grana leiðu,
 fjarri hugðak vart land
 fjöllum Rínar.

V. kv. 15. Mank at meiri
 mæti áttum,
 es vér heil hjú
 heima várum.
 (Hlaðguðr ok Hervör
 borin vas Hlöðve,
 kunn vas Ölrún
 Kíars dóttir).

16. Úti stóð kunnig
 kván Níðaðar,
 hón inn of gekk
 endlangan sal,
 stóð á golfi,
 stilti röddu:
 esa sá nú hýrr,
 es ór holti ferr.

Níðuðr konungr gaf dóttur sinni Böðv-
 ildi gullhring þann, er hann tók af bast-
 inu at Völundar, en hann sjálf bar sverðit,
 er Völundr átti, en drótning kvað:

17. Ámun eru augu
 ormi enum frána.

tenn hánum teygjask,
 es téð es sverð
 (ok hann Böðvildar
 baug of þekkir),
 sníðið hann sína
 sinna magni,
 setið hann síðan
 í Sævarstöð.

Svá var gört, at skornar váru sínar í knésbótum ok settr í hólum einn, er þar var fyrir landi, er hét Sævarstaðr. Þar smíðaði hann konungi allskyns görsimar; engi maðr þorði at fara til hans, nema konungr einn. Völundr kvað:

.18. Sék Niðaði
 sverð á linda,
 þats ek hvesta
 sem hagast kunnak
 ok ek herðak
 sem hægst þótti;
 sá 's mér fránn mækir
 æ fjarri borinn.
 (sékka þann Völundi
 til smiðju borinn).

19. Nú berr Böðvildr
 brúðar minnar,
 bíðka þess bót,
 bauga rauða.

20. Sat né svaf ofvalt
ok sló hamri;
vél gerði heldr
hvatt Níðaði;
drifu ungir tveir
á dýr séa
synir Níðaðar
í Sævarstöð.
21. Kómu til kistu,
kröfðu lukla,
opin vas illúð,
es í sáu,
fjölð vas þar meina,
es mögum sýndisk
at væri goll rautt
ok görsimar.
- V. kv. 22. Komið einir tveir,
komið annars dags;
ykr lætk þat goll
of gefit verða;
segiða meyjum
né salþjóðum,
manni engum,
at mik fyndið.
23. Snimma kallaði
seggr á annan,
bróðir á bróður:
göngum baug séa.

Kómu til kistu,
kröfðu lukla,
opin vas illúð,
es í litu.

24. Sneið af höfuð
húna þeira
ok und fen fjöturs
foetr of lagði,
en þær skálar,
es und skörum váru,
sveip útan silfri,
seldi Níðaði.

25. En ór augum
jarknasteina
sendi kunnigri
kván Níðaðar;
en ór tönnum
tveggja þeira
sló brjóstkringlur,
sendi Böðvildi.

26. Þá nam Böðvildr
baugi at hrósa

— — —

es brotit hafði,
»Þorigak segja,
nema þér einum.«

V. kv. 27. Ek bæti svá
brest á gollu,

at feðr þínum
fegri þykkir,
ok mæðr þinni
miklu betri,
ok sjalfri þér
at sama hófi«.

28. Bar hann hana björi,
hann betr kunni,
svát hón í sessi
of sofnaði.
»Nú hefð hefnt
harma minna
allra nema einna
íviðgjörnum.
29. Vel ek, kvað Völundr,
verðak á fitjum,
þeims mik Níðaðar
námu rekkar«.
Hlæjandi Völundr
hófsk at lopti,
grátandi Böðvildr
gekk ór eyju.
(tregði för friðils
ok föður reiði).
30. Úti stóð kunnig
kván Níðaðar,
ok hon inn of gekk
endlangan sal,

en hann á salgarð
settisk at hvílask,
»Vakir þú Níðuðr,
Níara dróttinn?»

- N. kv. 31. Vakik ofvalt
ok viljalauss,
sofnak minst,
síz sonu dauða,
kell mik í höfuð,
köld erumk ráð þín,
vilnumk þess nú,
at við Völund dæmak.
32. Seg mér þat Völundr,
vísi alfa,
af heilum hvat varð
húnum mínum?
- V. kv. 33. Eiða skalt mér áðr
alla vinna,
(at skips borði
ok at skjaldar rönd,
at mars bægi
ok at mækis egg)
at þú kveljat
kván Völundar
(né brúði minni
at bana verðir),
þótt kván eigim,
þás ér kunnið,

eða jóð eigim
innan hallar.

34. Gakk til smiðju,
es gerðir þú,
þar fiðr þú belgi
blóði stokna,
sneiðk af höfuð
húna þinna
ok und fen fjöturs
føetr of lagðak.

35. En þær skálar,
es und skörum váru,
sveipk útan silfri,
seldak Níðaði,
en ór augum
jarknasteina,
sendak kunnigri
kván Níðaðar.

36. En ór tönnum
tveggja þeira.
slók brjóstkringlur,
sendak Böðvildi;
nú gengr Böðvildr
barni aukin,
eingadóttir
ykkur beggja.

N. kv. 37. Mæltira þú mál,
es mik meir tregi,

né þik viljak Völundr
 verr of níta;
 esat svá maðr hár,
 at þik af hesti taki,
 né svá öflugr,
 at þik neðan skjóti.
 (þars þú skollir
 við ský uppi).

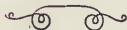
38. Hlæjandi Völundr
 hófsk at lopti,
 en ókátr Níðuðr
 þá eptir sat.

N. kv. 39. Upp rís Þakkráðr,
 þræll minn bazti,
 bið Böðvildi,
 mey ena bráhvítu,
 gangi fagrvarið
 við föður ræða.

40. Es satt Böðvildr,
 þats sögðu mér,
 sátuð it Völundr
 saman í holmi?

B. kv. 41. (Satt 's þat Níðuðr
 es sagði þér).
 Sátum vit Völundr
 saman í holmi,
 eina ögurstund,

æva skyldi;
ek vætr hánum
vinna kunnak,
ek vætr hánum
vinna máttak.

Alvíssmál.

- A. kv. 1. Bekki breiða,
nú skal brúðr með mér
heim í sinni snúask,
hratat of mægi
mun hverjum þykkja,
heima skal hvíld nema.
- Þ. kv. 2. Hvat 's þat fira?
hví 'st svá fölr of nasar?
vast í nótt með ná?
þursa líki
þykki mér á þér vesa,
estat til brúðar borinn.
- A. kv. 3. Alvíss heitik,
býk fyr jörð neðan,
ák und steini stað,
vagna vers

- emk á vit kominn,
bregði engi föstu heiti fira.
4. Ek mun bregða,
þvíat brúðar ák
flest of ráð sem faðir,
vaska heima,
þás þér heitit vas,
† at sá einn er gjöfir með goðum.
- A. kv. 5. Hvat 's rekka,
es í ráðum telsk,
fljóðs ens fagrglóa,
fjarraileina,
— þik munu fáir kunna, —
hverr hefr þik baugum borit?
6. Vingþórr heitik,
hefk víða ratat,
sonr emk Síðgrana;
at ósátt minni
skalt et unga man
hafa ok gjaforð geta.
- A. kv. 7. Sáttir þínar
vilk snimma hafa
ok þat gjaforð geta,
eiga viljak,
heldr an án vesa,
þat et mjallhvíta man.
8. Meyjar ástum
muna þér verða

vísi gestr of varit,
ef ór heimi kant
hverjum at segja,
alt þat 's viljak vita.

9. Seg mér þat Alvíss,
öll of rök fira
vörumk dvergr at vitir,
hvé sú jörð heitir,
es liggr fyr alda sonum
heimi hverjum í?

A. kv. 10. Jörð heitir með mönnum,
en með alfum fold,
kalla vega vanir,
ígrœn jötnar,
alfar gróandi,
kalla aur uppregin.

11. Seg mér þat Alvíss,
öll of rök fira
vörumk dvergr at vitir,
hvé sá himinn heitir
† erakendi,
heimi hverjum í?

A. kv. 12. Himinn heitir með mönnum,
en hlýrnir með goðum,
kalla vindófnir vanir,
uppheim jötnar,
alfar fagnaræfr,
dvergar drjúpansal.

13. Seg mér þat Alvíss,
öll of rök fira
vörumk dvergr at vitir,
hvé máni heitir,
sás menn séa,
heimi hverjum í?
- A. kv. 14. Máni heitir með mönnum,
en mylinn með goðum,
kalla hverfanda hvél helju í,
skyndi jötnar,
en skin dvergar
kalla alfar ártala.
15. Seg mér þat Alvíss,
öll of rök fira
vörumk dvergr at vitir,
hvé sú sói heitir,
es séa alda synir,
heimi hverjum í?
- A. kv. 16. Sól heitir með mönnum,
en sunna með goðum,
kalla dvergar leika Dvalins,
eygló jötnar,
alfar fagrahvél,
alskír ása synir.
17. Seg mér þat Alvíss,
öll of rök fira
vörumk dvergr at vitir,
hvé þau ský heita,

es skúrum blandask,
heimi hverjum í?

A. kv. 18. Ský heitir með mönnum,
en skúrván með goðum,
kalla vindflot vanir,
úrván jötnar,
alfar veðrmegin,
kalla í helju hjalm huliðs.

19. Seg mér þat Alvíss,
öll of rök fira
vörumk dvergr at vitir,
hvé sá vindr heitir,
es víðast ferr,
heimi hverjum í?

A. kv. 20. Vindr heitir með mönnum,
en váfuðr með goðum,
kalla gneggjuð ginnregin,
æpi jötnar,
alfar dynfara,
kalla í helju hviðuð.

21. Seg mér þat Alvíss,
öll of rök fira
vörumk dvergr at vitir,
hvé þat logn heitir,
es liggja skal,
heimi hverjum í?

A. kv 22. Logn heitir með mönnum,
en lægi með goðum,

kalla vindslot vanir,
ofhlý jötnar,
alfar dagseva,
kalla dvergar dagsveru.

23. Seg mér þat Alvíss,
öll of rök fira
vörumk dvergr at vitir,
hvé sá marr heitir,
es menn róa,
heimi hverjum í?

A. kv. 24. Sær heitir með mönnum,
en sílægja með goðum,
kalla vág vanir,
álheim jötnar,
alfar lagastaf,
kalla dvergar djúpan mar.

25. Seg mér þat Alvíss,
öll of rök fira
vörumk dvergr at vitir,
hvé sá eldr heitir,
es brinnr fyr alda sonum,
heimi hverjum í?

A. kv. 26. Eldr heitir með mönnum,
en með ásum funi,
kalla vág vanir,
frekan jötnar,
en forbrenni dvergar,
kalla í helju hröðuð.

27. Seg mér þat Alvíss,
öll of rök fira
vörumk dvergr at vitir,
hvé viðr heitir,
es vex fyr alda sonum,
heimi hverjum í?

A. kv. 28. Viðr heitir með mönnum,
en vallarfax með goðum,
kalla hlíðþang halir,
eldi jötnar,
alfar fagrlima,
kalla vönd vanir.

29. Seg mér þat Alvíss,
öll of rök fira
vörumk dvergr at vitir,
hvé sú nótt heitir,
en Nörvi kenda,
heimi hverjum í?

A kv. 30. Nótt heitir með mönnum,
en njól með goðum,
kalla grímu ginnregin,
óljós jötnar,
alfar svefngaman,
kalla dvergar draumnjörun.

31. Seg mér þat Alvíss,
öll of rök fira
vörumk dvergr at vitir,
hvé þat sáð heitir,

- es sáa alda synir,
 heimi hverjum í?
- A. kv. 32. Bygg heitir með mönnum,
 en barr með goðum,
 kalla vöxt vanir,
 æti jötnar,
 alfar lagastaf,
 kalla í helju hnipinn.
33. Seg mér þat Alvíss,
 öll of rök fira
 vörumk dvergr at vitir,
 hvé þat öl heitir,
 es drekka alda synir,
 heimi hverjum í?
- A. kv. 34. Öl heitir með mönnum,
 en með ásum bjórr,
 kalla veig vanir,
 hreinalög jötnar,
 en í helju mjöð,
 kalla sumbl Suttungs synir.
35. Í einu brjósti
 sák aldrigi
 fleiri forna stafi,
 miklum tálum
 kveðk tældan þik,
 uppi 'st dvergr of dagaðr.
 (nú skínn sól í sali).

Baldrs draumar.

---

1. Senn váru æsir
allir á þingi
ok ásynjur
allar á máli,
ok of þat réðu
ríkir tívar,
hví væri Baldri
ballir draumar.
2. Upp reis Óðinn,
alda gautr,
ok hann á Sleipni
söðul of lagði,
reið niðr þaðan
niflheljar til;
mætti hvelpi,
þeims ór helju kom.
3. Sá vas blóðugr
of brjóst framan,

ok at galdrs föður
 gól oflengi,
 framm reið Óðinn,
 foldvegr dundi,
 hann kom at háu
 Heljar ranni.

4. Þá reið Óðinn
 fyr austan dyrr,
 þars hann völu
 vissi leiði;
 nam vittugri
 valgaldr kveða,
 unz nauðug reis,
 nás orð of kvað:

5. Hvat 's manna þat
 mér ókunnra,
 es mér hefr aukit
 erfitt sinni;
 vask snivin snævi,
 ok slegin regni
 ok drifin döggu,
 dauð vask lengi.

- Ó. kv. 6. Vegtamr heitik,
 emk Valtams sonr,
 seg mér ór helju,
 ek ór heimi mun,
 hveim eru þekkir
 baugum sánir?

flet fagrliga
flóið eru gollu.

7. Hér stendr Baldri
of brugginn mjöðr,
skírar veigar,
liggr skjöldr yfir,
en ásmegir
í ofvæni;
nauðug sagðak,
nú munk þegja.

- Ó. kv. 8. Þegjat völvu,
þik vilk fregna,
unz 's alkunna,
vilk enn vita,
hverr mun Baldri
at bana verða,
ok Óðins son
aldri ræna?

9. Höðr berr hávan
hróðrbaðm þinig,
hann mun Baldri
at bana verða,
ok Óðins son
aldri ræna;
nauðug sagðak,
nú munk þegja.

- Ó. kv. 10. Þegjat völvu,
þik vilk fregna,

unz 's alkunna,
 vilk enn vita,
 hverr mun heipt Heði
 hefnt of vinna,
 eða Baldrs bana
 á bál vega?

11. Rindr berr Vála
 í veströllum,
 (sá mun Óðins sonr
 einnættir vega),
 hönd of þværat
 né höfuð kembir,
 áðr á bál of berr
 Baldrs andskota;
 nauðug sagðak,
 nú munk þegja.

Ó. kv. 12. Þegjat völva,
 þik vilk fregna,
 unz 's alkunna,
 vilk enn vita,
 hverjar ro meyjar,
 es at muni gráta
 ok á himin verpa
 halsaskautum?

13. Estat Vegtamr,
 sem ek hugða,
 heldr est Óðinn,
 aldinn gautr.

- Ó. kv.   Estat völvu
né vís kona,
heldr est þriggja
þursa móðir.
14.   Heim ríð Óðinn
ok hróðigr ves,
svá komir manna
meirr aptr á vit,
es lauss Loki
líðr ór böndum
ok ragna rök
rjúfendr koma.

Hyndluljóð.

- Fr. kv. 1. Vaki mær meyja,
vaki mín vina,
Hyndla systir,
es í helli býr;
nú 's røkr røkra,
ríða vit skulum
til Valhallar
ok til vés heilags.
2. Biðjum Herjaföðr
í hugum sitja,
hann geldr ok gefr
goll verðungu,
gaf hann Hermóði
hjalm ok brynju,
en Sigmundi
sverð at þiggja.
3. Gefr hann sigr sumum,
en sumum aura,

mælsku mörgum
ok manyit firum,
byri gefr brögnum,
en brag skáldum,
gefr hann mannsemi
mörgum rekki.

4. Þór munk blóta,
þess munk biðja,
at hann æ við þik
einart láti;
(þó 's hánnum ótítt
við jötuns brúðir);
nú tak ulf þinn
einn af stalli,
lát hann rinna
með runa mínum.
(seinn es göltr minn
goðveg troða,
vilkat mar minn
mætan hlæða).

- H. kv. 5. Flá est Freyja,
es freistar mín,
vísar þú augum
á oss þannig,
es hafir ver þinn
í valsinni
Óttar unga
Innsteins bur.

Fr. kv. 6. Dulið est Hyndla,
draums ætlak þér,
es kveðr ver minn
í valsinni;

— — — — —

7. Pars göltr glóar
Gollinbursti,
Hildisvíni,
es mér hagir gerðu,
dvergar tveir
Dáinn ok Nabbi.

8. Senn í söðlum
sitja vit skulum
ok of jöfra
ættir dæma,
gumna þeira,
es frá goðum kómu.

9. Þeir hafa veðjat
Vala málmi
Óttarr ungi
ok Angantýr;
skylt 's at veita,
svát skati enn ungi
föðurleið hafi
ept frændr sína.

10. Hörg mér gerði
of hlaðinn steinum;
nú 's grjót þat
at gleri orðit;

rauð hann í nýju
nauta blóði;
æ trúði Óttarr
á ásynjur.

Hy. kv. 11. Snú braut heðan,
sofa lystir mik,
fær fátt af mér
fríðra kosta;
hleypr þú Óðs vina
úti á nóttum,
sem með höfrum
Heiðrún fari.

12. Rant at Óði
ey þreyjandi,
skutusk þér fleiri
und fyrirskyrtu,
hleypr þú Óðs vina
úti á nóttum,
[sem með höfrum
Heiðrún fari].

Fr. kv. 13. Ek slæ eldi
of íviðju,
svát eigi kømsk
óbrend heðan.

Hy. kv. Hyr sék brinna,
en hauðr loga,
verða flestir
fjörlausn þola.

Fr. kv. 14. Nú lát forna
 niðja talða
 ok upp bornar
 ættir manna
 (hvat 's Skjöldunga,
 hva't 's Skilfinga,
 hva't 's Ylfinga)
 hva't 's höldbórit,
 hva't 's hersbórit
 mest mannaval
 und Miðgarði?

Hy. kv. 15. Þú est Óttarr
 borinn Innsteini,
 en Innsteinn vas
 Alfi enum gamla,
 Alfr vas Ulfi,
 Ulfr Sæfara,
 en Sæfari
 Svan enum rauða.

16. Móður átti faðir þinn
 menjum göfga,
 hygg at héti
 Hlédís gyðja,
 Fróði vas faðir þeirar,
 en Fríund móðir;
 öll þótti ætt sú
 með yfirmönnum.
17. Auði vas áðr

öflgastr manna,
Halfdanr fyrri
hæstr Skjöldunga,
fræg váru folkvíg,
þaus framir gerðu,
hvarfa þóttu verk
með himins skautum.

18. Eflðisk við Eymund
æztan manna,
en vá Sigtrygg
með svölum eggjum,
eiga gekk Almveig,
æzta kvinna,
ólu þau ok áttu
átján sonu.

19. Þaðan eru Skjöldungar,
þaðan Skilfingar,
þaðan Öðlingar,
þaðan Ynglingar,
þaðan höldbórit,
þaðan hersbórit,
mest mannaval
und Miðgarði;
alt 's þat ætt þín,
Óttarr heimski.

20. Vas Hildigunnr
hennar móðir,
Sváfu barn
ok sækonungs;

- alt 's þat ætt þín,
Óttarr heimski,
(varðar at viti svá,
viltu enn lengra?)
21. Dagr átti Þóru
drengjamóður,
ólusk í ætt þar
œztir kappar,
Fraðmarr ok Gyrðr
ok Frekar báðir,
Ámr ok Jösurmarr,
Alfr enn gamli.
(varðar at viti svá,
viltu enn lengra?)
22. Ketill hét vinr þeira
Klypps arfþegi,
vas hann móðurfaðir
móður þinnar;
þar vas Fróði
fyrir an Kári,
en Hildi vas
Háalfr of getinn.
23. Nanna vas næst þar
Nökkva dóttir,
vas mögr hennar
mágr þíns föður;
fyrnd 's sú mægð,
framm telk lengra;

- alt 's þat ætt þín,
Óttarr heimski.
24. Ísolfr ok Ásolfr
Ölmóðs synir
ok Skúrhildar
Skekils dóttur;
skalt til telja
skatna margra;
alt 's þat ætt þín,
Óttarr heimski.
25. [Hervarðr, Hjörvarðr,
Hrani, Angantýr],
Búi ok Brámi,
Barri ok Reifnir,
Tindr ok Tyrfingr,
tveir Haddingjar;
alt 's þat ætt þín,
Óttarr heimski.
26. Þeir í Bolm austr
bornir váru
Arngríms synir
ok Eyfuru,
brökun vas berserkja,
böl margs konar,
of lönd ok of lög
sem logi fœri
(alt 's þat ætt þín,
Óttarr heimski).

27. Gunnarr balkr,
Grímr arðskafi,
járnskjöldr Þórir,
Ulfr gínandi;
kunnak báða
Brodd ok Hörvi;
váru þeir í hirð
Hrólfis ens gamla.
28. Þeir váru gunnar
goðum signaðir,
allir bornir
Jörmunrekki,
Sigurðar mági,
hlýð sögu minni,
folkum grimms
þess es Fáfni vá.
29. Sá vas vísi
frá Völsungi,
ok Hjördís
frá Hrauðungi,
en Eylimi
frá Öðlingum;
alt's þat ætt þín,
Óttarr heimski
30. Gunnarr ok Högni,
Gjúka arfar,
ok et sama Goðrún,
systir þeira;

eigi vas Gotthormr
 Gjúka ættar,
 þó vas hann bróðir
 beggja þeira.
 (alt 's þat ætt þín,
 Óttarr heimski).

31. Haki vas Hveðnu
 hóts baztr sona,
 en Hveðnu vas
 Hjörvarðr faðir.

32. Haraldr hilditönn
 borinn Hrœreki
 slongvanbauga,
 sonr vas hann Auðar,
 Auðr djúpúðga
 Ívars dóttir,
 en Ráðbarðr vas
 Randvers faðir.
 (alt 's þat ætt þín,
 Óttarr heimski).

— — —
 Fr. kv. 33. Berk minnisöl
 mínum gesti,
 svát öll muni
 orð at tína
 þessar rœðu
 á þriðja morni,

es þeir Angantýr
ættir rekja.

Hy. kv. 34. Ber þú Óttari
bjór at hendi,
eitrblandinn mjök,
illu heilli.

Fr. kv. 35. Orðheill þín skal
engu ráða,
þótt brúðr jötuns
bölvi heitir;
hann skal drekka
dýrar veigar;
biðk Óttari
öll goð duga.

Rígsþula.

Svá segja menn í fornum sögum, at einn-
hverr af ásum, sá er Heimdallr hét, fór ferð-
ar sinnar ok framm með sjóvarströndu nökk-
urri, kom at einum húsabœ ok nefndiz
Rígr; eptir þeiri sögu er kvæði þetta.

1. Ár kóðu ganga
grœnar brautir
öflgan ok aldinn
ás kunnigan,
ramman ok rökvan
Ríg stíganda;
gekk meir at þat
miðrar brautar.
2. Kom hann at húsi,
hurð vas á gætti,
inn nam at ganga
eldr vas á golfi;

hjón sátu þar
hár af árne,
Ái ok Edda,
aldinfalda.

3. Rígr kunni þeim
ráð at segja

— — —

meir settisk hann
miðra fletja,
en á hlið hvára
hjón salkynna.

4. Þá tók Edda
økkvinn hleif,
þungan ok þykkvan,
þrunginn sáðum,
bar hon meir at þat
miðra skutla,
soð vas í bolla,
setti á bjóð.

5. Rígr kunni þeim
ráð at segja,
reis hann upp þaðan,
rézk at sofna;
meir lagðisk hann
miðrar rekkju,
en á hlið hvára
hjón salkynna.

6. Þar vas hann at þat
þríar nætr saman,
(gekk meir at þat
miðrar brautar),
liðu meir at þat
mánuðr níu,
jóðól Edda
jósu vatni,
hörundsvartan,
hétu Þræl.
7. Vas þar á höndum
hrokkit skinn,
kropnir knúar
— — —
fingr digrir,
fúlligt andlit,
lotr hrygggr,
langir hælur.
8. Hann nam at vaxa
ok vel dafna,
nam meir at þat
megins of kosta,
bast at binda,
byrðar gerva,
bar hann heim at þat
hrís gerstan dag.
9. Þar kom at garði
gengilbeina,

aurr vas á iljum,
armr sólbrunninn,

— — —

niðrbjúgt vas nef,
nefndisk Þír.

10. Meir settisk hón

miðra fletja,
sat hjá henni
sonr húss,
ræddu ok rýndu,
rekkju gerðu
Þræll ok Þír
þrungin dægr.

11.

Börn ólu þau,
bjoggu ok unðu;
hygg at héti
Hreimr ok Fjósniir,
Klúrr ok Kleggi,
Kefsir, Fúlnir,
Drumbr, Digraldi,
Dröttr ok Hösvir.

12.

Lútr ok Leggjaldi,
lögðu garða,
akra töddu,
unnu at svinum,
geita gættu,
grófu torf.

13.

Dætr váru þær

Drumba ok Kumba,
Økkvinkalfa
ok Arinnefja,
Ysja ok Ambátt,
Eikintjasna,
Tötrughypja
ok Trönubeina.
(þaðan eru komnar
þræla ættir).

14. Gekk Rígr at þat
réttar brautir,
kom hann at höllu,
hurð vas á skíði,
inn nam at ganga,
eldr vas á golfi,
hjón sátu þar,
heldu á sýslu.
15. Maðr telgði þar
meið til rifjar,
vas skegg skapat,
skör vas fyr enni,
skyrту þröngva,
skokkr vas á golfi.
16. Sat þar kona,
sveigði rokk,
breiddi faðm,
bjó til váðar;
sveigr vas á höfði,

smokkr vas á bringu,
dúkr vas á halsi,
dvergar á öxlum.

17. Afi ok Amma
áttu hús;
Rígr kunni þeim
ráð at segja,
[meir settisk hann
miðra fletja,
en á hlið hvára
hjón salkynna].

18. [Þá tók Amma]

— — —

vas kalfr soðinn
krása baztr.

19. [Rígr kunni þeim
ráð at segja]
reis frá borði,
réð at sofna,
meir lagðisk hann
miðrar rekkju,
en á hlið hvára
hjón salkynna.

20. Þar vas hann at þat
þrjár nætr saman;
liðu meir at þat
mánuðr níu;
jóð ól Amma,

- jósu vatni,
kölluðu Karl,
kona sveip ripti.
21. — — —
rauðan ok rjóðan,
riðuðu augu.
22. Hann nam at vaxa
ok vel dafna,
øxn nam at temja,
arðr at gerva,
hús at timbra
ok hlöður smíða,
karta at gerva
ok keyra plóg.
23. Heim óku þá
hanginluklu,
geitakyrtlu,
giptu Karli;
Snør heitir sú,
settisk und ripti,
breiddu blæjur
ok bú gerðu.
24. Börn ólu þau,
bjoggu ok unðu,
hét Halr ok Drengr,
Höldr, Þegn ok Smiðr,
Breiðr, Bóandi,
Bundinskeggi,

- Búi ok Boddi,
Brattskeggr ok Seggr.
25. Enn hétu svá
öðrum nöfnum,
Snót, Brúðr, Svanni,
Svarri, Sprakki,
Fljóð, Sprund ok Víf,
Feima, Ristill;
þaðan eru komnar
karla ættir.
26. Gekk Rígr þaðan
réttar brautir,
kom hann at sal,
suðr horfðu dyrr,
vas hurð hnigin,
hringr vas í gætti,
gekk hann inn at þat,
golf vas stráat.
27. Sátu hjón,
sáusk í augu,
Faðir ok Móðir
fingrum léku;
sat húsgumi
ok snøri streng,
alm of bendi,
örvar skepti.
28. En húskona
hugði at örmum,

strauk of ripti,
sterti ermar,
keisti fald,
kinga vas á bringu,
síðar slæður,
serk bláfáan.

29. Rígr kunni þeim
ráð at segja;
meir settisk hann
miðra fletja,
en á hlið hvára
hjón salkynna.

30. Þá tók Móðir
merkðan dúk,
hvítan af hörvi,
hulði bjóð,
hón tók at þat
hleifa þunna,
hvíta af hveiti,
ok hulði dúk.

31. Framm setti hón
fulla skutla,
(silfri varða á bjóð)
fáin fleski
ok fogla steikða,
vín vas í könnu,
varðir kálkar,

- drukku ok dæmðu,
dagr vas á sinnum.
32. Rígr kunni þeim
ráð at segja;
reis Rígr at þat,
rekkju gerði,
[meir lagðisk hann
miðrar rekkju,
en á hlið hvára
hjón salkynna].
33. Þar vas hann at þat
þrjár nætr saman
(gekk hann meir at þat
miðrar brautar).
liðu meir at þat
mánuðr níu;
svein ól Móðir,
silki vafði,
jósu vatni,
Jarl létu heita.
34. Bleikt vas hár,
bjartir vangar,
ötul váru augu
sem yrmlingi.
35. Upp óx þar
Jarl á fletjum,
lind nam at skelfa,
leggja strengi,

(alm at beygja,
 örvar skepta,
 flein at fleygja,
 frökkur dýja),
 hestum ríða,
 hundum verpa,
 sverðum bregða,
 sund at fremja.

36. Kom þar ór runni
 Rígr gangandi,
 Rígr gangandi,
 rúnar kendi,
 sitt gaf heiti,
 son kvazk eiga;
 þann bað hann eignask
 óðalvöllu.
 (óðalvöllu,
 aldnar byggðir.)
37. Reið hann meir þaðan
 myrkvan við,
 hélug fjöll,
 unz at höllu kom,
 (skapt nam at dýja,
 skelfði lind,
 hesti hleypði
 ok hjörvi brá)
 víg nam at vekja,
 völl nam at rjóða,

- val nam at fella,
vá til landa.
38. Réð einn at þat
átján búum,
auði nam skipta,
öllum veita
meiðmar ok mösma,
mara svangrifja;
hringum hreytti,
hjó sundr baug.
39. Óku ærir
úrgar brautir,
kómu at höllu,
þars Hersir bjó,
mey átti hann
mjófingraða,
hvíta ok horska,
hét sú Erna.
40. Báðu hennar
ok heim óku,
giptu Jarli,
gekk hón und líni,
saman bjoggu þau
ok sér unðu,
ættir jóku
ok aldrs nutu.
41. Burr vas enn elzti,
en Barn annat,

Jóð ok Aðal,
Árfi, Mögr,
Niðr ok Niðjungr,
námu leika,
Sonr ok Sveinn,
sund ok tafl.

42. Kundr hét enn,
Konr vas enn yngsti;
upp óxu þar
Jarli bornir,
hesta tömðu,
hlífar bendu,
skeyti skófu,
skelfðu aska.

43. En Konr ungr .
kunni rúnar,
ævinrúnar
ok aldrúnar,
meir kunni hann
mönnum bjarga,
eggjar deyfa,
ægi lægja.

44. Klök nam fogla,
kyrra elda,
sefa of svefja,
sorgir lægja
- — — —

- afl ok eljun
átta manna.
45. Hann við Ríg jarl
rúnar deildi,
brögðum beitti
ok betr kunni,
þá öðlaðisk
ok eiga gat
Rígr at heita,
rúnar kunna.
46. Reið Konr ungr
kjörr ok skóga,
kolfi fleygði,
kyrði fogla.
47. Þá kvað þat kráka,
sat kvisti ein:
«Hvat skalt Konr ungr
kyrra fogla?;
heldr mætti þér
hestum ríða,
[hjörvi bregða]
ok her fella.
48. Á Danr ok Danpr
dýrar hallir,
œðra óðal
an ér hafið;
þeir kunnu vel
kjóli at ríða,

egg at kenna,
undir rjúfa.

49. Brún bjartari,
brjóst ljósara,
hals hvítari,
hreinni mjöllu.

50. Bjoggu hjón,
bauga deildu.

Gróttasöngur.

---

1. Nú erum komnar
til konungs húsa,
frammvísar tvær,
Fenja ok Menja,
þær ro at Fróða
Friðleifssonar
mátkar meyjjar
at mani hafðar.
  2. Þær at lúðri
leiddar váru
ok grjóts gréa
gangs of beiddu;
hét hvárigri
hvíld né yndi,
áðr hann heyrði
hljóm ambátta.
  3. Þær þyt þulu
-

þögnhorfinnar;
»leggjum lúðra,
léttum steinum«;
bað enn meyjar,
at mala skyldi.

4. Sungu ok slungu
snúðgasteini,
svát Fróða man
flest sofnaði;
þá kvað þat Menja,
vas til meldrs komin.
5. »Auð mölum Fróða,
mölum alsælan,
mölum fjölð féar
á feginslúðri;
siti hann á auði,
sofi hann á dúni,
vaki hann at vilja;
þá es vel malit.
6. Hér skyli engi
öðrum granda,
til böls búa
né til bana orka,
né höggva því
hvössu sverði,
þótt bana bróður
bundinn finni.«
7. En hann kvað ekki

orð et fyrra :

»sofið eigi meir
an of sal gaukar,
eða lengr an svá
ljóð eitt kveðak.«

8. Vasattu Fróði
fullspakr of þik,
málvinr manna,
es man keyptir;
kaust þú at afli
ok at álitum,
en at ætterni
ekki spurðir.
9. Harðr vas Hrungnir
ok hans faðir,
þó vas Þjazi
þeim öflugari,
Iði ok Aurnir,
okrir niðjar,
bræðr bergrisa,
þeim bornar erum.
10. Kœmia Grótti
ór gréa fjalli,
né sá enn harði
hallr ór jörðu,
né mœli svá
mær bergrisa,

- ef vissim vit
vætr til hennar.
11. Vér vetr nú
várum leikur
öflgar alnar
fyr jörð neðan,
stóðu meyar
at meginverkum,
færðum sjalfar
setberg ór stað.
12. Veltum grjóti
of garð risa,
svát fold fyrir
fór skjalfandi;
svá slongðum vit
snúðgasteini,
höfgahalli,
at halir tóku.
13. En vit síðan
á Svíþjóðu
frammvísar tvær
í folk stigum,
beiddum björnu,
en brutum skjöldu,
gengum í gögnum
gráserkjat lið.
14. Steypðum stilli,
studdum annan,

veittum góðum
Gotthormi lið;
vasa kyrseta,
áðr Knúi felli.

15. Framm heldum því
þau misseri,
at vit at köppum
kendar várum,
þar skorðum vit
skörpum geirum
blóð ór benjum
ok brand ruðum.
16. Nú erum komnar
til konungs húsa
miskunlausar
ok at mani hafðar;
aurr etr iljar,
en ofan kulði;
drögum dolgs sjötul,
daprt 's at Fróða.
17. Hendr skulu hvílask,
hallr standa mun,
malit hefk fyr mik;
mitt of létti;
nú muna höndum
hvílð vel gefa,
áðr fullmalit
Fróða þykki.

18. Hendr skulu höndla
harðar trjónur,
vápn valdreyrug,
vaki þú Fróði,
vaki þú Fróði,
ef vill hlýða
söngum okrum
ok sögum fornum.
19. Eld sék brinna
fyr austan borg,
vígsþjöll vaka,
þat mun viti kallaðr,
mun herr koma
hinig af bragði
ok brenna bæ
fyr buðlungi.
20. Munat þú halda
Hleiðrar stóli,
rauðum hringum
né regingrjóti.
Tökum á möndli
mær skarpara,
eruma valmar
í valdreyra.
21. Mól míns föður
mær rammliga,
þvít hon feigð fira
fjölmargra sá;

stukku stórar
 steðr frá lúðri
 járni varðar —
 mölum enn framar.

22. Mölum enn framar.

Mun Yrsu sonr
 vígs Halfdanar
 hefna Fróða;
 sá mun hennar
 heitinn verða
 burr ok bróðir —
 vitum báðar þat.

23. Mólu meyjar
 megins kostuðu,
 óru ungar
 í jötunmóði,
 skulfu skaptré,
 skauzk lúðr ofan,
 hraut enn höfgi
 hallr sundr í tvau.

24. En bergrisa
 brúðr orð of kvað:
 malit höfum Fróði,
 senn munum hætta,
 hafa fullstaðit
 fljóð at meldri.

Grógaldr

ok

Fjölsvinnsmál.

I.

- Svipd. kv. 1. Vaki þú Gróa,
vaki góð kona,
vekk þik dauðra dura,
ef þat mant,
at þinn mög bæðir
til kumbldysjar koma.
- Gróa kv. 2. Hvat 's nú ant
mínum eingasyni,
hverju 'st bölví borinn?
es móður kallar,
es til moldar es komin
ok ór ljóðheimum liðin.
- Sv. kv. 3. Ljótu leikborði
skaut fyr mik lævís kona,

sús faðmaði minn föður ;
þar bað mik koma,
es kvæmtki veit,
móti menglöðum.

G. kv. 4. Löng es för,
langir ro farvegar
langir ro manna munir,
ef þat verðr,
at þinn vilja bíðr,
skeikar þá skuld at sköpum.

Sv. kv. 5. Galdra mér gal,
þás góðir ro,
bjarg þú móðir megi,
á vegum allr
hykk at verða mynak,
þykkjumk til ungr afi.

G. kv. 6. Þann gelk þér fyrstan,
es kveða fjölnýtan,
þann gól Rindi Rani,
at of öxl skjótir,
þvís þér atalt þykkir;
sjalfr leið sjalfan þik.

7. Þann gelk þér annan,
ef árna skalt
viljalauss á vegum,
urðar-lokur
haldi þér öllum megum,
es þú á smán sér.

8. Þann gelk þér þriðja,
ef þér þjóðáar
falla at fjörlotum,
Horn ok Ruðr
snúisk til heljar meðan,
en þverri æ fyr þér.
9. Þann gelk þér fjórða,
ef þik fjáendr standa
görvir á galgvegi,
hugr þeim hverfi
til handa þér,
ok snúisk til sátta sevi.
10. Þann gelk þér fimta,
ef þér fjöturr verðr
borinn at boglimum,
leysigaldr lætk
þér fyr legg of kveðinn
ok stökk þá láss af limum.
(en af fótum fjöturr).
11. Þann gelk þér sétta,
ef á sæ kemr
meira an menn viti,
logn ok lögr
gangi þér í lúðr saman,
ok léi þér æ friðrjúgrar farar.
12. Þann gelk þér sjaunda,
ef þik sækja kemr
frost á fjalli háu,

- hræva kuldi
 megit þínu holdi fara
 ok haldisk æ lík at liðum.
13. Þann gelk þér átta,
 ef þik úti nemr
 nótt á niflvegi,
 at firr megi
 þér til meins gera
 kristin dauð kona.
14. Þann gelk þér níunda
 ef við enn naddgöfga
 orðum skiptir jötun,
 máls ok manvits
 at mími svara
 sé þér gnógs of gefit.
15. Far þú nú æva,
 þars forað þykkir,
 standit þér mein fyr munum,
 á jarðföstum steini
 stóðk innan dura,
 meðan þér galdra gólk.
16. Móður orð
 ber þú mögr heðan
 ok lát þér í brjósti búa,
 iðgnóga heill
 skalt of aldr hafa,
 meðan þú mín orð of mant.

II.

1. Útan garða
sá upp of koma
þursa þjóðar sjöt.

— — — —

- Fj. kv. 2. Hvat 's þat flagða,
er stendr fyrir forgörðum
ok hvarfar of hættan loga?
(hvers þú leitar
eða hvers á leitum est,
hvat vilt, vinlauss, vita?)
úrgar brautir
árna aptr heðan,
áttat hér, verndar vanr, veru.

- Sv. kv. 3. Hvat 's flagða,
es stendr fyrir forgarði
ok býðrat líðöndum löð?
sæmðarlauss
hefr þú seggr lifat,
† ok halt heim heðan.

- Fj. kv. 4. Fjölsviðr heitik,
ák fróðan seva,
þeygi emk míns mildr matar;
innan garða
þú kemr hér aldriki,
ok dríf nú vargr at vegi.

5. Augna gamans
 fýsir aptr fáa,
 hvars getr svást at séa;
 garðar glóa
 þykkjumk of gollna sali;
 hér mundak eðli una.
- Fj. kv. 6. Seg mér, hverjum
 est sveinn of borinn?
 hverra est manna mögr?
- Sv. kv. Vindkaldr heitik,
 Várkaldr hét minn faðir,
 þess vas Fjölkaldr faðir.
7. Seg mér Fjölsviðr
 þats þik fregna munk
 ok ek vilja vita,
 hverr hér ræðr,
 ok ríki hefr,
 eign ok auðsölum.
- Fj. kv. 8. Menglöð heitir,
 en hana móðir of gat
 við Svafþorins syni,
 hón hér ræðr,
 ok ríki hefr,
 eign ok auðsölum.
9. Seg mér Fjölsviðr
 þats þik fregna munk
 ok ek vilja vita;
 hvé grind heitir,

es með goðum sáut
menn et meira forað.

Fj. kv. 10. Þrymgöll heitir,
en hana þrír gerðu
Sólblindu synir;
fjöturr fastr
verðr við faranda hvern,
es hana hefr frá hliði.

11. Seg mér Fjölsviðr
þats þik fregna munk
ok ek vilja vita:
hvé garðr heitir,
es með goðum sáut
menn et meira forað.

Fj. kv. 12. Gastrópnir heitir
en hann görvan hefk
ór Leirbrimis limum;
svá hefk studdan,
at hann standa mun,
æ meðan öld lifir.

13. Seg mér Fjölsviðr
þats þik fregna munk
ok ek vilja vita:
hvé garmar heita,
es gífrari hefk
enga fyrr í löndum litit.

Fj. kv. 14. Gífr heitir,
en Geri annarr,

ef þú vilt þat vita;
 varðir ellifu
 of varða þeir,
 unz of rjúfask regin.

15. Seg mér Fjölsviðr
 þats þik fregna munk
 ok ek vilja vita:
 hvárt sé manna nökkut,
 þats megi inn koma,
 meðan sókndjarfir sofa.

- Fj. kv. 16. Missvefni mikit
 vas þeim mjök of lagit,
 síðans þeim vas varzla vituð,
 annarr of nætr sefr
 en annarr of daga,
 ok kemsk þá vætr, ef þá kom.

17. Seg mér Fjölsviðr
 þats þik fregna munk
 ok ek vilja vita:
 hvárt sé matar nökkut,
 þats menn hafi
 ok hlaupi inn meðan eta.

- Fj. kv. 18. Vængbráðir tvær
 liggja í Viðófnis liðum,
 ef þú vilt þat vita,
 þat eitt's svá matar,
 at þeim menn of gefi
 ok hlaupi inn meðan eta.

19. Seg mér Fjölsviðr
þats þik fregna munk
ok ek vilja vita:
hvé barmr heitir,
es breiðask umb
lönd öll limar.

Fj. kv. 20. Mímameiðr heitir,
es mangi veit,
af hverjum rótum rinnr,
við þat fellr,
es fæstan varir,
flærat hann eld né járn.

21. Seg mér Fjölsviðr
þats þik fregna munk
ok ek vilja vita:
hvat af móði verðr
ens mæra viðar,
es flærat eld né járn.

Fj. kv. 22. Út af hans aldni
skal á eld bera
fyr kelisjúkar konur;
útar hverfa
þess innar skyli,
sá 's hann með mönnum
mjötuðr.

23. Seg mér Fjölsviðr
þats þik fregna munk
ok ek vilja vita:

- hvé hani heitir,
 es sitr í háum viði,
 allr við goll glóar.
- Fj. kv. 24. Viðófnir heitir,
 en hann stendr veðrglasir
 á meiðs kvistum Míma;
 einum ekka
 þryngr örófsaman
 Surtr Sinmöru.
25. Seg mér Fjölsviðr
 þats þik fregna munk
 ok ek vilja vita:
 hvárt sé vápna nökkut,
 þats knegi Viðófnir fyrir
 hníga á heljar sjöt.
- Fj. kv. 26. Lævateinn heitir,
 es gerði Loptr rúnum
 fyr nágrindr neðan,
 í segjárnskeri
 liggir hjá Sinmöru,
 ok halda njarðlásar níu.
27. Seg mér Fjölsviðr
 þats þik fregna munk
 ok ek vilja vita:
 hvárt aptr kemr
 sás eptir ferr
 ok vill þann tein taka.
- Fj. kv. 28. Aptr mun koma

sás eptir ferr
ok vill þann tein taka,
ef þat færir,
es fáir eigu,
Eiri örglasis.

29. Seg mér Fjölsviðr
þats þik fregna munk
ok ek vilja vita:
hvárt sé mæta nökkut,
þats menn hafi
ok verðr því en fölva gýgr
fegin.

Fj. kv. 30. Ljósan léa
skalt í lúðr bera,
þanns liggr í Viðófnis völlum,
Sinmöru at selja,
áðr söm telisk
vápn til vígs at léa.

31. Seg mér Fjölsviðr
þats þik fregna munk
ok ek vilja vita:
hvé salr heitir,
es slunginn es
vísuðm vafrlöga.

Fj. kv. 32. Hýrr hann heitir,
en hann lengi mun
á bjargs oddi bifask,
auðranns þess

munu of aldr hafa
frétt eina firar.

33. Seg mér Fjölsviðr
þats þik fregna munk
ok ek vilja vita:
hverir þat gerðu,
es fyr garð of sák
innan ásmaga.

Fj. kv. 34. Uni ok Íri,
Óri ok Bári,
Varr ok Vegdrasill,
Dóri ok Úri,
Dellingr, Atvarðr,
Líðskjalfr, Loki.

35. Seg mér Fjölsviðr
þats þik fregna munk
ok ek vilja vita:
hvé bjarg heitir,
es sék brúði á
þjóðmæra þruma.

Fj. kv. 36. Lyfjaberg heitir,
en þat hefr lengi verit
sjúkum ok sárum gaman,
heil verðr hver,
þótt hafi heljarsótt,
ef þat klífr kona.

37. Seg mér Fjölsviðr
þats þik fregna munk

ok ek vilja vita:
hvé meyjar heita,
es fyr Menglaðar knéum
sitja sáttar saman.

Fj. kv. 38. Hlíf heitir ein,
önnur Hlífþrasa,
þriðja Þjóðvara,
Björt ok Bleik,
Blíð, Fríðr . . . ,
Eir ok Aurboða.

39. Seg mér Fjölsviðr
þats þik fregna munk
ok ek vilja vita:
hvárt þær bjarga
þeims blóta þær,
ef gerask þarfar þess.

Fj. kv. 40. Bjarga svinnar,
hvars blóta þær
á stallhelgum stað;
svá hátt forað
kemrat hölda sonum,
hvern ór nauðum nema.

41. Seg mér Fjölsviðr
þats þik fregna munk
ok ek vilja vita:
hvárt sé manna nökkut,

- es knegi á Menglaðar
svásuṃ armi sofa.
- Fj. kv. 42. Vætr 's þat manna,
es knegi á Menglaðar
svásuṃ armi sofa,
nema Svipdagr einn,
hánuṃ vas en sólbjarta
brúðr at kván of kveðin.
43. Hritt á hurðir,
lát hlið mér rúṃ,
hér mátt Svipdag séa,
en þó vita far,
ef vilja myni
Menglöð mitt gaman.
- Fj. kv. 44. Heyr þú Menglöð,
hér 's maðr kominn,
gakk á gest séa,
hundar fagna,
hús hefr upp lokizk,
hygg at Svipdagr sé.
- M. kv. 45. Horskir hrafnar
skulu þér á háuṃ galga
slíta sjónir ór,
ef þú þat lýgr,
at hér sé langt kominn
mögr til minna sala.
46. Hvaðan fórt,
hvaðan för gerðir,

hvé þik hétu hjú?
at ætt ok nafni
skalk jarategn vita,
ef vask þér kván of kveðin.

Sv. kv. 47. Svipdagr heitik,
Sólbjartr hét minn faðir,
þaðan rákumk vindkalda vega;
urðar orði
kveðr engi maðr,
þótt sé við löst lagit.

M. kv. 48. Vel þú nú kominn,
hefk minn vilja beðit,
fylgja skal kveðju koss;
forkunnar sýn
mun flestan glaða,
hvars hefr við annan ást.

49. Lengi satk
ljúfu bergi á,
beiðk þín dægr ok daga,
nú þat varð,
es vætt of hefk,
at est kominn mögr til minna sala.

50. Þráar hafðar
hefk til þíns gamans,
en þú til míns munar;
nú 's þat satt,
es vit slíta skulum
ævi ok aldr saman.

Völuspá en skamma.

---

1. Váru ellifu
æsir taðir,
es Baldr of hné
við banaþúfu;
þess lézk Váli
verðr at hefna,
síns hann bróður
sló handbana.
2. Vas Baldrs faðir
Bors arfþegi,
Freyr átti Gerði,
hón vas Gymis dóttir,
jötna ættar
ok Aurboðu.
3. Þó vas Þjazi
þeira frændi,
skrautgjarn jötunn,
hans vas Skaði dóttir.

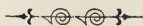
*Mart segjum þér
ok munum fleira ;
vörumk at viti svá,
vilt enn lengra ?*

4. Heiðr ok Hrossþjófr
Hrímnis kindar.
5. Eru vö lur allar
frá Vittolfi
vitkar allir
frá Vilmeiði,
seiðberendr
frá Svarthöfða,
jötnar allir
frá Ymi komnir.
6. *Mart segjum þér
ok munum fleira ;
vörumk at viti svá,
vilt enn lengra.*
7. Varð einn borinn
í árdaga
rammaukinn mjök
rögna kindar,
níu báru þann
niðgöfgan mann
jötna meyjar
við jarðar þröm.
8. Hann Gjalp of bar,
hann Greip of bar,

bar hann Eistla
ok Eyrgjafa,
hann bar Ulfrún
ok Angeyja,
Imdr ok Atla
ok Járnsaxa.

9. Sá vas aukinn
jarðar magni,
svalköldum sæ
ok sonardreyra.
*Mart segjum þér
ok munum fleira;
vörumk at viti svá,
vilt enn lengra?*
10. Ól ulf Loki
við Angrboðu,
en Sleipni gat
við Svaðilfara;
eitt þótti skass
allra feiknast,
þat vas bróður frá
Býleists komit.
11. Loki át hjarta,
lindi brendu
fann halfsviðinn
hugstein konu;
varð Loptr kviðugr
af konu illri;

- þaðan 's á foldu
flagð hvert komit.
12. Haf gengr hríðum
við himin sjalfan,
líðr lönd yfir,
en lopt bilar;
þaðan koma snjóvar
ok snarir vindar;
þá 's í ráði,
at regin of þrjóti.
13. Varð einn borinn
öllum meiri,
sá vas aukinn
jarðar magni;
þann kveða stilli
stórúðgastan,
sif sífjaðan
sjötum görvöllum.
14. Þá kemr annarr
enn mátkari,
þó þorik eigi
þann at nefna;
fáir séa nú
framm of lengra,
an Óðinn mun
ulfi mæta.

Völsungakviða.

Hér hefr upp kvæði frá Helga Hundings-
bana ok þeira Höðbrodds.

1. Ár vas alda
þats arar gullu,
hnigu heilug vötn
af himinfjöllum,
þá hafði Helga
enn hugumstóra
Borghildr borit
í Brálundi.
2. Nótt varð í bæ,
nornir kómu,
þærs öðlingi
aldr of skópu,
þann báðu fylki
frægstan verða
ok buðlunga
basztan þykkja.

3. Snøru af afli
ørlögþáttu,
þás borgir braut
í Brálundi;
þær of greiddu
gollin símu
ok und mánasal
miðjan festu.
4. Þær austr ok vestr
enda fálu,
þar átti lofðungr
land á milli,
brá nipt Nera
á norðrvega
einni festi,
ey það halda.
5. Eitt vas at angri
Ylfinga nið
ok þeiri meyju,
es munúð fœddi,
hrafni kvað at hrafni,
sat á háum meiði
andvanr átu:
»ek veit nökkut.
6. Stendr í brynju
burr Sigmundar
dægrs eins gamall;
nú 's-dagr kominn,

hvessir augu
sem hildingar,
sá 's varga vinr
vit skulum teitir.«

7. Drótt þótti sá
döglingr vesa,
kóðu með gumnum
góð ár komin;
sjalfr gekk vísi
ór vígþrimu
ungum færa
ítrlauk grami.
8. Gaf Helga nafn
ok Hringstaði,
Sólfjöll, Snæfjöll
ok Sigarsvöllu,
Hringstöð, Hátún
ok Himinvanga,
blóðorm búinn
bræðr Sinfjötla.
9. Þá nam at vaxa
fyr vina brjósti
alms árr borinn
ynðis ljóma;
hann galt ok gaf
goll verðungu,
sparðit hilmir
hodd blóðrekin.

10. Skamt lét vísi
vígðs at bíða,
þás fimtán vas
fylkir vetra,
ok harðan lét
Hunding veginn,
þanns lengi réð
löndum ok þegnum.
11. Kvöddu síðan
Sigmundar bur
auðs ok hringa
Hundings synir,
þvít þeir áttu
jöfri at gjalda
féarnám mikit
ok föður dauða.
12. Létat buðlungr
bótir uppi
né niðja in heldr
nefgjöld fáa;
ván kvað hann mundu
veðrs ens mikla
grára geira
ok gremi Óðins.
13. Fara hildingar
hjörstefnu til,
þeirars lögðu
at Logafjöllum;

- sleit fróðafrið
fjánda á milli;
fara Viðris grey
valgjörn of ey.
14. Settisk vísi,
þás vegit hafði
Alf ok Eyjolf,
und arasteini,
Hjörvarð ok Hávarð
Hundings sonu;
farit hafði hann allri
ætt geirmímis.
15. Þá brá ljóma
af Logafjöllum,
en af þeim ljóma
leiptrir kómu.
— — — —
16. Hávar und hjalmum
á himinvanga,
brynjur váru þeira
blóði stoknar,
en af geirum
geislar stóðu.
17. Frá árliga
ór ulfiði
döglingr at því
dís suðræna,
ef vildi heim

með hildingum
þá nótt fara;
þrymr vas alma.

18. En af hesti
Högna dóttir,
líddi randa rym,
ræsi sagði:
»hygg at vér eigim
aðrar sýslur
an með baugbrota
bjór at drekka.

19. Hefr minn faðir
meyju sinni
grimmum heitit
Granmars syni,
en ek hef Helgi
Höðbrodd kveðinn,
konung óneisan
sem kattar son.

20. Þó kemr fylkir
fára náttu,
nema hánnum vísir
valstefnu til
eða mey nemir
frá mildingi.«

- H. kv. 21. Uggi eigi þú
Ísungs bana

fyr mun dolga dynr,
nema dauðr séak.

22. Sendi áru
allvaldr þaðan
of láð ok of lög
leiðar at biðja,
iðgnógan
ógnar ljóma
brögnum bjóða
ok burum þeira.

H. kv. 23. Biðið skjótliga
til skipa ganga
ok ór Brandeyju
búna verða.
Þaðan beið þengill,
unz þinig kómu
halir hundmargir
ór Heðinseyju.

24. Ok þar af stundu
ór Stafnsnesi
beit út skriðu,
ok búin gollu;
spurði Helgi
Hjörleif at því:
»hefr þú kannaða
koni óneisa?«

25. En ungr konungr
öðrum sagði,

- seint kvað at telja
af Trönueyri
langhöfðuð skip
und líðöndum,
þaus í Örvasund
útan fóru.
26. — — — — —
»tolf hundruð
tryggra manna,
þó 's Hátúnum
halfu fleira
víglið konungs;
ván erum rómu.
27. Svá brá stýrir
stafntjöldum af,
at mildinga
mengi vakði
(ok döglingar
dagsbrún séa)
ok siklingar
snøru upp við tré
vefnistingum
á Varinsfirði.
28. Varð ára ymr
ok járna glymr,
brast rönd við rönd,
røru víkingar;
eisandi gekk

und öðlingum
lofðungs floti
löndum fjarri.

29. Svá vas at heyra,
es saman kómu
kolgu systir
ok kilir langir
— — —
sem björg eða brim
brotna myndi.
30. Draga bað Helgi
há segl ofar,
varðat hrönnum
höfn þingloga,
þás ógurlig
ægis dóttir
stagstjórnmörum
steypa vildi.
31. En þeim sjalfum
Sigrún ofan
folkdjörf of barg
ok fari þeira,
snørisk ramliga
Rán ór hendi
gjalfrdýr konungs
at Gnipalundi.
32. Samt þar of aptan
í Unavágum

flaust fagrbúin
fljóta knáttu,
en þeir sjalfir
frá Svarinshaugi
með hermðar hug
her könnuðu.

33. Frá góðborinn
Goðmundr at því:
»hverr 's landreki,
sás liði stýrir
ok feiknalið
færir at landi?«
34. Sinfjötli kvað
— slöng upp við rá
rauðum skildi,
rönd vas ór gollu;
þar vas sundvörðr,
sás svara kunni
ok við öðlinga
orðum skipta:
35. Seg þat í aptan,
es svínum gefr
ok tíkr yðrar
teygir at solli,
at sé Ylfingar
austan komnir,
gunnar gjarnir
at Gnipalundi.

36. Þar mun Höðbroddr
 Helga finna
 flugtrauðan gram
 í flota miðjum,
 sás opt of hefr
 örnunni sadða,
 meðan á kvernum
 kystir þýjar.

G. kv. 37. Fátt mant fylkir
 fornra spjalla,
 es öðlingum
 ósönnu bregðr;
 þú hefr etnar
 ulfa krásir
 ok bræðr þínum
 at bana orðit.

— — — —

38. Opt sár sogin
 með svölum munni,
 hefr í hreysi
 hvarleiðr skriðit.

Sfj. kv. 39. Þú vast völvu
 í Varinseyju,
 skollvís kona,
 bart skrök saman,
 kvazk engi mann
 eiga vilja,

segg brynjaðan,
nema Sinfjötla.

40. Þú vast, et skœða
skass, valkyrja
ötul, ámátlig
at Alföður;
mundu einherjar
allir berjask,
sveipvís kona,
of sakar þínar.

41. Níu áttum vit
á nesi Ságu
ulfa alna,
vask einn faðir.

G. kv. 42 Faðir vasattu
fenrisulfa
öllum ellri,
svát ek muna,
síz þik geldu
fyr Gnipalundi
þursa meyjjar
á Þórsnesi.

43. Stjúpr vast Siggeirs,
látt und stoðum heima,
varghljóðum vanr
á viðum úti;
kómu þér ógögn
öll at hendi,

þás bræðr þínum
brjóst raufaðir.
(gerðir þik frægjan
af firinverkum).

Sfj. kv. 44. Þú vast brúðr Grana
á Brávelli,
gollbitluð vast
gör til rásar,
hafðak þér móðri
mart skeið riðit
svangri und söðli,
simul, forbergis.

45. Sveinn þóttir þú
siðlauss vesa,
þás þú Gullnis
geitr molkaðir,
en í annat sinn
Imðar dóttir
tötrughypja;
vill þú tölu lengri.

G. kv. 46. Fyrr vilda ek
at Frekasteini
hrafna seðja
á hræum þínum,
an tíkr yðrar
teygja at solli
eða gefa göltum;
deili gröm við þik.

- H. kv. 47. Væri ykr Sinfjötli
sœmra miklu
gunni at heyja
ok glaða örnun,
an sé ónýtum
orðum at bregðask,
þótt hringbrotar
heiptir deili.
48. Þykkjat mér góðir
Granmars synir,
þó dugir siklingum.
satt at mæla;
þeir hafa markat
á Móinsheimum,
at hug hafa
hjörum at bregða.
49. Þeir af ríki
rinna létu
Svipuð ok Svegjuð,
Sólheima til
dala döggóttu
dökkvar hlíðir,
skalf Mistar mœrr
hvars megir fóru.
50. Mœttu tyggja
í túnhliði,
(sögðu stríðliga
stilli kómu);

úti stóð Höðbroddr
 hjalmi faldinn,
 hugði jóreið
 ættar sinnar;
 »hví 's hermðar litr
 á Hniflungum?«

G. kv. 51. Snúask hér at sandi

snævgir kjólar,
 rakka hirtir
 ok ráar langar,
 skildir margir,
 skafnar árar,
 göfugt lið gylfa,
 glaðir Ylfingar.

52. Ganga fimtán
 folk upp á land,
 þó 's í Sogn út
 sjau þúsundir,
 liggja í grindum
 fyr Gnipalundi
 brimdýr blásvört
 ok búin golli.

53. Þar 's miklu mest
 mengi þeira;
 muna nú Helgi
 hjörþing dvala.

Hbr. kv 54. Rinni rökn bitluð
 til Reginþinga,

- en Sporvitnir
at Sparinsheiði,
[Mélnir ok Mýlnir
til Myrkviðar]
látið engi mann
eptir sitja
þeira's benlogum
bregða kunni.
55. Bjóðið Högna
ok Hrings sonum,
Atla ok Yngva,
Alf enum gamla,
þeir ro gjarnir
gunni at heyja,
látum Völsunga
viðrnám fáa.
56. Svipr einn vas þat,
es saman kómu
fölvir oddar
at Frekasteini;
ey vas Helgi,
Hundings bani,
fyrstr í folki,
þars firar börðusk.
57. Æstr á ímu,
alltrauðr flugar,
sá hafði hilmir
hart móðakarn.

58. Kómu ór himni
hjalmitr ofan,
óx geira gnýr,
þærs grami hlífðu;
þá kvað þat Sigrún,
sármitr flugu,
át hálu skær
af hugins barri:
59. Heill skalt vísi
virða njóta,
áttstafur Yngva,
ok una lífi,
es felt of hefr
enn flugartrauða
jöfur þanns olli
ægis dauða.
60. Ok þér buðlungur
samir bæði vel
rauðir baugar
ok en ríkja mæri;
heill skalt buðlungur
bæði njóta
Högna dóttur
ok Hringstaða.
(sigurs ok landa.
þá 's sókn lokit).

Helga kviða Hjörvarðssonar

með Hrímgæðarmálum.

Frá Hjörvarði ok Sigrlinn.

Hjörvarðr hét konungr. Hann átti fjórar konur. Ein hét Álfhildr; son þeira hét Heðinn. Önnur hét Særeiðr; þeira son hét Humlungr. En þriðja hét Sinrjóð; þeira son hét Hymlingr. Hjörvarðr konungr hafði þess heit strengt, at eiga þá konu, er hann vissi vænsta. Hann spurði, at Sváfnir konungr átti dóttur allra fegrsta; sú hét Sigrlinn. Iðmundr hét jarl hans; Atli var hans son, er fór at biðja Sigrlinnar til handa konungi. Hann dvalðiz vetr langt með Sváfni konungi. Fránmarr hét þar jarl, fóstri Sigrlinnar; dóttir hans hét Álof. Jarlinn réð, at meyjar var synjat, ok fór Atli heim. Atli jarls son stóð einn dag við lund nökkurn, en fugl sat í limunum uppi yfir hánum ok hafði heyrt til, at hans menn kölluðu vænstar

konur þær, er Hjörvarðr konungr átti. Fugl-
inn kvakaði, en Atli hlýddi, hvat hann sagði.
Hann kvað :

1. Sátt þú Sigrlinn
Sváfnis dóttur,
mey ena fegrstu
í munar heimi?
þó hagligar
Hjörvarðs konur
gumnum þykkja
at Glasislundi.

Atli kv. 2. Mundu við Atla
lðmundar son,
fogl fróðhugaðr,
fleira mæla?

Fugl kv. Munk ef mik buðlungr
blóta vildi
ok kýsk þats vilk
ór konungs garði.

A. kv. 3. Kjósattu Hjörvarð
né hans sonu,
né enar fögru
fylkis brúðir,
eigi brúðir þær,
es buðlungr á;
kaupum vel saman,
þat 's vina kynni.

F. kv. 4. Hof munk kjósa,
 höruga marga,
 gollhyrnðar kýr
 frá grams búi,
 ef honum Sigrlinn
 sefr á armi
 ok ónauðig
 jöfri fylgir.

Þetta var áðr Atli færi, en er hann kom heim ok konungr spurði hann tíðenda, hann kvað:

5. Höfum erfiði
 ok ekki ørendi,
 mara þraut óra
 á meginfjalli,
 urðum síðan
 Sæmorn vaða,
 þá vas oss synjat
 Sváfnis dóttur.
 (hringum gæddrar,
 es hafa vildum.)

Konungr bað, at þeir skyldu fara annat sinn; fór hann sjálf. En er þeir kómu upp á fjall, ok sá á Sváfaland lanzbruna ok jóreyki stóra. Reið konungr af fjallinu fram í landit ok tók náttból við á eina. Atli helt vörð ok fór yfir ána. Hann fann eitt hús. Fugl mikill sat á húsinu

ok gætti, ok var sofnaðr. Atli skaut spjóti fuglinn til bana, en í húsinu fann hann Sigrlinn konungs dóttur ok Álofu jarls dóttur ok hafði þær báðar braut með sér. Fránmarr jarl hafði hamazk í arnar líki ok varit þær fyrir hernum með fjölkyngi. Hróðmarr hét konungr, biðill Sigrlinnar. Hann drap Sváfakonung ok hafði rænt ok brent landit. Hjörvarðr konungr fekk Sigrlinnar en Atli Álofar. Hjörvarðr ok Sigrlinn áttu son mikinn ok vænan. Hann var þögull; ekki nafn festisk við hann. Hann sat á haugi; hann sá ríða valkyrjur níu ok var ein göfugligust. Hon kvað:

6. Síð munt Helgi
 hringum ráða,
 ríkr rógapaldr,
 né Röðulsvöllum,
 örn gól árla,
 ef æ þegir,
 þótt harðan hug
 hilmir gjaldir.

H. kv. 7. Hvat lætr fylgja
 Helga nafni,
 brúðr bjartlituð,
 alls bjóða ræðr,
 hygg fyr öllum
 atkvæðum vel,

þigg ek eigi þat,
nema þik hafak.

Valk. kv. 8. Sverð veitk liggja
í Sigarsholmi
fjórum færi
an fimm tǫgu,
eitt es þeira
öllum betra
vígnesta böl
ok varit gollu.

9. Hringr 's í hjalti,
hugr 's í miðju,
ógn 's í oddi
þeims eiga getr,
liggr með eggju
ormr dreyrfáiðr,
en á valböstu
verpr naðr hala.

Eylimi hét konungr. Dóttir hans var Sváfa. Hon var valkyrja ok reið lopt ok lög. Hon gaf Helga nafn þetta ok hlífði hánunum opt síðan í orrostum. Helgi kvað:

10. Estat Hjörvarðr
heilráðr konungr,
folks oddviti,
þótt frægr séir;
lézt eld eta
jöfra byggðir,

en þeir angr við þik
ekki gerðu.

11. En Hróðmarr skal
hringum ráða,
þeim es áttu
órir niðjar,
sá sésk fylkir
fæst at lífi,
hyggsk aldauða
arfi at ráða.

Hjörvarðr svaraði, at hann mundi fá lið Helga, ef hann vill hefna móðurföður síns. Þá sótti Helgi sverðit, er Sváfa vísaði hán-um til. Þá fór hann ok Atli ok feldu Hróðmar ok unnu mörg þrekvirki. Hann drap Hata jötun, er hann sat á bergi nökkuru. Helgi ok Atli lágu skipum í Hatafirði. Atli helt vörð enn fyrra hlut nætrinnar. Hríngerðr Hatadóttir kvað:

[Hríngerðarmál]

1. Hverir ro hölðar
í Hatafirði,
skjöldum 's tjaldat á skipum?
fræknliga látið,
fátt hygg yðr séask,
kennið mér nafn konungs.

A. kv. 2. Helgi heitir,

en þú hvergi mátt
vinna grand grami;
jarnborgir ro
of öðlings flota;
knegut oss fálur fara.

3. Hvé þik heitir,
halr enn ámatki,
hvé þik kalla konir?
fylkir þér trúir,
es þik í fögrum lætr
beits stafni búa.

- A. kv. 4. Atli heitik,
atall skalk þér vesa,
mjök emk gífrum gramastr;
úrgan stafn
hefk opt búit
ok kvalðar kveldriður.

5. Hvé þú heitir,
hála nágráðug?
nefn þinn fála föður;
níu röstum
skyldir neðar vesa
ok æxi þér á baðmi barr.

- Hr. kv. 6. Hríngerðr heitik,
Hati hét minn faðir,
þann vissak ámatkastan jötun,
margar brúðir

hann lét frá búi teknar,
unz hann Helgi hjó.

A. kv. 7. Þú vast hála
fyr hildings skipum
ok látt í fjarðar mynni fyrir;
ræsis rekka
vildir Rán gefa,
ef þér kæmit í þverst þvari.

Hr. kv. 8. Duliðr est nú Atli,
draums kveðk þér vesa,
síga lætr brýnn fyr bráar;
móðir mín
lá fyr mildings skipum;
ek drekða Hlöðvarðs sonum í hafi.

— — — — —

A. kv. 9. Gneggja myndir Atli,
ef geldr né værir,
brettir sinn Hríngerðr hala,
aptarla hjarta
hygg at þitt Atli sé,
þótt hafir reina rödd.

A. kv. 10. Reini munk þér þykkja,
ef reyna knátt,
ok stígak land af legi,
öll munt lemjask,
ef mér es alhugat,
ok sveigja þinn Hríngerðr hala.

Hr. kv. 11. Atli gakk á land,

ef afli treystisk,
ok hittumk í vík Varins,
rifja rétti
þú munt rekkur fáa,
ef mér í krummur kemr,

A. kv. 12. Munkak ganga
áðr gumnar vakna,
ok halda of vísa vörð;
esa mér ørvænt,
nær óru kemr
skass upp und skipi.

Hr. kv. 13. Vaki þú Helgi
ok bæt við Hrímgærði,
es lézt höggvinn Hata,
eina nótt
kná hon hjá jöfri sofa,
þá hefr hon bölva bœtr.

H. kv. 14. Loðinn heitir,
leið est mannkyni,
sá býr í Polleyju þurs,
hundvíss jötunn,
hraunbúa verstr,
sá 's þér makligr maðr.

Hr. kv. 15. Hina vildu heldr,
es réð hafnir skoða
fyrri nótt með firum;
(marggollin mæ

mér þótti afli bera,
 hér sté hon land af legi
 ok festi svá yðvarn flota),
 hon ein því veldr,
 és eigi mák
 buðlungs mönnum bana.

H. kv. 16. Heyr nú Hrímgæðr,
 ef bætik harma þér,
 seg þú görr gramí,
 vas sú ein vættr,
 es barg öðlings skipum,
 eða fóru fleiri saman?

Hr. kv. 17. Þrennar níundir meýja,
 þó reið ein fyrir
 hvít und hjalmi mæR,
 (marir hristusk,
 stóð af mönum þeira
 dögg í djúpa dali,
 hagl í háva viðú,
 þaðan kemr með öldum ár)
 alt vas mér þat leitt es leitk.

H. kv. 18. Austr lít Hrímgæðr,
 ef þik lostna hefr
 Helgi helstöfum,
 á landi ok á vatni
 borgit 's lofðungs flota
 ok siklings mönnum et sama.

A. kv. 19. Dagr es nú Hrímgæðr,

en þik dvalða hefr
 Atli til aldrлага,
 hafnarmark
 þykkir hlœgligt vesa,
 þars í steins líki stendr.

Helgi konungr var allmikill hermaðr. Hann kom til Eylima konungs ok bað Sváfu dóttur hans. Þau Helgi ok Sváfa veittusk várar ok unnusk furðu mikit. Sváfa var heima með feðr sínum, en Helgi í hernaði. Var Sváfa valkyrja enn sem fyrr. Heðinn var heima með föður sínum, Hjörvarði konungi, í Nóregi. Heðinn fór einn saman heim ór skógi jólaaptan ok fann trollkonu. Sú reið vargi ok hafði orma at taumum ok bauð fylgð sína Heðni. Nei, sagði hann. Hon sagði: »þess skaltu gjalda at bragarfulli«. Um kveldit óru heitstrengingar. Var fram leiddr sonargöltr. Lögðu menn þar á hendr sínar ok strengðu menn þá heit at bragarfulli. Heðinn strengði heit til Sváfu Eylima dóttur, unnustu Helga bróður síns, ok iðraðisk svá mjök, at hann gekk á braut villistígu suðr á lönd ok fann Helga bróður sinn. Helgi kvað:

12. Kom heill Heðinn,
 hvat kant segja
 nýra spjalla

ór Nóregi,
 hví 's þér stillir
 stókt ór landi
 ok est einn kominn
 oss at finna?

Heð. kv. 13. [Erumka stillir
 stókt ór landi],
 mik hefr miklu glœpr
 meiri sóttan,
 ek hef kørna
 ena konungbornu
 brúði þína
 at bragarfulli.

H. kv. 14. Sakask eigi þú,
 sönn munu verða
 ölmál Heðinn
 okkur beggja.

— — —

15. Mér hefr stillir
 stefnt til eyrar,
 þriggja náttu
 skylak þar koma;
 if es mér á því,
 at aþtr komak;
 þá má at góðu
 gerask slíkt ef skal.

Heð. kv. 16. Sagðir Helgi,
 at Heðinn væri

góðs verðr frá þér
ok gjafa stórra;
þér es sœmra
sverð at rjóða,
an frið gefa
fjándum þínum.

Þat kvað Helgi, þvíat hann grunaði um feigð sína ok þat at fylgjur hans höfðu vitjat Heðins, þá er hann sá konuna ríða varginum. Álfr hét konungr, son Hróðmars, er Helga hafði völl haslaðan á Sigarsvelli á þriggja náttu fresti. Þá kvað Helgi:

17. Reið á vargi,
es røkvið vas,
fljóð eitt es Heðin
fylgju beiddi;
hón vissi þat,
at veginn myndi
Sigrlinnar sonr
á Sigarsvöllum.

Þar var orrosta mikil ok fekk þar Helgi banasár.

18. Sendi Helgi
Sigar at ríða
ept Eylima
eingadóttur;

»bið bráðliga
 búna verða,
 ef hon finna vill
 fylki kvikvan.«

Sig. kv. 19. Mik hefr Helgi
 hingat sendan
 við þik Sváfa
 sjalfa at mæla;
 þik kvazk hilmir
 hitta vilja,
 áðr ítrborinn
 öndu týndi.

Sv. kv. 20. Hvat varð Helga
 Hjörvarðs syni?;
 mér 's harðliga
 harma leitast,
 ef hann sær of lék
 eða sverð of beit,
 þeim skalk gumna
 grand of vinna.

Sig. kv. 21. Fell hér í morgin
 at Frekasteini,
 buðlungr sás vas
 baztr und sólu;
 Alfr mun sigri
 öllum ráða,
 þótt þetta sinn
 þörfgi væri.

H. kv. 22. Heil ves þú Sváfa,
hug skalt deila,
sjá mun í heimi
hinztr fundr vesa;
téa buðlungi
blœða undir,
mér hefr hjörr komit
hjarta et næsta.

23. Biðk þik Sváfa,
brúðr grátattu,
ef vill mínu
máli hlýða,
at þú Heðni
hvílu gervir
ok jöfur ungan
ástum leiðir.

Sv. kv. 24. Mælt hafðak þat
í munarheimi,
þás mér Helgi
hringa valði,
myndigak lostig
at liðinn fylki
jöfur ókunnan
armi verja.

Heð.kv.25. Kyss mik Sváfa,
kemk eigi áðr
Rogheims á vit
né Röðulsfjalla,

áðr hefnt of hefk
Hjörvarðssonar
þess 's buðlungr vas
baztr und sólu.

Helgi ok Sváfa er sagt at væri endrborin.

Völsungakviða en forna.

Frá Völsungum.

Sigmundur konungr Völsungsson átti Borghildi af Brálundi. Þau hétu son sinn Helga ok eptir Helga Hjörvarðssyni. Helga fósttraði Hagall. Hundingr hét ríkr konungr; við hann er Hundland kent. Hann var hermaðr mikill ok átti marga sonu, þá er í hernaði váru. Ófriðr ok dylgjur váru á milli þeira Hundings konungs ok Sigmundar konungs; drápu hvárir annarra frændr. Sigmundur konungr ok hans ættmenn hétu Völsungar ok Ylfingar. Helgi fór ok njósnaði til hirðar Hundings konungs á laun. Hemingr son Hundings konungs var heima. En er Helgi fór í brott, þá hitti hann hjarðarsvein ok kvað:

1. Seg þú Heimingi,
at Helgi man,
hvern í brynju
bragnar feldu;
ér ulf gráan
inni höfðuð
þars Hamal hugði
Hundingr konungr.

Hamall hét son Hagals. Hundingr konungr sendi menn til Hagals at leita Helga, en Helgi mátti eigi forðask annan veg, en tók klæði ambáttar ok gekk at mala. Þeir leituðu ok fundu eigi Helga. Þá kvað Blindr enn bölvísi:

2. Hvöss eru augu
í Hagals þýju;
esa þat karls ætt
es á kvernum stendr,
steinar rifna,
støkkur lúðr fyrir.
3. Nú hefr hörð dæmi
hildingr þegit,
es vísi skal
valbygg mala;
heldr es sœmri
hendi þeiri
meðalkafli
an möndultré.

Hagall svaraði ok kvað :

4. Þat 's lítil vá,
þótt lúðr þrumi,
es mær konungs
möndul hrocirir.
5. Hón skævaði
skýjum øfri
ok vega þorði
sem víkingar,
áðr hana Helgi
höptu gerði.
6. Systir 's þeira
Sigars ok Höгна,
því hefr ötul augu
Ylfinga man.

Undan komsk Helgi okfór á herskip. Hann feldi Hunding konung, ok var síðan kall-
aðr Helgi hundingsbani. Hann lá með her
sinn í Brunavágum ok hafði þar strand-
högg, ok átu þar hrátt. Högni hét kon-
ungr; hansdóttir var Sigrún; hon var valkyrja
ok reið lopt ok lög. Hon var Sváfa endrborin.
Sigrún reið at skipum Helga ok kvað:

7. Hverir láta fljóta
fley við bakka,
hvar hermegir
heima eiguð,

hvers bíðið ér
í Brunavágum,
hvert lystir yðr
leið at kanna?

H. kv. 8. Hamall lætr fljóta
fley við bakka,
eigum heima
í Hléseyju,
bíðum byrjar
í Brunavágum,
austr lystir oss
leið at kanna.

S. kv. 9. Hvar hefr þú hilmir
hildi vakða
eða gögl alin
Gunnar systra?
hví 's brynja þín
blóði stokkin?
hví skal und hjalmum
kjöt hrátt eta?

H. kv. 10. Þat vann næst nýs
niðr Ylfinga
fyr vestan ver,
ef þik vita lystir,
es ek björnu tók
í Bragalundi
ok ætt ara
oddum saddak.

11. Nú 's sagt mær
hvaðan sakar gerðusk,
hví vas á legi mér
lítt steikt etit.

S. kv. 12. Víg lýsir þú,
varð fyr Helga
Hundingr konungr
hníga at velli,
bar sókn saman,
es seva hefnduð,
ok busti blóð
á brimis eggjar.

H. kv. 13. Hvat vissir þú,
at þeir séim,
snót svinnhuguð,
es seva hefndum?
margir ro hvassir
hildings synir
ok ámunir
ossum niðjum.

S. kv. 14. Vaskak fjarri
folks oddviti
gær á morgun
grams aldrlokum,
þó telk slægjan
Sigmundar bur,
es í valrúnum
vígspjöll segir.

15. Leitk þik of sinn
 fyrr á langskipum,
 þás þú byggðir
 blóðga stafna
 ok úrsvalar
 unnir léku,
 nú vill dyljask
 döglingr fyr mér.
 (en Högna mær
 Helga kennir).

Granmarr hét ríkr konungr, er bjó at Svarinshaugi. Hann átti marga sonu; einn hét Höðbroddr, annarr Guðmundr, þriði Starkaðr. Höðbroddr var í konungastefnu. Hann fastnaði sér Sigrúnu Högnadóttur. En er hon spyr þat, þá reið hon með valkyrjur um lopt ok um lög at leita Helga. Helgi var þá at Logafjöllum ok hafði barizk við Hundings sonu. Þar feldi hann þá Álf ok Eyjólf, Hjörvarð ok Hervarð, ok var hann allvígmóðr ok sat undir Arasteini. Þar hitti Sigrún hann ok rann á háls hánnum ok kysti hann ok sagði hánnum erindi sitt, svá sem segir í Völsungakviðu enni fornu:

16. Sótti Sigrún
 sikling glaðan,

heim nam Helga
hönd at sækja,
kysti ok kvaddi
konung und hjalmi,
þá varð hilmi
hugr á vífi.

17. Fyrr lézk unna
af öllum hug
syni Sigmundar
an sét hafði.

S. sv. 18. Vask Höðbroddi
í her föstnuð,
en jöfur annan
eiga vildak;
þó séumk fylkir
frænda reiði,
hefk míns föður
munráð brotit.

19. Nama Högna mær
of hug mæla;
hafa kvazk Helga
hylli skyldu.

H. kv. 20. Hirð eigi þú
Högna reiði
né illan hug
ættar þinnar;
þú skalt mær ung
at mér lifa;

ætt átt en góða,
es eigi séumk.

Helgi samnaði þá miklum skipaher ok fór til Frekasteins, ok fengu í hafi ofviðri mannhætt. Þá kómu leiptr yfir þá, ok stóðu geislar í skipin. Þeir sá í loptinu, at valkyrjur níu riðu, ok kendu þeir Sigrúnu. Þá lægði storminn, ok kómu þeir heilir til lands. Granmarssynir sátu á bjargi nökkuru, er skipin sigldu at landi. Guðmundr hljóp á hest ok reið á njósn á bergit við höfnina. Þá hlóðu Völsungar seglum. Þá kvað Guðmundr, svá sem fyrr er ritat í Helgakviðu: Hverr er fylkir, | sá er flota stýrir | ok feiknalið | færir at landi. Sinfjötli Sigmundarson svaraði ok er þat enn ritat. Guðmundr reið heim með hersögu. Þá sömnuðu Granmarssynir her. Kómu þar margir konungar. Þar var Högni faðir Sigrúnar, ok synir hans Bragi ok Dagr. Þar var orrosta mikil ok fellu allir Granmarssynir ok allir þeira höfðingjar, nema Dagr Högnason fekk grið ok vann eiða Völsungum. Sigrún gekk í valinn ok hitti Höðbrodd at kominn dauða; hon kvað:

21. Muna þér Sigrún
frá Sevafjöllum,
Höðbroddr konungr,

hníga at armi
liðin es ævi,
opt náir hrævi
gránstóð gríðar,
Granmars sona.

Þá hitti hon Helga ok varð allfegin; hann
kvað:

22. Esat þér at öllu
alvitr gefit,
þó kveðk nökkvi
nornir valda;
fellu í morgun
at Frekasteini
Bragi ok Högni,
varðk bani þeira.
23. En at Styrkleifum
Starkaðr konungr,
en at Hlébjörgum
Hrollaugs synir;
þann sák gylfa
grimmúðgastan,
es barðisk bolr,
vas á brott höfuð.
24. Liggja at jörðu
allra flestir
niðjar þínir,
at náum orðnir,
vantat vígi,
vas þér þat skapat,

at þú at rógi
ríkmenni vast.

Þá grét Sigrún; hann kvað :

25. Huggask Sigrún,
Hildir hefr oss verit;
vinnat skjöldungar sköpum.

S. kv. Lifna myndak kjósa
es liðnir ro,
knættak þér þó í faðmi felask.

Þetta kvað Guðmundr Granmarsson:

26. Hverr es skjöldungr,
sás skipum stýrir,
lætr gunnfana
gollinn fyr stafni;
þykkjat mér frið
í fararbroddi,
verpr vígroða
of víkinga.

Sfj. kv. 27. Hér má Höðbroddr
Helga kenna
flótta traudan
í flota miðjum;
hann hefr óðli
ættar þinnar,
arf Fjörsunga,
und sik þrungit.

G. kv. 28. Því fyrr skulum
at Frekasteini,

ósáttir saman
of sakar dæma;
mál 's Höðbroddi
hefnd at vinna,
ef lægra hlut
lengi bárum.

Sfj. kv. 29. Fyrr munt Goðmundr
geitr of halda
ok bergskorar
brattar klífa,
hafa þér í hendi
heslikylfu,
þat 's þér blíðara
an brimis dómar.

Helgi kv. 30. Þér 's Sinfjötli
sæmra miklu
gunni at heyja
ok glaða örnú,
an sé ónýtum
orðum at deila,
þótt hildingar
heiptir deili.

31. Þykkjat mér góðir
Granmars synir,
þó dugir siklingum
satt at mæla;
þeir merkt hafa
á Móinsheimum,
at hug hafa
hjörum at bregða.

(eru hildingar
hølti snjallir).

Helgi fekk Sigrúnar ok áttu þau sonu. Var Helgi eigi gamall. Dagr Högnason blótaði Óðin til föðurhefnda. Óðinn léði Dag geirs síns. Dagr fann Helga mág sinn, þar sem heitir at Fjöturlundi. Hann lagði í gögnum Helga með geirnum. Þar fell Helgi, en Dagr reið til Sevafjalla ok sagði Sigrúnu tíðendi :

32. Trauðr emk systir
trega þér at segja,
ek hef nauðigr
nipti grøetta,
fell í morgun
und Fjöturlundi
buðlungr sás vas
baztr í heimi.
(ok hildingum
á halsi stóð).

S. kv. 33. Þik skyli allir
eiðar bíta,
þeir es Helga
hafðir unna
at enu ljósa
Leiptrar vatni

ok at úrsvölum
unnar steini.

34. Skríðiat þat skip,
es skríði und þér,
þótt óskabyrr
eptir leggisk,
rinniat sá marr,
es rinni und þér,
þótt fiandr þina
forðask eigir.

35. Bítia þér þat sverð,
es bregðir þú,
nema sjalfum þér
syngvi of höfði.

36. Þá væri þér hefnt
Helga dauða,
ef værir vargr
á viðum úti
auðs andvani
ok alls gamans,
hefðira mat,
nema á hræum sryngir.

D. kv. 37. Ær est systir
ok ørvita,
es bræðr þínum
biðr forskapa;
einn veldr Óðinn
öllu bølvi,

þvít með sífjungum
sakrúnar bar.

38. Þér býðr bróðir
bauga rauða,
öll Vandilsvé
ok Vígdala;
haf halfan heim
harms at gjöldum,
brúðr baugvarið,
ok burir þínir.

- S. kv. 39. Sitka svá sæl
at Sevafjöllum
ár né of nær
at unak lífi,
nema at liði lofðungs
ljóma bregði,
rinni und vísa
Vígblær þínig.
(gollbitli vanr,
knegak grami fagna.)

40. Svá hafði Helgi
hrædda görva
fiandr sína alla
ok frændr þeira,
sem fyr ulfi
óðar rynni
geitr af fjalli
geiskafullar.

41. Svá bar Helgi
af hildingum
sem ítrskapaðr
askr af þyrni
eða sá dýrkalfr,
döggu slunginn,
es efri ferr
öllum dýrum.
(ok horn glóa
við himin sjalfan).

Haugr var görr eptir Helga; en er hann kom til Valhallar, þá bauð Óðinn hánum öllu at ráða með sér. Helgi kvað:

42. Þú skalt Hundingr
hverjum manni
fótlaug geta
ok funa kynda,
hunda binda,
hesta gæta,
gefa svínum soð,
áðr sofa gangir.

Ambátt Sigrúnar gekk um aptan hjá haugi Helga ok sá, at Helgi reið til haugsins með marga menn. Ambátt kvað:

43. Eru þat svik ein,
es séa þykkjumk,
eða ragnarök?
ríða menn dauðir,

es jóa yðra
 oddum keyrið,
 eða es hildingum
 heimför gefin?

- H. kv. 44. Esa þat svik ein,
 es séa þykkisk,
 né aldar rof,
 þótt oss lítir,
 þótt jóa óra
 oddum keyrim,
 nema es hildingum
 heimför gefin.

Heim gekk ambátt ok segir Sigrúnu:

45. Út gakk Sigrún
 frá Sevafjöllum,
 ef þik folks jaðar
 finna lystir;
 (upp 's haugr lokinn,
 kominn es Helgi)
 dolgspor dreyra,
 döglingr bað þik,
 at sárdropa
 svefja skyldir.

Sigrún gekk í hauginn til Helga ok kvað:

46. Nú emk svá fegin
 fundi okrum
 sem átfrekir

Óðins haukar,
es vals vitu
varmar bráðir
eða dögglitir
dagsbrún séa.

47. Fyrr vilk kyssa
konung ólifðan
an blóðugri
brynju kastir,
hár 's þitt Helgi
hélu þrungit,
allr es vísi
valdögg slegin.

48. Hendr úrsvalar
Högna mági,
hvé skalk þér buðlungr
þess bót of vinna.

- H. kv. 49. Ein veldr þú Sigrún
frá Sevaþjöllum,
es Helgi es
hræðögg sleginn.

50. Grætr gollvarið
grimmum tárur
sólbjört, suðræn,
áðr sofa gangir,
hvert fellr blóðugt
á brjóst grami,

úrsvalt, innfjalgt,
ekka þrungit.

51. Vel skulum drekka
dýrar veigar,
þótt mist hafim
munar ok landa;
skal engi maðr
angrljóð kveða,
þótt mér á brjósti
benjar líti.

52. Nú eru brúðir
byrgðar í haugi,
lofða dísir
hjá liðnum oss.

Sigrún bjó sæing í hauginum.

53. Hér hefk þér Helgi
hvílu görva
angrlausu mjök,
Ylfinga niðr;
vilk þér í faðmi
fylkir sofna
sem lofðungi
lifnum myndak.

H. kv. 54. Nú kveðk einskis
ørvænt vesa
síð né snimma
at Sevafjöllum,

es þú á armi
ólifðum sefr,
hvít í haugi
Högna dóttir.
(ok est kvik
en konungborna).

55. Mál 's mér at ríða
roðnar brautir,
láta fölván jó
flugstíg troða,
skalk fyr vestan
vindhjalms brúar,
áðr Salgófnir
sigþjóð vekir.

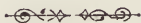
Þeir Helgi riðu leið sína, en þær fóru heim til bæjar. Annan aptan lét Sigrún ambátt halda vörð á hauginum; en at dagsetri, er Sigrún kom til haugsins, hon kvað:

56. Kominn væri nú,
ef koma hygði,
Sigmundar burr
frá sölum Óðins,
kveðk grams þiníg
grænask vánir,
es á asklimum
ernir sitja.

(ok drífr drótt öll
draumþinga til).

A. kv. 57. Verðat svá ær,
at ein farir,
dís skjöldunga,
draughúsa til,
verða öflugari
allir á nóttum
dauðir dolgar
an of daga ljósa.

Sigrún varð skammlíf af harmi ok trega. Þat var trúa í fornaskju, at menn væri endrbornir, en þat er nú kölluð kerlingavilla. Helgi ok Sigrún er kalliat at væri endrborin; hét hann þá Helgi Haddingjaskati, en hon Kára Hálfdanardóttir, svá sem kveðit er í Káru ljóðum, ok var hon valkyrja.

Frá dauða Sinfjötla.

Gripisspá.

Sigmundur Völsungsson var konungur á Frakklandi. Sinfjötli var elztr hans sona, annarr Helgi, þriðji Hámundur. Borghildr kona Sigmundar átti bróður, er hét . . . . En Sinfjötli, stjúpson hennar, ok . . . . báðu einnar konu báðir, ok fyrir þá sök drap Sinfjötli hann. En er hann kom heim, þá bað Borghildr hann fara á brott, en Sigmundur bauð henni fébætr, ok þat varð hon at þiggja. En at erfinu bar Borghildr öl. Hon tók eitr mikit, horn fult, ok bar Sinfjötla. En er hann sá í hornit, skilði hann, at eitr var í, ok mælti til Sigmundar: »gjörótt er drykkinn aí«. Sigmundur tók hornit ok drakk af. Svá er sagt at Sigmundur var harðgörr, at hvárki mátti hánunum eitr granda útan né innan, en allir synir

hans stóðusk eitr á hörund útan. Borghildr bar annat horn Sinfjötla ok bað drekka, ok fór alt sem fyrr. Ok enn et þriðja sinn bar hon hánum hornit ok þó ámælisorð með, ef hann drykki eigi af. Hann mælti enn sem fyrr við Sigmund. Hann sagði: »látu grön sía þá, sonr«. Sinfjötli drakk ok varð þegar dauðr. Sigmundr bar hann langar leiðir í fangi sér ok kom at firði einum mjóvum ok löngum, ok var þar skip eitt lítit ok maðr einn á. Hann bauð Sigmundi far of fjörðinn. En er Sigmundr bar líkit út á skipit, þá var bátrinn hlaðinn. Karlinn mælti, at Sigmundr skyldi fara fyrir innan fjörðinn. Karl hratt út skipinu ok hvarf þegar. Sigmundr konungr dvalðisk lengi í Danmörk í ríki Borghildar, síðan er hann fekk hennar. Fór Sigmundr þá suðr í Frakkland til þess ríkis, er hann átti þar. Þá fekk hann Hjördísar, dóttur Eylima konungs. Þeira son var Sigurðr. Sigmundr konungr fell í orrostu fyrir Hundingssonum, en Hjördís giptisk þá Álfi, syni Hjálpreks konungs. Óx Sigurðr þar upp í barnæsku. Sigmundr ok allir synir hans váru langt um fram alla menn aðra um afl ok vöxt ok hug ok alla atgørvi. Sigurðr var þó allra framast, ok hann kalla allir menn í

fornfrœðum um alla menn fram ok göfg-
 astan herkonunga. Grípir hét sonr Eylima,
 bróðir Hjördísar; hann réð löndum ok var
 allra manna vitrastr ok framvís. Sigurðr
 reið einn saman ok kom til hallar Gríp-
 is. Sigurðr var auðkendr; hitti mann at
 máli úti fyrir höllinni, sá nefndisk Geit-
 ir. Þá kvaddi Sigurðr hann máls ok
 spyrr:

1. Hverr byggir hér
 borgir þessar?
 hvat þjóðkonung
 þegnar nefna?

G. kv. Grípir heitir
 gumna stjóri
 sás fastri ræðr
 foldu ok þegnum.

- S. kv. 2. Es horskr konungr
 heima í landi,
 mun sá gramr við mik
 ganga at mæla?
 máls es þarfi
 maðr ókunnigr,
 vilk fljótliga
 finna Grípi.

G. kv. 3. Þess mun glaðr konungr
 Geiti spyrja,

hverr sá maðr sé
es máls kveðr Grípi.

- S. kv. Sigurðr ek heiti
borinn Sigmundi,
en Hjördís es
hilmis móðir.
4. Þá gekk Geitir
Grípi at segja:
Hér 's maðr úti
ókuðr kominn;
hann 's ítarligr
at álitu,
sá vill, fylkir,
fund þinn hafa.
5. Gengr ór skála
skatna dróttinn
ok heilsar vel
hilmi komnum:
»þigg hér Sigurðr,
væri sœmra fyrr,
en Geitir tak
við Grana sjalfum.«
6. Mæla námu
ok mart hjala
þás ráðspakir
rekkar fundusk.
Seg mér, ef veizt,
móðurbróðir,

hvé mun Sigurði
snúna ævi.

Gr. kv. 7. Þú munt maðr vesa
mæztr und sólu
ok hæstr borinn
hverjum jöfri,
gjöfull af golli,
en glöggr flugar,
ítr álit
ok í orðum spakr.

8. Seg gegn konungr
görr an spyrjak
snotr Sigurði,
ef sjá þykkisk,
hvat mun fyrst gerask
til farnaðar,
þás ór garði emk
genginn þínum?

Gr. kv. 9. Fyrst munt fylkir
föður of hefna,
ok Eylima
alls harms reka,
þú munt harða
Hundings sonu
snjalla fella,
munt sigr hafa.

10. Seg ítr konungr,
ættingi, mér

heldr horskliga,
 es vit hugat mælum;
 sér þú Sigurðar
 snör brögð fyrir,
 þaus hæst fara
 und himinskautum?

Gr. kv. 11. Munt einn vega
 orm enn frána,
 þanns gráðugr liggr
 á Gnitaheiði,
 þú munt báðum
 at bana verða
 Regin ok Fáfni;
 rétt segir Grípir.

12. Auðr mun ærinn,
 ef eflik svá
 víg með virðum,
 sem víst segir;
 leið athuga
 ok lengra seg,
 hvat mun enn vesa
 ævi minnar?

Gr. kv. 13. Þú munt finna
 Fáfnis bæli
 ok upp taka
 auð enn fagra,
 golli hlæða
 á Grana bógu;

ríðr þú til Gjúka
gramr vígrisinn.

14. Enn skalt hilmi
í hugazrœðu,
framlyndr jöfurr,
fleira segja;
gestr emk Gjúka
ok ek geng þaðan,
hvat mun enn vesa
ævi minnar?

Gr. kv. 15. Sefr á fjalli
fylkis dóttir
björt í brynju
ept bana Helga;
þú munt höggva
hvössu sverði,
brynju rísta
með bana Fáfnis.

16. Brotin es brynja,
brúðr mæla tekr,
es vaknaði
víf ór svefni,
hvat mun snót at heldr
við Sigurð mæla
þats at farnaði
fylki verði?

Gr. kv. 17. Hón mun ríkjum þér
rúnar kenna,

allar þærs aldir
 eignask vildu,
 ok á manns tungu
 mæla hverja,
 líf með lækning,
 líf heill konungr.

18. Nú 's því lokit,
 numin eru frœði
 ok em braut þaðan
 búinn at ríða,
 leið athuga
 ok lengra seg,
 hvað mun meir vesa
 minnar ævi?

Gr. kv. 19. Þú munt hitta
 Heimis byggðir
 ok glaðr vesa
 gestr þjóðkonungs;
 farit es Sigurðr
 þats fyrir vissak,
 skala fremr an svá
 fregna Grípi.

20. Nú fær mér ekka
 orð þaz mæltir,
 þvít þú fram of sér
 fylkir lengra,
 veizt ofmikit
 angr Sigurði;

því þú Grípir þat
gerra segja.

Gr. kv. 21. Lá mér of æsku

ævi þinnar
ljósast fyrir
líta eptir,
rétt emka ek
ráðspakr taliðr
né in heldr framvís,
farit þats vissak.

22. Mann veitk engi
fyr mold ofan,
þanns fleira sé
framm an þú Grípir;
skalattu leyna,
þótt ljót séi,
eða mein gerisk
á mínum hag.

Gr. kv. 23. Esa með löstum.

lögð ævi þér,
lát enn ítri þat
öðlingr nemask;
þvít uppi mun
meðan öld lifir,
naddéls boði,
nafn þitt vesa.

24. Verst hyggjum því,
verðr at skiljask

Sigurðr við fylki
 at sógöru;
 leið vísa þú,
 lagt 's alt fyrir,
 mærr mér ef vilt
 móðurbróðir.

Gr. kv. 25. Nú skal Sigurði
 segja görva,
 alls þengill mik
 til þess neyðir;
 munt víst vita
 at vætki lýg;
 dægr eitt es þér
 dauði ætlaðr.

26. Vilkat reiði
 ríks þjóðkonungs,
 góð ráð at heldr
 Grípis þiggja;
 nú vill víst vita,
 þótt vilkit sé,
 hvat á sýnt Sigurðr
 sér fyr höndum.

Gr. kv. 27. Fljóð 's at Heimis
 fagrt álitum,
 hana Brynhildi
 bragnar nefna,
 dóttir Buðla,
 en dýrr konungr

harðugðigt man
Heimir fæðir.

28. Hvat 's mik at því,
þótt mæ'r séi
fögr álit
fædd at Heimis?
þat skalt Grípir
görva segja,
þvítt þú öll of sér
ørlög fyrir.

- Gr. kv. 29. Hón firrir þik
flestu gamni,
fögr álit,
fóstra Heimis,
svefn þú né sefr
né of sakar dæmir,
gára þú manna
nema mey séir.

30. Hvat mun til líkna
lagt Sigurði?
seg Grípir þat,
ef sjá þykkisk;
munk mey náa
mundi kaupa,
þá ena fögru
fylkis dóttur?

- Gr. kv. 31. It munuð alla
eiða vinna

fullfastliga,
 fá munuð halda;
 verit hefr þú Gjúka
 gestr eina nótt,
 mantattu horska
 Heimis fóstru.

32. Hvárt 's þá Grípir,
 get þess fyr mér,
 sér þú geðleysi
 í grams skapi,
 es skalk við mey þá
 málum slíta,
 es alls hugar
 unna þóttumk.

Gr. kv. 33. Þú verðr siklingr
 fyr svikum annars,
 munt Grímhildar
 gjalda ráða,
 mun bjóða þér
 bjarthaddat man
 dóttur sína,
 dregr hón vél at gram.

34. Munk við þá Gunnar
 gerva hleyti
 ok Goðrúnu
 ganga at eiga?
 fullkvæni þá
 fylkir væri,

ef meintregar
mér angraðit.

Gr. kv. 35. Þik mun Grímhildr
görva véla,
mun hón Brynhildar
biðja fýsa
Gunnari til handa,
Gotna drótni,
heitr þú fljótla för
fylkis móður.

36. Mein eru fyr höndum,
mák líta þat;
ratar görliga
ráð Sigurðar,
ef skalk mærrar
meyjar biðja
öðrum til handa,
es unnak vel.

Gr. kv. 37. Ér munuð allir
eiða vinna
Gunnarr ok Högni,
en þú gramr þriði,
þá litum víxlið,
es á leið eruð,
Gunnarr ok þú;
Grípir lýgrat.

38. Hví gegnir þat,
hví skulum skipta

litum ok látum,
 es á leið erum?
 þar mun fláræði
 fylgja annat
 atalt með öllu,
 enn seg Grípir.

Gr. kv. 39. Lit hefr þú Gunnars

ok læti hans,
 mælsku þína
 ok meginhyggjur;
 munt þú fastna þér
 framlundaða
 fóstru Heimis,
 hyggsk vætr fyr því.

40. Verst hyggjum því,
 vándr munk heitinn
 Sigurðr með seggjum
 at sógöru,
 vildak eigi
 vélum beita
 jöfra brúði,
 es æzta veitk.

Gr. kv. 41. Þú munt hvíla,

hers oddviti,
 mærr hjá meyju
 sem þín móðir sé;
 því mun uppi,
 meðan öld lifir,

þjóðar þengill,
þitt nafn vesa.

42. Mun góða kván
Gunnarr eiga,
mærr með mönnum,
mér seg Grípir,
þótt hafi þrjár nætr
þegns brúðr hjá mér
snarlynd sofit?
slíks erut dæmi.

Gr. kv. 43. Saman munu brullup
bæði drukkin
Sigurðar ok Gunnars
í sölum Gjúka;
þá hömum víxlið,
es it heim komið;
hefr hvárr fyr því
hyggju sína.

44. Hvé mun at yndi
eptir verða
mægð með mönnum,
mér seg Grípir;
mun Gunnari
til gamans ráðit
síðan verða
eða sjalfum mér?

Gr. kv. 45. Minnir þik eiða,
mátt þegja þó,

ant þú Goðrúnu
 góðra ráða,
 en Brynhildr þykkisk
 brúðr vargefin,
 snót fiðr vélar
 sér at hefndum.

46. Hvat mun at bótum
 brúðr sú taka,
 es vélar vér
 vífi gerðum?;
 hefr snót af mér
 svarna eiða
 enga efnda,
 en unað lítit.

Gr. kv. 47. Mun hón Gunnari
 görva segja,
 at eigi vel
 eiðum þyrmðir,
 þás ítr konungr
 af öllum hug,
 Gjúka arfi,
 á gram trúði.

48. Hvat 's þá Grípir,
 get þess fyr mér,
 munk saðr vesa
 at sögu þeiri,
 eða lýgr á mik
 lofsæl kona

ok á sjalfa sik?
seg Grípir þat.

Gr. kv. 49. Mun fyr reiði
rík brúðr við þik
né af ofregga
allvel skipa,
viðr þú góðri
grand aldrigi,
þó ér víf konungs
vélum beittuð.

50. Mun horskr konungr
at hvötun hennar
Guthormr ok Högni
ganga síðan?,
munu synir Gjúka
á sífjugum mér
eggjar rjóða?
enn seg Grípir.

Gr. kv. 51. Þá 's Goðrúnu
grimt of hjarta,
es bræðr hennar
þér til bana ráða,
ok at engu verðr
ynði síðan
vitru vífi;
veldr því Grímhildr.

52. Því skal hugga þik,
hers oddviti,

sú mun gipt lagið
á grams ævi:
munat mætri maðr
á mold koma
und sólar sjöt,
an þú Sigurðr þykkir.

S. kv. 53. Skiljumk heilir,
munat sköpum vinna,
nú hefr þú Grípir vel
gört sem beiddak;
fljótt myndir þú
fríðri segja
mína ævi,
ef mættir þat.

Reginismál A—B.

Sigurðr gekk til stóðs Hjálpreks ok kaus sér af hest einn, er Grani var kallaðr síðan. Þá var kominn Reginn til Hjálpreks, sonr Hreiðmars. Hann var hverjum manni hagarari ok dvergr of vöxt. Hann var vitr, grimmr ok fjölkunnigr. Reginn veitti Sigurði fóstr ok kenslu ok elskaði hann mjök. Hann sagði Sigurði frá forellri sínu ok þeim atburðum, at Óðinn ok Hœnir ok Loki höfðu komit til Andvarafors. Í þeim forsi var fjöldi fiska. Einn dvergr hét Andvari. Hann var löngum í forsinum í geddu líki ok fekk sér þar matar. Otr hét bróðir várr, kvað Reginn, er opt fór í forsinn í otrs líki. Hann hafði tekit einn lax ok sat á árbakkanum ok át blundandi. Loki laust hann með steini til bana. Þóttusk æsir mjök hepnir verit hafa ok flógu belg

af otrinum. Þat sama kveld sóttu þeir gisting til Heiðmars ok sýndu veiði sína. Þá tóku vér þá höndum ok lögðum þeim fjörlausn at fylla otrbelginn með gulli ok hylja útan ok með rauðu gulli. Þá sendu þeir Loka at afla gullsins. Hann kom til Ránar ok fekk net hennar ok fór þá til Andvarafors ok kastaði netinu fyrir gedduna, en hon hljóp í netit. Þá mælti Loki:

A. 1. Hvat 's fiska,
 es rinnr flóði í,
 kannat við víti varask?
 höfuð þitt
 leys þú helju ór,
 finn mér lindar loga.

2. Andvari heitik,
 Óinn hét minn faðir,
 margan hefð fors of farit,
 aumlig norn
 skóp oss í árdaga,
 at skyldak í vatni vaða.

L. kv. 3. Seg þat Andvari,
 ef eiga vill
 líf í lýða sölum,
 hver gjöld
 fáa gumna synir,
 ef ljúgask orðum á?

A. kv. 4. Ofrgjöld
 fáa gumna synir,
 þeirs Vaðgelmi vaða,
 ósaðra orða,
 hverr 's á annan lýgr,
 oflengi leiða limar.

Loki sá alt gull þat er Andvari átti. En er hann hafði framreitt gullit, þá hafði hann eptir einn hring, ok tók Loki þann af hán-um. Dvergrinn gekk inn í steininn ok mælti:

B. 5. Þat skal goll,
 es Gustr átti,
 bræðrum tveim
 at bana verða
 ok öðlingum
 átta at rógi;
 mun míns féar
 mangi njóta.

Æsir reiddu Hreiðmari féit ok tráðu upp otrbelginn ok reistu á fœtr. Þá skyldu æsirnir hlada upp gullinu ok hylja. En er þat var gört, gekk Hreiðmarr fram ok sá eitt granahár ok bað hylja. Þá dró Óðinn fram hringinn Andvaranaut ok hulði hárit. Loki kvað:

A. 6. Goll 's þér reitt

en þú gjöld of hefr
mikil míns höfuðs,
syni þínum
verðra sæla sköpuð;
þat verðr ykkarr beggja bani.

Hr. kv. 7. Gjafar þú gaft,
gaftat ástgjafar,
gaftat af heilum hug;
fjörvi yðru
skylduð firðir vesa,
ef vissak þat fár fyrir.

L. kv. 8. Enn es verra,
þat vita þykkjumk,
niðja stríð of nept;
jöfra óborna
hygg þá enn vesa,
es þat es til hats hugat.

H. kv. 9. Rauðu golli
hygg mik ráða munu,
svá lengi sem ek lifi;
hót þín
hræðumk ekki lyf,
ok haldið heim heðan.

Fáfnir ok Reginn kröfðu Hreiðmar nið-
gjalda eptir Otr bróður sinn. Hann kvað
nei við. En Fáfnir lagði sverði Hreiðmar
föður sinn sofanda. Hreiðmarr kallaði á
dætr sínar:

10. Lyngheiðr ok Lofnheiðr,
vitið mínu lífi farit,
mart 's þats þörf þéar.

Lh. kv. Fá mun systir,
þótt föður missi,
hefna hlýra harms.

B. Hr. kv. 11. Al þó dóttur,
dís ulfhuguð,
ef getrat son
við siklingi,
fá mey manni
í meginþarfar;
þá mun þeirar sonr
þíns harms reka.

Þá dó Hreiðmarr, en Fáfni tók gullit
alt. Þá beiddisk Reginn at hafa föðurarf
sinn, en Fáfni galt þar nei við. Þá leitaði
Reginn ráða við Lyngheiði systur sína,
hvernig hann skyldi heimta föðurarf sinn.
Hon kvað:

A. 12. Bróður kveðja
skalt blíðliga
arfs ok æðra hugar,
esa þat hæft,
at hjörvi skylir
kveðja Fáfni féar.

Þessa hluti sagði Reginn Sigurði. Einn

dag er hann kom til húsa Regins, var hán-
um vel fagnat. Reginn kvað:

B. 13. Kominn es hingat
konr Sigmundar,
seggr enn snarráði,
til sala várra,
móð hefr meira
an maðr gamall
ok es mér fangs ván
at frekum ulfi.

14. Ek mun fœða
folkdjarfan gram;
nú 's Yngva konr
með oss kominn;
sjá mun ræsir
ríkstr und sólu;
þrymr of öll lönd
ørlögsímu.

Sigurðr var þá jafnan með Regin ok sagði hann Sigurði, at Fáfñir lá á Gnita-
heiði ok var í orms líki. Hann átti ægis-
hjálmm, er öll kvikvendi hræddusk við. Reg-
inn gerði Sigurði sverð, er Gramr hét.
Þat var svá hvast, at hann brá því ofan í
Rín ok lét reka ullarlagð fyrir straumi ok
tók í sundr lagðinn sem vatnit. Því sverði
klauf Sigurðr í sundr steðja Regins. Eptir

þat eggjaði Reginn Sigurð at vega Fáfni.
Hann sagði:

15. Hátt munu hlæja
Hundings synir,
þeirs Eylima
aldrs synjuðu,
ef meir tyggja
munar at sækja
hringa rauða
an hefnd föður.

Hjálprekr konungr fekk Sigurði skipa-
lið til föðurhefnda. Þeir fengu storm
mikinn ok beittu fyrir bergsnös nökkura.
Maðr einn stóð á berginu ok kvað:

16. Hverir ríða þar
Rævils hestum
hávar unnir,
haf glymjanda?
seglvigg eru
sveita stokkin,
munat vágmarar
vind of standask.

R. kv. 17. Hér erum vér Sigurðr
á sætréum,
es oss byrr gefinn
við bana sjalfan,
fellr brattr breki

bröndum hæri
 hlunnvigg hrapa,
 hverr spyrr at því?
 Hn. kv. 18. Hnikar hétu mik,
 þás hugin gladdi
 Völsungr ungi
 ok vegit hafði;
 nú mátt kalla
 karl af bergi
 Fengi eða Fjölni;
 far vilk þiggja.

Þeir viku at landi ok gekk karl á skip
 ok lægði þá veðrit.

A.S. kv. 19. Seg mér Hnikarr,
 alls hvártveggja veizt
 goða heill ok guma:
 hver bözt eru,
 ef berjask skal,
 heill at sverða svipun.

Hn. kv. 20. Mörg eru góð,
 ef gumar vissi,
 heill at sverða svipun;
 dyggva fylgju
 hygg ens dökkva vesa
 hrottameiði hrafns.

21. Þat 's annat,
 ef est út of kominn,

ok est á braut búinn,
tvá þú lítr
á tái standa
hróðrfúsa hali.

22. Þat es et þriðja,
ef þjóta heyrir
ulf und asklimum;
heilla auðit
verðr þér af hjalmstöfum,
ef sér þá fyrri fara.

B. 23. Engr skal gumna
í gögn vega
síð skínandi
systur mána,
þeir sigr hafa,
es séa kunnu,
hjörleiks hvatir,
eða hamalt fylkja.

A. 24. Þat 's fár mikit,
ef foeti drepr,
þars at vígi veðr,
tálar dísir,
standa þér á tvær hliðar
ok vilja þik sáran séa.

25. Kembör ok þveginn
skal kœnna hverr
ok at morni mettr,
þvít ósýnt es,

hvar at apni kenir;
ilt 's fyr heill at hrapa.

Sigurðr átti orrostu mikla við Lyngva Hundingsson ok bræðr hans. Þar fell Lyngvi ok þeir þrír bræðr. Eptir orrostu kvað Reginn:

B. 26. Nú 's blóðugr örn
bitrum hjörvi
bana Sigmundar
á baki ristinn,
engr vas fremri,
sás fold ryði,
hilmis arfi,
ok hugin gleddi.

Heim fór Sigurðr til Hjálpreks. Þá eggjaði Reginn Sigurð til at vega Fáfni. Sigurðr ok Reginn fóru upp á Gnitaheiði ok hittu þar slóð Fáfnis, þá er hann skeið til vaz. Þar gerði Sigurðr gröf mikla á veginum ok gekk Sigurðr þar í. En er Fáfni skreið af gullinu, blés hann eitri, ok hraut þat fyrir ofan höfuð Sigurði. En er Fáfni skreið yfir gröfna, þá lagði Sigurðr hann með sverði til hjarta. Fáfni hristi sik ok barði höfði ok sporði. Sigurðr hljóp ór gröfinni ok sá þá hvárr annan. Fáfni kvað:

[Fáfnismál.]

1. Sveinn ok sveinn,
 hverjum est sveinn of borinn,
 hverra 'st manna mögr?,
 es á Fáfni rautt
 þinn enn frána mæki;
 stöndumk til hjarta hjörr.

Sigurðr dulði nafns síns fyrir því, at þat var trúa þeira í forneskju, at orð feigs manns mætti mikit, ef hann bölvaði óvin sínum með nafni. Hann kvað:

2. Göfugt dýr heitik,
 en gengit hefki
 enn móðurlausi mögr,
 föður ákka
 sem fira synir;
 æ geng ek einn saman.

F. kv. 3. Veizt ef föður né áttat
 sem fira synir

— — — —
 hverju vast undri alinn?

4. Ætterni mitt
 kveðk þér ókunnigt vesa
 ok mik sjalfan et sama;
 Sigurðr heitik,

- Sigmundur hét minn faðir,
 es hefk þik vápnum vegit.
- F. kv. 5. Hverr þik hvatti,
 hví hvetjask lézt
 mínu fjörvi at fara?,
 enn fráneygi sveinn,
 áttir föður bitran;
 esa börnum skjótt á skeið.
6. Hugr mik hvatti,
 hendr mér fulltýðu
 ok minn enn hvassi hjörr;
 fár es hvatr,
 es hrøðask tekr,
 ef í barnœsku es blauðr.
- F. kv. 7. Veitk, ef vaxa næðir
 fyr vina brjósti,
 sæi maðr þik vreiðan vega;
 nú est haptr
 ok hernuminn;
 æ kveða bandingja bifask.
8. Því bregðr mér, Fáfnir,
 at til fjarri séak
 mínum feðrmunum,
 emka haptr,
 þótt værak hernumi,
 þú fant, at lauss lífik.
- F. kv. 9. Heiptyrði ein
 telr þú þér í hvívetna,

en þér satt eitt segik:
et gjalla goll
ok et glóðrauða fé,
þér verða þeir baugar at bana.

10. Féi ráða
skal fyrða hverr
æ til ens eina dags;
þvítt einu sinni
skal alda hverr
fara til heljar heðan.

F. kv. 11. Norna dóm
munt fyr nesjum hafa
ok ørlög ósvinns apa,
í vatni druknar
ef í vindi rær,
alt es feigs forað.

12. Seg mér Fáfnir,
alls þik fróðan kveða
ok vel mart vita:
hverjar ro nornir,
es nauðgönglar ro
ok kjósa mæðr frá mögum.

F. kv. 13. Sundrbornar mjök
segja nornir vesa,
eigut þær ætt saman,
sumar ro áskungar,
sumar alfkungar,
sumar dætr Dvalins.

14. Seg mér þat Fáfñir,
 alls þik fróðan kveða
 ok vel mart vita:
 hvé holmr heitir,
 es blanda hjörlegi
 Surtr ok æsir saman.
- F. kv. 15. Óskópnir heitir,
 en þar öll skulu
 geirum leika goð,
 Bifröst brotnar,
 es á brú fara,
 ok svima í móðu marir.
- F. kv. 16. Ægishjalm
 bark of alda sonum,
 meðan of menjum lák;
 einn rammari
 hugðumk öllum vesa,
 fanka svá marga mögu.
17. Ægishjalmr
 bergr einungi
 hvars skulu vreiðir vega,
 þá þat finnr,
 es með fleirum kemr;
 at engi 's einna hvatastr.
- F. kv. 18. Eitri fnæstak,
 es á arfi lák
 miklum míns föður.
- — — —

19. Enn fráni ormr,
gerðir fræs mikla
ok galzt harðan hug,
heipt at meiri
verðr hölða sonum,
at þann hjalm hafi.

F. kv. 20. Ræðk þér nú Sigurðr,
en þú ráð nemir,
ok ríð heim heðan;
et gjalla goll
ok et glóðrauða fé,
þér verða þeir baugar at bana.

21. Ráð 's þér ráðit,
en ek ríða mun
til golls, es í lyngvi liggr,
en þú, Fáfnir,
ligg í fjörbrotum,
þars þik hel hafi.

F. kv. 22. Reginn mik réð,
hann þik ráða mun,
hann mun okrverðabáðumatbana,
fjör sitt láta
hygg at Fáfnir myni,
þitt varð nú meira megin.

Reginn var á brott horfinn, meðan Sigurðr vá Fáfni, ok kom þá apr, er Sigurðr strauk blóð af sverðinu. Reginn kvað:

23. Heill nú Sigurðr,

nú hefr þú sigr vegit
ok Fáfni of farit,
manna þeira,
es mold troða,
þik kveðk óblauðastan alinn.

24. Þat 's óvíst at vita,
þás komum allir saman,
(sigtíva synir)
hverr óblauðastr es alinn,
margr es hvatr
sás hjör né rýðr
annars brjóstum í.

R. kv. 25. Gláðr est nú Sigurðr
ok gagni feginn,
es þerrir Gram á grasi;
bróður minn
hefr þú benjaðan
ok veldk þó sjalfr sumu.

26. Þú því rétt,
es ríða skyldak
hélug fjöll hinig;
féi ok fjörvi
réði sá enn tráni ormr,
nema þú frýðir mér hvats hugar.

Þá gekk Reginn at Fáfni ok skar hjarta
ór hánnum með sverði, er Riðill heitir, ok
þá drakk hann blóð ór undinni eptir.

- S. kv. 27. Fjarri gekt,
meðan á Fáfni rauðk
minn enn hvassa hjör;
afli mínu
attak við orms megin,
meðan í lyngvi látt.
- R. kv. 28. Lengi liggja
létir lyngvi í
þann enn aldna jötun,
ef sverðs né nytir,
þess 's sjalfr gerðak,
ok þíns ens hvassa hjörs.
- S. kv. 29. Hugr 's betri
an sé hjörs megin,
hvars skulu vreiðir vega;
hvatan mann
sék harðliga vega
með slævu sverði sigr.
- R. kv. 30. Sit nú Sigurðr,
en ek mun sofa ganga
ok halt Fáfnis hjarta við funa,
eisköld vilk
of etin láta
ept þenna dreyra drykk.
31. Hvötum 's betra
an sé óhvötum
í hildileik hafask,

glöðum 's betra
 an sé glúpnanda,
 hvat sem at hendi kemr.

Sigurðr tók Fáfnis hjarta ok steikði á teini. Er hann hugði at fullsteikt væri ok freyddi sveitinn ór hjartanu, þá tók hann á fingri sínum ok skynjaði, hvárt fullsteikt væri. Hann brann ok brá fingrinum í munn sér. En er hjartblóð Fáfnis kom á tungu hán-um, ok skilði hann fugls rödd. Hann heyrði, at igður klökuðu á hrísinu. Igðan kvað:

I. 32. Þar sitr Sigurðr
 sveita stökkinn,
 Fáfnis hjarta
 við funa steikir;
 spakr þætti mér
 spillir bauga,
 ef fjörsega
 fránan æti.

II.ig. kv. 33. Þar liggr Reginn,
 ræðr umb við sik,
 vill tæla mög
 þanns trúir hánnum,
 berr af reiði
 röng orð saman,
 vill bölvasmiðr
 bróður hefna.

a,ig. kv. 34. Höfði skemra

láti enn hára þul
 fara til heljar heðan,
 öllu gollu
 þá kná hann einn ráða,
 fjölð því 's und Fáfni lá.

III.ig.kv.35. Horskr þætti mér,
 ef hafa kynni
 ástráð mikit
 yðvar systra,
 hygði of sik
 ok hugin gleddi;
 þar 's mér ulfs ván,
 es eyru sék.

I.ig.kv.36. Esat svá horskr
 hildimeißr
 sem hers jaðar
 hyggja myndak,
 ef bróður lætr
 á brot komask,
 en öðrum hefr
 aldrs of synjat.

b,ig.kv.37. Mjök 's ósviðr,
 ef enn sparir
 fjanda enn folkskáa,
 þars Reginn liggr,
 es hann ráðinn hefr,
 kannat við slíku séa.

a,ig.kv.38. Höfði skemra

láti enn hrímkalda jötun
ok af baugum búa,
þá féar þess,
es Fáfnir réð,
mun hann einvaldi vesa.

- S. kv. 39. Verðat svá rík sköp,
at Reginn skyli
mitt banorð bera;
báðir bræðr
skulu bráðliga
fara til heljar heðan.

Sigurðr hjó höfuð af Regin ok þá át
hann Fáfnis hjarta ok drakk blóð þeira
beggja Regins ok Fáfnis. Þá heyrði Sig-
urðr, hvar igður mæltu:

- I. 40. Bitt þú Sigurðr
bauga rauða,
esa konungligt
kvíða mörgu;
mey veitk eina
miklu fegrsta,
golli gœdda,
ef geta mættir.

41. Liggja til Gjúka
grœnar brautir
fram vísa sköp
folklíðöndum,

þar hefr dýrr konungr
dóttur alna;
þá munt þú Sigurðr
mundi kaupa.

42. Salr 's á háu
Hindarfjalli,
allr es útan
eldi sveipinn,
þann hafa horskir
halir of görvan
ór ódökkum
ógnar ljóma.
43. Veitk á fjalli
folkvitr sofa
ok leikr yfir
lindar váði;
Yggr stakk þorni,
aðra feldi
hör-gefn hali,
an hafa vildi.
44. Knátt mögr séa
mey und hjalmi,
þás frá vígi
Vingskorni reið;
máat Sigdrifar
svefni bregða
skjöldunga niðr
fyr sköpum norna.

Sigurðr reið eptir slóð Fáfnis til bælis hans ok fann þat opit, ok hurðir af járnri ok gætti; af járnri váru ok allir timbrstokkar í húsinu, en grafit í jörð niðr. Þar fann Sigurðr stórmikit gull ok fylði þar tvær kistur. Þar tók hann ægishjálm ok gullbrynju ok sverðit Hrotta ok marga dýrgripi ok klyfjaði þar með Grana, en hestrinn vildi eigi fram ganga, fyrr en Sigurðr steig á bak hánum. Sigurðr reið upp á Hindarfjall ok stefndi suðr til Frakklands. Á fjallinu sá hann ljós mikit, svá sem eldr brynni, ok ljóm-aði af til himins. En er hann kom at, þá stóð þar skjaldborg ok upp ór merki. Sigurðr gekk í skjaldborgina ok sá, at þar lá maðr ok svaf með öllum hervápnum. Hann tók fyrst hjálminn af höfði hánum. Þá sá hann at þat var kona. Brynjan var föst, sem hon væri holdgróin. Þá reist hann með Gram frá höfuðsmátt brynjuna í gögnum niðr ok svá út í gögnum báðar ermar. Þá tók hann brynju af henni, en hon vaknaði ok settisk hon upp ok sá Sigurð ok mælti:

45. Hvat beit brynju?
hví brák svefni?

hverr feldi af mér
fölvar nauðir?

S. kv. Sigmundar burr —
sleit fyr skömmu
hrafn hræs undir —
hjörr Sigurðar.

Sigurðr settisk niðr ok spurði hana nafns.
Hon tók þá horn fult mjaðar ok gaf hán-
um minnisveig.

Sigrdrífumál.

---

1. Heill dagr,
heilir dags synir,
heil nótt ok nipt;
óreiðum augum
lítið okr þinig
ok gefið sitjöndum sigr.
2. Heilir æsir,
heilar ásynjur,
heil sjá en fjölnýta fold,
mál ok manvit
gefið okr mærum tveim
ok læknishendr, meðan lífum.
3. Lengi svafk,
lengi sofnuð vask,
löng eru lýða læ,
Óðinn því veldr,

es eigi máttak
þregða blundstöfum.

Hon nefndisk Sigrdrífa ok var valkyrja. Hon sagði, at tveir konungar börðusk. Hét annarr Hjálmgunnarr; hann var þá gamall ok enn mesti hermaðr ok hafði Óðinn hánum sigri heitit; en þannarr hét Agnarr Auðu bróðir er vætr engi vildi týja.« Sigrdrífa feldi Hjálmgunnar í orrostunni, en Óðinn stakk hana svefnþorni í heind þess ok kvað hana aldri skyldu síðan sigrvega í orrostu ok kvað hana giptask skyldu — »en ek sagðak hánum, at ek strengðak heit þar í mót at giptask engum þeim manni, er hræðask kynni.« Hann svarar ok biðr hana kenna sér speki, ef hon vissi tíðendi ór öllum heimum. Sigrdrífa kvað:

4. Bjór færík þér,
brynþings apaldr,
magni blandinn
ok megintíri,
fullr 's hann ljóða
ok líknstafa,
góðra galdra
ok gamanrúna.
5. Sigrúnar skalt kunna,
ef vilt sigr hafa,
ok rísta á hjalti hjörs,
sumar á véttrimum,

- sumar á valböstum,
ok nefna tysvar Tý.
6. Ölrúnar skalt kunna,
ef vilt annars kvæn
vélit þik í tryggð, ef trúir;
á horni skal rísta
ok á handarbaki
ok merkja á nagli Nauð.
7. Full skal signa
ok við fári séa
ok verpa lauki í lög;
þá þat veitk,
at þér verðr aldri
meini blandinn mjöðr.
8. Bjargrúnar skalt kunna,
ef bjarga vilt
ok leysa kind frá konum,
á lófum skal rísta
ok of liðu spenna
ok biðja þá dísir duga.
9. Brimrúnar skalt kunna,
ef vilt borgit hafa
á sundi seglmörum,
á stafni skal rísta
ok á stjórnarblaði
ok leggja eld í ár.
(esa svá brattr breki,
né svá bláar unnir,
þó kemsk þú heill af hafi).
10. Limrúnar skalt kunna,
ef vilt læknir vesa

- ok kunna sár at séa,
 á berki skal rísta
 ok á baðmi viðar,
 þeims lúta austr limar.
11. Málrúnar skalt kunna,
 ef vilt at mangi þér
 heiptum gjaldi harm,
 (þær of vindr,
 þær of vefr,
 þær of setr allar saman,
 á því þingi,
 es þjóðir skulu
 í fulla dóma fara).
12. Hugrúnar skalt kunna,
 ef vilt hverjum vesa
 geðsvinnari guma,
 þær of réð,
 þær of reist,
 þær of hugði Hroptr.
 (af þeim legi,
 es lekit hafði
 ór hausi Heiðdraupnis
 ok ór horni Hoddrofnis).

-
13. Á bjargi stóð
 með Brimis eggjar,
 hafði sér á höfði hjalm,
 þá Míms höfuð
 mælti et fyrsta orð
 ok sagði sanna stafí.

-
14. Á skildi kvað ristnar

- þeims stendr fyr skínanda goði,
 á eyra Árvakrs
 ok á Alsvinns hófi,
 á hvéli es snýsk
 und reið Hrungnis bana,
 á Sleipnis tönnum
 ok á sleða fjötrum.
15. Á bjarnar hrammi
 ok á Braga tungu,
 á ulfs klóum
 ok á arnar nefi,
 á blóðgum vængjum
 ok á brúar sporði,
 á lausnar lófa
 ok á líknar spori.
16. Á gleri ok á gulli
 ok á gumna heillum,
 í víni ok virtri
 ok vilisessi,
 á Gungnis oddi
 ok á Grana brjósti,
 á nornar nagli
 ok á nefi uglu.
-
17. Allar váru af skafnar,
 þærs váru á ristnar,
 ok hverfðar við enn helga mjöð,
 ok sendar á víða vega;
 þær ro með ásum,
 þær ro með alfum,
 sumar með vísnum vönnum,
 sumar hafa menskir menn.
18. Þat eru bókrúnar,

þat eru bjargrúnar
ok allar ölrúnar
ok mætar meginrúnar,
hveims kná óviltar
ok óspiltar
sér at heillum hafa,
njóttu ef namt,
unz rjúfask regin.

19. Nú skalt kjósa,
alls þér 's kostur of boðinn,
hvassa vápna hlynur,
sögn eða þögn
haf þér sjalfr í hug;
öll eru mein of metin.

- S. kv. 20. Munkak floeja,
þótt mik feigan vitir,
emkak með bleyði borinn,
ástráð þín
vilik öll hafa,
svá lengi sem ek lifi.

- Sdr.kv. 21. Þat ræðk þér et fyrsta,
at þú við frændr þína
vammalaust verir,
síðr þú hefnir,
þótt þeir sakar geri;
þat kveða dauðum duga.

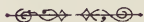
22. Þat ræðk þér annat,
at eið né sverir,

- nema þann's saðr sé,
 grimmar limar
 ganga at tryggðrofi;
 armr es vára vargr.
23. Þat ræðk þér þriðja,
 at þú þingi á
 deilit við heimska hali;
 ósviðr maðr
 lætr opt kveðin
 verri orð an viti.
24. Alt es vant,
 ef við þegir,
 þá þykkir þú með bleyði borinn,
 (eða sönnu sagðr,
 hætrr es heimis kviðr,
 nema sér góðan geti);
 annars dags
 lát hans öndu farit,
 ok launa svá lýðum lygi.
25. Þat ræðk þér fjórða,
 ef býr fordæða
 vammafull á vegi,
 ganga es betra
 an gista sé,
 þótt þik nótt of nemi.
26. Fornjósna augu
 þurfu fira synir,
 hvars skulu vreiðir vega,

- opt bölvísar konur
sitja brautu nær,
þærs deyfa sverð ok seva.
27. Þat ræðk þér fimta,
þótt fagrar séir
brúðir bekkjum á,
sifjar silfrs
láta þínum svefni ráða;
teygjat þér at kossi konur.
28. Þat ræðk þér sétta,
þótt með seggjum fari
öldrmál til öfug,
drukna deila
skalat við dolgviðu,
margan stelr viti vín.
29. Sennur ok öl
hefr seggjum verit
mörgum at móðtrega,
sumum at bana,
sumum at bölstöfum,
fjöld 's þats fira tregr.
30. Þat ræðk þér sjaunda,
ef sakar deilir
við hugfulla hali,
berjask es betra
an brinna sé
inni auðstöfum.
31. Þat ræðk þér átta,
at skalt við illu séa

- ok firrask flærðarstafi,
mey þú teygjat
né manns konu,
né eggja ofgamans.
32. Þat ræðk þér níunda,
at náum bjargir,
hvars á foldu finnr,
hvárz eru sótt dauðir
eða eru sædauðir
eða eru vápndauðir verar.
33. Laug skal gera
þeims liðnir ro
þvúa hendr ok höfuð,
kemba ok þerra,
áðr í kistu fari,
ok biðja sælan sofa.
34. Þat ræðk þér tíunda,
at trúir aldri
várum vargdropa,
(hvárz est bróðurbani,
eða hafir feldan föður),
opt es ulfr
í ungum syni,
þótt hann sé gollu gladdr.
35. Sakar ok heiptir
hyggjat svefngar vesa
né harm in heldr;
vits ok vápna
vant 's jöfri at fáa,
þeims skal fremstr með firum.

36. Þat ræðk þér ellipta,
at við illu séir
hvern veg at vinum,
langt líf
þykkjumka lofðungs vita;
römm eru róg of risin.

Sigurðarkviða en meiri.

---

1. Eldr nam at æsask,
en jörð at skjalfa
ok hár logi
við himin gnæfa,
fár treystisk þar
fylkis rekka
eld at ríða
né yfir stíga.
2. Sigurðr Grana
sverði keyrði
eldr sloknaði
fyr öðlingi,
logi allr lægðisk
fyr lofgjörnum,
bliku reiði,
es Reginn átti.
3. Sigurðr vá at ormi,
en þat síðan mun
engum fyrnask,

meðan öld lifir,
en hlýri þinn
hvárki þorði
eld at ríða
né yfir stíga.

4. Út gekk Sigurður
andspjalli frá,
hollvinr lofða,
ok hnipnaði,
svát ganga nam
gunnarfúsum
sundr of síður
serkr járnofinn.

H. kv. 5. [Hvat hefr Sigurður
til] saka unnit,
es fræknan vill
fjörvi næma?

G. kv. 6. Mér hefr Sigurður
selda eiða,
eiða selda,
alla logna,
þá vélti hann mik
es vesa skyldi
allra eiða
einn fulltrúi.

H. kv. 7. Þik hefr Brynhildir
þöl at gørva
heiptar hvattan

harm at vinna;
fyrman hón Goðrúnu
góðra ráða,
en síðan þér
sín at njóta.

8. Sumir ulf sviðu,
sumir orm sniðu,
sumir Gotþormi
af gera deildu,
áðr þeir mætti
meins of lystir
á horskum hal
hendr of leggja.
9. Soltinn varð Sigurðr
sunnan Rínar;
hrafn at meiði
hátt kallaði:
ykr mun Atli
eggjar rjóða,
munu vígskáum
of viðá eiðar.
10. Úti stóð Goðrún
Gjúkadóttir,
ok hón þat orða
alls fyrst of kvað:
hvar 's nú Sigurðr,
seggja dróttinn,

es frændr mínir
fyrri ríða.

11. Einn því Högni
andsvör veitti:
sundr höfum Sigurð
sverði höggvinn,
gnapir æ grár jór
of grami dauðum.
12. Þá kvað þat Brynhildr
Buðla dóttir:
«vel skuluð njóta
vápna ok landa,
einn myndi Sigurðr
öllu ráða,
ef hann lengr lítlu
lífi heldi.
13. Væria þat sœmt
at sá réði
Gjúka arfi
ok Gota mengi,
es hann fimm sonu
at folkræði,
gunnar fúsa,
getna hafði.»
14. Hló þá Brynhildr,
bær allr dundí,
einu sinni
af öllum hug:

- lengi skuluð njóta
landa ok þegna,
es fræknan gram
falla létuð.
15. Þá kvað þat Goðrún
Gjúka dóttir:
mjök mælir þú
miklar firnar;
gramir hafi Gunnar
götvað Sigurðar,
heiptgjarns hugar
hefnt skal verða.
16. Fram vas kvelda,
fjölð vas drukkit,
þá vas hvívetna
vilmál talið,
sofnuðu allir
es í sæing kómu;
einn lengr Gunnarr
öllum vakði.
17. Fót nam at hroera,
fjölð nam at spjalla,
hitt herglötuðr
hyggja téði,
hvat þeir í börvi
báðir sögðu
hrafn ey ok örn,
es heim riðu.

18. Vaknaði Brynhildr
Buðla dóttir,
dís skjöldunga,
fyr dag lítlu:
hvetið mik eða letið mik,
harmr es unninn,
sorg at segja
eða svá láta.
19. Þögðu allir
við því orði,
fár kunni þeim
fljóða látum,
es hón grátandi
gerðisk at segja,
þats hlæjandi
hölda beiddi:
20. Hugðak mér Gunnarr
grimt í svefni,
svalt alt í sal,
ættak sæing kalda,
en þú gramr riðir
glaums andvani,
fjötri fatlaðr,
í fjanda lið.
21. Svá mun öll yður
ætt Niflunga
afli gengin;
erud eiðrofa.

22. Mantat Gunnarr
til görva þat,
es blóði í spor
báðir renduð,
nú hefr hánum þat alt
illu launat,
es fremstan þik
finna vildi.
23. Þá reyndi þat,
es riðit hafði
móðigr á vit
mín at biðja,
hvé herglötuðr
hafði fyrri
eiðum haldit
við enn unga gram.
24. Benvönd of lét,
brugðinn golli,
margdýrr konungr
á meðal okkar;
eldi váru eggjar
útan görvar,
en eitrdropum
innan fáðar.«

Frá dauða Sigurðar.

Hér er sagt í þessi kviðu frá dauða Sigurðar ok víkr hér svá til, sem þeir dræpi

hann úti, en sumir segja svá, at þeir dræpi hann inni í rekkju sinni sofanda. En þýðverskir menn segja svá, at þeir dræpi hann úti í skógi, ok svá segir í Guðrúnarkviðu enn i for nu, at Sigurðr ok Gjúkasynir hefði til þings riðit, þá er hann var drepinn, en þat segja allir einnig, at þeir sviku hann í tryggð ok vágu at hánum liggjanda ok óbúnum. Guðrún sat yfir Sigurði dauðum. Hon grét eigi sem aðrar konur, en hon var búin til at springa af harmi. Til gengu bæði konur ok karlar at hugga hana, en þat var eigi auðvelt. Þat er sögn manna, at Guðrún hefði etit af Fáfnis hjarta, ok hon skilði því fugls rödd. Þetta er enn kveðit um Guðrúnu.

Goðrúnarkviða.

1. Ár vas þats Goðrún
gerðisk at deyja,
es hón sat sorgfull
of Sigurði,
gerðit hjúfra
né höndum sláa,
né kveina umb
sem konur aðrar.
2. Gengu jarlar
alsnotrir fram,
þeirs harðs hugar
hána löttu;
þeygi Goðrún
gráta mátti,
svá vas hón móðug,
mundi springa.
3. Sátu ítrar
jarla brúðir,

golli búnar,
fyr Goðrúnu;
hver sagði þeira
sinn oftrega,
þanns bitrastan
of beðit hafði.

4. Þá kvað Gjafaug
Gjúka systir:
mik veitk á moldu
munarlausasta;
hefk fimm vera
forspell beðit,
(tveggja dætra,
þriggja systra)
átta bræðra,
þó ein lifik.
5. Peygi Goðrún
gráta mátti,
svá vas hón móðug
at mög dauðan
ok harðhuguð
of hrør fylkis.
6. Þá kvað þat Herborg,
Húnalands drótning:
hefk harðara
harm at segja,
mínir sjau synir
sunnan lands,

verr enn átti
í val fellu.

7. Faðir ok móðir,
fjórir bræðr,
þau á vági
vindr of lék,
barði bára
við borðpili.
8. Sjalf skyldak göfga,
sjalf skyldak götva,
sjalf skyldak hrør
höndla þeira;
þat alt of beiðk
ein misseri,
svát mér mangi
munar leitaði.
9. Þá hlautk hapta
ok hernuma
sams misseris
síðan verða,
skyldak skreyta
ok skúa binda,
hersis kván
hverjan morgin.
10. Hón ægði mér
af afbrýði,
ok hörðum mik
höggum keyrði;
fank húsguma

- hvergi in betra,
en húsfreyju
hvergi verri.
11. Þeygi Goðrún
gráta mátti,
svá vas hón móðug
at mög dauðan
ok harðhuguð
of hrør fylkis.
12. Þá kvað þat Gollrönd
Gjúka dóttir:
»fá kant fóstra,
þótt fróð séir,
ungu vífi
andspjöll bera;«
varaði hón at hylja
of hrør fylkis.
13. Svipti blæju
af Sigurði
ok vatt vengi
fyr vífs knéum:
»lít á ljúfan,
legg munn við grön,
sem halsaðir
heilan stilli.«
14. Á leit Goðrún
einu sinni,
sá döglings skör

dreyra runna,
fránar sjónir
fylkis liðnar,
hugborg jöfurs
hjörvi skorna.

15. Þá hné Goðrún
höll við bolstri,
haddr losnaði,
hlýr roðnaði,
en regns dropi
rann niðr of kné.
16. Þá grét Goðrún
Gjúka dóttir,
svát tár flugu
tresk í gögnum,
ok gullu við
gæss í túni,
mærir foglar,
es mæR átti.
17. (Þá kvað þat Gollrönd
Gjúka dóttir)
Ykkar vissak
ástir mestar
manna allra
fyr mold ofan;
unðir hvárki
úti né inni,

systir mín nema
hjá Sigurði.

G. kv. 18. Svá vas minn Sigurðr

hjá sonum Gjúka
sem væri geirlaukr
ór grasi vaxinn,
eða væri bjarttr steinn
á band dreginn
jarknasteinn
of öðlingum.

19. Ek þótta ok
þjóðans rekkum
hverri hæri
Herjans dísi,
nú emk svá lítil
sem lauf séi
opt í ölstrum
at jöfur dauðan.

20. Saknak í sessi
ok í sæingu
míns málvinar,
valda megir Gjúka,
valda megir Gjúka
mínu bölv
ok systir sinnar
sárum gráti.

21. Svá ér lýðum
land of eyðið,

sem ér rufuð
eiða svarða;
muna þú Gunnarr
golls of njóta;
þeir munu baugar
þér at bana verða.
(es þú Sigurði
svarðir eiða).

22. Opt vas í túni
teiti meiri,
þás minn Sigurðr
söðlaði Grana
ok þeir Brynhildar
biðja fóru,
aımrar véttar,
illu heilli.
23. Þá kvað þat Brynhildr
Buðla dóttir:
vön sé sú vétr
vers ok barna,
es þér Goðrún
gráts of beiddi
ok þér í morgun
málrúnar gaf.
24. Þá kvað þat Gollrönd
Gjúka dóttir:
þegi þú þjóðleið
þeira orða,

urðr öðlinga
hefr þú æ verit,
rekr þik alda hver
illrar skepnu.

(sorg sára
sjau konunga
ok vinspell
vífa mest).

25. Þá kvað þat Brynhildr

Buðla dóttir:
veldr einn Atli
öllu bölví
of borinn Buðla
bróðir minn.

26. Þás vit í höll

húnskrar þjóðar
eld á jöfri
ormbeðs litum,
þess hefð gangi
goldit síðan;
þeirar sýnar
ek sáumk ey.

27. Stóð hón und stoð,

strengði efli;
brann Brynhildi
Buðla dóttur
eldr ór augum,
eitri fnæsti,

es sár of leit
á Sigurði.

Guðrún gekk þaðan á braut til skógar á eyðimerkr ok fór alt til Danmarkar ok var þar með Þóru Hákonardóttur sjau misseri. Brynhildr vildi eigi lifa eptir Sigurð; hon lét drepa þræla sína átta ok fimm ambóttir; þá lagði hon sik sverði til bana, svá sem segir í Sigurðarkviðu enni skömmu.

Sigurðarkviða en skamma.

1. Ár vas þats Sigurðr
sótti Gjúka,
völsungr ungi,
es vegit hafði,
tók við tryggðum
tveggja bræðra,
seldusk eiða
eljunfrœknir.
2. Mey buðu hánú
ok meiðma fjöldb,
Goðrúnu unga
Gjúka dóttur;
drukku ok dœmðu
dægr mart saman
Sigurðr ungi
ok synir Gjúka.
3. Unz Brynhildar

biðja fóru,
svát þeim Sigurðr
í sinni reið,
völsungr ungi,
ok vega kunni;
hann of átti,
ef eiga knætti.

4. Seggr enn suðrœni
lagði sverð nøkvit,
mæki málfáan,
á meðal þeira,
né hann konu
kyssa gerði,
né húnskr konungr
hefjask at armi.
(mey frumunga
fal hann megi Gjúka).

5. Hón sér at lífi
löst né vissi
ok at aldrlagi
ekki grand,
vamm þats væri
eða vesa hygði;
gengu á milli
grimmar urðir.

6. Ein sat hón úti
aptan dags,
nam hón svá ört

umb at mælask:
»hafa skalk Sigurð,
eða sveltí þó,
mög frumungan
mér á armi.

7. Orð mæltak nú,
iðrumk eptir þess;
kván 's hans Goðrún
en Gunnars ek;
ljótar nornir
skópu oss langa þrá.«
8. Opt gengr hón innan
ills of fylð
ísa ok jökla
aptan hverjan,
es þau Goðrún,
ganga á beð
ok hana Sigurðr
sveipr í ripti.
(konungr enn húnski
kván frjá sína).
9. »Vön geng ek vilja
ok vers beggja,
verðk mik gæla
af grimmum hug«.
10. Nam af þeim heiptum
hvetjask at vígi:
»þú skalt Gunnarr

görst of láta
mínu landi
ok mér sjalfri,
munka una aldri
með öðlingi.

11. Munk aptr fara
þars áðan vask,
með nábornum
niðjum mínum,
þar munk sitja
ok sofa lífi,
nema þú Sigurð
svelta látir.
(ok jöfur öðrum
æðri verðir).
12. Látum son fara
feðr í sinni,
skalat ulf ala
ungan lengi;
hveim verðr hölða
hönd léttari
síðan til sátta
at sonr lifit.«
13. Hryggr varð Gunnarr
ok hnipnaði,
sveip sínum hug
sat of allan dag,
hann vissi þat

vilgi görla,
hvat hánnum væri
vinna sœmst.
(eða hánnum væri
vinna bezt,
alls sik völsung
vissi firðan
ok at Sigurð
söknuð mikinn).

14. (Ýmist hann hugði

jafnlanga stund)
Þat vas eigi
hánnum afar títt,
at frá konungdóm
kvánir gengi;
nam sér Högna
heita at rúnnum;
þar átti hann
alls fulltrúa.

15. »Ein 's mér Brynhildr

öllum betri
of borin Buðla,
hón 's bragr kvinna;
fyr skalk mínu
fjörvi láta
an þeirar meyjar
meiðmum týna.

16. Vildu okr fylki

til féar véla?
gótt 's at ráða
Rínar malmi
ok unandi
auði stýra
ok sitjandi
sælu njóta.«

17. Einu því Högni
andsvör veitti:
»samir eigi okr
slíkt at vinna,
sverði rofna
svarna eiða,
eiða svarna,
unnar tryggðir.
18. Vituma á moldu
menn in sælli,
meðan fjórir vér
folki ráðum
ok sá enn húnski
her-Baldr lifir,
né in mætri
mægð á foldu.
(ef vér fimm sonu
fœðum lengi
áttum góða
œxla knættim).
19. Ek veit görla

hvaðan vegir standa,
eru Brynhildar
brek ofmikil«.

G. kv. 20. Vit skulum Gotþorm

gørva at vígi,
yngra bróður
ófróðara;

hann vas fyr útan
eiða svarna,
eiða svarna,
unnar tryggðir.

21. Dælt vas at eggja
óbilgjarnan

— — — — —
stóð til hjarta
hjörr Sigurði.

22. Réð til hefnda

hergjarn í sal
ok eptir varp
óbilgjörnum,
fló til Gotþorms
Gramr ramliga,
kynbirt éarn,
ór konungs hendi.

23. Hné hans ofdolgr

til hluta tveggja,
hendr ok höfuð
hné á annan veg,

- en fótahlutr
fell aptr í stað.
24. Sofnuð vas Goðrún
í sæingu
sorgalaus
hjá Sigurði,
en hón vaknaði
vilja firð,
es hón Freys vinar
flaut í dreyra.
25. Svá sló hón sváran
sínar hendr,
at rammhugaðr
reis upp við beð:
»gráta þú Goðrún
svá grimmliga,
brúðr frumunga,
þér bræðr lífa.
26. Ák til ungan
erfínytja,
kannat firrask
ór fjandgarði,
þeir sér hafa
svárt ok dátt,
en nær numit
nýlig ráð.
27. Ríðra þeim síðan
þótt sjau alir

systursonr
slíkr at þingi;
ek veit görla,
hví gegnir nú,
ein veldr Brynhildr
öllu bölvi.

28. Mér unni mæ'r
fyr mann hverjan,
en við Gunnar
grand ekki vank;
þyrmðak sífjum,
svörnum eiðum,
síðr værak heitinn
hans kvá'nar vinr.«
29. Kona varp öndu
en konungr fjörvi,
svá sló hön sváran
sínar hendr,
at kváðu við
kálkar í vrá
ok gullu við
gæss í túni.
30. Hló þá Brynhildr
Buðla dóttir
einu sinni
af öllum hug,
es hön til hvílu
heyra knátti

gjallan grát
Gjúka dóttur.

31. (Hitt kvað þá Gunnarr,
gramr haukstalda.)

Hlæra þú af því,
heiptgjörn kona,
á golfi glöð,
at þér góðs viti;
hví hafnar þú
enum hvíta lit,
feikna fœðir;
hygg at feig séir.

32. Þú værir þess
verðust kvinna
at fyr augum þér
Atla hjøggim,
brœðr þínum
sæir blóðugt sár,
undir dreyrgar
knættir yfir binda.

Br. kv. 33. Frýra þér engi,
hefr þú fullvegít;
lítt sésk Atli
óvu þína;
hann mun ykkar láta
önd síðari
ok æ bera
afl et meira.

34. Segja munk þér Gunnarr,
sjalfr veizt görla,
hvé ér snimma
til saka réðuð;
varðka til öngð
né ofþrungin
fullgædd féi
á fleti bróður.
35. Né vildak þat,
at mik verr ætti,
áðr Gjúkungar
at garði riðu,
þrír á hestum
þjóðkonungar,
en þeira för
þörfgi væri.
36. Ok mér Atli þat
einni sagði,
at hvárki lézk
höfn of deila,
goll né jarðir,
nema gefask létak,
ok engi hlut
auðins féar.
37. Þás mér jóðungri
eiga seldi
ok mér jóðungri
aura talði.

38. Þá vas á hvörfun
hugr minn of þat,
hvárt skyldak ver eiga
eða val fella
(böll í brynju
of bróður sök);
þat myndi þá
þjóðkunt vesa
mörgum manni
at munar stríði.
39. Létum síga
sáttmál okkur;
lék mér meir í mun
meiðmar þiggja,
bauga rauða
burar Sigmundar;
né annars manns
aura vildak.
40. Þeim hétumk þá
þjóðkonungi,
es með gollu sat
á Grana bógum,
vasat hann í augu
yðr of glíkr
né á engi hlut
at álitum.
(þó þykkizk ér
þjóðkonungar).

41. Unnak einum
né ýmissum,
bjóat of hverfan
hug men-Skögul;
alt mun þat Atli
eptir finna,
es mína spyrr
morðför görva.
42. At þvígi skal
þunnged kona
annarrar ver
aldri leiða;
þat mun at hefndum
harma minna.
43. Upp reis Gunnarr
gramr verðungar,
ok of hals konu
hendr of lagði,
gengu allir
ok ýmissir
af heilum hug
hána at letja.
44. Hratt af halsi
hveim þar sér,
léta sik letja
langrar göngu.
45. (Nam sér Högna
hvetja at rúnum)

»Seggi vilk alla
í sal ganga,
(þína með mínum
nú 's þörf mikil)
vita ef meini
morðför konu,
unz af méli
enn mein komi,
þá látum því
þarfar ráða.«

46. (Einu því Högni
andsvör veitti)
Letia hána
langrar göngu,
þars aptrborin
aldri verði;
hón kröng of komsk
fyr kné móður
(hón 's æ borin
óvilja til)
mörgum manni
at móðtrega.
47. Hvarf sér óhróðigr
andspilli frá,
þars mörk menja
meiðmum deildi;
leit hón of alla
eigu sína,

soltnar þýjar
ok salkonur.

48. Gollbrynju smó,
vasa gott í hug,
áðr sik miðlaði
mækis eggjum;
hné við bolstri
hón á annan veg
ok hjörunduð
hugði at ráðum.

Br. kv. 49. Nú skulu ganga
þærs goll vili
ok minni því
at mér þiggja;
ek gef hverri
of hroðit sigli,
bók ok blæju,
bjartar váðir.

50. Þögðu allar
við því ráði,
ok allar senn
andsvör veittu:
»ærnar ro soltnar,
munum enn lifa,
verða salkonur
sæmð at vinna«.

51. Unz af hyggjandi
hörskrýdd kona,

- ung at aldri,
 orð viðr of kvað:
 vilkat traudan
 né torbœnan
 of óra sök
 aldri týna.
52. Þó mun á beinum
 brinna yðrum
 færi eyrir,
 þás fram komið;
 neit menju góð
 mín at vitja.
53. Sez k niðr Gunnarr,
 munk segja þér
 lífs ørvæna
 ljósa brúði,
 muna yðvart far
 alt í sundi,
 þótt ek hafa
 öndu látit.
54. Sátt munuð Goðrún
 snemr an hyggir;
 hefr kunn kona
 við konungi
 daprar minjar
 at dauðan ver.
55. — — — —
 Par 's mæ r borin,

móðir fœðir,
sú mun hvítari
an enn heiði dagr
Svanhildr vesa
sólar geisla.

56. Gefa munt Guðrúnu
góðra nøkkurum
(skeyti skæða
skatna mengi);
munat at vilja
versæl gefin;
hána mun Atli
eiga ganga
of borinn Buðla,
bróðir minn.
57. Margs ák minnask,
hvé við mik fóru,
þás mik sára
svikna höfðuð;
vaðin at vilja
vask meðan lifðak.
58. Munt Oddrúnu
eiga vilja,
en þik Atli mun
eigi láta;
it munuð lúta
á laun saman,
hón mun þér unna

sem ek skyldak.
(ef okr góð of sköp
gerði verða).

59. Þik mun Atli
illu beita,
munt í öngan
ormgarð lagiðr.
60. Þat mun ok verða
þvígit lengra,
at Atli mun
öndu týna,
(sælu sinni,
ok sofa lífi),
þvít hánum Goðrún
grýmir á beð
snörpum eggjum
af sárum hug.
61. Sæmri væri Goðrún
systir ykkur
frumver sínum
at fylgja dauðum;
ef henni gæfi
góðra hverr ráð,
eða ætti hón hug
ossum glíkan.
62. Ört mælik nú,
en hón eigi mun
of óra sök

aldri týna;
hána munu hefja
hávar bárun
til Jónakrs
óðaltorfu.

63. [Ala mun sér jóð
erfivörðu]
erfivörðu,
Jónakrs sonu,
mun hón Svanhildi
senda af landi
sína mey
ok Sigurðar.

64. Hána munu bíta
Bikka ráð,
þvít Jörmunrekk
óþarft lifir;
þá 's öll farin
ætt Sigurðar;
eru Goðrúnar
græti at fleiri.

65. Biðja munk þik
bœnar einnar,
sú mun í heimi
hinzt bœn vesa;
lát svá breiða
borg á velli,
at und oss öllum

jafnrúmt séi.
(þeim es sultu
með Sigurði).

66. Tjaldi of þá borg
tjöldum ok skjöldum
valarípt vel fáíð
ok vala mengi;
brenni mér enn húnska
á hlið aðra.
67. Brenni enum húnska
á hlið aðra
mína þjóna,
menjum göfga,
tvá at höfðum
ok tveir haukar;
þá 's öllu skípt
til jafnaðar.
68. Liggi okkar
enn í milli
(malmr hringvariðr)
egghevast éarn,
sem endr lagit,
þás vit bæði
einn beð stigum
ok hétum þá
hjóna nafni.
69. Hrynja hánum
á hæl þeygi

hlunnblik hallar
hringa litkuð,
ef hánun fylgir
ferð mín heðan;
þeygi mun ór för
aumlig vesa.

70. Þvít hánun fylgja
fimm ambóttir,
átta þjónar,
eðlum góðir,
fóstrman mitt
ok faðerni,
þats Buðli gaf
barni sínu.

71. Mart sagðak þér,
myndak fleira,
ef mér meir mjötuðr
málrúm gæfi;
ómun þverr,
undir svella,
satt eitt sagðak,
svá munk láta.

Helreið Brynhildar.

Eptir dauða Brynhildar váru gör bál tvau, annat Sigurði ok brann þat fyrr, en Brynhildr var á öðru brend ok var hon í reið þeiri, er guðvefjum var tjölduð. Svá er sagt, at Brynhildr ók með reiðinni á helveg ok fór um tún, þar er gýgr nökkur bjó. Gýgrin kvað:

1. Skalt í gögnum

ganga eigi
grjóti studda
garða mína,
betr semði þér
borða at rekja
heldr an vitja
vers annarrar.

2. Hvat skalt vitja

af Vallandi,
hvarfúst höfuð,

húsa minna?
þú hefr vörgum,
ef þik vita lystir,
meini blandin,
manns blóð gefit.

Br. kv. 3. Bregð eigi mér,
brúðr ór steini,
þótt værak fyrr
í víkingu,
ek mun okkur
æðri þykkja,
hvars eðli menn
okkart kunnu.

G. kv. 4. Þú vast Brynhildr
Buðla dóttir
heilli verstu
í heim borin,
þú hefr Gjúka
of glatat börnum
ok búi þeira
brugðit góðu.

Br. kv. 5. Ek mun segja þér
svinn ór reiðu
vitlaussi mjök,
ef þik vita lystir,
hvé gerðu mik
Gjúka arfar

- ástalauša
ok eiðrofa.
6. Hétu mik allir
í Hlymdölum
Hildi und hjalmi,
hverr es kunni.
7. Annarr hét Agnarr,
Auðu bróðir,
es vétrr engi
vildi týja.
8. Lét hami vára
hugfullr konungr
átta systra
und eik borit;
vask vetra tolf,
ef þik vita lystir,
es ungum gram
eiða seldak.
9. Þá létk gamlan
á Goðþjóðu
Hjalmgunnar næst
heljar ganga;
gafk ungum sigr
Auðu bróður;
þar varð mér Óðinn
ofreiðr of þat.
10. Lauk mik skjöldum
í Skatalundi

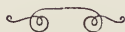
rauðum ok hvítum,
randir snurtusk;
þann það slíta
svefni mínum,
es hvergi lands
hræðask kynni.

11. Lét of sal minn
sunnanverðan
hávan brinna
hrotgarm viðar;
þar það einn þegn
yfir at ríða,
þanns mér færði goll
þats und Fáfni lá.
12. Reið góðr Grana
gollmiðlandi,
þars fóstri minn
fletjum stýrði,
einn þótti hann þar
öllum betri
víkingr Dana
í verðungu.
13. Sváfum ok unðum
í sæing einni,
sem minn bróðir
of borinn væri;
hvárki knátti
hönd of annat

átta nóttum
okkart leggja.

14. Því brá mér Goðrún
Gjúka dóttir,
at Sigurði
svæfak á armi,
þar varðk þess vís,
es vildigak,
at þau véltu mik
í verfangi.

15. Munu við ofstríð
alls til lengi
konur ok karlar
kvikvir fœðask,
vit skulum okrum
aldri slíta
Sigurðr saman;
søksk gýgjar kyn.

Guðrúnarkviða en forna.

Dráp Niflunga.

Gunnarr ok Högni tóku þá gullit alt, Fáfnis arf. Ófriðr var þá milli Gjókunga ok Atla. Kendi hann Gjókungum völd um andlát Brynhildar. Þat var til sætta, at þeir skyldu gipta hánnum Guðrúnu, ok gáfu henni óminnisveig at drekka, áðr hon játti at giptask Atla. Synir Atla váru þeir Erpr ok Eitill, en Svanhildr var Sigurðar dóttir ok Guðrúnar. Atli konungr bauð heim Gunnari ok Högna ok sendi Vinga eða Knéfrøð. Guðrún vissi vélar ok sendi með rúnum orð, at þeir skyldu eigi koma, ok til jartegna sendi hon Högna hringinn Andvaranaut ok knýtti í vargshár. Gunnarr hafði beðit Oddrúnar, systur Atla, ok gat eigi. Þá fekk hann Glaumvarar, en Högni átti Kostberu. Þeira synir váru þeir Sólarr ok Snævarr ok Gjúki. En er Gjók-

ungar kómu til Atla, þá bað Guðrún sonu sína, at þeir bæði Gjúkungum lífs, en þeir vildu eigi. Hjarta var skorit ór Högna, en Gunnarr settr í ormgarð. Hann sló hörpu ok svæfði ormana, en naðra stakk hann til lifrar. Þjóðrekr konungr var með Atla ok hafði þar látit flesta alla menn sína. Þjóðrekr ok Guðrún kærðu harma sín á milli. Hon sagði hánum ok kvað:

1. Mær vask meyja,
móðir mik fæddi,
björt í búri,
unnak brœðrum vel,
unz mik Gjúki
golli reifði,
golli reifði,
gaf Sigurði.
2. Svá vas Sigurðr
of sonum Gjúka
sem væri grœnn laukr
ór grasi vaxinn,
eða hjörtr hábeinn
of hösum dýrum
eða goll glóðrautt
af gráu silfri.
3. Unz mér fyrmundu

mínir bræðr,
at ættak ver
öllum fremra,
sofa né máttut
né of sakar dæma,
áðr þeir Sigurð
svelta létu.

4. Grani rann af þingi,
gnýr vas at heyra,
en þá Sigurðr
sjalfr eigi kom;
öll váru söðuldýr
sveita stokkin,
of vanið vási,
und vegöndum.
5. Gekk ek grátandi
við Grana ræða,
úrughlýra
jó frá k spjalla,
hnipnaði Grani,
drap í gras höfði,
jór þat vissi,
eigendr né lifðut.
6. Lengi hvarfaðak,
lengi hugir deildusk,
áðr of frægak
folkvörð at gram.
7. Hnipnaði Gunnarr,

- Högni mér sagði
frá Sigurðar
sárum dauða:
»liggr of höggvinn
fyr handan ver
Gothorms bani
of gefinn ulfum.
8. Lít þar Sigurð
á suðrvegi;
þar heyrir þú
hrafna gjalla,
örnu gjalla
æzli íegna,
varga þjóta
of veri þínum.«
9. Hví mér Högni
harma slíka
viljalaussi
vill of segja?
þitt skyli hjarta
hrafnar slíta
víð lönd yfir,
an vitir manna.
10. Svaraði Högni
sinni einu,
trauðr góðs hugar,
af trega stórum:
»þess átt Goðrún

grœti at fleiri,
at hjarta mitt
hrafnar slíti.«

11. Hvarfk ein þaðan
andspilli frá
á við lesa
varga leifar;
gerðigat hjúfra
né höndum sláa
né kveina umb
sem konur aðrar.
(þás sat soltin
of Sigurði).
12. Nótt þótti mér
niðmyrk vesa,
es sárla satk
of Sigurði,
ulfar þóttumk
öllu betra
ef léti mik
lífi týna.
(eða brendi mik
sem birkinnt við).
13. Fórkt af fjalli
fimm dægr talið,
unz höll Alfs
háva þekðak.
14. Satk með Þóru

- sjau misseri
dætr Hákonar
í Danmörku,
hón mér at gamni
gollbókaði
sali suðræna
ok svani danska.
15. Höfðum á skriptum
þats skatar léku,
ok á hannyrðum
hilmis þegna,
randir rauðar,
rekka búna,
hjördrótt, hjalmdrótt,
hilmis fylgju.
16. Skip Sigmundar
skriðu frá landi,
gyldar grímur,
grafnir stafnar,
byrðum á borða
þats börðusk þeir
Sigarr ok Siggeirr
suðr á Fjóni.
17. Þá frá Grímhildr,
gotnesk kona,
hvar værak komin
hyggju þrungi;
hón brá borða

ok buri heimti
þrágjarnliga
þess at spyrja.

18. Hverr vildi son
systur boeta
eða ver veginn
vildi gjalda;
görr lézk Gunnarr
goll at bjóða,
sakar at boeta,
ok et sama Högni.
19. Hón frétti at því,
hverr fara vildi,
vigg at söðla,
vagn at beita.
(hesti ríða,
hauki fleygja,
örum at skjóta
af ýboga).
20. Valdarr Dönum
með Jarizleifi,
Eymóðr þriði
með Jarizkári.
21. Inn gengu þá
jöfrum glíkir
langbarðs liðar,
höfðu loða rauða,
stuttar brynjur,

- steypða hjalma,
skalmum gyrðir,
höfðu skarar jarpar.
22. Hverr vildi mér
hnossir velja,
hnossir velja
ok hugat mæla,
ef mætti mér
margra súta
tryggðir vinna,
né trúa gerðak.
23. Færði mér Grímhildr
full at drekka
svalt ok sárligt,
né sakar mundak;
þat vas of aukit
jarðar magni,
svalköldum sæ
ok sonar dreyra.
24. Váru í horni
hvers kyns stafir
ristnir ok roðnir,
ráða né máttak;
lyngfiskr lagar,
lands Haddingja
ax óskorit,
innleið dyra.
25. Váru þeim bjóri

- böl mörg saman,
urt alls viðar
ok akarn brunnin,
umbdögg arins,
iðrar blótnar,
svíns lifr soðin;
því hón sakar deyfði.
26. En þá gleymðak,
es getit hafðak,
alls jöfurs böls,
bjórveig í sal;
kómu konungar
fyr kné þrennir,
áðr hón sjalfa mik
sótti at máli.
27. »Gefk þér Goðrún
goll at þiggja,
fjölð alls féar,
at þinn föður dauðan,
hringa rauða,
Hlöðvés sali,
ársal allan
at jöfur fallinn.
28. Húnskar meyjar,
þærs hlaða spjöldum
ok gera goll fagrt,
svát þér gaman þykki;
ein skalt ráða

- auði Buðla,
golli göfguð,
ok gefin Atla«.
29. Vilki eigi ek
með veri ganga,
né Brynhildar
bróður eiga;
samir eigi mér
við son Buðla
ætt at auka
né una lífi.
30. »Hirða höldum
heiptir gjalda,
þvítt vér höfum
valdit fyrri;
svá skalt láta
sem lífi báðir
Sigurðr ok Sigmundur,
ef sonu fœðir.«
31. Mákak, Grímhildr,
glaumi bella,
né vígrisnum
vánir telja,
síz Sigurðar
sárla drukku
hrægífr huginn
hjártblóð saman.
32. »Þann hefki allra

- ættgöfgastan
fylki fundit
ok framast nøkkvi;
hann skalt eiga,
unz aldr þik viðr,
verlaus vesa,
nema vilir þenna.«
33. Hirða bjóða
bölvafullar
þrágjarnliga
þær kindir mér;
hann mun Gunnar
grandi beita
ok ór Högna
hjarta slíta.
34. Grátandi Grímhildr
greip við orði,
es burum sínum
bölva vætti
ok mögum sínum
meina stórra.
35. »Lönd gefk enn þér,
lýða sinni,
Vinbjörg, Valbjörg,
ef vill þiggja;
eig of aldr þat
ok uni dóttir.«
36. Þann munk kjósa

af konungum
ok þó af niðjum
nauðig hafa;
verðr eigi mér
verr at ynði,
né bøl bræðra
at bura skjóli.

37. Munkak létta,
áðr lífs hvatan
eggleiks hvötuð
aldri næmik.
38. Senn vas á hesti
hvorr drengr litinn,
en víf valnesk
í vagn hafin;
vér sjau daga
svált land riðum,
en aðra sjau
unnir kníðum.
(en ena þriðju sjau
þurt land stigum).
39. Þar hliðverðir
hárar borgar
grind upp luku,
áðr í garð riðum.
40. Vakði mik Atli,
en vesa þóttumk

- full ills hugar
at frændr dauða.
41. »Svá mik nýla
nornir vekja
vílsinnis spá;
vildigat réðisk;
hugðak þik Goðrún
Gjúka dóttir
læblöndnum hjör
leggja mik gögnum.«
42. Þat 's fyr eldi,
es éarn dreyma,
fyr dul ok vil
drósar reiði;
munk þik við bölv
brenna ganga,
líkna ok lækna,
þótt mér leiðr séir.
43. »Hugðak hér í túni
teina fallna,
þás vilda ek
vaxna láta,
rifnir með rótum,
roðnir í blóði,
bornir á bekki,
beðit mik at tyggva.
44. Hugðak mér af hendi
hauka fljúga

bráðalaus
bölranna til;
hjörtu hugðak þeira
við hunang tuggin,
sorgmóðs seva,
sollin blóði.

45. Hugðak mér af hendi
hvelpa losna,
glaums andvana,
gylli báðir,
hold hugðak þeira
at hræum orðit,
nauðigr nái
nýta skyldak.«
46. Þar munu seggir
of sœing dœma
ok hvítinga
höfði næma;
þeir munu feigir
fára náttu
fyr dag lítlu,
drótt of bergja.
47. Lágak síðan,
né sofa vildak
þrágjörn í kör,
þat mank görva.

Goðrúnarkviða.

(III).

Herkja hét ambótt Atla; hon hafði verit frilla hans; hon sagði Atla, at hon hefði sét Þjóðrek ok Guðrúnu bæði saman. Atli var þá allókátr. Þá kvað Guðrún:

1. Hvat 's þér Atli
æ Buðla sonr?
es þér hryggt í hug,
hví hlær þú æva?
hitt myndi æðra
jörlum þykkja,
at við menn mæltir
ok mik sæir.

A. kv. 2. Tregr mik Goðrún
Gjúka dóttir
þats mér í höllu
Herkja sagði,
at it Þjóðrekr
und þaki svæfið

ok léttliga
líni verðizk.

G. kv. 3. Þér munk alls þess

eiða vinna
at enum hvíta
helga steini,
at við Þjóðrek,
þatki áttak,
es vörð né verr
vinna knættit.

4. Nema ek halsaða

herja stilli,
jöfur óneisinn,
einu sinni,
aðrar váru
okrar spekjur,
es hörmug tvau
hnigum at rúnum.

5. Hér kom Þjóðrekr

með þría tøgu,
lifa þeir né einir
þriggja tega manna;
hnöggð mik at bræðrum
ok at brynjuðum,
hnöggð mik at öllum
haufuðniðjum.

6. Sentu at Saxa,

Sunnmanna gram,

hann kann helga
hver vellanda. —
Sjau hundruð manna
í sal gengu,
áðr kvæn konungs
í ketil tæki. —

7. Kemra nú Gunnarr,
kalligak Högna,
sékka síðan
svása bræðr,
sverði myndi Högni
slíks harms reka,
nú verðk sjalf fyr mik
synja lýta.
8. Brá hón til botns
björtum lófa,
ok hón upp of tók
jarknasteina —
»sé nú seggir,
sykn emk orðin
heilagliga,
hvé sá hverr velli.«
9. Hló þá Atla
hugr í brjósti,
es heilar sá
hendr Goðrúnar —
»nú skal Herkja
til hvers ganga,

sús Goðrúnu
grandi vændi.«

10. Sáat maðr armligt,
hverr 's sáat þat,
hvé þar á Herkju
hendr sviðnuðu;
leiddu þá mey
í mýri fúla;
svafði Goðrún
sína harma.

Oddrúnargrátr.

Frá Borgnýju ok Oddrúnu.

Heiðrekr hét konungr; dóttir hans hét Borgný. Vilmundr hét sá, er var friðill hennar. Hon mátti eigi fœða börn, áðr til kom Oddrún Atlasystir; hon hafði verit unnusta Gunnars Gjúkasonar; um þessa sögu er hér kveðit.

1. Heyrðak segja
í sögum fornum,
hvé mær of kom
til Mornalands;
engi mátti
fyr jörð ofan
Heiðreks dóttur
hjalpir vinna.
2. Þat frá Oddrún
Atla systir,
at mær hafði
miklar sóttir;

brá hón af stalli
stjórnbitluðum
ok á svartan
söðul of lagði.

3. Lét mar fara
moldveg sléttan,
unz at hári kom
höll standandi;
(ok hón inn of gekk
endlangan sal)
svipti hón söðli
af svöngum jó
ok hón þat orða
alls fyrst of kvað.

4. Hvat 's frægst á fold

— — — — —
eða hvat 's hlest
Húnalandi?

Ambótt: Hér liggr Borgný
of borin verkjum,
vina þín Oddrún,
vitt ef hjalpir.

5. Hverr hefr vífi
vams of leitat?
Hví eru Borgnýjar
bráðar sóttir?

Ambótt: Vilmundr heitir,
vinr haukstalda,

hann varði mey
varmri blæju.
(fimm vetr alla
svát sinn föður leyndi).

6. Þær hykk mæltu
þvígit fleira,
gekk mild fyr kné
meyju at sitja;
ríkt gól Oddrún,
ramt gól Oddrún,
bitra galdra
at Borgnýju.
  7. Knátti mær ok mögr
moldveg sporna
börn þau en blíðu
við bana Högna;
þat nam at mæla
mær fjörsjúka,
svát ekki kvað
orð et fyrra:
  8. Svá hjalpi þér
hollar véttir,
Frigg ok Freyja
ok fleiri goð,
sem feldir mér
fár af höndum.
- Od. kv. 9. Hnékat af því
til hjalpar þér,

at værir þess
verð aldri;
hétk ok efndak,
es hinig mæltak,
at hvívetna
hjalpa skyldak.
(þás öðlingar
arfi skiptu).

B. kv. 10. Ær est Oddrún
ok ørvita,
es mér af fári
flest orð of kvatt,
en ek fylgðak þér
á fjörgynju,
sem vit brœðrum tveim
bornar værim.

O. kv. 11. Mank enn hvat þú
mæltir of aptan,
þás Gunnari
gerðak rekkju,
slíks dæmi kvaðat
síðan mundu
meyju verða
nema mér einni.

12. Þá nam at setjask
sorgmóð kona
at telja böl
af trega stórum.

13. Vask upp alin
í jöfra sal,
flestr fagnaði,
at fira ráði;
unðak aldri
ok eign föður
fimm vetr eina,
svát minn faðir lifði.
14. Þat nam at mæla
mál et øfsta
sjá móðr konungr,
áðr sylti hann,
mik bað gæða
golli rauðu
ok suðr gefa
syni Grímhildar.
15. En Brynhildi
bað hjalm geta,
hána kvað valmey
verða skyldu;
kvaða ena æðri
alna mundu
mey í heimi,
nema mjötuðr spilti.
16. Brynhildr í búi
borða rakði,
hafði lýði
ok lönd of sik,

- jörð dúsaði
ok upphiminn,
þás bani Fáfnis
borg of þátti.
17. Þá vas víg vegit
völsku sverði
ok borg brotin,
sús Brynhildr átti,
vasa langt af því
heldr válítit,
unz þær vélar
vissi allar.
18. Þess lét hón harðar
hefndir verða,
svát öll höfum
ærnar raunir;
þat mun á hölða
hvert land fara,
es hón lét sveltask
at Sigurði.
19. En Gunnari
gatk at unna,
bauga deili,
sem Brynhildr skyldi;
buðu þeir Atla
bauga rauða
ok bræðr mínum
bætr ósmáar.

20. Bauð enn við mér
bú fimtían,
hliðfarm Grana,
ef hafa vildi;
en Atli kvazk
eigi vilja
mund aldri
at megi Gjúka.
21. Þeygi vit máttum
við munum vinna
nema ek helt höfði
við hringbrota;
mæltu margir
mínir niðjar,
kóðusk okkr hafa
orðit bæði.
22. En mik Atli kvað
eigi mundu
lýti ráða
né löst gera,
en slíks skyli
synja aldri
maðr fyr annan,
þars munúð deilir.
23. Sendi Atli
áru sína
of myrkvan við
mín at freista,

- ok þeir kómu,
þars koma né skyldut,
þás breiddum vit
blæju eina.
24. Buðum vit þegnum
bauga rauða,
at eigi til
Atla segði,
en þeir hvatliga
heim skunduðu
ok óliga
Atla sögðu.
25. En Goðrúnu
görla leyndu
þvís heldr vita
halfu skyldi.
26. Hlymr vas at heyra
hófgollinna,
þás í garð riðu
Gjúka arfar,
þeir ór Högna
hjarta skáru,
en í ormgarð
annan lögðu.
27. Vask enn farin
einu sinni
til Geirmundar
gerva drykkju;

- nam horskr konungr
hörpu sveigja,
hann hugði mik
til hjalpar sér.
(kynríkr konungr
of koma mundu).
28. Namk at heyra
ór Hléseyju,
hvé þar af stríðum
strengir mæltu;
baðk ambáttir
búnar verða,
vildak fylkis
fjörvi bjarga.
29. Létum fljóta
far sund yfir,
unz alla sák
Atla garða.
30. Þá kom en arma
út skævandi
móðir Atla,
hón morna skyli,
ok Gunnari
gróf til hjarta,
svát máttigak
mærum bjarga.
31. Opt undrumk þat,
hví eptir mák,

linnvengis Bil,
lífi halda,
es ógnhvötum
unna þóttumk
sverða deili
sem sjalfri mér.

32. Satt ok hlýddir
meðan sagðak þér
mörg ill of sköp
mín ok þeira;
maðr hverr lifir
at munum sínum;
nú 's of genginn
grátr Oddrúnar.

Atlakviða.

Dauði Atla.

Guðrún Gjúkadóttir hefndi bræðra sinna, svá sem frægt er orðit. Hon drap fyrst sonu Atla, en eptir drap hon Atla ok brendi höllina ok hirðina alla; um þetta er sjá kviða ort.

1. Átli ár sendi
segg til Gunnars
kunnan at ríða,
Knéfrøðr vas heitinn;
at görðum kom Gjúka
ok at Gunnars höllu,
bekkjum aringreypum
ok at bjóri svásu.
2. Drukku dróttmegir,
en dyljendr þögðu,
vín í valhöllu,
vreiði sáusk Húna;
kallaði Knéfrøðr

- kaldri röddu,
seggr enn suðrœni,
sat á bekk háum.
3. Atli mik sendi
ríða ørendi
mari enum mélgreypa,
myrkvið ókunnan
at biðja yðr Gunnarr,
at á bekk kæmið
með hjalmum aringreypum,
at sækja heim Atla.
4. Skjöldu kneguð velja
ok skafna aska,
hjalma gollroðna
ok Húna mengi,
silfrgylt söðulklæði,
serki valrauða,
dafar darraðar,
drösla mélgreypa.
5. Völl lézk ok mundu gefa
viðrar Gnitaheiðar
með geiri gjallanda
ok gyltum stöfnum,
stórar meiðmar
ok staði Danpar,
hrís þat et næra,
es meðr Myrkvið kalla.
6. Höfði vatt Gunnarr;

ok Högna til sagði:
 »hvat ræðr okr seggr enn æri
 alls vit slíkt heyrum?;
 goll vissak ekki
 á Gnitaheiði
 þats vit ættima
 annat jafnmikit.

7. Sjau eigum salhús,
 sverða full eru;
 (hverju eru þeira
 hjölt ór golli).
 minn veitk mar baztan,
 mæki hvassastan,
 (boga bekkscæma
 en brynjur ór golli),
 hjalm ok skjöld hvítastan
 kominn ór höll Kíars,
 einn es minn betri
 an sé allra Húna.

- H. kv. 8. Hvat hyggr brúði bendu,
 þás okr baug sendi
 varinn ulfs váðum;
 hyggt at vörnuð byði;
 hár fank heiðingja
 riðit í hring rauðum,
 ylfskr es vegr okkarr
 at riða ørendi.

- × 9. Niðjargi hvöttu

- né náungr annarr,
rýnendr né ráðendr,
né þeirs ríkir váru.
10. Kvaddi þá Gunnarr
sem konungr skyldi,
mærr í mjöðranni,
af móði stórum:
»rís þú nú Fjörnir,
lát á flet vaða
greppa gollskálir
með gumna höndum.
11. Ulfar munu ráða
arfi Niflunga
gamlir gránvarðir,
ef Gunnars missir,
birnir blakkfjallir
bíta þreftönnum,
gamna greystóði,
ef Gunnarr né kemrat.*
12. Leiddu landrögni
lýðar óneisir
grátendr gunnhvata
ór garði ok Högna.
Þá kvað enn æri
erfivörðr Högna:
heilir farið ok horskir,
hvars ykr hugr teygir.
13. Fetum létu fræknir

of fjöll at þyrja
 mari mélgreypa
 myrkvið ókunnan,
 hristisk öll Húnmörk,
 þars harðmóðgir fóru,
 ráku vandstyggva
 völlu algræna.

14. Land sáu Atla
 ok liðskjalfar djúpa
 (Bikka greppar standa
 á borg enni háu)
 sal of suðrþjóðum
 sleginn sessmeiðum
 (bundnum röndum,
 bleikum skjöldum)
 daðar darraðar,
 en þar drakk Atli
 vín í valhöllu,
 verðir sátu úti.
 (at varða þeim Gunnari,
 ef hans vitja kæmi,
 með geiri gjallanda
 at vekja gram hildi).

15. Systir fann þeira
 snemst at í sal kómu
 brœðr hennar báðir,
 bjóri vas lítt drukkin;
 »ráðinn est Gunnarr;

hvat munt ríkr vinna
við Húna harmbrögðum?
höll gakk ór snimma.

16. Betr hefðir bróðir,
at í brynju færir
sem hjalmum aringreypum
at séa heim Atla;
sætir í söðlum
sólheiða daga
(nár nauðfölvu
létir nornir gráta,
Húna skjaldmeyjar
hervi kannu),
en Atla sjalfan
létir í ormgarð koma;
(nú 's sá ormgarðr
ykr of folginn).

G. kv. 17. Seinat es nú systir
at samna Niflungum;
langt es at leita
lýða sinnis til
of rosmufjöll Rínar,
rekka óneissa.

18. Fengu þeir Gunnar
ok í fjötur settu
vin Borgunda
ok bundu fastla.
19. Sjau hjó Högni

sverði hvössu
 en enum átta
 hratt í eld heitan;
 (svá skal frækn
 fjándum verjask
 Högni varði hendr).

20. — — — Gunnars;
 frágu fræknan
 ef fjör vildi
 gotna þjóðann
 golli kaupa.

G. kv. 21. Hjarta skal mér Högna
 í hendi liggja
 blóðugt ór brjósti
 skorit baldriða,
 saxi slíðrbeittu
 (syni þjóðans) — —.

22. Skáru þeir hjarta
 Hjalla ór brjósti
 blóðugt á þjóð lögðu
 ok báru fyr Gunnar.

23. (Þá kvað þat Gunnarr,
 gumna dróttinn):
 Hér hefk hjarta
 Hjalla ens blauða
 óglíkt hjarta
 Högna ens frækna,
 es mjök bifask,

- es á bjóði liggr;
 bifðisk halfu meir,
 es í brjósti lá.
24. Hló þá Högni,
 es til hjarta skáru
 kvikvan kumbla meið,
 kløkkva síz hugði;
 blóðugt á bjóð lögðu
 ok báru fyr Gunnar.
25. (Mærr kvað þat Gunnarr
 geirniflungr:)
 Hér hefk hjarta
 Högna ens frækna
 óglíkt hjarta
 Hjalla ens blauða;
 es lítt bifask,
 es á bjóði liggr;
 bifðisk svági mjök,
 þás í brjósti lá.
26. Svá skalt Atli
 augum fjarri
 sem munt
 menjum verða;
 es und einum mér
 öll of folgin
 hodd Niflunga,
 lifira nú Högni.
27. Ey vas mér týja,
 meðan tveir lifðum,

- nú es mér engi,
es einn lifik.
28. Rín skal ráða
rógmalmi skatna,
svinn áskunna,
arfi Niflunga,
í veltanda vatni
lýsask valbaugar,
heldr an á höndum goll
skíni Húna börnum.
29. Ýkvið hvélvögnum,
haptr es nú í böndum.
30. Atli enn ríki
reið glaumi mönum,
sleginn rógbornum,
sifjungr þeira — —
Goðrún — —
varnaði við tárur,
vaðin í þyshöllu.
31. »Svá gangi þér Atli
sem við Gunnar áttir
eiða opt svarða
ok ár of nefnda
at sól enni suðrhöllu
ok at Sigtýs bergi,
hölkvi hvílbedjar
ok at hringi Ullar.
(ok meir þaðan

menvörð bituls
dolgrögni dró
til dauðs skokr).

32. Lifanda gram
lagði í garð,
þannus skriðinn vas,
skatna mengi,
innan ormum,
en einn Gunnarr
heiptmóðr hörpu
hendi kníði;
(glumðu strengir,
svá golli skal
frækn hringdrifi
við fira halda).
33. Atli lét rinna
lands síns á vit
jó eyrskáan
aptr frá morði;
dynr vas í garði,
dröslum of þrungit,
vápnsöngur virða,
váru af heiði komnir.
34. Út gekk þá Goðrún
Atla í gögn
með gyltum kálki
at reifa gjöld Rögnis :
»þiggja knátt þengill
í þinni höllu

glaðr at Goðrúnu
at gnadda niðfarna.«

35. Umðu ölskálir
Atla vínhöfgar,
þás í höll saman
Húnar of tölðusk,
gumar gransíðir
gengū inn hvatir.
36. Skævaði en skírleita
— — — — —
veigar þeim at bera,
afkár dís jöfrum
ok ölkrásir valði
naudug neffölum,
en nið sagði Atla.
37. Sona hefr þinna,
sverða deilir,
hjörtu hrædreyrug
við hunang of tuggin,
melta knátt móðugr,
manna valbráðir
eta at ölkrásum
ok ór öndugi at senda.
38. Kallara síðan
til knéa þinna
Erp né Eitil
ölreifa tváa;
séra þú síðan

í seti miðju
 golls miðlendr
 geira skepta.
 (manar meita
 né mara keyra).

39. Ymr varð á bekkjum,
 afkárr söngr virða,
 gnýr und goðvefjum,
 grétu börn Húna,
 nema ein Goðrún,
 es æva grét
 bræðr sína berharða
 ok buri svása.
 (unga ófróða,
 þás við Atla gat).
40. Golli søri Goðrún,
 en gaglbjarta,
 hringum rauðum
 reifði húskarla;
 sköp lét hón vaxa,
 en skíran malm vaða,
 æva fljóð ekki
 gáði fjarghúsa.
41. Óvarr hafði Atli
 óðan sik drukkit,
 vápn hafði ekki,
 varnaðit við Goðrúnu;
 opt vas leikr betri,

- þás þau lint skyldu
optar umb faðmask,
fyr öðlingum.
42. Hón beði broddi
gaf blóð at drekka
hendi helfússi
ok hvelpa leysti,
hratt fyr hallar dyrr,
ok húskarla vakði
brandi brúðr heitum;
þau lét brœðra gjöld.
43. Eldi gaf alla,
þás inni váru
ok frá morði Gunnars
kómu ór myrkviði,
forn timbr fellu,
fjarghús of ruku,
bær brann Buðlunga,
brunnu ok skjaldmeyjar.
(inni aldrstamar
hnigu í eld heitan).
44. Fullrætt 's of þetta,
ferr engi svá síðan
brúðr í brynju
brœðra at hefna;
hón hefr þriggja
þjóðkonunga

banorð borit
björt áðr sylti.

Enn segir glöggra í Atlamálum enum
grænlenzkum.

Atlamál en grænlenzku.

1. Frétt hefr öld óvu,
þás endr of gerðu
seggir samkundu,
sú vas nýt fæstum,
æxtu einmæli,
yggst vas þeim síðan
ok et sama sonum Gjúka,
es váru sannráðnir.
2. Sköp váru skjöldunga,
skyldu þeir feigir,
illa rézk Atla,
átti þó hyggju,
feldi stoð stóra,
stríddi sér harðla,
af bragði boð sendi
at kvæmi brátt mágar.
3. Horsk vas húsfreyja,
hugði at manviti,
lag heyrði orða

hvat á laun mæltu;
þá vas vant vitri,
vildi þeim hjalpa,
skyldu of sæ sigla,
en sjalf né komskat.

4. Rúnar nam at rísta,
rengði þær Vingi,
fárs vas flýtandi,
áðr hann fram seldi;
fóru þá síðan
sendimenn Atla
fjörð Lima yfir,
þars frœknir bjoggu.

5. Ölværir urðu
ok elda kyndu;
hugðu vætr véla,
es váru komnir;
tóku þeir fórnir,
es þeim friðr sendi,
hengðu á súlu,
hugðut þat varða.

6. Kom þá Kostbera,
kvæn vas hón Högna,
kona kapps gálig,
ok kvaddi þá báða,
glöð vas ok Glaumvör,
es Gunnarr átti,

- fellskat saðr sviðri,
sýsti of þörf gesta.
7. Buðu heim Högna,
ef þá heldr færi,
sýn vas svipvísi,
ef þeir sín gæði;
hét þá för Gunnarr,
ef Högni vildi,
Högni því níttit,
es hinn of réði.
8. Báru mjöð mærar,
margs vas alls-beini,
fór þar fjölð horna,
unz þótti fulldrukkít,
hjú gerðu hvílu
sem þeim hægst þótti.
9. Kend vas Kostbera,
kunni skil rúna,
inti orð stafa
at eldi ljósum;
gæta varð hón tungu
í góma báða,
váru svá viltar,
at vas vant at ráða.
10. Sæing fóru síðan
sína þau Högni;
dreymði dróttláta,
dulði þess vætki;

sagði horsk hilmi,
þegars hón réð vakna.

Kb. kv. 11. Heiman gerisk Högni,
hygg þú at ráðum,
fár es fullrýninn,
far þú í sinn annat,
réð ek þær rúnar,
es reist þín systir,
björt hefr þér eigi
boðit í sinn þetta.

12. Eitt ek mest undrumk,
mákat enn hyggja,
hvat þá varð vitri,
es skyldi vilt rísta;
svá vas á vísat
sem undir væri
bani ykkarr beggja,
ef bráðla kæmið.
(vant es stafs vífi
eða valda aðrir).

Hö. kv. 13. Allar ro illúðgar,
ákka þar kynni,
vilka þess leita,
nema launa eigim,
okr mun gramr gollí
reifa glóðrauðu;
óumk ek aldrigi,
þótt vér ógn fregnim.

- Kb.kv. 14. Stopalt munuð ganga,
ef it stundið þangat,
ykr mun ástkynni
eigi í sinn þetta;
dreymði mik Högni,
dyljumk þat eigi;
ganga mun ykr andæris,
eða ella hræðumk.
15. Blæju hugðak þína
brinna í eldi,
hryti hár logi
hús mín í gögnum.
- Hö.kv. Liggja hér línklæði,
þaus ér lítt rœkið;
þau munu brátt brinna,
þars þú blæju sátt.
- Kb.kv. 16. Björn hugðak inn kominn,
bryti upp stokka,
hristi svá hramma,
at vér hrædd yrðim,
munn oss mörg hefði,
svát vér mættim ekki,
þar vas ok þrömmun
þeygi svá lítil.
- Hö.kv. 17. Veðr mun þar vaxa,
verða ótt snimma,
hvítabjörn hugðir,
þar mun hregg austan.

- Kb. kv. 18. Örn hugðak inn fljúga
 at endlöngu húsi,
 þat mun oss drjúgt deilask,
 dreifði oss öll blóði;
 hugðak af heitum
 at væri hamr Atla.
- Hö. kv. 19. Slátrum sýsliga,
 séum þá roðru,
 opt 's þat fyr øxnum,
 es örnú dreymir;
 heill es hugr Atla,
 hvatki 's þik dreymir. —
 Lokit því létu,
 líðr hver ræða.
20. Vöknuðu vel borin,
 vas þar sams dæmi,
 gættisk þess Glaumvör,
 at væri grand svefna
 — — — við Gunnar
 at fáa tvær leiðir.
- Gl. kv. 21. Görvan hugðak þér galga,
 gengir at hanga,
 æti þik ormar
 yrðak þik kvikvan;
 gerðisk rök ragna,
 ráð hvat þat væri.
22. — — — — —
23. Blóðgan hugðak mæki

borinn ór serk þínum;
ilt es svefn slíkan
segja nauðmanni.

24. Geir hugðak standa
í gögnum þik miðjan,
emjuðu ulfar
á endum báðum.

G. kv. Rakkar þar rinna,
ráðask mjök geyja;
opt verðr glaumr hunda
fyr geira flaugun.

- Gl. kv. 25. Á hugðak inn rinna
at endlöngu húsi,
þyti af þjósti,
þeystisk of bekki,
bryti fætr ykra
bræðra hér tveggja,
gerðit vatn vægja;
vesa mun þat fyr nøkkvi.

G. kv. 26. — — — — —

- Gl. kv. 27. Konur hugðak dauðar
koma í nótt hingat,
væri vart búnar,
vildi þik kjósa,
byði þér bráðliga
til bekkja sinna;
ek kveð aflima
orðnar þér dísir.

- G. kv. 28. Seinat 's at segja,
 svá es nú ráðit;
 forðumka för þó,
 alls þó 's fara ætlat;
 mart 's mjök glíkligt,
 at mynim skammæir.
29. Litu es lýsti,
 létusk þeir fúsir
 allir upp rísa,
 önnur þau löttu,
 fóru fimm saman,
 fleiri til váru
 halfu húskarlar,
 hugat vas því illa.
30. Snævarr ok Sólarr,
 synir váru Högna,
 Orkning þann hétu,
 es þeim enn fylgði,
 (blíðr vas börr skjaldar
 bróðir hans kvánar)
 fóru fagrbúnar,
 unz þau fjörðr skilði,
 löttu ofvalt ljósar;
 létuat heldr segjask.
31. Glaumvör kvað at orði,
 es Gunnarr átti,
 mælti við Vinga,
 sem henni vert þótti:

- veitka hvárt verð launið
at vilja ossum;
glœpr 's gests kváma,
ef í gerisk nakkvat.
32. Sór þá eið Vingi,
sér réð lítt eira:
»eigi hann jötnar,
ef at yðr lygi,
galgi görvallan,
ef á grið hygði.«
33. Bera kvað at orði,
blíð í hug sínum:
siglið ér sælir
ok sigr of árnið;
fari sem fyr mælik;
fæst eigi því níta.
34. Högni svaraði,
hugði gótt nánnum:
huggizk it horskar,
hvégi 's þat gervisk,
mæla þat margir,
missir þó stórum,
mörgum ræðr lítlu,
hvé verðr leiddr heiman.
35. Sáusk til síðan,
áðr í sundr hyrfi,
þá hygg sköp skiptu,
skilðusk vegir þeira.

36. Róa námu ríki,
rifu kjöl halfan,
beystu bakföllum,
brugðusk heldr reiðir,
hömlur slitnuðu,
háir brotnuðu,
gerðut far festa,
áðr þeir frá hyrfi.
37. Líttu ok lengra,
lok munk þess segja,
bæ sáu standa,
es Buðli átti;
hátt hrikðu grindir
es Högni kníði.
38. Orð kvað þá Vingi,
þat es án væri:
farið firr húsi,
flátt es til sækja,
brátt hefk ykr brenda,
bragðs skuluð höggvir,
(fagrt baðk ykr kómu,
flátt vas þó undir)
ella heðan biðið
meðan ek högg yðr galga.
39. Orð kvað hitt Högni,
hugði lítt vægja,
varr at véttugi,
es varð at reyna:

- hirða oss hræða,
haf þat fram sjaldan,
ef þú eykr orði,
ilt munt þér lengja.
40. Hrundu þeir Vinga
ok í hel drápu,
øxar at lögðu,
meðan í önd hixti.
41. Flykðusk þeir Atli
ok fóru í brynjur,
gengu svá görvir,
at vas garðr milli;
urpusk á orðum
allir senn reiðir:
»fyrr várum fullráða
at firra yðr lífi.«
42. »Á sér þat illa,
ef höfðuð áðr ráðit,
en eruð óbúnir
ok höfum einn feldan,
lamðan til heljar,
liðs vas sá yðvars.«
43. Óðir þá urðu,
es þat orð heyrðu,
forðuðu fingrum
ok fengu í snæri;
skutu skarpliga
ok skjöldum hlífðusk.

44. Inn kom andspilli,
hvat úti drygðu
halir fyr höllu,
heyrðu þræl segja;
ötul vas þá Goðrún,
es ekki heyrði,
hlaðin halsmenjum,
hreytti görvöllum.
(sløngði svá silfri,
at í sundr hrutu baugar).
45. Út gekk hún síðan,
ypðit lítt hurðum,
fóra fœlt þeygi
ok fagnaði komnum,
hvarf til Hniflunga,
sú vas hinzt kveðja,
fylgði saðr slíku,
sagði mun fleira.
46. »Leitaðak í líkna,
at letja ykr heiman,
sköpum viðr mangi,
ok skuluð þó komnir.«
Mælti af manviti,
ef mundu sættask;
ekki at réðusk,
allir ní kóðu.
47. Sá þá sælborin,
at þeir sárt léku;

hugði á harðræði
ok hrauzk ór skikkju,
nøkðan tók mæki
ok niðja fjör varði,
hæg vasat hjaldri,
hvars hón hendr festi.

48. Dóttir lét Gjúka
drengi tváa hníga,
bróður hjó Atla,
bera varð þann síðan;
(skapði svá skæru,
skeldi fót undan)
annan réð höggva,
svát sá upp reisat,
í helju þann hafði,
þeygi hendr skulfu.
49. Þjörku þar gerðu,
þeiri vas við brugðit,
þat brá of alt annat,
es unnu börn Gjúka;
svá kóðu Hniflunga,
meðan sjalfir lifðu,
skapa sókn sverðum,
slítask af brynjur.
(höggva svá hjalma
sem þeim hugr dygði).
50. Morgin mest vágu,
unz miðjan dag líddi,

(óttu alla
ok öndurðan dag)
fyrir vas fullvegit,
flóði völlr blóði,
átján áðr fellu,
øfri þeir urðu,
Beru tveim sveinum
ok bróður hennar.

51. Röskr tók at ræða,
þótt hann reiðr væri:
ilt es umb lítask,
yðr es þat kenna,
várum þrír tígir,
þegnar vígligir,
eptir lifum ellifu,
ór es þar brunnit.
52. Bræðr vér fimm várum,
es Buðla mistum,
hefr nú hel halfa,
en höggfir tveir liggja.
53. Mægð gat ek mikla,
mákak því leyna,
konu váliga,
knáka þess njóta;
hljótt áttum sjaldan
síz komt í hendr ossar,
(firðan mik frændum
féi opt svikinn)

senduð systur helju,
slíks ek mest kennumk.

G. kv. 54. Getr þú þess Atli,
gerðir svá fyrri,
móður tókt mína
ok myrðir til hnossa,
svinna systrungu
sveltir í helli,
hlægligt mér þat þykkir,
es þinn harm tínr.
(goðum ek þat þakka,
es þér gengsk illa).

A. kv. 55. Eggjak yðr, jarlar,
auka harm stóran
vífs ens vegliga,
viljak þat líta,
kostið svá keppa
at klökkvi Goðrún,
séa þat mættak,
at hón sér né ynðit.

56. Takið ér Högna
ok hylðið með knífi,
skerið ór hjarta,
skuluð þess görvir,
Gunnar grimmúðgan
á galga festið,
bellið því bragði,
bjóðið til ornum.

- H. kv. 57. Ger sem til lystir,
gláðr munk þess bíða,
röskr munk þér reynask,
reynt hefk fyrr brattan,
höfðuð ér hnekking,
meðan heilir várum,
nú erum svá sárir,
at mátt sjalfr valda.
58. Beiti þat mælti,
bryti vas hann Atla:
tökum vér Hjalla,
en Högna forðum,
höggum halfyrkjan,
hann es skapdauði,
lífira svá lengi,
löskr mun æ heitinn.
59. Hræddr vas hvergætir,
helta in lengr rúmi,
kunni klökkur verða,
kleif í rá hverja,
vesall lézk vígs þeira,
es skyldi váss gjalda,
ok sinn dag dapran
at deyja frá svínum.
(allri örkostu,
es hann áðr hafði).
60. Tóku brás Buðla
ok brugðu til knífi,

œpði illþræli
 áðr odds of kendi,
 tóm lézk at eiga
 teðja vel garða,
 vinna et vergasta,
 ef hann við rétti.
 (feginn lézk þó Hjalli
 at hann fjör þægi).

61. Gættisk þess Högni,
 gerva svá færi,
 at árna ánauðgum,
 at undan gengi:
 »fyr kveðk mér minna
 at fremja leik þenna,
 hví mynim hér vilja
 heyra á þá skræktun? «
62. Þrifu þjóðgóðan,
 þá vas kostur engi
 rekkum rakklátum
 ráð enn lengr dvelja;
 hló þá Högni,
 heyrðu dagmegir,
 keppa svá kunni,
 kvöl hann vel þolði.
63. Hörpu tók Gunnarr,
 hrærði ilkvistum,
 sláa hann svá kunni,
 at snótir grétu,

klukku þeir karlar,
 es kunnu görst heyra,
 ríkri ráð sagði,
 raptar sundr brustu.

64. Dóu þá dýrir,
 dags vas heldr snemma,
 létu á lesti
 lifa íþróttir.

65. Stórr þóttisk Atli,
 sté of þá báða,
 horskri harm sagði
 ok réð heldr at bregða:
 »morginn 's nú Goðrún,
 mist hefr þér hollra,
 sums est sjalfskapa,
 at hafi svá gengit.«

G. kv. 66. Feginn est Atli,
 ferr þú víg lýsa,
 á munu þér iðrar,
 ef þú alt reynir;
 sú mun erfð eptir,
 ek kann þér segja,
 ills gengsk þér aldri
 nema ek ok deyja.

A. kv. 67. Kanka slíks synja,
 sék til ráð annat
 halfu hógligra,
 höfnum opt góðu,

mani munk þik hugga,
mætum ágætum,
silfri snæhvítu,
sem þú sjalf vilir.

G. kv. 68. Ón es þess engi,
ek vil því níta;
sleit ek þá sáttir,
es váru sakar minni;
afkár áðr þóttak,
á mun nú gæða,
hræfðak of hotvetna
meðan Högni lifði.

69. Alin vit upp várum
í einu húsi,
lékum leik margan
ok í lundi óxum,
gæddi okr Grímhildr
golli ok halsmenjum;
bana munt mér brœðra
bæta aldri.
(né vinna þess ekki
at mér vel þykki).

70. Kostum drepr kvinna
karla ofríki,
í kné gengr hnefi
ef kvistir þverra,
tré tekr at hníga,
ef høggr tág undan;

- nú mátt einn Atli
öllu hér ráða.
71. Gnótt vas grunnýðgi,
es gramr því trúði,
sýn vas svipvísi,
ef hann sín gæði;
kröpp vas þá Goðrún,
kunni of hug mæla,
létt hón sér gerði,
lék hón tveimr skjöldum.
72. Æxti öldrykkjur
at erfa bræðr sína,
samr lézk ok Atli
at sína gerva;
lokit því létu,
lagat vas drykkju,
sú vas samkunda
við svörfun ofmikla.
73. Ströng vas stórhuguð,
stríddi hón ætt Buðla,
vildi ver sínum
vinna ofrhefndir;
lokkaði lítla
ok lagði við stokki,
glúpnuðu grimmir
ok grétu þeygi.
(fóru í faðm móður,
fréttu hvat þá skyldi).

74. „Spyrið lítt eptir,
spilla ætlak báðum
lyst várumk þess lengi
at lyfja ykr elli.“
„Blótt sem vill börnum,
bannar þat mangi,
skömm mun ró reiði,
ef reynir görva.“
75. Brá þá barnæsku
bræðra en kappsvinna,
skiptit skapliga,
skar hón á hals báða;
enn frétti Atli,
hvert farnir væri
sveinar hans leika,
es hann sá þá hvergi.
- G. kv. 76. Yfir ráðumk ganga
Atla til segja;
dylja munk þik eigi
dóttir Grímhildar,
glaða munat þik Atli,
ef görva reynir,
• vakðir vá mikla,
es vátt bræðr mína.
77. Svaf ek mjök sjaldan
síðans þeir fellu,
hét ek þér hörðu,
hefk þik nú mintan,
morgin mér sagðir,

mank enn þann görva,
nú es ok aptann,
átt slíkt at fréttu.

78. Maga hefr þinna
mist sem sízt skyldir,
hausu veizt þeira
hafða at ölskálum,
drygðak þér svá drykkju,
dreyra blettk þeira.

79. Tók ek þeira hjörtu
ok á teini steikðak,
seldak þér síðan,
sagðak at kalfs væri;
(einn þú því ollir,
ekki rétt leifa,
töggst þú tíðliga
trúðir vel jöxlum)
barna veizt þinna,
biðr sér fár verra,
hlut veld ek mínum,
hælumk þó ekki.

A. kv. 80. Grimm vast þú Goðrún,
es gera svá máttir,
barna þinna blóði
at blanda mér drykkju,
snýtt hefr þú sífjungum,
sem þú sízt skyldir,

mér lætr þú ok sjalfum
millum ills lítit.

G. kv. 81. Vili mér enn væri
at vega þik sjalfan,
fátt es fullilla
farit við gram slíkan,
drygt þú fyrr hafðir
þats dæmi vissut
heimsku, harðræðis
í heimi þessum.
(nú hefr þú enn aukit,
þats áðan frágum,
greipt glæp stóran,
gört hefr þitt erfi).

A. kv. 82. Brend munt á báli
ok barið grjóti áðr,
þá hefr þú árnat,
þats þú æ beiddisk.

G. kv. Seg þú þér slíkar
sorgir ár morgin,
friðra vilk dauða,
fara í ljós annat.

83. Sátu samtýnis,
sendusk fárhugi,
hendusk heiptyrði,
hvártki sér unði;
heipt óx Hniflungi,
hugði á stórræði,

gat fyr Goðrúnu
at væri grimmr Atla.

84. Kómu í hug henni
Högna viðfarar,
talði happ hánun,
ef hann hefnt ynni;
veginns vas þá Atli,
vas þess skamt bíða,
sonr vá hann Högna,
sjalf olli Goðrún.

85. Röskr tók at ræða,
rakðisk ór svefni,
kendi brátt benja,
bands kvað þörf enga:
»segið et sannasta,
hverr vá son Buðla,
emkak lítt leikinn,
lífs telk ván enga«.

G. kv. 86. (Dylja munk þik eigi
dóttir Grímhildar)
Látumk því valda,
es líðr þína ævi,
en sumu sonr Högna,
es þik sár mæða.

A. kv. Vaðit hefr at vígi
þótt værit skapligt,
ílt es vin véla,
þanns þér vel trúir.

(beiddr fór ek heiman
at biðja þín, Goðrún).

87. Leyfð vast þú ekkja
létu stórráða
varða ván lygi,
es vér of reyndum;
fórt þú heim hingat,
fylgði oss herr manna,
alt vas ítarligt
of órar ferðir.

88. Margs vas alls-sómi
manna tíginna,
naut váru ærin,
nutum af stórum,
(þar vas fjöld þéar,
fengu til margir)
mund galt ek mærrí
meiðma fjöld þiggja,
þræla þría tōgu,
þýjar sjau góðar.
(sæmð vas at slíku,
silfr vas þó meira).

89. Lézt þér alt þykkja
sem ekki væri,
meðan lönd lágu,
es mér leifði Buðli,
gróft þú svá undir,
gerðit hlut þiggja;

sværu lézt þína
sitja opt grátna.
(fanka í hug heilum
hjóna vætr síðan).

G. kv. 90. Lýgr þú nú, Atli,
þótt þat lítt rekjak;
heldr vask hæg sjaldan,
hófsk þú þó stórum;
börðuzk ér bræðr ungir,
báruzk róg milli,
halft gekk til heljar
ór húsi þínu.

(hroldi hotvetna
þats til hags skyldi).

91. Þríu várum systkin,
þóttum óvægin,
fórum af landi,
fylgðum Sigurði,
skæva vér létum,
skipi hvert stýrði,
örkuðum at auðnu
unz vér austr kómum.

92. Konung drápum fyrstan,
kurum land þaðra,
hersar oss á hönd gengu,
hræzlu þat vissi,
vágum ór skógi
þanns vildum sýknan,

settum þann sælan,
es sér né áttit.

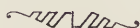
93. Dauðr varð enn húnski,
drap þá brátt kosti,
strangt vas angr ungri
ekkjú nafn hljóta;
kvöl þótti kvikri
at koma í hús Atla,
átti áðr kappi,
illr vas sá missir.

94. Komtat af þingi,
es vér þat frægim,
at þú sök sættir
né slekðir aðra,
vildir ofvalt vægja
en vætki halda,
kyrt of því láta.
- — — — —

- A. kv. 95. Lýgr þú nú Goðrún,
lítt mun við bœtask
hluti hvárigra,
höfum öll skarðan;
ger þú nú Goðrún
af gæzku þinni
okr til ágætis,
es mik út hefja.

- G. kv. 96. Knörr munk kaupa
ok kistu steinda,

- vexa vel blæju
at verja þitt líki,
hyggja á þörf hverja
sem vit holl værim.
- 97. Nár varð þá Atli,
niðjum stríð æxti,
efndi ítrborin
alt þats réð heita;
fróð vildi Goðrún
fara sér at spilla,
urðu dvöl dægra,
dó hón í sinn annat.
- 98. Sæll es hverr síðan,
es slíkt getr fœða
jóð at-afreki
sems ól Gjúki;
lifa mun þat eptir
á landi hverju
þeira þrámæli,
hvargis þjóð heyrir.

Goðrúnarhvöt.

Frá Goðrúnu.

Guðrún gekk þá til sævar, er hon hafði drepit Atla, gekk út á sæinn ok vildi fara sér. Hon mátti eigi sökkva. Rak hana yfir fjörðinn á land Jónakrs konungs. Hann fekk hennar. Þeira synir váru þeir Sörli ok Erpr ok Hamðir. Þar fæddisk upp Svanhildr Sigurðardóttir. Hon var gipt Jörmunrekk enum ríkja. Með hánum var Bikki. Hann réð þat, at Randvér konungsson skyldi taka hana. Þat sagði Bikki konungi. Konungr lét hengja Randvé, en troða Svanhildi undir hrossa fótum. En er þat spurði Guðrún, þá kvaddi hon sonu sína.

I.

1. Þá frák sennu
slíðrfengligsta,
trauð mál talið
af trega stórum,

es harðhuguð
 hvatti at vígi
 grimmum orðum
 Goðrún sonu.

2. Hví sitið ér?
 hví sofið lífi?
 hví tregrat ykr
 teiti at mæla,
 es Jörmunrekkur
 yðra systur
 unga at aldri
 jóum of traddi.
 (hvítum ok svörtum
 á hervegi
 gráum gangtömum
 Gotna hrossum).
3. Urðua it glíkir
 þeim Gunnari,
 né in heldr hugðir
 sem Högni vas;
 hennar munduð
 hefna leita,
 ef móð ættið
 minna brœðra.
 (eða harðan hug
 Húnkonunga).
4. Þá kvað þat Hamðir
 enn hugumstóri:

Lítt myndir þú
leyfa dáð Högna,
þás Sigurð vökðu
svefni ór,
bækr váru þínar
enar bláhvítu
roðnar í vers dreyra
folgnar í valblóði.

5. Urðu þér ballra
bræðra hefndir
slíðrar ok sárar,
es sonu myrðir;
knættim allir
Jörmunrekki
samhyggjendr
systur hefna.
6. Berið hnossir fram
Húnkonunga;
hefr þú okr hvatta
at hjörþingi.
7. Hlæjandi Goðrún
hvarf til skemmu,
kumbl konunga
ór kerum valði,
síðar brynjur,
ok sonum færði;
hlóðusk móðgir
á mara bógu.
8. (Þá kvað þat Hamðir

enn hugumstóri):
 Svá kemsk meir aptr
 móður at vitja
 geir-Njörðr hniginn
 á Goðþjóðu,
 at þú erfi
 at öll oss drekkir,
 at Svanhildi
 ok sonu þína.

9. Goðrún grátandi
 Gjúka dóttir
 gekk tregliga
 á tái sitja
 ok at telja
 tárughlýra
 móðug spjöll
 á margan veg.
10. Þrjá vissak elda,
 þrjá vissak arna,
 vask þrimr verum
 vegin at húsi;
 einn vas mér Sigurðr
 öllum betri,
 es bræðr mínir
 at bana urðu.
11. Svártra sára
 sákat né kunnu
- — — — —

meir þóttusk þeir
mér of stríða,
es mik öðlingar
Atla gáfu.

12. — — — — —

Húna hvassa
hétk mér at rúnum,
máttigak bölvu
bætr of vinna,
áðr hnófk höfuð
af Hniflungum.

13. Gekk ek til strandar,
gröm vask nornum,
vildak hrinda
† stríð grið þeira,
hófu mik, né drekðu,
hávar bárur,
því land of sték,
at lifa skyldak.

14. Gekk ek á beð,
hugðumk betra fyrir,
þriðja sinni
þjóðkonungi;
ól ek mér jóð,
erfivörðu,
erfivörðu,
Jónakrs sonu.

15. En of Svanhildi
sátu þýjar,
es minna barna
bázt fullhugðak,
svá vas Svanhildr
í sal mínum
sem væri sœmleitr
sólar geisli.
16. Gœddak golli
ok goðvefjum,
áðr ek gæfak
Goðþjóðar til;
þat 's mér harðast
harma minna
of þann enn hvíta
hadd Svanhildar.
(auri tröddu
und jóa fótum).
17. En sá sárastr,
es Sigurð minn
sigri ræntan
í sæing vágu,
en sá grimmastr,
es Gunnari
fránir ormar
til fjörs skriðu.
18. En sá hvassastr,

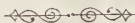
es hjarta til
konung óblauðan
kvikvan skáru;
fjölð mank bölva . . . .

II.

- 19(1). Beit þú Sigurðr
enn blakka mar,
hest enn hraðføera
lát hinig rinna;
sitr eigi hér
snør né dóttir,
sús Goðrúnu
gæfi hnossir.
- 20(2). Minzk þú Sigurðr,
hvat mæltum vit,
þás vit á beð
bæði sátum,
at myndir mín
móðugr vitja
halr ór helju,
en ek ór heimi þín.
- 21(3). Hlaðit ér jarlar
eikiköstu,
látið þann und hilmi
hæstan verða,
megi brenna brjóst

bölvafult eldr,
þrungit of hjarta
þiðni sorgir.

22. Jörlum öllum
óðal batni,
snótum öllum
sorg at minni,
at þetta tregróf
of talit væri.

mei þenna þjóst
hæstan verða,
látið þann and hjarta
eikiköstu,
Hljóit er jarlar
er ok er þenni þin

Hamðismál.

---

1. Spruttu á tái
tregnar íðir,
græti alfa
en glýstömu,
ár of morgin
manna bölvu
sútir hverjar
sorg of kveykva.
2. Vasa þat nú
né í gær,
þat hefr langt
liðit síðan,
es hvatti Goðrún
Gjúka borin
sonu sína unga
at hefna Svanhildar.
3. Es fátt fornara,
fremr vas þat halfu.

G. kv. 4. Systir vas ykkur
Svanhildr of heitin,

sús Jörmunrekkur
jóum of traddi
hvítum ok svörtum
á hervegi,
gráum gangtömum
Gotna hrossum.

5. Eptir es ykr þrungit
þjóðkonunga;
lífið einir ér
þátta ættar minnar.
6. Einstæð emk orðin
sem ösp í holti,
fallin at frændum
sem fura at kvisti,
vaðin at vilja
sem viðr at laufi,
þás en kvistskæða
kemr of dag varman.
7. Hitt kvað þá Hamðir
enn hugumstóri:
lítt myndir þá Goðrún
leyfa dáð Högna,
es þeir Sigurð
svefni ór vökðu,
sagt þú á beði,
en banar hlógu.
8. Bækr váru þínar
enar bláhvítu

roðnar valblóði,
flutu í vers dreyra;
svalt þá Sigurðr,
sagt þú of dauðum,
glýja né gáðir,
Gunnarr þér svá vildi.

9. Atla þóttisk stríða
at Eitils morði
ok at Erps aldragi,
þat vas þér enn verra,
svá skyldi hverr öðrum
verja til aldraga
sverði sárbeitu,
at sér né stríddit.
10. Hitt kvað þá Sörli,
svinna hafði hyggju:
vilkat við móður
málum of skipta,
orðs þykkir enn vant
ykr hváru tveggja;
hvers biðr þú nú Goðrún,
es fyr gráti né færat?
11. Bræðr grætr þú þína
ok buri svása,
niðja náborna,
leidda nær rógi;
skalt þú ok Goðrún
okr gráta báða;

- sitjum feigir á mörum,
fjarri munum deyja.
12. Gengu ór garði,
görvir at eiskra;
liðu þá yfir ungir
úrig fjöll — —
mörum húnlenzkum
morðs at hefna.
13. Fundu á stræti
stórbrögðóttan
— — — — —
„hvé mun jarpskamr
okr fultingja?“
14. Svaraði enn sundrmæðri,
svá kvazk veita mundu
fulting frændum
sem fótr öðrum.
„Hvat megi fótr
føeti veita,
né holdgróin
hönd annarri?“
15. Þá kvað þat Erpr
einu sinni,
mærr of lék
á mars baki:
„ilt 's blauðum hal
brautir kenna“;
kóðu harðan mjök
hornung vesa.
16. Drógu ór skíði
skíði-éarn,
mækis eggjar

- at mun flagði,
þverðu þrótt sinn
at þriðjungi,
létu mög ungan
til moldar hníga.
17. Skóku loða,
skalmir festu,
góðbornir smugu
í goðvefi.
18. Fram lágu brautir,
fundu vástígu
ok systurson
sáran á meiði,
vargtré vindköld
vestan bæjar,
trýtti æ trönu hvöt,
títt vasat bíða.
19. Glaumr vas í höllu,
halir öltreifir,
ok til gota ekki
gerðu at heyra,
áðr halr hugfullr
í horn of þaut.
20. Segja fóru jarlar
Jörmunrekki,
at sénir váru
seggir und hjalmum,
»ræðið ér of ráð,
ríkir eru komnir,

fyr mátkum hafið mönnum
mey jóum tradda.«

21. Hló þá Jörmunrekr,
hendi drap á kanpa,
beiddisk at bröngu,
böðvaðisk at víni,
skók hann skör jarpa,
sá á skjöld hvítan,
lét sér í hendi
hvarfa ker gollit.

- J. kv. 22. Sæll ek þá þættumk,
ef séa knættak
Hamði ok Sörla
í höllu minni,
buri myndak binda
með boga strengjum,
góð börn Gjúka dóttur
á galga festa.

23. Hitt kvað þá Hróðrglöð,
stóð of hléðum,
mæfingr mælti
við mög þenna.

24. »Þvíat þat heita,
at hlýðigi myni;
megut tveir menn einir
tíu hundruð Gotna
binda eða berja
í borg enni háu.«

25. Styrir varð í ranni,
stukku ölskálir,
í blóði bragnar lágu
ór brjósti Gotna.
26. (Hitt kvað þá Hamðir
enn hugumstóri:)
Æstir Jörmunrekkir
okkarrar kvámu,
bræðra sammœðra
innan borgar þinnar;
fótum sér þú þínum,
höndum sér þínum
Jörmunrekkir orpit
í eld heitan.
27. Þá hraut við ræsir
enn reginkungi,
ballr í brynju,
sem björn of hryti:
»grýtið ér gumna,
alls geirar né bíta,
eggjar né éarn,
Jónakrs sonu.«
28. (Hitt kvað þá Hamðir
enn hugumstóri:)
Böl vant þú bróðir,
es þann belg leystir;
opt ór þeim belg

böll ráð kómu.

S. kv. Hug hefr þú Hamðir,
ef hefðir hyggjandi,
mikils es á mann hvern
vant es manvits es.

H. kv. 29. Af væri nú höfuð,
ef Erpr of lifði,
bróðir enn böðfrækni,
es á braut vágum,
hvárr enn víðfrækni,
hvöttumk at dísir,
guma ens gunnhvata
gerðumk at vígi.

S. kv. 30. Ekki hygg ek okr
vesa ulfa dæmi,
at mynir sjalfir of sakask
sem grey norna,
þaus gráðug eru
í auðn of alin.

31. Vel höfum vegit,
stöndum á val Gotna
ofan eggmóðum
sem ernir á kvisti,
góðs fengum tírar
þótt nú eða í gær deyjum,
kveld lifir ekki
maðr ept kvið norna.

32. Þar fell Sörli
at salar gafli,
en Hamðir hné
at húsbaki.

Þetta eru kölluð Hamðismál en fornu.

Viðbætur.

Sólarljóð.

(Samsteypa af kristilegum kvæðum frá 12. öld.)

I.

1. Fé ok fjörvi
rænti fyrða kind
sá enn grimmi greppr;
of þann veg,
es hann varðaði,
náði engi kvíkr komausk.
2. Einn hann át
opt harðliga,
aldri bauð manni til matar,
áðr en móðr
ok meginlítill gestr
gangandi af götu kom.
3. Drykks of þurfi
lézk enn dæsti maðr
ok vanmettr vesa,

- hræddu hjarta
hann lézk trúa þeim,
es áðr hafði vályndr verit.
4. Mat ok drykk
veitti þeims móðr of vas
alt af heilum hug;
goðs hann gáði,
góðu honum beindi,
es hugði váligan vesa.
5. Upp hann stóð,
ilt hann hugði,
eigi vas þarfsamliga þegit;
synð hans svall,
sofanda myrði
fróðan, fjölvaran.
6. Himna goð
bað hann hjalpa sér,
þás hann vaknaði veginn,
en sá gat
við synðum taka,
es hann hafði saklausan svikit.
7. Helgir englar
kómu ór himnum ofan
ok tóku sál hans til sín;
í hreinu lífi
hón lifa skal
æ með almátkum goði.
-

8. Auði né heilsu
ræðr engi maðr,
þótt honum gangi greitt;
margan sækir
þats minst of varir;
engi ræðr sættum sjalfr.
9. Ekki þeir hugðu
Unnarr ok Sævaldi,
at þeim myndi heill hrapa,
nøkðir þeir urðu
ok næmir hvervetna
ok runnu sem vargar til viðar.
-
10. Munaðar ríki
hefr margan tregat;
opt verðr kvalræði af konum;
meingar urðu,
þótt enn mátki goð
skapaði skírliga.
11. Sáttir þeir váru
Sváfaðr ok Skartheðinn,
hvárgi mátti annars án vesa,
fyr en þeir æddusk
fyr einni konu;
hón vas þeim til lýta lagin.
12. Hvárskis þeir gáðu
fyr enni hvítu mey,

- leiks né ljóssa daga;
engi hlut
máttu þeir annan muna
en þat et ljósa lík.
13. Daprar þeim urðu
enar dimmu nætr,
engi máttu sætan sofa;
en af þeim harmi
rann heipt saman
millum virkðar-vina.
14. Fádæmi verða
í flestum stöðum
goldin grimmliga;
á holm þeir gengu
fyr. et horska víf
ok fengu báðir bana.
15. Ofmetnað drýggja
skyldi engi maðr,
þat hefk sannliga sét,
því þeir hverfa,
es honum fylgja,
flestir goði frá.
16. Rík þau váru
Ráðný ok Véboði
ok hugðusk gótt eitt gera;
nú þau sitja,
ok sárum snúa
ýmsum elda til.

17. Á sik þau trúðu
ok þóttusk ein vesa
allri þjóð yfir;
en þó leizk
þeira hagr
annan veg almátkum goði.
18. Munuð þau drýgðu
á marga vega
ok höfðu goll fyr gaman;
nú 's þeim goldit,
es ganga skulu
milli frosts ok funa.
-
19. Óvinum þínum
trú þú aldrigi,
þótt þér fagrt mæli fyrir;
góðu heit;
gótt es annars
víti hafa at varnaði.
20. Svá honum gafsk
Sörla enum góðráða,
þás hann lagði á vald hans Vígolfs;
tryggliga trúði,
en hinn at tálum varð,
sínum bróður-bana.
21. Grið þeim seldi
af góðum hug,

- en þeir hétu golli í gegn,
sáttir létusk,
meðan saman drukku,
en þó kómu flærðir fram.
22. En þá eptir
á öðrum degi,
es þeir höfðu í Rýgjardal riðit,
sverðum meiddu
þanns saklauss vas
ok létu hans fjörvi farit.
23. Lík hans drógu
á leynigötu
ok brytjuðu í brunn niðr,
dylja vildu,
en dróttinn sá
heilagr himnum af.
24. Sál hans bað
enn sanni goð
í sinn fögnuð fara,
en sökudolgar
hygg síðla myni
kallaðir frá kvölum.

II.

(Hin eiginlegu Sóljarljóð).

25. Dísir bið þér,
dróttins málur,
vesa hollar í hugum;

- viku eptir
mun þér vilja þíns
alt at óskum ganga.
26. Reiði-verk
þaus þú unnit hefr,
bœt eigi illu yfir;
groettan gœla
skalt með góðum hlutum;
þat kveða sálu sama.
27. Á goð skal heita
til góðra hluta
þanns hefr skatna skapat;
mjök fyrir verðr
manni hverjum,
es seinar finna föður.
28. Æsta dugir
einkum vandliga
þess es þykkir vant vesa;
alls án verðr,
sás einskis biðr;
fár hyggr þegjanda þörf.
29. Síðla ek kom,
snemma ek kallaðisk
til dómvalds dura;
þangat ætlumk,
því mér heitit vas;
sá hefr krás es krefr.
30. Synðir því valda

at við sorg förum
ægisheimi ór;
engi óttask
nema ilt geri;
gótt es vammalausum vesa.

31. Ulfum glíkir
þykkja allir þeir,
es eiga hverfan hug;
svá mun gefask
þeims ganga skal
þær enar glæddu götur.
32. Vinsamlig ráð
ok viti bundin
kennik þér sjau saman;
görla þau mun
ok glata aldri;
öll eru þau nýt at nema.
33. Frá því 's at segja,
hvé sæll ek vas
ynðisheimi í,
ok hinu öðru,
hvé ýta synir
verða nauðgir at náum.
34. Vil ok dul
tælir virða sonu,
þás fíkjask á fé;
ljósir aurar

- verða at löngum trega,
margan hefr auðr apat.
35. Glaðr at mörgu
þóttak gunnum vesa,
því ek vissa fátt fyrir ;
dvalarheim
hefr dróttinn skapat
munafullan mjök.
36. Lútr ek sat,
lengi hölluðunk,
mjök vask þá lystr af lifa ;
en sá réð,
es ríkr of vas ;
framm eru feigs götur.
37. Heljar reip
kómu harðliga
sveigð at síðum mér ;
slíta vildak,
en þau seig váru ;
létt es lauss at fara.
38. Einn ek vissa,
hvé alla vega
sullu sútir mér ;
heljar meyjjar
mér hrolla buðu
á hverju kveldi hug.
39. Sól ek sá,
sanna dagstjörnu,

drúpa dynheimum í,
en heljar grind
heyrðak annan veg
þjóta þungliga.

40. Sól ek sá
setta dreyrstöfum;
mjök vask þá ór heimi hallr;
máttug leizk
á marga vega,
frá því 's fyrri vas.

41. Sól ek sá;
svá þótti mér
sem sæjak göfgan goð;
henni ek laut
hinzta sinni
aldaheimi í.

42. Sól ek sá,
svá hón geislaði,
at þóttumk vætki vita;
gylfar straumar
grenjuðu á annan veg,
blandnir mjök við blóð.

43. Sól ek sá
sjónum skjalfandi
hræzlufullr ok hnipinn,
þvít hjarta mitt
vas harðla mjök
runnit sundr í sega.

44. Sól ek sá
sjaldan hryggvari,
mjök vask þá ór heimi hallr;
tunga mín
vas til trés metin,
ok kólnat alt fyr utan.
45. Sól ek sá
síðan aldri
ept þann dapra dag;
fjalla vötn
lukðusk fyr mér saman,
en ek hvarf kallaðr frá kvölum.
46. Vánar stjarna fló,
þás fœddr ek vas,
brott frá brjósti mér;
hátt hón fló,
hvergi settisk,
svát hón mætti hvíld hafa.
47. Öllum lengri,
vas en eina nótt,
es ek lá stirðr á stráum;
þá merkði þat,
es mælti goð,
at maðr es moldu samr.
48. Virði ok viti
þat enn virki goð,
sás skóp hauðr ok himin,
hvé munarlausir

- margir of fara,
þótt við skylda skili.
49. Sinna verka
nýtr seggja hverr;
sæll 's sás gótt gerir;
auði frá
mér ætluð vas
sandi orpin sæing.
50. Hörundar hungur
tælir hölða opt;
hann hefr margr til mikinn;
lauga vatn
mér leiðast vas
eitt allra hluta.
51. Á norna stóli
satk níu daga
þaðan vask á hest hafinn;
gýgjar sól
skein grimmliga
ór skýdrúpnis skýjum.
52. Utan ok innan
þóttumk alla fara
sigrheima sjau;
upp ok niðr
leitaðak æðra vegar,
hvar mér væri greiðastar götur.
53. Frá því 's at segja,
hvat fyrst of sák,

þás vask í kvölheima kominn;
sviðnir foglar,
es sálir váru,
flugu svá margir sem mý.

54. Vestan sák
fljúga vánar dreka
ok fell á glævalds götu;
vængi skóku,
víða þótti mér
springa hauðr ok himinn.
55. Sólar hjört
leitik sunnan fara,
hann teymðu tveir saman;
føetr hans
stóðu foldu á,
en tóku horn til himins.
56. Norðan sák
ríða niðja sonu
ok váru sjau saman;
hornum fullum
drukku enn hreina mjöð
ór brunni baug-Regins.
57. Vindr þagði,
vötn stöðvaði,
þá heyrðak grimmligan gný,
sínnum mönnum
sveipvísar konur
mólu mold til matar.
58. Dreyrga steina

enar dökku konur
drógu daprliga;
blóðug hjörtu
hengu fyr brjóst utan
mædd með miklum trega.

59. Margan mann
sák meiddan fara
á þeim glæddu götum;
andlit þeira
þóttu mér öll vesa
rýgjar blóði roðin.

60. Marga menn
sák moldar gengna,
þás máttut þjónostu ná,
heiðnar stjörnur
stóðu of höfði þeim
fáðar feiknstöfum.

61. Menn sák þá,
es mjök ala
öfund of annars hagi;
blóðgar rúnar
váru á brjósti þeim
merkðar meinliga.

62. Menn sák þá
marga ófegna,
þeir fóru villir vega;
þat kaupir sá,
es þessa heims

apask at óheillum.

63. Menn sák þá,
es mörgum hlutum
véltu of annars eign;
flokkum fóru
til Fégjarns borgar
ok höfðu byrðar af blýi.
64. Menn sák þá,
es margan höfðu
fé ok fjörvi rænt;
brjóst í gegnum
rendu brögnum þeim
öflgir eitdrekar.
65. Menn sák þá,
es minst vildu
halda helga daga;
hendr þeira
váru á heitum steinum
neglðar nauðliga.
66. Menn sák þá,
es af mikillæti
virðusk vánum framar,
klæði þeira
váru kynliga
eldi umb slegin.
67. Menn sák þá,
es mart höfðu

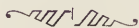
- orð á annan logit;
heljar hrafnar
ór höfði þeim
harðliga sjónir slitu.
68. Allar ógnir
fær þú eigi vitat,
þærs helgengnir hafa,
sætar synðir
verða at sárum bótum,
æ koma mein ept munuð.
69. Menn sák þá,
es mart höfðu
gefit at goðs lögum;
hreinir kyndlar
váru of höfði þeim
brendir bjartliga.
70. Menn sák þá,
es af miklum hug
veittu fátækum frama;
helgar bækr
ok himna skript
lásu þeim englar yfir.
71. Menn sák þá,
es mjök höfðu
hungri farit hörund;
englar goðs
lutu öllum þeim;
þat es et æzta unað.

72. Menn sák þá,
es móður höfðu
látit mat í munn;
hvílur þeira
váru á himingeislum
hafðar hagliga.
73. Helgar meyjar
höfðu hreinliga
sál af syndum þvegit
manna þeira,
es á mörgum degi
þína sjalfa sik.
74. Hávar reiðir
sák með himnum fara,
þær eiga götur til goðs;
menn þeim stýra,
es myrðir ro
alls fyr engar sakar.
75. Enn mátki faðir,
enn mæzti sonr,
heilagr andi himins,
þik biðk skilja,
es skapat hefr,
oss alla eymðum frá.
76. Bjúgvör ok Listvör
sitja í Herðis durum
organs stóli á;
járna dreyri

- fellr ór nösun þeim,
sá vegr fjón með firum.
77. Óðins kván
rær á jarðar skipi
móðug á munað;
seglum hennar
verðr síð hlaðit,
þeims á þráreipum þruma.
78. Arfi faðir
einn þér ráðit hef
ok þeir Sólkötlu synir,
hjartar horn
þats ór haugi bar
enn vitri Vigdvalinn.
79. Hér ro rúnar,
es ristit hafa
Njarðar dætr níu;
Böðveig en elzta
ok en yngsta Kreppvör
ok þeira systur sjau.
80. Hverju bölvu
þeir belt hafa
Sváfr ok Sváfrlogi;
blóð þeir vökðu
ok benjar sugu
illum ey vana.
81. Kvæði þetta,
es þér kent of hefk,
skalt fyr kvikum kveða,
Sólarljóð,
es sýnask munu
minst at mörgu login.

82. Hér vit skiljumk
ok hittask munum
á fegins-degi fira ;
dróttinn minn
gefi dauðum ró,
hinum líkn, es lifa.

Nokkrar skýringar.

Völuspá.

1₂ helgar kindir: goðin; meiri ok m. m: H.: menn; völvan ávarpar bæði menn og goð. sbr. 28. v. 5 vildu: þú vilt. 7 spjöll fira; fræði um menn og heim. — 2. Völvan segir hjer, hvað hún man fyrst, til þess að vekja traust tilheyrendanna. 6 íviði, merkíng óviss. 7 mjötvið, af mjöt: mál (mælir), »trjeð, sem hefur hið rjetta mál, til þess að vera veraldartrje, viðhald og ímynd«. mæran: nafntogaðan. — 4₂ bjöðum: löndum, jörðunni. 6 salar: heimsins (eða: jarðvegsins, sem sumir ætla). 7 vas: varð (vegna áhrifa sólarinnar). Í þessari vísu er kjarnort lýsing sköpunar heimsins og fullkomið náttúruástand hans framsett. Næstu vísur eiga ekki við efnið í þessari vísu og eru eflaust innskot. — 5₂ sinni: förunautur; bæði sól og máni eru á himninum samtímis, áður en göngu þeirra var skipað reglulega. Orðin, »varp sunnan hendi hægri« hafa verið skýrð margvíslega, en sýnast að merkja hreifíngu sólarinnar frá austri (hægri hönd þess er horfir

til norðurs) til vesturs við og fyrir ofan hmin-röndina (sjóndeildarhrníginn; jöður: jaðar). — 6₉ undorn er hjer tíminn mitt á milli morguns og miðs dags (getur líka þýtt s. s. nór). — 7₃ hörg: hof handa gyðjunum. — 8₃ véttergis: vætkis: einskis. 6 þursa meyjar, óvíst hverjar sjeu (nornir?); líklega er týnd vísa, er meira hefur sagt frá þeim, því að nú hefst hinn mikli innskotsbáلكur. — 9₇—₈ Brimir, Bláinn: nöfn á Ymi, er haf og himinn (hinn blái) voru gjör af. — 14₇ sjöt: bústaði. — 15₁₄ hafat: haft. — 16₂ því liði: vísar til týndra vísm, er undan hafa farið. — 8 ørlöglausa: forlagalausa: líflausa. — 17₃ lá: blóð. Læti: rödd. — 19₇ skáru á skíði: ristú nafn hennar í trje, s. s. gáfu henni nafnið (efasamt). — 20₁ hon: ek (völvan). 3 Gullveig er ímynd og táknun gullsins og krafts þess, er vekur ágirni og víg, hún er komin frá vönnum; goðin vilja hindra þenna illa kraft gullsins og því fara þeir svo með Gullveigu. 4 studdu: stönguðu, stungu. 21₄ vitti: töfraði, magnaði. Ganda: stafi; stafurinn (völr, þar af einmitt völvu) var aðalverkfæri völnunnar við seið og spár (sbr. spáganda í 29. v.). 6 seið hug l.: gerði hug manna tryldan með seið. 22. 23. Efnið í 23. v. fer í raun rjettri á undan því, sem er í 22. Gángurinn þessi: vanir vildu hefna Gullveigar, þeir herja á æsi og hafa betur og brjóta borðvegg þeirra. Svo ráðgast goðin (æsir) um, hvort þeir ættu að gjalda afráð (skaðabætur) vönnum, eða skyldi goð öll, þ. e. bæði æsir og vanir, eiga sáttagildi; það síðara varð úr, sem vjer vitum af

öðrum ritum. Þýðing orðanna ‚gildi eiga‘ er annars nokkuð vafasöm. Hjer er alt svo stutt sagt, að vera má að eitthvað vanti í kvæðið. — 22₆ afráð: eig. gjald af jörð, svo þúngt afgjald eða gjald alment; orðið var afbakað í af(h)roð: tjón, tap, sem er afleidd merkíng. — 23₃ folkvíg: bardagi (milli heilla þjóða eða kynflokka). ₇ vígspá: með bardaga eða ófriði; eig. ófriðartákn. — 24. Hjer vantar í efnið, en vjer vitum af Snorra eddu, hvað vantar; það er sagan um bergrisann, er bauðst til að byggja upp aftur traustan steinmúr um Ásgarð, en áskildi sjer sól og túngl og Freyju að launum, og að þessu gengu goðin með því móti, að hann yrði búinn á einum vetri og fyrir fyrsta sumardag, en Þór drap hann áður, þegar auðsjeð var, að hann lyki starfi sínu í rjettan tíma; þetta var eiðrof frá goðanna hálfu og hafði í för með sjer ófrið við jötna og tortíming að lyktum. ₆ lævi: svikum; setníngin merkir aðeins: skapað alla þessa lævíslegu aðferð. — Óðs mey: Freyju; gefna: viljað (ráðið til að) gefa; en það hafði verið Loki (sbr. Snorra eddu). — 26—29 um völna sjálfa og hvað Óðinn gerir til þess, að tryggja framtíðina. — 26 _{1—2} hljóð Heimd.: Gjallarhorn; það er nú falið til að vera tiltækt, þegar ragnarök kæmi, og koma þá að notum. ₃ heiðvönnum: vönnum við heiðan himin; svo hátt, að það er þar sem himininn ætíð er heiður (Ygg drasilsaskur). ₅ ausask, þ. e. trjeð. ₆ forsi: vatni. ₇ af veði V.: af Óðins auga, er veðsett var Mími og falíð í brunninum (upprun-

inn til þessarar sagnar ef til vill mynd sólarinnar, endurskin hennar í vatninu) og látið hjer vera s. s. hann. — 27₃ yggjungur: sá sem hugsar djúpt. — ása: af ásum, meðal ása. ⁵—⁶ völván bíður ekki þess, að Óðinn spyrji hana, heldur þykist hún skilja, hvað honum býr í skapi; hún segir honum hvað hún hafi sjeð (28₁—₄), hún hefur einmitt setið úti og tekið eftir meðferð Óðins; hann ber traust til hennar, gefur henni gjafir (29. v.) og hvetur hana til þess að skýra mönnum og guðum alt (sbr. 1. v). 28₂ hvar: at. — 29₃ fekk: hún hafði fengið, átti. — 30₁ valkyrjur, ófriðarboði. — 31₂ tívur: goði. ⁴ folgin: ákveðin. ⁵—⁶ vaxinn . . . hæri, af því að mistilteinninn vex á öðrum trjám. ⁷ mæ: mjór. — 32₃ harmflaug: sorgarör. ⁵ B. bróðir: Váli; sbr. Baldrs- drauma. ¹⁵. vá: tjón, skaða. — 33₁ Hapt: bandíngja (Loka) ² und: við (eða fyrir innan eitthvað sem gnæfir hátt upp); sbr. und Miðgarði: fyrir innan M. og und Fjöturlundi, Helg. II. ³—⁴. áþekkjan (líkan) líki (mynd) lægj. Loka: líkan hinum lægj. L., þ. e. Loka sjálfan. ⁷. glýjuð: glöð. — 34; í þessari v. og þeim sem eftir koma lýsir völván ýmsum hræðilegum hlutum og fyrirboðum. Í 34. v. vantar, svo að óvíst er, hver eiginleg merkíng árinna er. Eitrdala: eit- (ís-) kalda dali, fellr söxum ok sverðum, fellur full af s. ok sv. Slíðr: hin ógurlega. — 35₆ Sindra: dvergshéiti. — 36₅ eitrdropar: nístandi kaldir dropar; af þeim urðu þungir straumar (37₃). ⁷ undinn: ofinn, fljett- aður; efasamt, hvort hjer er átt við lifandi orma.

(svo Snorri, er segir að droparnir hafi verið þeirra eigið eitur). — 37₆ eyrarúnu: unnustu, konu. — 38₃ vargr: gráðugt dýr, þ. e. Níðhögg, sem er ímynd hinnar almennu eyðileggningar og hrörnunar í heiminum. — 39₄ Fenris kindir: börn F., úlfar. ₇ tungls: himintungls, þ. e. sólarinnar. Tjúgari: deyðir; sá, sem dregur til sín og rífur. — 40₁ fjörvi: blóði. ₂ feigra: dáiinna. ₃ ragna sjöt: goða bústað, himininn; úlfurinn ælir blóðinu svo að himininn verður allur blóðrauður, og er það illt viti. — 41₃ gýgjar, þeirrar er ræður í Jötunheimum. ₄ glaðr, af því að hann sjer í anda tortímíngu goðanna. ₆ gaglviði, efasamt orð, eig. gæsar (-únga) skógi: fuglaskógi alment?. Hanarnir vekja til bardaga og boða hann með gali sínu í öllum þrem ríkjum. — 43₄ freki rinna: úlfurinn (Fenrir) hlaupa (losna og hlaupa á stað). — 44 um almenna siðspillingu heimsins á hinum síðustu og verstu tímum. ₇ skeggöld, af skeggja: öxi. — 45₁ Míms synir, óvíst, hvað tákni; ef Mímir er ímynd brunnsins, uppsprettunnar, eru synir hans lækir og ár; þeir leika þ. e. hoppa yfir farveg sinn, og á það að benda á óró í náttúrunni sem fyrirboða ragnarökrs. — ₂ mjöt- uðr: dauði, endir, skapadómurinn. — kyndisk: kemur í ljós, birtist, er boðaður. ₇₋₈ Óðinn leitar enn ráða og fróðleiks hjá Mími. — 46₄ jötunn: úlfurinn. ₇₋₈ eru óskiljandi. — 48₂ hefsk: hefir sér. ₆ ari, þ. e. Hræsvelgr. — 49₁ Kjóll: skip, Naglfar. — ₅ fíflmegir: jötnar. — 50₇ veggbergs vísir: sem kunnugir eru standbjörgum, klettunum. — 51₃₋₄ sól skínn

(það skín sem sól) af sverði valtíva (valguðs-ins Surts). ⁵ gnata: gnötra, hristast. ⁶ rata: falla, steypast. — 52₁ Hlín: Frigg. ² annarr, hinn fyrsti var dauði Baldrs (32. v.) ⁵ bani B.: Freyr ⁷⁻⁸ angan Fr.: Óðinn. — 53₅ megi Hv.: syni Loka, úlfinum. — 54₂ Hlöðvin: Jörð (móðir Þórs). — 55₁ Drepr: slær. ² véurr: verndari. ⁷ neppr: nær dauða en lífi. — 55₅ eimi: reykur. — 59₃ moldþinur: miðgarðsorm (einn versta óvininn að fornu, nefndur hjer sem dæmi). ⁶ megindóma: meginatburði. — 60₁ eptir: aftur. — 62₁₋₂ kjósa hlautvið: spá með blóðteinum (teinum, dýfðum í blóð fórnardýra), stofna fornt trúarsamband. ⁴ Tveggja: Óðins. — 63₅ dyggvar: flekklausar. — 64. Hvern hjer sje átt við, er alls óvíst, og líklegast er víshelmingurinn síðara innskot; hann er aðeins í Hauksbók, ekki í Konungs-bók. — 65 á að tákna, að alt ilt í náttúrunni sje horfið með Níðhögg. Í hdrunum stendur hón í 8. vo., og ætti það að vera völván, en það getur ekki staðist.

Hávamál.

1² framm: áframm, lengra (inn í húsið). ⁷ fleti: bekk. — 2⁵ bröndum, óvíst hvað þýðir. — 4₄ æðis: hugarfars. ⁶ endrþögu: að hinn þegi og hlýði, þegar gestur talar. — 5₃ dælt: auðvelt viðfangs. ⁴ augabragði: háðslegu augnaráði, háði. ⁶ snotrum: vitrum. — 6₂ hrcesinn: raupsamur. ⁵ heimisgarða: bæjar, heimilis e—s. — 7₃ þunnu hljóði: með athugulli þögn. ⁶ nýsisk: hnýsist, tekur eftir. — 8₃ líkntsafi: gott umtal annara. — 10₆ vera:

tilvera; (þar undir er tilvera hans komin), —
 13₂ öldrum: drykkjarveizlum. ₆ smbr. III. —
 14₃ Fjalars: Suttúngs. — 15₂ Þjóðann:
 konúngur. — 17₁ kópir: glápir. ₃ þrumir: er
 grafkyr og sem dauðyfli. ₆ uppi es: þá er
 farið alveg (hið litla vit hans). — 19₁ Haldit:
 maður haldi ekki stöðugt eða of lengi (heldur
 láti það fara með bekkjum, svo að aðrir fái
 líka nokkuð). ₅ vár: vítir, lastar. — 21₄ ósviðr;
 óvitur. — 22₂ illa skapi: óhræsi í skapi. —
 23₆ víl: eymd og volæði. — 26₃ í vá veru:
 veru (hæli) í horni. — 27₂ með aldir: meðal
 manna. — 28₄ eyvitu (sbr. eyvitar 94₁): eigi
 (af véttr: vættr og ey: ei). ₆ gengr of: er altal-
 að um. — 29₅ haldendr getur bæði verið nefnif.
 og þolf., og mun hið síðara vera rjettara (nema
 hún eigi sjer þá, er geti haldið henni í skefju-
 um). — 30₆ þurrfjallr: þurrskinnaður, með
 þurru skinni, þ. e. í þurrum og hlýjum fötum.
 — 31₅ glissir: flissar (til að hæðast að öðrum).
₆ þótt: nema; með grömum: meðal þeirra er
 eru (verða) honum reiðir. — 32₃ en — vrekask:
 en rékast (hrjá hvern annan og hrekja) við
 drykkju eða mat. ₆ órir: deilir. — 33₃ nema,
 þá á maður að hafa borðað snemma dags,
 annars sitr ok snópir o. s. frv. ₅ solginn:
 banhúngraður. — 34₁ Afhvarf: krókur (á leið).
₆ sé firr farinn: lengra sje að hitta hann —
 36₃ halr: sjálfstæður (hús)bóndi. ₅ taugreptan:
 er raptar eru aðeins taugar (ekki viðir venju-
 legir). — 39₃ at — þegit: að eigi væri þegið (af
 honum) að þiggja (að fá laun, gjafir aftur fyrir
 sínar). ₅ svági glöggvan: svá óglöggvan, svo

ónískan. — 40₁ þörf þola: vera án, láta ónotað. — 41₃ það sjest best á sjálfum sjer (að maður gleðst af gjöfum). ₄ viðrgefendr: sem gefa fyrir (gjöf, sem þeir hafa fengið) þ. e. báðir gefendur. ₆ ef það nær svo langt, að það verði góð vinátta yfir höfuð. — 42⁶ lausung: fals. — 48⁶ sýtir. . . við: nagar sig í handarbökin, ef (hann þarf að gefa). — 49₃ trémönnum: mannlíkunum úr trje. ₅ rift: voð (fat). ₅ neiss: blygðunarfullur, sem finnur til (hneisu) blygðunar, skammast sín fyrir e—ð. — 50₂ þorpi á: á bersvæði og grýttum jarðveg. ₃ hlýrat: getur ekki vermt, verndað. — 52₁₋₂ Mikit—skala: aðeins lítið eitt skal. ₅ höllu: hálffullu. — 53⁶ doelskr: hrokafullur (heimskuhrokafullur). af dul: af því að maður þekkir sig ekki sjálfan, ætlar sig ofmikinn og ætlar sjer ofmikið. — 54¹⁻³. Þar sem litlir sandar eru, þar eru lítil vötn, — og eins eru geðmanna, (sumir eru smáir o. s. frv). ₆ hálf: ófullkomin; hvar: alstaðar. — 55³ æva: eigi (aldrei). — 60₂ þakinna næfra: næfra, er hafðar eru í þök (eins og siður var og er enn í Noregi). ₃ mjöt: hið rjetta mál (hvað mikið þurfi í hvert sinn). ₆ mál: þriggja mánaða tímabil. — 61³ sét: sé eigi. til: sjerlega. — 62¹ gnapir: teygir höfuð og háls fram (til að vita hvort hann sjái ekki fisk). — 65¹ Mikilsti: mikilstil, altof. ₆ hittir í lið: finnur liðinn (eig. um þann, sem brytjar); sá, sem menn hafa óbeit á, hittir ekki liðinn, kemur sjaldnast svo, að hann finni að hann komi á hentugum tíma, sje velkominn. — 66³ málungi: eigi málum, »ef eg

þyrfti eigi mat að málum (í hvert mál).« — 69₁₋₂ lifðum: lifanda. ₆ »handa auðgum manni, til þess að brenna hann á.« ₆ vas dauðr: lá hann lík. — 71₃ genginn: framgenginn, dáinn. ₄ bautarsteinar, háir og helst nokkuð grannir rúnalausir minningarsteinar, er enn má sjá í Noregi við vegi. — 72₃ í heðin hvern: undir hverjum feldi (skinnkufli). — 73 nestið varir stutta stund eins og rárnar eru stuttar — og því verður maður nóttinni feginn, þá gengur ekki nestið upp. — 75₆ skylit: skyli eigi. vítká vár: lasta fyrir þann ókost. — 76₃ et sama: sömuleiðis. ₆ hveims: hverjum sem. — 78; grindr: kvíar. ₂ Fitjungr: ríkisbubbi. — 80₃ reginkunnum: komnum frá goðunum.

II. 84₄ á hverf. hvéli: á hjóli sem snerist, þessvegna eru þau sjálf svo hverflynd og gjörn á að snúast. — 88₆ hætt: óáreiðanlegt. — 89₇ verðit: verði eigi. — 90₃ óbryddum: óskaflajárnuðum. ₁₀ þá fjalli: fjalli sem snjór er farinn að þiðna í. — 92₆ fríar: biður og elskar. — 93₁ firna: vítká, lasta, ámæla. ₆ lostfagrir: svo fagrir að vekja losta; litir: fegurð. — 94₁ Eyvitar sjá 28₄. ₃ of . . gengr: hendir. — 96₂ reyri: reyrunni, reyri vöxnum stað. ₃ »og beið eftir þeirri sem eg unni.« — 97₆ »nema að lifa með svo fallega vaxinni mey.« — 98₃ mæla: fá heit, festa. — 99₃ »svo að mjer lá við æði.« — 100₃ vígdrótt: lið hennar sem búið til dráps (að drepa Óðin). Vakin: vakandi. ₅ bornum: sem var borinn saman til þess að hindra mig og veg minn. — 101₄ grey: tík. ₅ góðu, sagt í háði. — 102₆ á flærðir: til þess að sýna sig svo fláa.

III. 103₇ fimbulfambi: erkiheimskíngi. — 106₁ Rati var nafar Óðins, er hann boraði sig gegnum bergið með. ₂ létumk: ek lét mér. — 107₁ hlutar: fengjar (skáldamjaðarins). ₆ á vé alda jaðars: til bústaðar mannanna konúngs (Óðins), til Valhallar. — 108₃ lögðumk — yfir: lagði arm yfir mig, tók mig í faðm sjer. — 109₁ hindra dags: daginn eftir (sjerstaklega um daginn eftir brúðkaupið). ₅ Bölverki, svo hafði Óðinn nefnst. ₆ með böndum: til goðanna. ₇ sóit: fyrirfarið (blótað). — 110₁ Baugeið: eið (með höndina) á hinum heilaga hofhríng. ₇ sumbli: skáldamiðinum.

IV. 111₂ þular stóli: ræðumanns (spekíngs) stóli; sá sem talar (Óðinn) lætur sem hann hafi verið að Urðarbrunni — þar var líka þíngstaður goðanna — og numið þar góðar lífsreglur, er hann nú gefur þeim, sem hann kallar Loddfáfní; því er kvæðið oft kallað Loddfáfnismál, en það er rángnefni. — 112₇ leitir út staðar: þurfir út erinda þinna. — 113₇ virði: mat og drykk. — 114₇ liðum: örmum.

— 120₇ flaumslitum: gleði og vináttuslitum; flaur: gleði. — 121₆ gamanrúnnum: gamansviðræðum; líknargaldr: galdur til hjálpar, en hjer líklega heldur: mannúð yfir höfuð. — 122₇ apa: heimskíngja. — 125₇ bilar: lætur undan. — 126₅ skór: hestskór. — 127₆ hvar sem þú veist, að ógæfa og eynd er, lát sem sje þín eigin og hjálpaðu. — 129₇ gjalti er eig. írskt orð, er merkir »óður.« — ⁹ síðr: til þess að eigi. Þitt: þig og hug þinu. — 134₅ at — þul, t. d. þeim sem talar í kvæðinu;

hann var eflaust gráhærður þulur. ⁸ skörpum: skorpnum. ¹⁻¹² hafa ekki frá upphafi heyrt saman. há, af há. skollir: hángir. skrá: skinnbútur, sbr. há; hugsunin er hin sama í báðum vo.; váfir: reikar um. vílmögum: aum-íngjum, voluðum. — 135₅ né geyja: né gey+a, gey ekki, gjör ekki gys að. — 136₅ þat: þeir sem koma og biðja. — 137₆ jarðar megin er óljóst, en flestir skilja það sem »kraft jarðar«, þann kraft, sem býr í jörð, einkum til að stöðva áfengi drykkjar (að þefa af jörðinni er enn trúað að hindri að maður verði drukkinn); sbr. næsta vo. ⁸ en eldr osfrv., alt, sem hjer eftir er talið, lýtur að þjóðtrúarlækningum. ⁶ abbindi: harðlífi. ¹¹ hýrógi: hjúarógi og kryt; það á ekki að breiðast út. ¹³ beiti (c: skal taka): beityleng. bitsóttum: sóttum á fjenaði af biti kvikinda. 5—13 vo. heyra ekki öll saman frá upphafi og ekki til þessu kvæði.

V. 138₂ vingameiði, líkl.: vindga- (vindblásinn), Yggdrasilsaski. ⁹ hvers, ef til vill rángt f. hveim. — 139₁ sældu: svöluðu, »mjer var hvorki gefinn matur nje drykkur til svölunar.« ³ »jeg nýsta, rannsakaði, leitaði fyrir mjer niður á við, horfði niður og rannsakaði«; óljóst, sem allur þessi kafli. ⁶ »jeg fjell aftur niður af trjenu«, og lifnaði aftur. Það er táknunarhenging í trjenu og táknunarmérking með geirsoddi, er hjer er að tala um. En af þessum viðburð hefur veraldartrjed fengið nafnið Yggdrasill: Óðins gálgi (drasill eig.: hestur, en gálgi er kallaður hestur). — 140₃ Bestla var móðir Óðins; hver «frægur sonur» sje, er

óvíst. — 142 er reglulaust samsafn af vo., er ekki hafa heyrt saman. — 144 vo. ¹⁻⁴ verður að fylla með »rúnir« eða »rúnum«. ⁵⁻⁸ vo. á við blót og fórnir, þó má undirskilja rúnir (rúnum) alstaðar. ⁸ sóa: drepa (eða má — rúnir — af?).

VI. 149₃ heiptmögu: fjandmenn. ⁶ velir: vígvelir (af völor). 150₃ boglimum: höndum og fótum. — 151₃ folki: orustu. — 152₂ sœrir: færir (að mjer) særíngar (með rótum). rás, ef til vill: hrás, safafulls, úngs. — 153₃ sessmögum: sitjandi mönnum, bekkjunautum. — 156₂ túnriður: verur, sem fara um í loftinu yfir bæjum og byggðum. — 157₄ »jeg gel undir skjölduna«, þessi skjaldsöngur eða skjaldóp var gamall hjá Germönnum (sbr. barditus hjá Tacitus). ⁵. með ríki fara: fara með sigri og veldi. — 158 »díngla hengdan mann«, virgill: snara. ⁹ gengr ɔ: aftur. — 159₃ verpa: ausa (skíra). — 161. Dvergurinn Þjóðrörir gerir með söng vart við dagskomuna fyrir framan dyr Dellings, föður Dags; hann boðar sólarupprás og um leið öllu lifandi, goðum og mönnum, nýtt afl, hyggju og frama.

Vafþrúðnismál.

1₆ við: í kappræðu við. — 2₆ Vafþrúðni, nafnið merkir: sá, sem er sterkur í að vefja, flækja. — 4₃ á sinnum: á leiðinni. — 5₅ Hýms faðir: jötun. ⁶ Yggr: hinn ógurlegi; á vel við efnið. — 6 Óðinn er klæddur sem förumaður, lætur þó mjög sjálfbirgíngslega og fær með því móti Vafþr. úi að bjóða sjer út; afleiðing-in sú, að Óðinn verður spyrjandinn, og var

það hægra, nema í vo. 11—18, þar er Óðinn spurður og er það gert eins og til raunar um, hvort hann sje þess verður, að eiga orðastað við yfir höfuð. Í 8. v. er Óðinn bljúgur. — 9₆ þulr, Vafprúðnir. 10₆ hveims; hverjum sem. kaldrifjaðan: fjandskapaðan (við: til) — 12⁵ Hreiðgotum, hjer Norðurlandabúum (eða Germönum yfir höfuð); s. s. Reiðgotar síðar. — 18₆ vitaðr: ákveðinn. — 29₁ øróf: ør-hóf: óhóf, þ. e. ótal. 6 Aurgelmir: Ymir. — 31₆ atalt: grimt og ilt — 32₆ gaman: holdleg ást. — 33₃ mey, mög: dóttur, son. — 35 lúðr, óljóst, ef til vill: líkbörur. — 36₆ æ: eigi. — 39⁴ aldar rök: ragna rök. — 43⁶ níu heima, eru annars ókunnir. 7 fyr — neðan: niðri í myrk-hel, í hinum dimma bústað Heljar. 8 hinig deyja: þángað koma eftir dauðann. — 45³ holti: skógi eða trje; hjer er ef til vill átt við Yggdrasil, sem og er nefndur Mímameiðr. — 46₆ fenrir, úlfurinn Skoll. — 49¹⁻³ þjóðir á við meyja (meyja flokkar); þorp á við Mögþrasis (táknorð um manninn, »sá sem óskar barna»); »bústaður M.«: bústaðir mannanna. 4. hamingjur: heilladísir (við fæðinguna). — 51₂ vé: helgidóma, bústaðir. 4 Móði ok M., synir Þórs. 6 þegar V. (Þór) berst ekki lengur, er úr sögunni. — 53₃ vreka: reka: hefna. 5 klyfja: klyúfa. — 54₅ stigi ɔ: Baldr. — 55³ sagðir, 2. pers., nú fyrst veit V., við hvern hann talar, viðurkennir að hann sje yfirunninn og lætur líf sitt.

Grimnismál.

1¹ hripuðr: eldur. 3 göngumk: gakk mjer.

⁶ »feldurinn brennur fyrir mjer.« — 4¹ Land, þ. e. goðanna, Ásgarður. — 6⁴ Valaskjalf: Valhöll. — 7⁴ Sága (sú sem sjer alt): Frigg. 8² Gláðs-: skínandi. ³ Þrumir: stendur (er kyr). — 9⁴ sköptum: spjótsk. — 11⁵ hún er gift Nirði. — 12⁶ feiknstafi: feikn (hræðilega hluti, ógnir og hættur). — 17³ viði, eða Viði (eignarnafn)? ⁴⁻⁶ á við hefnd Víðars eftir Óðin, sjá Vspá 53. — 20⁶ séumk: sjámk, óttast (: óumk í 4. vo). — 21¹ þund, flóð í 3. vo., á, er rann umhverfis eða hjá Valhöll? ² Þjóðvitnis, vafa-samt, á ef til vill við flóði og er þá: Fenrir (höfuðúlfurinn); Þund er þá s. s. Ván, er rann úr kjafti Fenris bundins. ⁶ valglaumi: hinn káti flokkur Einherja (?); sumir ætla, að valglaumur sje hestsnafn. — 24¹ golfa: staf-gólfa. ³ Bilskirnir, sá sem skirrist bil (bilun), sterkur. ⁴ með bugum: með öllu, þegar alt er talið. — 26⁶ vötn: ár og fljót. — 27⁸ hodd: bústaði. — 30⁹ hlóa: sjóða, verða (mundu verða) sjóðheit. — 34² hæfingar: brumknappar (merkíng óviss). — ³ gaghalsir: með upprjetta og aftursveigða hálsa. — 38³ svangir: kviðmjóir og hlaupalegir. ⁶ ísarnkol: járnkul, járnkaldi (vindbelgir hjá Snorra). — 40³ til varna viðar: þángað til skógurinn tekur við og verndar hana (sbr. að ganga til viðar). — 43³ tekr á, sýnist verða að þýða stöðvar; ef til vill er á rangt f. af, og er þá hvera (katlana) undirskilið; þeir hafa þá verið hindrun þess, að Óðinn slyppi úr eldkvínni; sbr. síðari helmínginn. — 46¹ »Jeg hef nú sýnt andlit mitt ásum« — óljóst hvernig, en stendur í sambandi við brotttöku

katlanna. ³ vilbjörg vaka: góð frelsun koma, — og hún veldur þeirri gleði að allir skulu koma til gildis hjá Ægi, sýnist vera hugsunin. — 50 efnið með öllu óljóst. — 51³ hnugginn: sviftur. — 52³ »Það er upphaflega vinur þinn, er þú hefur hjer við að skifta.» — 53¹ Eggmóðan: sverðdrepinn. ² Yggr, Óðinn er í þessu augnabliki einmitt hinn hræðilegi. ⁴ úfar: fjandsamlegar.

Skirnismál.

1³ okkarn mög, Freyr var þó aðeins stjúpson hennar. — ⁶ afi: maður. — 2² ón: von. — 3² folkvaldi: höfðingi (meðal goða). ³ ok: er. — 4⁶ þeygi — munum: »þó ekki svo að jeg fái óskir mínar veittar.« — 6³ mér tíða: elskaða af mjer. — 7 hjer eftir vantar vísu í. — 8³ vísan: óumflýjanlegan. ⁷ vegisk: sveifli sjer, berjist. — 11⁴ andspilli: samtal. — 13² klökkva: missa huginn, digna. 16⁶ bróður-, ef til vill var Beli, er Freyr drap með hjartarhorni, þessi bróðir. — 17²⁻³ né . . . né, s. s. eða, en lætur þó í ljósi, að spyrjandi bíði neitanda svars. ⁵ eikinn: áleitinn, fjandsamlegur (vafr-loginn). — 19⁴ frið: hjerumbil s. s. ást. — 23² málfáan: málaðan rúnum, með rauðlituðum rúnum. ⁶ sætt: sáttmáli. — 27¹ Ara þúfu, þ. e. einmana og fjarri öllum. ² ár: þegar. — 28³ hari: stari. ⁷ gapi: einblína með opnum munni. — 29¹⁻² sýnist alt vera nöfn á rúnum eða rúnamyndum, sem eiga að valda andlegum sjúkdómum og gráti; tópi, tjösull, orð, sem ekki er víst hvað merkja. ⁶ súsbreka: sorgarboða, áfall. — 30¹ Tramar: illar vættir,

gneypa: beygja, kúga. ₂ gerstan: illan, erfiðan. 31₅ morn: sorg, morni haft hjer sem áhrifssögn: láti þig morna. ₈ önn, getur valla verið annað en afbakað úr önd: andyri; G. á að verða eins og upprifinn þistill, sem stúngið hefur verið (af hjátrú) inn í vegginn, en er löngu visinn. — 32₃ gambantein: töfratein, -grein. — 33₂ Ásabragr: Þór. ₆ gamban- er hjer aðeins aukandi merkínguna. — 36₃ ergi: saurlífi (ástaræði). — 37₁ heldr ɔ: en þú gerir alt þetta; með þessum orðum gengur hún að bæn Skírnis. ₆ vaningja, Frey, af vanaætt. — 38₄ þingi: manþingi (ástarfundi). ₆ nenna: sinna, veita ást sína. — 39₃ lognfara: lygn og friðarfullur. — 42₆ hýnótt, óviss merkíng í hý-, eynd (?) ætla sumir. Ef til vill aðeins bið- (biðnótt þá um meir en eina nótt).

Hárbarðsljóð.

3₂ á morgun: þennan morgun. ₃ meis, í honum er síldin (meisasíld á norsku). ₇ hafra: hafraket. — 4₁ Árligum verkum: morgunverku- um. ₄ móðir Þórs var Jörð, en hún deyr ekki (sbr. svar Þórs). — 6₄ brautingja: föru- karls. — 7₁ eikju: bát úr eik (eintrjáníngur). — 8₅ hlennimenn: þjófa. — 9₂ sekr, þ. e. í drápi jötna og Þór heldur að Hárbarður sje jötun. ₃ øðlis: ættar. ₈ dæma: tala. — 13₁ Harm ljót- an: það er ljótt að þurfa. ₈ ögur, óvíst, lík- lega: byrði. ₄ kanginyrði: háðsyrði. — 18₁ spark- ar: fjörugar, duglegar — 19₃ upp: á himininn; augun urðu að stjörnum. — 24₁ Valland: land, þar sem valur er feldur, vígaland. — 25₃ vilgi, af vel, og er ýkisorð. — 26₃ o. s. frv. smb.

söguna um för Þórs til Útgarðaloka. — ⁹ Fjalarr, jötuninn, ɔ: Skrýmir (Útgarðaloki). — ²⁹₄ Svárangs, jötun, annars ókunnur. ⁶ gagni: sigri. — ³¹ mankynni: meyjar kunníngsskap. — ³⁵₂ húðskór, skorpinn skór úr skinni með hárinu á, sem nagar og særir hælinn. — ³⁹; vantar í vísuna; gnæfa er nafnháttur. — ⁴⁰ óljúfan ɔ: kost. — ⁴¹—⁴⁴ er erfitt að skilja, vegna þess að í vantar. — ⁴²₁ hnœfiligu: bitru. — ⁴³₂ heimis haugum: fornhaugum við bæina, heimilið. — ⁴⁷₁ hó: hór, friðil, elskuga. — ⁴⁹₄ litum færir: færir, hjeldir áfram allan daginn þangað til litir breytast, ɔ: verður dimt; fara litum: að ferðast frá því dimman dvínar (um morgun) og kemur aftur (um kvöld). — ⁵⁷ þegar þánar við sólaruppkomu, verða vegir erfiðari.

Hymiskviða.

¹₂ námu: fengu. ³ sumblsamir: lystir í drykk. ⁴ áðr þeir yrði mettir. ⁵ teina: spástafi. ⁶ hlaut: fórnarblóð. ⁸ örkost hvera: yfrið nóg af heitukötlum (ölkötlum). — ²₁ bergbúi, Ægir jötun. ⁴ miskorblinda, merkíng óviss. ⁵⁻⁶ leit.. í þrá: einblíndi. — ³₁ önn: áhyggju. — ⁵₇ rúmbrugðinn: sem tekur mikið. — ⁶₂ lögvelli (af vellir, vella, að láta sjóða): ketil. — ⁷₄ Egils, faðir Þjálfar og Rösku. ⁷ hurfu ɔ: Týr og Þór. — ⁸₁ mögr ɔ: Týr (sonur Óðins og hinnar úngu jötunmeyjar). ⁶ algollin: öll gulli skrydd. — ¹⁰₁ vaskapaðr: vasköpuðr, sá, sem skapar vo, hættu og ógæfu. — ⁶ jöklar: ískönglarnir í skegginu. — ¹¹₈ hróðrs: frægur; andskoti ɔ: jötna. — ¹²₇ afr: sterkur. — ¹³₁ stukkú: fjellu

niður (og brotnuðu). — 14₇ senn: þegar. — 15₃ seyði (af seyðir): eld. — 16₇ veiðimat: sjófáng. — 18₃ ögn, flt. af agn. — 19₇ kjóla valdi: skipsráðanda (mjer). — 20₁ hlunngota: skipið. ₃ apa: jötuns. — 22⁶ fía: fjá, hata. — 23₃ eitrfáan: gljáanda af eitri. ⁶ háfjall skarar (höfuðhársins): höfuðið. ₈ hnitbróður: albróður. — 24₁ Hraungalkn: jötnar, þó óviss. 26₅ flotbrúsa: skipið. — 27⁶ austskotu: austurtroginu. ₇₋₈ bæjar, á við jötuns. ₉₋₀₁ holtriða hver: hellir; (rið: upphækkun). — 28₃ kálk: kristalsbikar, sbr. gleri 29₄. — 29₄ brattstein: súluna. — 31₃ allra, hjer haft sem ýkisorð. ⁶ hjalmstofn: höfuð. ₈ valr: krínglóttur. — 32₈ er nokkurskonar málsháttur; heitt: hitað, bruggað. — 33₄ ölkjól: (hinum mikla) heitukatli; hofi: húsi. — 34₂ »tók í barminn«. ₈ hríngar: ketilhaddan. 37⁵ skær skökuls: vagnstánga-hestur, hjer hafurinn. ⁶ skakkr: haltur. — 38₂₋₃ hverr goðmálugra: hver goðsagnafræðingur. ₄ skilja: skýra. ₅ hraunbúa ɔ: Egli. — 39₈ óskiljanlegt og afbakað.

Lokasenna.

2₂ vígrisni: dugnað til víga. — 3₄ jöll ok áfu: ófrið og illdeildir(?), merkíng orðanna nokkuð óviss. — 7₂ þrungen: þögul og þur. 8₅ hveim alda: hverjum mönnum (verum). — 10₅ lastastöfum: lastorðum. — 12₂ míns féar (fjár): af mínu fje. — 15⁶ vætr: ekkert. — 16₂ óskiljandi. 17₅ síz: síð es, síðan er. — 19₄ Loptki: Loptr (Loki) eigi. ₅ leikinn: hæddur og smáður. ⁶ fjörg: goð. — 20₅ sigli: men. — 21₃ fær .. at gremi: gerir að gremjuefni.

— 24₁ síða: fremja seið. ₃ drapt á vétt: fórst með töfrabrögð. ₄ vitka: galdrakarls. ₆ args: blauðs manns. — 26₂ mæ: dóttir. ₄ Véa ok V., ₃: bræður Óðins. ₅ Viðris: Óðins. ₆ baðm: faðm. — 29⁶ sjalgi: sjálf eigi. — 32₂ for-dæða: galdrakona. ₄ at: í sæng hjá. — 33₂ varðir: konur. ₃ vers hóss eða f. vers eða hóss: manns eða friðils; hvárs: annars hvárs: — 35⁶ jaðarr: bestur (líka vörn). — 36⁶ »og er þó ekki verri en von var til.« — 37₂ ballriða: goða. — 38₃ tilt (af tilr): friðsamlegt, frið og sátt. — 38₅ hinnar ₃: vinstri (ónýt). — 39₃ beggja böi es þrá (söknuður ₃: handar (mjer) og úlfs (þjer)). ₄ ulgi: úlfurinn eigi. — 43₁ øðli: tign. ₅ mөлðak, af mөлva. ₆ í er atviks-orð, alla liðu andlagið. — 44₂ löggra: veifa rounni, monta sig. — 47₃ lezkat: letur þig eigi, heldur þjer eigi í skefjum. — 48₄ örgu: örðugu, upprjettu. — 49₄ á hjörvi, óskiljanlegt. 50₅ at fjörlagi: að drápi. — 51₅ vöngum, af vangr, land (sljetta). — 56⁶ deigja: eldabuska og matreiðslukona. — 58₃ þrasir: æðir. — 62₃ hœtir: hótar. ₄ skarpar álar: skorpnar (harðar) ólar.

Þrymskviða.

1₁ Vreiðr: reiður. ₆ skör: hár. — 3⁶ léa: ljá. — 11³ hann, þ. e. Loki (til að stríða Freyju). — 15₁ und hánum: frá beltí hans. ₂ lukla: húsmóðurlykla. ₆ breiða steina, þ. e. til þess að fá hvelfd konubrjóst. — 21₃ »fljótt spentir við vagnstöngina.« — 23₂ gollhyrnðar: með gull rent í skurði á hornunum. — 24^{1.2} Vas . . komit: menn komu. — 28₅ öndótt:

hræðileg, skörp. — 30³ brúðféar: fjár (gersema) sem brúðurin skyldi gefa ættingjum manns síns. — 31₈ Várar: hjónabandsgyðjunnar. — 32₄ þekði: fjekk auga á, leit. — 33₁₀ endr: aftur.

Völundarkviða.

1₂ Myrkvið, var haft um hvern þjettan, víðan og dimman frumskóg, sjerstaklega um hinn mikla markaskóg milli Suðurjótlands og Holtsetalands, og gæti vel verið átt við hann hjer. ³ alvitr: verur í annarlegum ham, þ. e. svana-ham (al- er sama og al- í alius, annar, og el- í ella, elligar). ⁴ ørlög dr: freista forlaganna, fylgja þeim. — 2³ mæ'r fira: dóttir manna, mensk kona. — 4⁶ nauðr: óumflyjanleg forlög. 5₂ veðreygr: veðurglökkur. — 6¹ skreið: fór á skiðum. ₂ at: að leita að. — 7₂ gim: eld. fastan: óaflátlega. ³⁻⁴ »hann þakti allan þráðinn (af lindibasti) með hríngum«. — 11³ ár: fljótt, þegar. ₇ berfjalli: bjarnarfeldi. — 12³ viljaláuss: sviftur sjálfræði sínu. ⁶ nauðir: bönd. 14⁷⁻¹⁰ óljóst, við hvað átt sje; hjer vantar líklega í. Grana leið: Gnitaheiði. — 16₁ Úti stóð — og sá þá koma með Völund. ⁶ stilti röddu, s. s. sagði (blátt áfram). ⁸ holti: skógi. — 17₁ Ámun: áþekk. ⁴ tét: sýnt. — 24₂ húna, oft haft um únga drengi og efnilega. ³ fen fjöturs; óvíst hvað merki, (fens fjötur?, þ. e. herslustokkinn?). — 25₂ jarkna- : gim-. — 26₂ baugi, er: hríngurinn, sem tekinn var af bastinu; Böðvildur brýtur hann: og kemur til V., að hann geri við hann. ³ þorigak: eg þori eigi. 28₁ Bår ... bjóri: gerði ... öldrukna. ⁸ ívið:

gjörnum: á hinum vonskufullu mönnum (Níð-
aði). — 29₁ Vel ek: Vel sje mér, Heill svo.
2 fitjum: fótum (smb. er uppi fótur og fit).
6 hófsk, hríngurinn er svanmeyjarhríngur og
flughríngur, og með honum fær V. afl til þessa.
31₂ viljalauss: sinnulaus og gleðivana. 6 ráð,
sbr. 17. v. það er kona N., er segir 30₇₋₈ 7
vilnumk; óska eg. — 33⁷ kveljat, boðháttur
með neit.-at. 8kván, óeiginlega um Böðvildi.
12 kunnið: þekkið. — 37₄ níta: gera ilt (gera
verra fyrir). 9 skollir: svífur hátt. — 40³⁻⁴ sát-
uð . . . saman: áttuð þið ástarfundi. — 41₅ ögur-
stund: armæðustund. — 8.10 vinna: veita mót-
stöðu.

Alvissmál.

1¹ breiða: menn eru að breiða (leggja voð-
ir og skraut á). 3 sinni: för. 4 hratat of mægi:
flýtt sjer með brúðkaupið (mægi eig. mágsemd).
3₄ vagna ver: vagna sjór: jörð (yfirborð jarð-
ar). — 5₄ fjarrafleina: umrenninga, flökku-
manna (stjórnast af hverr). 6 baugum borit:
borið til að erfa sig (í háði sagt hjer). — 6³
Síðgrana: Síðskeggja, Óðins. 4⁻⁵ at ósátt skalt:
at sátt skaltu eigi, «jeg gef aldrei samþykki
mitt». — 7₂ snimma: þegar, skjótt; sbr. ár. —
9³ vörumk: varir mig. — 16³ leika: það sem
leikur á (lætur verða að steini). — Það er ekki
auðskilið, við hvaða verur stundum sje átt, t. d.
uppregin, ginnregin, Suttungs synir; en ann-
ars eru stöðugt sömu aðalverurnar nefndar.

Baldrs draumar.

1⁸ ballir: sterkir, boðandi hættu. — 2₇ hvelpi

o: Garmi(?), ills viti. — 4₅ vittugri: hinni töfrafullu (fróðu) konu. ⁶ valgaldr: galdur til að vekja upp ná. — 5⁴ sinni: gáng. — 7⁶ ofvæni: ángistarfullri óþreyju og bið. — 8¹ þegjat: þegi eigi. 9² hróðrbaðm: hið fræga trje, mistilteinn. — 10₅ heipt: reiðiverk. — Milli 11. og 12. v. vantar í. — 12⁵ meyjar, sumir ætla, að hjer sje átt við bylgjurnar, er gráta eftir Baldur (at muni, muni þolf. flt.). ⁸ halsaskautum o: skipsins Hrínghorna, er Baldur var brendur á. Milli 12. og 13. v. vantar aftur í. — 14₇₋₈ ragna rök, rjúfendr: ragnarök sem eyða öllu (eða ragnarök-rjúfendr — þeir, sem rjúfa ragna rök, líf goða [og manna]: múspellsmegir).

Hyndluljóð.

2₂ í hugum: í góðum hug, velviljaðan. — 4¹⁰ runa: gelti. — 5⁵ es: sem. ⁶ valsinni: flokki Einherja (í Valhöll); Hyndla kallar Óttar ver (o: friðil) Freyju, til að stríða henni; en með »ver« 6³ á Freyja við Óð, mann sinn. — 9₂ Vala malmi: suðrænum (völskum) m. — 10₄ at gleri, lítur út sem gler vegna blóðsins, er stökt hefur verið á það. — 11—12 Hyndla bregður Freyju um ósiðlæti. — 13⁵ sék o: í anda, það sem Freyja hótar með. ₇₋₈ með þessum orðum lætur H. undan. Svo koma þær til Valhallar, og þar fer alt hitt fram. — 14₁₋₂ forna niðja: forfeður. — 26⁵ brökun: yfiringangur og ofsi. — 27₂ arð-, af arðr, plógur. — 32 hjereftir vantar í.

Rígsþula.

1₄ kunnigan: margfróðan. — 2₂ á gætti: opin

á gátt. ⁶árni: erfiði og basli. ⁷Áí: lánfafi, Edda: lánamma. — ⁴2 økkvinn: þykkann og klestan. ⁴þrung. sáðum, þess kyns brauð var ljelegt og ilt. ⁸bjóð: borð. — ⁸5 bast: bastkölfur og þess kyns. ⁸gerstan, sjá Skírn. 30₂. — ⁹6 þír: ambátt. — ¹⁰5 rýndu: töluða hljótt og ástúðlega. — ¹¹2 bjoggu: lifðu sem hjón. — ¹⁴4 á skíði: lokuð (skíð: dyraskíð, efra þvertrje í dyraumbúníng). — ¹⁵2 rifjar: þvertrje efst í vefnum. ³skapat: klipt laglega. ⁴skör: hárið klipt jafnt fyrir ofan augabrynnar. ⁶skokkr: kápa, yfirhöfn. — ¹⁶4 váðar: dúks, vaðmáls. — ⁵sveigr: skupla. ⁶smokkr: erma-laus bolur. ⁸dvergar, eitthvert skraut. — ²²7 karta: vagna. — ²³6 ripti: brúðarlín. ⁷blæjur: ábreiður og lök. — ²⁵8 karla: bænda. — ²⁸2 örmum: ermum. ⁴sterti (af sterta): «stífaði.» ⁵keisti: sveigði, gerði boginn (um krókfald). ⁶kinga: málmláta krínglótt með myndum og kroti. ⁷slœður: kápa, sem hángir niður af herðunum. — ³⁰2 merkðan: með íofnum myndum. — ³¹4 fáin: skínandi. ⁷varðir: silfri varðir. ⁸«dagurinn leið.» — ³⁵3 .lind: spjótskaft úr lindivið. ⁸frökkur: spjót. — ³⁸5 mösma, ópekt orð, en sýnist merkja dýrgripi. — ³⁹1 ærir: sendimenn. — ⁴²8 aska: spjót-sköft úr eskivið. — ⁴⁶4 kyrði: drap. — ⁴⁷2 kvisti: á kvisti. ⁵mætti þér: væri þjer kraftur; gætir þú (þér er þáguf.). — ⁴⁸6 kjóli, sbr. Hym. 19 og 33. — 49 er lýsing á brúði Konar unga (: Konúngs); það er dóttir Dans, sem átt er við.

Gróttasöngur.

2¹ lúðri: kvarnarstoknum. ³ gróa, líklega s. s. gráa. ⁶ ynði: ró: — 3¹⁻² vantar í og óskiljanlegt. ⁴ léttum: lyftum, leggjum. — 4² snúðga, sem snýst fljótt. ⁶ meldr: mjöl, mölun. — 6⁵ því: af því (þótt - -). 7⁶ ljóð: vísurorð. — 9⁶ niðjar: forfeður. — 10⁵ mæli: malaði. 7-8 vissim vætr: hefðum ekkert vitað. — 11² leikur: stöllur. — 13⁵ beiddum: veiddum. — 14₄ Gotthormi, Knúi, óvíst hverjir. — 15³ köppum: af kapp. — 16₇ dolgs sjötul: sú, sem setur (svæfir) fjandskap, kvörnin (er malar frið). — 17₄ mitt ɔ: hlutverk, ₅ muna ɔ: Fróði. — 18₂ trjónur: öxarhamra (?). — 19³ vígspjöll: ófriðarboði. — 20₄ regingrjóti: kvörninni. ⁷ valmar, óskiljanl. og afbakað. — 21₁₋₂ míns föður mær: dóttir f. m. þ. e. ek. — 22₂ Yrsu sonr er Hrólfr kraki. — 23₅ skaptré, helst stoðirnar eða undirlag kvarnarinnar. — 24₄ senn: nú þegar.

Grógaldur ok Fjölsvinnsmál.

I. 1₃ dauðra dura: í dyrum dauðra (haugsins). — 3₅ »er engi veit að nokkuð geti komist». ⁶ mennglöðum, ef þetta orð er rjett, á það við Menglöðu og meyjar hennar í Fjölsv. — 5⁶ afi: maður. — 6³ Rani: Óðinn. — 7₄ urðarlokur, óvíst hvað þýði (forlögin og þeirra ákvæði?). — 8 óvíst við hvað á og líklega afbakað. — 11₅ gangi í lúðr saman, gángi saman í einn stökk, sameinist. — 13³ niðvegi: myrkum vegi. ₄ at firr: því síður. — 14³ jötun: Fjölsvinn?: mími í 5. vo.

II. 1₂ sá ɔ: Svipdagur. — 3³ líðöndum: ferða-

mönnum. — 4⁶ vargr: sem vargur (friðlaus maður). — 5₂ fáa, er sagnorðið (fá). — 10⁶ hefr: vill lyfta. — 12³ Leirbrimis, skógar eða viðar, er svo hjet; limum af limar. — 13⁵ gífrari: grimmilegri. — 14₄ varðir sjá Lokas. 33₂. — 15₆ sókndjarfir, hundarnir. — 18₁ vængbráðir, óvíst við hvað sje átt. — 19₄ barmr: baðmr, trje. — 20⁶ flóerat: flýr ekki, þolir. — 21₄ móði: ávexti. — 22³ kelisjúkar, á að þýða sjúkar af barnshöfn eða þvíumlíkt. ^{4,5} líkl. afbakað. ⁶ mjötuðr: verkandi. 24₂ veðrglasir: óþekt orð. ⁵ þryngr: kvelur. Efni og samhengi hjer óljóst. — 26⁴ seg- óvíst hvað er (: seig?). ⁶ njarðlásar: sterkir lásar. — 28₆ Eiri örglasis: Sinmöru, en örglasis er óþekt orð. — 30₁ léa: ljá. ₂ í lúðr bera: leggja í stokk. ⁶ léa: ljá (sagnorð) — 32³ oddi: tindi. — 33₆ ásmaga, stjórnast líkl. af hverir. — 43₂ rúm: opin. — 47⁵ kveðr: stend ur móti, hindrar.

Völuspá en skamma.

3₇ vörumk: varir mig; en hjer mun vanta neitun í (vitit?), eða á að lesa vitim? — 7₆ niðgöfgan, Heimdall sbr. Rígsþulu. — 9₄ sonar, af son(r): göltur; sonardreyri: galtarblóð. — 11^{2,4} »hann hafði fundið hjartað úr konu, hálfsviðið við lindivið.« — 12₄ lopt bilar: himininn rofnar. — 13₇ »mægðan og skyldan.« — 14₇₋₈ »en til þess að Ó. mun o. s. frv.«, þ. e. til ragna-rökr.

Völsungakviða.

1₁ »Það var snemma á öldum,« í gamla daga. ² gullu, af gleði yfir fæðing hermanns. ^{3,4} um óróa í náttúrunni út af því sama, en óljóst við

hvað í raun og veru sje átt. Himinfjöll: himinhá fjöll, eða eignarnafn. — 3³ stormurinn er líka samfara fæðingunni og tákn. — 4⁵ nipt N.: nornin, Neri óþektur. ⁶ norðrvega, bendir á nafnið Nóreg. — 5⁴ »er ól ást í brjósti.« — 7₈ ítrlauk, táknunargjöf; skyldi merkja vöxt og viðgáng. — 8⁷ blóðorm: sverð. — 9³ alms árr: hermaður. ⁸ blóðrekin: unnin með blóði (?). — 12⁴ nefgjöld: bætur fyrir nefa (ættíngja). — 13⁷ Viðris grey: Óðins hundar, úlfar. — 14⁸ geirmímis: hermansins. — 16 Í upphafinu stóð hjer um bil »þar sáust valkyrjur, hávar osfrv.« — 17¹ árliga: þegar. ² ulfíði: ulf-híði, skóginum. — 18³ líddi: leið, var úti. — 19⁷ óneisan: frægan. ⁸ »ekki betri en hvern ketlíng«. — 21⁴ séak: sják, jeg sje. — 22⁶ ógnar (ár) ljóma: gull. — 26⁶ erum: er mjer. — 27₉ vefnistingum: seglum. — 30⁴ höfn: skipshöfn. þinglogi: sá sem svíkst um að koma á þíng (til fundar). — 31⁶ Rán, þáguf. »úr hendi Ránar.« — 33³ landreki: konúngur. — 34³ þ. e. herskildi. — 35₄ solli, eig.: sulli, þ. e. matur útbleyttur í mjólk eða þesskonar. — 38³ hreysi: hraunholur, urðir. — 39³ skollvís: prettvís. ⁴ skrök: grobb. — 40⁷ sveipvís: fölsk, svikul. — 42² fenrisulfr sbr. Vspá 39. — 44⁸ simul: tröllkona. — 45 Gullnir er jötun. ⁶ Imð er tröllkona. — 48⁵⁻⁸ á við ópekta orustu. — 49⁷⁻⁸ Mistar á við megir: hermegir (Mist, valkyrja), hermenn; mærr: land. — 50⁴ »að konúngur væri kominn.« ⁷ hugði: horfði á. — 51₂ snævgir: örskreiðir. ⁴ ok: með. — 52⁵ grindum: lokaðri höfn. —

57₁ ímu: orustu. ₄ móðakarn: hjarta. — 58²
hjalmitr: valkyrjurnar s. s. sárvittr 6. vo. ^{7.8}
»úlfurinn át af hrafnsfæðunni, líkunum.«

*Helga kviða Hjörvarðssonar
með Hrimgerðarmálum.*

1 Fuglinn er Fránmar jarl. — 3⁸ kynni:
einkenni, eðli. — 5 Efnið er farið á undan
því sem segir í 1—4. — 6³ rógapaldr: her-
maður. ⁸ gjaldir: sýnir. — 8⁷ sverðskenníng
(vígnest: spjót eða sverð). — 9⁷ valböstu,
óþektur hluti á sverði. — 10² heilráðr: sá sem
tekur heil og full ráð, framkvæmir þau. —
11₄ niðjar: forfeður. ⁷⁻⁸ aldauda arfur: arfur
sem allir erfingjar að eru dauðir.

Hrimgerðarmál. 1⁵ séask: sjást, hræðast, sbr.
Helg. Hjörv. 11⁵. — 2⁶ fálur: tröllkonur. —
5⁶ æxi: skyldi vaxa. — 7₆ þverst: þverast.
þvari: stöng með fleini (eða: brynþvari), »ef
fleinninn hefði ekki komið þjer svo þvert, sem
unt var.« — 9 Hjer verður Hr. klámfengin.
⁶ reina, af reini, graður hestur. — 10⁶ sveigja:
leggja niður; sbr. brettir 9³. — 11₄ ri^fja rétti:
(þú skalt fá þín bognu) rif gerð bein. — 13⁵
jöfri: þjer. — 18₂ ef . . hefr: hvort ekki hafi. —
15₂ til eyrar: á hólum. — 16⁶ sverð at rj.
o: með því að drepa mig. — 20 Hjer er setn-
íngasamband nokkuð óreglulegt, vegna þess,
hvað Sigrúnu er mikið niðri fyrir. — 21⁸
þörfgi: eigi þörf, »hefði ekki átt að verða.« —
22₂ hug deila: skifta geði sínu, svo að það
fari ekki í öfgar og æsíngr. »vertu róleg og
jafnlynd.« ⁵⁻⁶ téa (tjá) blæða: blæða. —
23⁶ þ. e. gángir að eiga hann. — Milli 24

og 25 andast Helgi. -- 25¹ Kyss mik, Heðinn biður um heitmeyjarkoss.

Völsungakviða en forna.

1⁵ ulf, hann á við sig sjálfan. — 11₂ »hvernig það kom til« 3: að jeg varð að borða lítt steikt. — 12⁶ seva: frænda (föður). ⁸ brimis: sverðs. — 13⁷ ámunir: líkir. — 14³ »í gærmorgun.« ⁷ valrúnum: óljósum orðum um bardaga. — 15¹ of sinn: eitt sinn. — 18² í her: í leið-ángursför. — 20⁶ at: hjá. — 21⁷ gránstöð gr.: hinir gráu hestar tröllkonu: úlfar. — 22¹⁻² »þú hefur ekki fengið fulla gæfu.« — 24⁵ vantat: þú gast ekki hindrað. 25² Hildir þ. e. ófrið-ar-orsök. — 26⁵ frið: friðleg. ⁷ vígroða, fyrirburði um víg (blóð á lofti). — 27⁷ Fjörsunga, óvíst hvað sje. — 30—31 eru teknar úr Helgakv. fyrri. — 32⁴ nipti: systur. — 33₆ Leiptir er eiginnafn ár. — 36⁸ nema: en. spryngir: ætir þig í hel. — 37₇ sifjungum: mágum. — 39⁵⁻⁶ »nema lið konúgs og hann sjálfur birtist.« — 44⁷ nema: en, þvert á móti, er gefin. — 45⁷ dolgspor: sár. ¹⁰ svefja: stöðva. — 50⁷ úrsvalt: ískalt (og þó) innfjalgt: brennandi sig inn. ⁸ ekka: sorg. — 55⁴ flugstíg: brattan stíg (þ. e. til Valhallar, sem skáldið hugsar sjer á himni). — 55⁷ Salgófnir, haninn í Valhöll. ⁸ sigþjóð: orustu-þjóð, þ. e. Einherjar. — 56₆ grænask: þverra, bregðast.

Gripisspá.

10⁴ hugat: af heilum hug, vinsamlega. — 13⁵ hlæða: hlaða. ⁸ vígrisinn, sbr. vígrisni Lokas. 2. — 15⁴ Helga, er hjer Helgi Hund.

— 17₂ rúnar sbr. Sigdríf. — 19₅ farit: búið.
 Nú vill G. ekki segja meira, því að nú hefst
 hin verri hlið sögu Sigurðar. — 20₈ gerra:
 gerir eigi. — 24⁵ leið: lífsleið. — 26₆ vilkit:
 ekki gott. — 28₁ »Hvað snertir það mig?«
 — 32³ geðleysi: óstöðuglyndi, fals. — 34₂
 hleyti: mægð. — 35₂ görva: fullkomlega. —
 36³ ratar: steypist. — 46₈ unað: hvorugkyns
 orð: unaður. — 50⁶ sífjugum: mægðum
 manni, »mjer mági þeirra.«

Reginsmál.

1³ víti: ógæfu. ₆ lindarloga: gull. — 4³
 Vaðgelmi, líklega ein af ánum, sem Vspá
 getur í 37. ₆ oflengi: mjög lengi, leiða:
 fylgjast með (manni). limar: afleiðingar. —
 8³ nept, sýnist vera lýsingarorð: grimt, drep-
 andi. — 9⁵ ekki lyf: ekki hið minsta. —
 10³ þéar: þjár, þröngvir, neyðir til. — 14⁷⁻⁸
 »forlagapræðir hans standa, ná, um öll lönd;«
 þrymr eintala, af því að það stendur á undan.
 — 18₆ karl af bergi: manninn gamla, sem
 stendur hjer á berginu (mig). — 20₆ hrotta-
 meiði: fyrir hermanninginn (af hrottameiðr). —
 21⁵ táí, af tá hvorugk., stjett eða hleðsla fyrir
 framan hús. — 23₈ hamalt: svínfylking.

Fáfnismál.

2₁ göfugt dýr, óvíst hvað, en líklegast ekki
 annað en blátt áfram: maður. ₄ ákka: á ek
 eigi. — 5₆ á skeið: til hlaups (og þroska). —
 6⁵ hrøðask: verða hrörlegur, gamall. — 8³ feðr-
 munum: föðurleifð. — 10³ eina dags: ákveðna
 (dauða) dags. — 11₁ Norna dóm: dauða. —

12⁵ nauðgönglar: sem koma í (barns)nauð. — 13⁴ kungar: ættaðar. — 14⁵ blanda hjörl.: berjast og ausa út blóði hver annars. — 19₂ fræs: blístur, hvásan. — 22₁ réð: olli dauða mínum með ráðum sínum. — 30⁴ eisköld: hjarta. — 32₇ fjörsega: lífs-bitá (segi: kjöt-eða vöðvastykki), hjarta. — 37₃ folkskáa: herskáa, fjandsamega. — 38₃ af . . . búa: verða af, missa. — 41² grænar: laðandi. ⁴ folkliðöndum: mönnum, sem ferðast land af landi. — 42₈ ógnar ljóma sjá Helg. Hund. 22. — 43₂ folkvittr: valkyrju. ⁴ lindarváði; eldur, vafurloginn. — 44⁵ o. s. frv., með þessum orðum gefur fuglinn til kynna, að Sigurður eigi ekkert erindi þángað. — 45⁴ nauðir: (svefn)böndin. — 7 hræs, þ. e. Fáfnis og Regins.

Sigrdrífumál.

1₃ nipt: kona, svarandi til dags synir: menn. — 5₁ Sigrúnar: orusturúnir. ⁴ véttrimum, óþektur hluti sverðs. — 5₆, 6₆ Tý, Nauð, nöfn á rúnunum t og n. — 8₅ »og svo leggja lófana um liðuna.« -- 9₅ stjórnar: stýris. ⁶ óskiljandi. — 11₄ þær á ekki við rúnar, heldur orðið sakar, sem staðið hefur í þeirri vísu, er upphaflega hefur farið á undan þessari innskotsvísu. ⁹ fulla: þar sem dómara allir eru við staddir. — 12₇₋₁₀ óskiljandi. — 14₆ und kerru Þórs. — 15₃ ulf₃: Fenris. ⁴ arnar: Hræsvelgs. ⁶ brúar: Bifrastar. — 16₃ virtr: maltvökvi, sem ekki er gerð í. — 16₄ vili-, merkíng óviss; þægilegur? — 18₁ bók: bækitrje. — 22₆ vára: trygða, eiða. — 24⁵ heimis kviðr: það sem sagt er á heimili manns. — 27⁴ sífjar silfrs:

konur. — 28⁵ dolgviðu: hermenn, menn. — 34³ »tryggðaeiðum þess, sem er sonur skógar-
manns (vargs) og frjálsrar konu.« — 36³ at
vinum: með tilliti til vina (ef til vill afbakað).
6 sýnist merkja: frumorsökin til fjandskapar
(og ógæfu) er til orðin (þ. e. fundir þeirra
Sigurðar). — Hjer eftir hafa staðið fáeinar
vísur um að þau Sigurður hafa heitist hvort
öðru.

Sigurðarkviða en meiri.

1¹ Eldr: vafurloginn um sal Brynhildar. —
2⁷ óskiljandi. — 9⁷⁻⁸ »eiðar munu tortíma hin-
um vígskáu. — 13₆ folkræði: fólks-stjórn. — 15₆
götvað: banamann (eig.greftrunarmann). — 17⁵
börvi: trjenu. — 18₈ láta ɔ: önd, deyja. — 22
3.4 bendir á aðferð við fóstbræðralagstofnun.

Goðrúnarkviða.

5⁶ hrør: lík. — 8₂ götva: greftra. — 12⁷ var-
aði: hún rjeð frá. — 13₃ vengi: koddanum, —
15⁵ regns dropi: társtraumur. — 16₄ tresk,
óvíst hvað sje. 6 gæss, voru í Noregi sjerstök
kvenna eign. — 19⁷ ölstrum: fóðurjurtum
(óvíst). — 23₈ vakti mál þitt, kom þér til að
tala. — 24⁵ urðr: tortímíng. 7.8 «hver bylgja
illra skapa hrekur þig.» — 26⁴ ormbeðs: gulls
(gulls eld er eitthvað afbakað).

Sigurðarkviða en skamma.

3⁷⁻⁸ «hann átti (að fá) hana (Brynh.), ef hann
hefði mátt það» fyrir forlögnum. — 6₆ svelti:
deyi (hann). — 8³ ísa, jökla, þolf., um ísa og
jökla, eyðihjörn. — 10⁴ láta: missa. — 12₈ «ef

sonur lifir ekki. « — 13₆ vilgi: eigi vel. — 14⁴ afartítt: mjög tilhlökkunarefni. ₆ kvánir: kona (hans). — 16¹ fylki ɔ: Sigurð. — 20₂ gørva: æsa. — 24₆ »gleði sneydd«. — 26₆ svárt ok dátt: þúngt og ilt. ₇₋₈ torskilið. — 33₆ óvu: fjandskap. — 34₈ á fleti: á bekk, í húsum. — 36₄ höfn: eign. — 38¹ hvörfun: reiki. — 39₁ síga: síga saman, semjast. — 42 er ófullkomin og samhengi óljóst, — 43₆ ok ýmissir: á mismunandi tímum, einn eftir annan á víxl; sbr. 41₂ — 44₄ þ. e. til heljar. — 45₉ af méli: eftir nokkurn tíma. — 47⁷ soltnar: drepnar. — 49³ minni: minjar. ⁶ hroðit: gylt. ⁷ bók: út-saumuð klæði. — 52⁵ afbakað og óskiljandi. — 56³⁻⁴ sömuleiðis. — 57⁵ vaðin: svift, sneydd. — 59³ öngan: krappan. — 60₈ grýmir, óþekt orð. — 65⁶ borg: viðarköst til að brenna lík á, gera bálför á. — 66³ valarípt: valneska dúka. — 69₄ sverða lituð: hermanni; hugsun hjer óljós. — 71³ mjötuðr: dauðinn. ⁵ ómun: rödd. ₈ láta: deyja.

Helreið Brynhildar.

1₈ vers annarrar ɔ: Sigurðar, manns Guðrúnar. — 2₂ Vallandi, hjer táknunarnafn: vígaland; smb. Hárb. 24. — ³ hvarfúst: hviklynt. — 7₄ týja: hjálpa. Milli 6 og 7 vantar í. — 8⁷ ungum gram ɔ: Hjalmgunnari. — 11₄ «snarkandi hund viðar»: eldinn, — 12⁷ Dana á við verðungu. — 15¹ ofstríð: mikið böL.

Goðrúnarkviða en forna.

2₆ hösum dýrum: gráum dýrum, úlfum. — 5³ úrughlýra: með tár vota kinn. ₈ eigendr:

eigandinn, Sigurður. — 9₈ »heldur en að þú vitir nokkuð til manna«, sjert lífs. — 11₂ andspilli: samtali. 2 »út í skóg til að safna.« — 13₄ þekðak: eg sá. — 14⁶ gollbókaði: saumaði með gullvír. — 15¹ skriptum: borða með myndum. — 16³ grímur: drekahöfuð og þess kyns á stöfnunum. 5 byrðum: saumuðum. — 17⁵ »hún hætti að vinna«. — 19³ vigg: hesta. 21³ langbarðs: lángskeggja 3: Atla. 6 steypða, sem fjellu niður fyrir andlitið. — 23₈ sonardreyra, sbr. Vsp. sk. 9₄. — 24⁵⁻⁸ er torskilið; oss vantar nægar sagnir af töfrum og fórnnum forfeðra vorra. — 26 1. og 3, 2. og 4. vo. eiga saman. — 27⁷ ársal; tjöld utanum rúm. 28₂ á við hinn forna spjaldvefnað. — 31² gl. bella: sýna gleði. 7 »úlfur og hrafn.« — 35₂ »fylgd af mönnum.« — 41₃ vílsinnis spá: ógæfuspá, spá um eynd og óhamíngju. 7 læblöndnum: eitruðum. — 43₂ teina: úngar plöntur. — 46² sæing: fórn, fórnardýr. 3 hvítainga, einhver fórnardýr, hvít að lit. — 47³ kör: sæng.

Goðrúnarkviða III.

1⁵ æðra; virðulegra, betra. 6 jörlum: höfðingjum. — 3₆ þatki: eigi þat. 7 vörð, verr: eiginkona, eiginmaður. — 4⁶ spekjur: vina-viðskifti. — 5₅ hnögg: sviftir. — 6¹ Sentu at: sendu eftir. 8 í ketil tæki: tæki eitthvað (stein t. a: m.) upp af botni ketils, er fullur er af vellheitu vatni. — 7₂ kalligak; jeg get eigi kallað. 3 sékka: jeg sje eigi. — 10⁷ svafði: svafði.

Oddrúnargrátr.

2₆ stjórnbítluðum: sem stýrt er með bitli;

hesti. — 4² hlest, á að þýða s. s. frægt, frjett-
næmt. — 7² moldv. sporna: fæðast. 4 faðir
þeirra var bani Högna (óþektur). — 9¹ Hnék-
at: jeg hnje eigi, ljet eigi tilleiðast. — 10³ af fári:
ekki af góðvilja. — 14⁴ sylti: dæi. — 15⁸
mjötuðr: forlögin, dauðinn. — 16⁵ dúsaði:
þrumaði. 8 þátti: þekði: leit. — 21² »sporna
við ástum okkar.« 8 orðit: mist. — 22⁸ »þar
sem ástin ræður.« — 26² hófgollinna; með
gyltum hófum, hesta. — 27⁵ konungr ɔ: Gunn-
ar. — 28³ af stríðum, af og um böl, hugar-
stríð. — 32⁷⁻⁸ »Nú er jeg hætt að gráta; tím-
inn græðir alt að lokum.«

Atlakviða.

1³ kunnan: vitran, slægan. 7 aringreyfum:
kríngjandi um, til beggja vegna við arininn (á
miðju gólfi). — 2² dyljendr: lymskufullir. 6 kaldri,
af því að hann er undir niðri fjandsamlegur. —
4² aska: spjót. 6 valrauða, óvíst hvað val merki.
7 dafar darr.: spjót(?) — 6³ æri: yngri. — 8³
»með úlfs hári, bundnu í hann.« 5 heiðingja:
úlfs. — 11³ gránvarðir: grá-skinna, gráir á lit.
5 blakkfjallir: með svörtu skinni. — 13⁷ vand-
stygga: stygga fyrir vendi, sem hlaupa hart,
ef lostnir eru. — 14² óljóst. 6 sessmeiðum:
bekkjum. — 16³ aringr: sbr. 17. 7-10 óskilj-
andi. — 17⁴ lýða sinnis ɔ: vorra manna. 5
rosmu-: rauðleit. — 24³ kumbla-meid: herkumla
(hjálma) við: hermann. — 26⁵⁻⁶ »nú veit jeg
einn hvar gullið er fólgið.« — 27¹ týja: »tvíja«,
efi. — 29¹ Ýkvið: Víkvið, setið á stað. —
31⁷ húsi eða sæng? 9-12 meira og minna af-
bakað og torskilið. — 33³ eyrskáan: hlaup-

anda yfir eyrar. — 34⁴ »að gleðja konúnginn(?).«
⁸ (þiggja öl) at gnadda: eftir hina úngu menn.
 niflfarna: farna til heljar; hjer sýnist átt við
 bræður Guðrúnar. — 36³ afkár: vægðarlaus, of-
 stopafull. — 37₆ »bráðir (hold) dauðra manna.«
⁸ senda, það var siður, að konúngar sendi góð
 kjötstykki þeim, er þeir vildu heiðra sjerstak-
 lega, og hjetu það sendíngar. — 39⁷ ber-: bjarn-.
 40⁵ á við hvað hún flýtti fyrir dauða Atla. ⁸
 fjarghúsa: brjósta, lífs manna (það skeytti hún
 ekki um); fjarg: fjör, líf.

Atlamál en grænlenzku.

1¹ óvu: ófrið, ofsa. — ⁵ cextu: ljetu vaxa,
 fara fram. — 2⁵ á við mágastoðina. — 4²
 rengði: vilti, breytti. — 6⁷ saðr: góður gest-
 beini. ⁸ sýsti: sýslaði. — 9³ inti: rannsakaði.
 10³ dróttláta, sem kann að hegða sjer í hirð.
 13² »jeg á þar ekkert kunníngjafólk.« — 19₁
 »vler munum brátt slátra.« ² roðra: blóð. —
 20⁵⁻⁶ eiga við hættuna og tvísýna endalykt. —
 21₄ yrðak: jeg misti. — 23⁴ nauðmanni: vensl-
 amanni. — 27³ vart: illa. — 32³ hann:
 mig. — 33₆ »ekkert verði því til hindrunar.«
 — 38⁴ flátt: fals, »hjer búa svik undir.« ⁶
 bragðs: af bragði, þegar. — 41¹ Flykðusk:
 söfnuðust. — 43³ »hreyfðu fíngurna.« ⁴ snæri
 ɔ: á snærispjótonum. — 44¹ andspill: fregn,
 orð. — 45² ypðit lítt: lauk hart upp. — 45⁷
 saðr ɔ; einlægni í hug. — 47⁴ hrauzk ór:
 kastaði af sjer. — 54 ókunnugt efni. — 56²
 hyldið: skerið á hol. — 57₈ valda: hafa öll
 ráðin. — 58₆ skapdauði: sem deyr (eða getur
 dáíð) eðlilega; »það er ekkert ónáttúrlegt að

hann deyi, hann á ekki betra skilið. « — 59¹ hvergætir: katlavörður, matsjóður. — 60¹ brás, óvíst, : matsjóð(?). — 64³ á lesti: að síðustu, til hins síðasta: — létu lifa: sýndu. — 65⁴ bregða: stríða, hælast. — 68⁷ hrœfðak: jeg þoldi(?). — 70³ málsháttur, en óvíst, af hverju sje dreginn. — 71⁵ kröpp: skjótráð. — 72⁴ »at gerva drykkju at (eftir) sína.« — 78₆ blettk: jeg blandaði þar við. — 80₅ snýtt: ráðið bana: — 90⁴ »þú hófst þó að miklum mun, þú varst miklu stærilátari en jeg«. — 91 — 92. Það, sem hjer er átt við, þekkist ekki annars. — 92⁷ sælan: ríkan. — 93⁸ missir: umskifti (að fá Atla eftir Sigurð). — 94⁴ slekðir: sættir. — 97² »hann jók ættingjum sínum sorg«. — 98⁷ þrámæli, á við orð og ræður Guðrúnar og bræðra hennar.

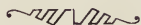
Goðrúnarhvöt.

3¹ Urðua: urðuð eigi. — 4⁷ bækr: ábreiður, útsaumunð klæði. — 7³ kumbl: herklæði, vopn. — 10⁴ vegin: flutt. — 13⁴ afbakað og óskiljanlegt. — 22⁵ tregróf: sorgartölur.

Hamðismál.

1 er torskilið og ekki gamalt. ₂ »sorgarverk«. ⁴ glýstömu: gleðisnaudu. — 5¹⁻² sýnist merkja »þjer standið á baki þjóðkonúngum og eruð til enskis nýtir«. — 6⁵ vaðin: svipt, sneydd. ⁷ en kvistskœða, óvíst, við hvað sje átt; öxin? — 9¹ stríða: baka sorg. ⁸ sér, sjálfum. — 12² »næstum svo reiðir eða æstir, að þeir öskraði« (sem berserkir). — 13³ jarpskamr: hinn litli jarpi, þ. e. Erpr (: jarpur). — 14₇ né: eða, en þó svo, að svarið, sem búist er við,

verður neitandi. — 15⁸ hornung; eig. sonur manns og frjálsrar konu, sem ekki er goldinn mundur fyrir, og þó ekki skilgetinn sonur; sbr. 14¹: enn sundrmœðri. — 16¹ skíði: skeiðar, slíðr (úr trje). ⁴ flagði, óljóst. — 18⁷ óskiljandi. — 19³ gota: hesta (dynamics). ⁵ halr ɔ: borgarvörðurinn. — 21³ bröngu, óskiljandi. — 23¹ Hróðrglöð, óvíst hver sje og óvíst hvort sje eignarnafn. ² hléðum, óskiljandi. ³ mæfingr: mjófíngruð. — 24¹⁻² afbakað og óskilj. — 27² reginkungi: goðkynjaði. — 29⁶ er innskotssetning; hvárr enn víðfr. gerðumk osfrv., þ. e. við tveir, hvor hinn frækni, höfum gerst að vígi osfrv. — 31⁶ nú eða í gær; nú eða á morgun; gær merk-ir eig. »hinn daginn,« og getur því þýtt bæði daginn fyrir og eftir »nú,« daginn, sem yfir stendur.

Nöfn

(nema staðanöfn).

Aðal Jarlsson	197	Ambótt Þrælsdóttir	189
Afi	190	Amma	190
Agnarr	321. 370	Ámr	180
Agn. Geirrøðars. 73.74.88		Ánarr, dvergur	4
Agn. Hrauðungss. 72. 73		Andhrímnrir, (hrím- ugur í framan)	77
Ái, dvergur	4.5	Andvaranautr	299. 373
Ái (långafi)	186	Andvari, dvergur	297-9
Aldaföður, Óðinn	60. 70	Angantýr	176
Alfaðir, Óðinn	237	Angantýr Arngrs.	181.
Alfhildr drotning	243		184
Alfr, konúngur	377	Angeyja	224
Alfr, dvergur	5	Angrboða, gýgr	224
Alfr enn gamli	180. 241	Ánn, dvergur	4
Alfr Hjalpreksson	280	Arfi Jarlsson	197
Alfr Hróðmarsson	255-6	Arinnejja Þrælsdóttir	189
Alfr Hundungss. 230. 264		Arngrímr, í Bolm	181
Alfr enn gamli Ulfss.	178	Árvakr, hestur	82. 324
Alföðr, Óðinn	84	Ásabragr (bestur ása)	Þór 95
Almveig	179	Ásapórr	106
Álof Fránmarsd. 243. 246		Askr	5
Alsviðr (Alsterkur), hestur	82. 324	Ásmundr	84
Alvaldi, jötun	102	Ásolfr Ölmóðsson	181
Alviss, dverg.	161. 163-8	Ásviðr, jötun	53
Alvittr: Hervör	147. 149	Atla	224
	151	Atli Buðlas. 332. 345. 356	
Alpjófr, dvergur	4		

-7. 359. 363-4. 373-4. 382	Bjúgvör	476
384. 387. 389. 391. 396	Björt	219
-9. 401-2. 405-6. 408-12	Bláinn : Ymir	3
415-16. 420. 425. 427.	Bleik	219
429-30. 432. 434-5. 438	Blíð	219
440-3. 447. 453.	Blindr enn bölvísi	260
Atli Hringsson	Bóandi Karlsson	191
Atli Iðmunds.	Boddi Karlsson	192
248-50. 253.	Borghildr drottning	226
Atríðr, Óðinn	259. 279-80	
Atvarðr, dvergur	Borgný Heiðreksd.	391-3
Auða	Borgundar	406
Auði	Borr Búrason	2. 222
Auðr djúpúðga	Bragi	120. 123-5. 324
Ívarsd.	Bragi, skáld (?)	83
183	Bragi Högnason	266-7
Aurboða, gygur	Brámi Arngrímsson	181
Aurboða	Brattskeggr Karlsson	192
Aurgelmir : Ymir	Breiðr Karlsson	191
Aurnir	Brimir : Ymir	3
Aurvangr, dvergur	Brimir, sverð	323
Austri, dvergur	Brimir, jötun (eða sal-	
	ur?)	11
Baldr 10. 18. 78. 127	Brísingamen	140-2
169. 171-2. 222	Broddr	182
Báleygr, Óðinn	Brúðr Karlsdóttir	192
Bári, dvergur	Brynhildr Buðladóttir	288
Barn Jarlsson	291. 294. 331. 333. 335	
Barri Arngrímsson	344-7. 351. 353. 355.	
Bávurr, dvergur	369. 373. 382. 395-6	
Beiti	Buðli	288. 351. 363. 367.
Beli (kviðmikill ?), jöt.	382. 387. 424. 428. 430	
16	434. 438-9	
Bera : Kostbera	Buðlungar	413
423. 428	Búi Arngrímsson	181
Bergelmir : Ymir	Búi Karlsson	192
65. 66	Bundinskeggi Karlss.	191
Bestla Bölporns.	Burr Jarlsson	196
52	Byggvir	120. 131. 133.
Beyla	Býleistr, (sem fer yfir	
120. 133	byggð)	15. 224
Biilindi (skjaldhristir),		
Óðinn		
84		
Bikki		
365. 405. 443		
Bileygr, Óðinn		
84		
Billingsr, jötun		
41		
Bívurr, dvergur		
4		

Böðveig	477	Einherjar	77.78.82.85.237
Böðvildr Níðaðard.	147	Eir	219
152-3. 155-6. 158-9		Eistla	224
Bölverkr, Óðinn	44.84	Eitill Atlason	373.411
Bölporn, jötun	52		453
Bömburr, dvergur	4	Eldir, matsjóður	120-2
Dagr	180	Fldhrímnir, ketill	77
Dagr Dellingsson	64	Elivágar, ár	65. 109
Dagr Högnason	266. 270	Embla	5
Dáinn, dvergur	53. 176	Erna Hersisdóttir	196
Dáinn, hjörtur	81	Erpr Atlason	373.411.453
Danir	371. 379	Erpr Jónakrsson	443. 454
Danpr	198		458
Danr	198	Eyfura	181
Dellingr(hinn bjarti)	57.64	Eyjolfur Hundings.	230.264
Dellingr, dvergur	218	Eylimi	182. 247.253.255
Digraldi Þrælsson	188		280-1.283. 303
Dolgþrasir (ákafur í orustu), dvergur	5	Eymóður	379
Dóri, dvergur	218	Eymundr	179
Draupnir, dvergur	5	Eyrgjafa	224
Drengur Karlsson	191	Faðir	192
Drumba Þrælsdóttir	189	Fáfnir	182.284-5.300-3.
Drumbr Þrælsson	188		306-16.318.337.371.373.
Dröttr Þrælsson	188		396
Duneyrr, hjörtur	81	Falhófnir (með miklu hófskeggi), hestur	80
Duraprór, hjörtur	81	Farmatýr, Óðinn	84
Durinn, dvergur	4	Fégjarn	474
Dvalinn, dvergur	4. 5	Feima Karlsdóttir	192
	53. 164. 309	Fengr, Óðinn	304
Dvalinn, hjörtur	81	Fenja,	200
Edda (lángamma)	186-7	Fenrir (-isulfr)	12.120.129
Egill	147-9	Fíli, dvergur	4
Egill, bóndi	110	Fimafengr (fimur í höndum), matsj.	120-1
Eggþér, gýgjarhirðir	12	Fimbultýr, Óðinn	18
Eikin (æðandi), á	79	Fimbulpul, á	79
Eikinskjaldi, dvergur	4. 5	Finnakonungur	147
Eikintjasna Þrælsd.	189	Finnr, dvergur	5
Eikþyrnir, hjörtur	79	Fitjungur (feitur, ríkur)	37
Einherja	104		

Fjalarr: Suttúngur	Frægr, dvergur	4
(fjölvitur) 23	Fulla	73
Fjalarr: Útgarðaloki 103	Fúlnir (fúll) Prælsson	188
Fjalarr, dvergur	Fundinn, dvergur	4
Fjalarr, hani	12	
Fjósnir (fjósamaður)	Gandalfr, dvergur	4
Prælsson	Gangleri(gángþreyttur),	
188	Óðinn	83
Fjölkaldr	212	
Fjölñir (fjölvitur),	Gangráðr (ferðamaður),	
Óðinn	Óðinn	60-62
84. 304		
Fjölsviðr, borgarvörð.	Garmr, hundur	13. 14
211	17. 83	
-19		
Fjölsviðr (fjölvitur),	Gautr, Óðinn	85
Óðinn	Gefjun	125
84	Geirmundr	398
Fjölvarr	101	
Fjörgyn	16. 107	
Fjörgynn	127	
Fjörm	79	
Fjörnir	404	
Fjörsungar	268	
Fljóð Karlsdóttir	192	
Forseti	77	
Fráðmarr	180	
Fránmarr, jarl	243. 246	
Frár, dvergur	4	
Frekar, tveir bræður,	180	
Freki (gráðugur), úlf.	77	
Freyja	76. 120. 127-8. 137	
-40. 143-5. 175. 393		
Freyr	75. 83. 87. 88. 92. 95	
96. 120. 129. 131. 222		
354		
Fríðr	219	
Frigg	10. 16. 59. 73. 120	
	127. 393	
Fríund	178	
Frosti, dvergur	5	
Fróði	178	
Fróði	180	
Fróði Friðleifsson	200-2	
204-6		
	Frægr, dvergur	4
	Fulla	73
	Fúlnir (fúll) Prælsson	188
	Fundinn, dvergur	4
	Gandalfr, dvergur	4
	Gangleri(gángþreyttur),	
	Óðinn	83
	Gangráðr (ferðamaður),	
	Óðinn	60-62
	Garmr, hundur	13. 14
	17. 83	
	Gautr, Óðinn	85
	Gefjun	125
	Geirmundr	398
	Geirrøðr Hraudungss.	72
	73. 84-6	
	Geirskögul, valkyrja	9
	Geirvimul (spjótafull),	
	á	79
	Geirönul (spjót-æðandi)	
	valkyrja	81
	Geitir	281-2
	Gerðr Gymisdóttir	90
	91. 96. 97. 222	
	Geri (gráðugur), úlfur	77
		213
	Gífr (gráðugur),	213
	Ginnarr, dvergur	5
	Ginnungi (-agap)	2
	Gipul, á	79
	Gísl (geisli), hestur	80
	Gjaflaug	339
	Gjallarhorn	14
	Gjalp	223
	Gjúki 182-3. 285. 290 293	
	-5. 316. 333. 337. 339	
	341. 343. 347-8. 356	
	369. 374. 397-8. 401	
	415. 427. 442. 451. 456	
	Gjúki Högnason	373

- Gjúkungar 357. 373-4
 Gjöll, á 80
 Gláðr (skínandi), hest. 80
 Glapsviðr, Óðinn 84
 Glaumvör, drotn. 373
     416. 420. 422
 Glitnir (skínandi),
     höll 77
 Glóinn, dvergur 5
 Glær, hestur 80
 Goðmundr Granmars-
     son 235. 264. 266 268-9
 Goðrún Gjúkad. 182. 290
     294-5. 332. 334. 337-9
     341-2. 344. 346 7. 349
     354. 362-5. 372-4. 376
     381. 385. 387. 389-90
     398. 401. 409-12. 426
     429. 432. 434. 436. 438
     -9. 441-6. 449. 451-3
 Góinn (jarðholubúi),
     ormur 81
 Gollinbursti: Hildi-
     svíni 176
 Gollinkambi, hani 13
 Gollrönd Gjúkad
     341-2. 344
 Golltoppr, hestur 80
 Gollveig, völva 6
 Gotar 291. 333. 444. 452
     456-8
 Gotthormr Gjúkason,
     Guth-, Gotþ- 183. 295
     332. 353. 377
 Grábakr, ormur 81
 Gráð, á 79
 Grafvitnir (grafar-úlfur) 81
 Grafvölluðr (sem grefur
     sig í völl), ormur 81
 Gramr, sverð 302. 312
     318. 353
 Grani, hestur 152. 238
     282. 284. 297. 318. 324
     330. 344. 358. 371. 375
     397
 Granmarr 231. 239. 264
     267. 269
 Greip 223
 Grímhildr 290-1. 295. 378
     380. 382-3. 395. 433
     435-438
 Grínnir, (dulkl.), Óðinn
     73. 74. 84
 Grímr (dulklæddur),
     Óðinn 83. 84
 Grímr arðskafi 182
 Grípir Eylimason 281-2
     284-96
 Gróa 207
 Grótti 202
 Guð- sjá Goð-
 Gullnir, jötun 238
 Gungnir, spjót 324
 Gunnarr balkr 182
 Gunnarr Gjúkason 182
     290-4. 334-6. 344. 349-50
     356-7. 359. 362. 373-5
     379. 383. 389. 391. 394
     396. 399. 401-2. 404-10
     413. 416-17. 420. 422
     429. 431. 444. 448. 453
 Gunnlöð 23. 43. 44
 Gunnr 9. 262
 Gunnþorin (vígdjörf,
     áköf), á 79
 Gunnþró (sama), á 79
 Gustr, dvergur 299
 Gyllir, hestur 80
 Gymir, jötun 90. 93. 130
     222
 Gymir: Ægir 120
 Gyrðr 180

Göll, valkyrja	81	Heiðrún, geit	79. 177
Gömul, á	79	Heimdallr 1. 8. 14. 76. 131	
Göndli (stafberi, töfra- maður), Óðinn	84	141. 185	
Göndul (stafbera), valkyrja	9	Heimir 286. 288-90. 292	
Göpul (straumhörð), á	79	Hel 13. 15. 80. 170	
Háalfr	180	Helgi haddingjaskati 278	
Háarr (hár) Óðinn	76. 84	Helgi hundingsbani 226	
Hábrók, haukur	83	228. 231-2. 234. 236. 240	
Haddingjar 181 (-land)	380	-1. 259-61. 263-8. 270-9	
Hagall	259-61	285	
Haki Hveðnuson	183	Helgi Hjörvarðsson 246-8	
Hákon, í Danmörk	378	250-9	
Halfdarr	179	Hemingr, Heim- 259-60	
Halfdanr	206	Heptifili, dvergur	4
Halr Karlsson	191	Herblindi, Óðinn	84
Hamall Hagalsson	260	Herborg, Húnadrotn. 339	
262		Herðir	476
Hamðir Jónakrsson 443-5		Herfjötur, valkyrja	81
452. 456-9		Herföðr, Óðinn	9
Hámundr Sigmundars. 279		Herjaföðr, Óðinn 13. 59	
Hannarr (listamaður), dvergur	4	77. 174	
Hár, dvergur	5	Herjann, Óðinn 9. 84. 343	
Haraldr hilditönn	183	Herkja, ambótt 387 389	
Hárbarðr (gráskeggur) Óðinn 84. 100-06		-90	
Hati, úlfur	82	Hermóðr	174
Hati, jötun	248-9. 251	Hersir	196
Haugspori, dvergur	5	Herteitr (hergláður), Óðinn	84
Hávarðr Hundingsson	230	Hervarðr Arngrímss. 181	
Hávi, Óðinn	44. 58	Hervarðr Hundingsss. 264	
Heðinn Hjörvarðsson 243		Hervör alvit, valkyrja	
253-5. 257		147	
Heiðdraupnir	323	Hildigunnr	179
Heiðr	223	Hildisvíni	176
Heiðrekr konungur 391		Hildolfr	99
		Hildir Högnadóttir	268
		Hildir : Brynhildir	370
		Hildir	180
		Hildir, valkyrja	9. 81
		Hjalli, þræll, 407-8. 430-1	
		Hjalmbéri, Óðinn	84

Hjalmgunnarr	321. 370	Hreiðgotar (norrænar	
Hjalprekr	280. 296. 303	þjóðir)	61
	306	Hreiðmarr	297-301
Hjördís Eylimad.	182. 280-2	Hreimr Þrælsson	188.
Hjörleifr	232	Hríð, á	80.
Hjörvarðr	183	Hrímfaxi, hestur	62
Hjörvarðr, konúngur	243	Hríngerðr, gýgur	248-52
	-4, 246-7. 253	Hrímgrímnir, jötun	95
Hjörvarðr Arngrímss.	181	Hrímnir, jötun	93. 223
Hjörvarðr Hundings.	230	Hringssynir	241
	264	Hrist, valkyrja	81
Hlaðguðr svanhvít val-		Hróðmarr, konúngur	246-
kyrja	147. 152		248. 255
Hlébarðr, jötun	102	Hróðrglöð	456.
Hlédis Fróðadóttir	178	Hróðvitnir, Fenrir	82
Hlér	124	Hrolfr enn gamli	182.
Hlévangr, dvergur	5	Hrollaugr	267
Hlíf	219	Hroptatýr, Óðinn	57. 85
Hlífþrasa	219	Hroptr, Óðinn	18. 75
Hlín, Frigg	16		131. 323.
Hlórriði, þór	109. 112. 115	Hrossþjófr, jötun	223.
	116. 118. 133. 139. 141. 146	Hrotti, sverð	318.
Hlöðvarðr	250	Hrungnir, jötun	100. 112
Hlöðvér	381		135 202. 324.
Hlöðvin, jörð	16	Hrymr (hrumur), jötun	14
Hlöðvir, konúngur	147	Hræsvelgr, örn	67
	151-2	Hrærekr slængvanbaugi	
Hlökk (vopnaglam),			183
valkyrja	81	Hrönn, á	80.
Hniflungar: Niflungar		Huginn, hrafni	78.
	240. 426-7. 447	Humlungr	243.
Hniflungr Högnason	437	Húnar	401-3. 406. 409
Hnikarr (sem leggur			411-12. 447
spjóti) Óðinn	84. 304	Hundingr	229. 241. 259-61
Hnikuðr (sama) Óðinn	84		263-4. 273. 280. 283. 303.
Hoddrofnir	323	Hveðna Hjörvarðsd.	183
Horn, á	209	Hveðrungr, Loki	16.
Hornbori, dvergur	4	Hvergelmir (sjóðandi	
Hrani Arngrímsson	181	ketill?)	79.
Hrauðungr, konúngur	72	Hymir, Hýmr	60. 109-
Hrauðungr	182		12. 114-16. 118-19. 128

Hymlingr	243	Jari (aurbúi) dvergur	4
Hyndla, gýgur	174. 176	Jarizleifr	379
Hœnir	6. 18. 297	Jarizskárr	379
Höðbroddr Granmarss.		Jarl	194. 196-7
226. 231. 236. 240. 264-6		Járnsaxa	224
268-9		Jóð Jarlsson	197
Höðr 10. 18. 171-2		Jónakr	365. 443. 447. 457
Högni	261	Jörð	134. 137
Högni	393	Jörmungandr, miðgarðs-	
Högni 230. 241-2. 261.		ormur	14
264-7. 275. 277		Jörmunrekk, konúngur	
Högni Gjúkason 182. 291		182. 365. 443-5. 452.	
295. 333. 351-2. 359-60.		455-7	
373-4. 376. 379. 383.		Jösurmarr	180
389. 398. 403. 404.		Kára Halfdanardóttir	278
406-8. 416-19. 422-4.		Kári	180
429-31. 433. 438. 444-5.		Karl Afason	191
452		Kefsir (þræll) Þræls.	188
Höldr Karlsson	191	Kerlaugar tvær, ár	80
Höll, á	79	Ketill Klyppson	180
Hörvir	182	Kiarr, á Vallandi	147. 152
Hösvir (úlfrgrár, Þræls-		403	
son 188		Kíli (sem býr við kíl)	
Iði	202	dvergur	4
Iðmundr, jarl	243-4	Kjalarr (sleðadróttinn)	
Iðunn	120. 125	Óðinn	84
Ifing	62	Kleggi Þrælsson	188
Imð, gýgur	238	Klúrr Þrælsson	188
Imðr	224	Klyppr	180
Ingunarfreyr, Freyr	130	Knéfræðr	373. 401
Innsteinn Alfss. 175.	178	Knúi	204
Íri, dvergur	218	Konr ungr Jarlsson	197-8
Ísolfr Ólmóðsson	181	Kostbera, drotníng	373.
Ísungr	231	416-7	
Ívalda synir	83	Kreppvör	477
Ívarr	183	Kumba Þrælsdóttir	189
Jafnhár, Óðinn	84	Kundr Jarlsson	197
Jalkr, Óðinn	84. 85	Körmt, á	80
		Langbarðr: Atli	379

Laufey	132. 142	Mjöllnir	70.118.134-5.145
Leggjaldi Þrælsson	188	Móði Þórsson	70. 117
Leiptr, á	80. 270	Móðir	192-4
Leirbrimir, jötun	213	Móðsognir (sem sýgur	
Léttfeti, hestur	80	í sig móð?), dvergur	4
Liðskjalfr, dvergur	218	Móinn(móabúi),ormur	81
Lif	68	Mundilfari	64
Lífþrasir	68	Muninn, hrafn	78
Listvör	476	Múspellssynir	130
Litr, dvergur	4	Mýlnir(af múll),hestur	241
Loðinn, jötun	251	Mögr Jarlsson	197
Lóðurr	6	Mögþrasir	69
Loddfáfnir	44-51. 57		
Lofarr, dvergur	5	Nabbi, dvergur	176
Lofnheiðr Hreiðmars-		Naglfar, skip	15
dóttir	301	Náli, dvergur	4
Loki 10. 15. 118. 120-25		Nanna Nökkvadóttir	180
127. 131-3. 136-9. 142		Nár, dvergur	4
173. 218. 224. 297-9		Narfi Lokason	136
Lóni (sem býr við lón),		Nauð, rúnastafur (n)	322
dvergur	4	Neri	227
Loptr (loftfari), Loki	122	Níarar	151. 157
	125. 216. 224	Niðhöggur,ormur	12.19.81
Lútr Þrælsson	188	Niði, dvergur	4
Lyngheiðr Hreiðmars-		Niðjungur Jarlsson	197
dóttir	301	Niðr Jarlsson	197
Lyngvi Hundings.	306	Niðuör Níara dróttinn	
Læraðr, trje	79		147-8. 150-9
Lævateinn, sverð	216	Niflungar	335. 404. 406
			408-9
Magni Þórsson	70.100.106	Njörðr	67. 77. 83. 87.96.
Máni	64		97. 120. 128-9. 143. 477
Meili Óðinsson	100	Norðri, dvergur	4
Mélnir, hestur	241	Nori, dvergur	4
Menglöð, mæ 212.219-20		Nótt Nörsdóttir	64
Menja	200-1	Nýi, dvergur	4
Miðvitnir, jötun	85	Nýráðr, dvergur	4
Mímameiðr : Yggdras-		Nyt, á	80
ill	215-16	Nökkvi	180
Mímir, Mímr	9. 14. 323	Nönn (áköf), á	80
Mist, valkyrja	81. 239	Nörr	64. 167
Mjödvitnir, dvergur	4	Nöt (skjálfandi), á	80

Óðinn 6.7.9.10 14.16.41. 44.52.53.59.60.68.70-71 73.75-78.83.85.86.92.95 100. 103. 107. 114. 118. 120. 123. 126. 143. 146. 169-73. 225. 229. 270-1 273. 75. 277. 297. 299. 320-1.370.477.	Riðill, sverð 312
Óðr 8. 177	Rigr 185-6.189-90.192-5
Óðrerir, ketill 43. 52	Rigr: korn ungr 198
Óddrún 363.373.391-4.400	Rín, á 79.152.302.332.352 406.409
Ófnir (vefari?), ormur 81	Rindr 172.208
Ófnir, Óðinn 85	Ristill Karlsdóttir 192
Óinn, dvergur 298	Kuðr, á 209
Ómi (ómandi), Óðinn 84	Rögnir 410
Óri, dvergur 218	Saðr (sannur), Óðinn 84
Orkningr 422	Sága (sú sem sjer, spá- ir), Frigg 75
Óski, Óðinn 84	Salgófnir, hani 277
Ótr 297. 300	Sanngetall, Óðinn 84
Óttarr Innsteins. 175 84	Saxi, konungur 389
Ráðbarðr 183	Seggr K rlsson 192
Ráðgríðr, valkyrja 82	Síð (sein), á 79
Ráðný 463	Síðgrani, Óðinn 162
Ráðsviðr, dvergur 4	Síðhöttir, Óðinn 84
Rán 234. 550. 298	Síðskeggr, Óðinn 84
Randgríðr, valkyrja 82	Sif 106.109.112.117.120 132.144
Randvér Jörmunrekks- son 443	Sigarr 255.261.378
Randverr Ráðbarðss. 183	Sigfaðir (sig: orusta) Óðinn 16
Rani, Óðinn 208	Sigföðr, Óðinn 84.134
Ratatoskr (sem nag- ar) íkorni 81	Siggeirr 237.378
Rati, nafar 43	Sigmundur Sigurðarson 382
Reginleif, valkyrja 82	Sigmundur Völsungson 174.227.229. 259. 263 265.277.279-80.282.302 306.308.319.358.378
Reginn, dvergur 4	Sigrdríf (-a), valkyrja 317 321
Reginn Hreiðmarss. 284 197.300-3.306.311-12 314-16.330	Sigrínn, drotníng 243-6 255
Reifnir Arngrímsson 181	Sigrún Högnad. 234.242 261.264.266.268.270 273-8
Rennandi, á 79	Sigtryggr 179

Sigtýr, Óðinn	409	Snót Karlsdóttir	192
Sigurðr Fáfnisbani	182	Snævarr Högnason	373 ↓
280-6.288-9.291-3.296-7		422	
301-3.306-7.311-14.316		Snør	191
-19.330-4.336-8.341.343		Sól	64
-4.346-51.353-4.365-6		Sólarr Högnason	373.422
368.372-7.382.396.440		Sólbjartr	221
445-6.448-9.452-3		Sólblindasynir	213
Sigyn	10.136	Sólkötlusynir	477
Silfrintoppr, hestur	80	Sonr Jarlsson	197
Sindri, dvergur	11	Sporvitnir, hestur	241
Sinfjötli Sigmundars.	228.	Sprakki Karlsdóttir	192
235.237.239.266.269.279-		Sprund Karlsdóttir	192
80.		Starkaðr Granmarss.	264
Sinir (sinamikill), hestur	80	267	
Sinmara	216-17	Strönd, á	80
Sinrjóð, drotning	243	Suðri, dvergur	4
Skaði	76.87.120.136.222	Sumar	65
Skáfiðr, dvergur	5	Sunnumenn, Þjóðverjar	
Skartheðinn	462	388	
Skeggjöld, valkyrja	81	Surtr, Surti, jötun	14.15
Skeiðbrimir, hestur	80	16.63.70.216.310	
Skeckill	181	Suttungr (-gi), jötun	43
Skíðblaðnir (feldur saman		44.95.168	
af smátrjebldðum), skip		Svaðilfari, hestur	224
83		Sváfa	179
Skilfingar	178-9	Sváfa Eylimadóttir	247-8
Skilfingr, Óðinn	85	253.256-8.261	
Skinfaxi, hestur	61	Sváfaðr	462
Skirfir, dvergur	5	Sváfnir (sem sefur),	
Skírnir	87.89.96	ormur	81
Skjöldungar	178-9	Sváfnir (sama), Óðinn	85
Skoll, úlfur	82	Sváfnir, konungur	243-5
Skrýmir: Utgarðaloki	135	Sváfr	477
Skuld	6.9	Sváfrlogi	477
Skúrhildir Skekkilsd.	181	Svafrþorinn	212
Skögul, valkyrja	9.81	Svalinn, skjöldur	82
Slagfiðr	147.149	Svanhildr Sigurðard.	363
Sleipnir, hestur	83.169	365.373.443.446.448.451	
224.324		Svanhvít, valkyrja	147-9
Slíð, Slíðr (ógurleg), á,	11.80	Svanni Karlsdóttir	192
Smiðr Karlsson	191	Svanr enn rauði	187

Svárangr, jötun	103	Urðr, skapanorn	6
Svarri Karlsdóttir	192	Úri, dvergur	218
Svarthöfði,	223		
Svásuðr	65	Váfuðr (farandi víða),	
Svegjuðr, hestur	239	Óðinn	85
Sveinn Jarlsson	197	Vafprúðnir, (sterkur til	
Sviðurr (vitur?), Óðinn	84	að flækja) jötun,	59.60
Sviðrir, Óðinn	84		63-67
Svipall (breytilegur),		Vakr, Óðinn	85
Óðinn	84	Valdarr, Danakonung.	399
Svipdagr	220-1	Valfaðir — föðr, Óðinn	1.8
Svipuðr (fljótur), hestur			9.84
239		Valgrind	78
Svíurr, dvergur	4	Váli Óðinsson	70.172.222
Svöl, á	79	Váli Lokason	136
Sylgr (svelgjandi?), á	80	Valtamr	170
Sæfari Svansson	187	Ván, á	80
Sæhrímnir, göltur	77	Vár	145
Sækin, á	79	Várkaldr	212
Sæmorn, á	245	Varr, dvergur	218
Særeiðr, drotníng	243	Véboði	463
Sævaldi	462	Vegdrasill, dvergur	218
Sökkmímir, jötun	84	Vegsvinn (vegvis), á	79
Sörli enn góðráði	464	Vegtamr, Óðinn	170.172
Sörli Jónakrsson	443.453	Véi	127
456.459		Veigr (kröftugr),	
		dvergur	4
Tindr Arngrímsson	181	Veratýr (mannaguð),	
Trönubeina Prælsd.	189	Óðinn	74
Tveggi, Óðinn	18	Verðandi, norn	6
Týr, rúnastafur (t)	322	Vestri, dvergur	4
Týr	109.117.120.129-30	Vetr	65
Tyrfingr Arngrímss.	181	Véurr, Þór	111.112.114
Tötrughypja Prælsd.	189	Víf Karlsdóttir	192
		Vígblær, hestur	272
Uðr, Óðinn	84	Vígðvalinn	477
Ulfr gínandi	182	Vígolfr	464
Ulfr Sæfarason	178	Vili	127
Ulfrún	224	Vilmeiðr	223
Ullr	75.83.409	Vilmundur	391-9
Uni, dvergur	218	Vin, á	79
Unnarr	462	Víná, á	79

Vindalfr, dvergur	4	Pekkr, dvergur	4
Vindkaldr, Svipdagr	212	Þír (ambátt)	188
Vindsvalr	65	Þjalfi, þjónn Þórs	105
Vingi	373.416.422-5	Þjazi, jötun	76.101.132 202.222
Vignir, Þór	70	Þjóðnuma, á	5
Vingskornir, hestur	317	Þjóðrekr, konungur	374 387-8
Vingþórr, Þór	137.162	Þjóðrærir (þjóðvekjandi), dvergur	57
Virfir, dvergur	5	Þjóðvara	219
Vitr, dvergur	4	Þjóðvitnir	78
Vittolfr (vitt: töfrar), jötun	223	Þóra drengjamóðir	180
Víð, á	79.80	Þóra Hákonard.	346.377
Víðarr (víða ríkjandi) Óðinsson	16. 70. 77 120. 123	Þorinns, dvergur	4
Víðófnir, hani	214.216-7	Þórir járnskjöldr	182
Víðrir (storma-guð), Óðinn	127	Þóarr, Þórr	8.75.80.98. 100-04107.114.116.120. 134.139.141-2.175
Völsungar	241.259.266	Þráinn, dvergur	4
Völsungr	182.304	Þriði, Óðinn	84
Völundur	147-53.156-7.159	Þrór, dvergur	4
Vönd, á	80.83	Þrór, Óðinn	84
Yggdrasils askr,-drasill	6.14.80.81	Þrúðgelmir Aurgelmisson	65
Yggr (ógurlegur), Óðinn	60.85.108.317	Þrúðr (sterk), valkyrja	81
Ylfingar	178.227.235.240 259.261-2 276	Þrymgöll, hurð	213
Ylgr, á	80	Þrymr, jötun	138.140 143-6
Ymir, jötun	1.63.65.82.223	Þræll Áason	187-8
Ynglingar	179	Þund (dynjandi), á	78
Yngvi	242.302	Þundr (öskrandi), Óðinn	54.84.85
Yngvi, dvergur	5	Þurs, rúnastafur (þ)	96
Yngvi Hringsson	241	Þyn (dynjandi), á	79
Yrsa Hrólfsdóttir	206	Þöll, á	79
Ysja Þrælsdóttir	189	Ægir	83.108.119-21 123-5.127.135
Þakkráðr, þræll	159	Öðlingar	179.182
Þegn Karlsson	191		
Þekkr, Óðinn	84		

Økkvinkalfa (með digrum kalfum) Þrælsdóttir	189	Ölrún Kíarsdóttir	147
Ölmóðr	181		149.152
		Örmt, á	50

Staðanöfn.

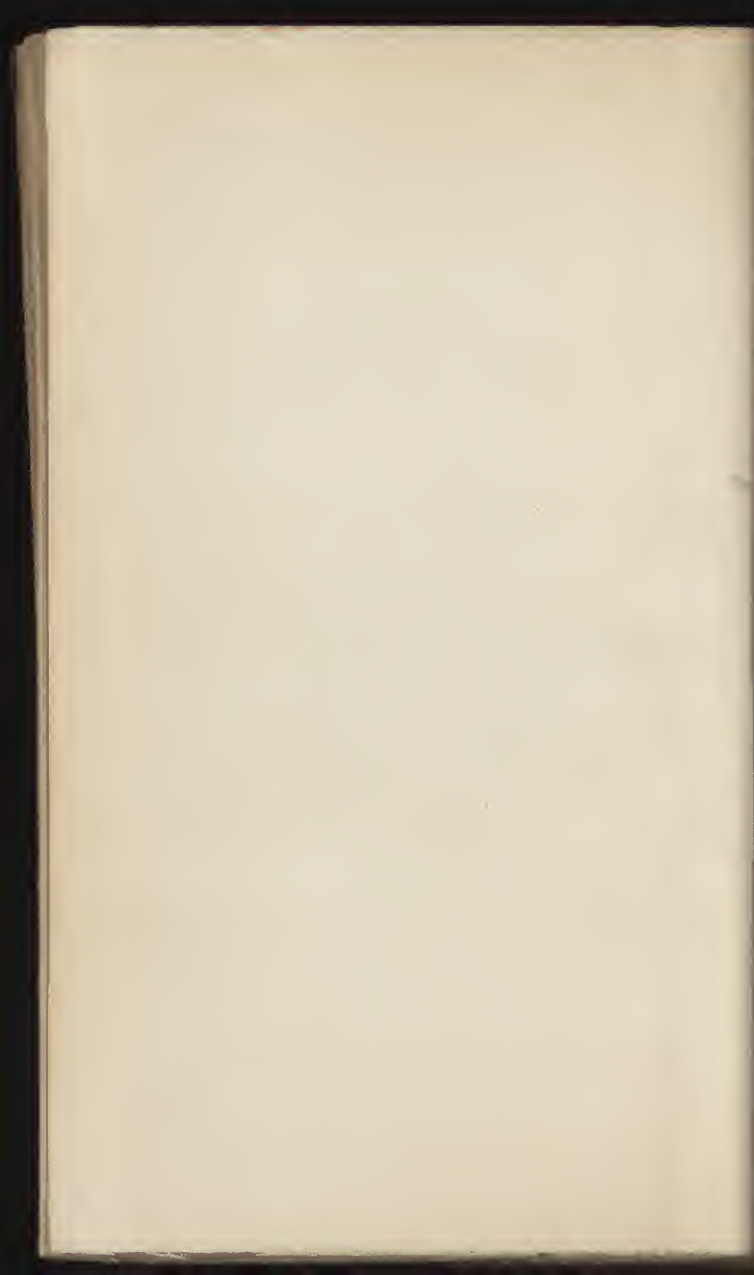
Aflheimr	75	Glitnir	77
Algroen	101	Gnipahellir	13.14.17
Andvarafors	297-8	Gnipalundr	234-5.237.240
Arasteinn	264	Gítaheiðr	284.302.306
Ásgarðr	109.142		403-4
Aurvangar	5	Goðþjóð	9.370.446.448
Austrvegr,-vegur	98.134	Gotnaland	74
Barri	96.97	Gymisgarðar	88.89.90.92
Bilröst Bif-	83.310	Haddingjaland	380
Bilskirnir	79	Hatafjörðr	248
Bolm	181	Hátún	228.333
Bragalundr	262	Heðinsey	232
Brálundr	226-7.259	Himinsbjörg	78
Brandey	232	Himinvangar	228
Brávöllr	238	Hindarfjall	317-8
Breiðablik	76	Hlébjörg	267
Brunavágar	261-2	Hleiðr	205
Danmörk	280.346.378	Hlésey	104.262.399
Danparstaðir	402	Hliðskjalf	73.87
Élivágar	65.109	Hlymdalar	370
Fensalir	10	Hoddmimisholt	69
Fjón	378	Hringstaðir	228.242
Fjöturlundr	270	Hringstöð	228
Folkvangr	76	Húnaland	339.392
Frakkland	279-80.318	Hundland	259
Fránangrsfors	136	Húnmörk	405
Frekasteinn	238.241.256.	Hveralundr	10
266-8		Hvergelmir	79
Gastrópnir	213	Hýrr	217
Gimlé	18	Iðavöllr	3.17.
Glaðsheimr	75	Járnviðr	12
Glasislundr	244	Jöruvellir	5

Jötunheimar	3.15.87.89	Sparinsheiðr	241
	97.138.140.142-5	Stafnsnes	232
Limafjörðr	416	Styrkleifar	267
Logafjöll	229-30.264	Sváfaland	245
Lyfjaberg	218	Svarinshaugr	235.264
Miðgarðr	2.16.82.102.	Svíþjóð	147.203
	178-9	Sævarstaðr,-stöð	153-4
Mímisbrunnr	9	Sökkvabekkr	75
Móinsheimar	239.269	Trönueyrr	233
Mornaland	391	Ulfdalar	147.149.151
Myrkviðr	130.148.241.402	Ulfjór	147
Náströnd	11	Unavágar	234
Niðafjöll	19	Urðarbrunnr	6.44
Niðavellir	11	Vaðgelmir	299
Niflhel	68	Valaskjalf	75
Nóatún	77.143	Valbjörg	383
Nóregr	253-4	Valhöll	10.75.78.174.273
Ókólnir	11	Valland	103.147.368
Óskópnir	310	Vanaheimr	67
Ráðseyjarsund	99	Vandilsvé	272
Reginþing	240	Varinsey	236
Rogheimr	257	Varinsfjörðr	233
Rýgjardalr	465	Varinsvík	251
Röðulsfjöll	257	Verland	37
Röðulsvellir	246	Vestrsalir	172
Ságunes	237	Vígdalar	272
Salarsteinn	5	Vígríðr	63
Sámsey	126	Vínbjörg	383
Sevafjöll	266.272.274-6	Ýdalar	75
Þegarsholmr	247	Þolley	251
Þigarsvellir,-völlr	228.255	Þórsnes	237
Skatalundr	370	Þrúðheimr	75
Snæfjöll	228	Þrymheimr	76
Sogn	240	Örvasund	233
Sólfjöll	228		
Sólheimar	239		

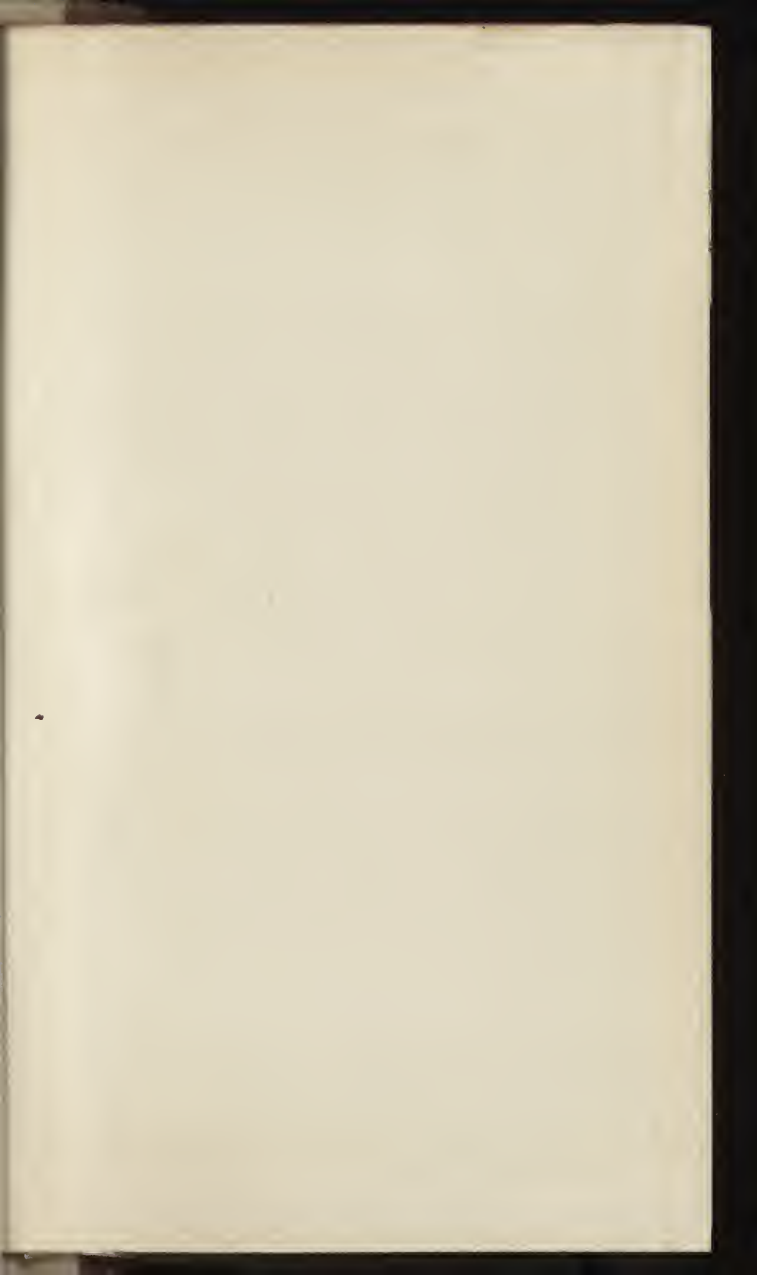
Leiðrættingar.

Bls. 6₄ les goll. — 7¹³ l. öll. — 7₆ l. þat. — 21₁₂ l. hræs. — 21₅ l. mikit. — 33⁵ l. þanns. — 81 í síðustu l. Grímnis. — 114₄ l. galkn. — 136² l. brinni. — 153² l. lét. — 339 í 5. vísu hefur efrihlutur P brotnað af. — 363⁶ l. goð-

Smá-ósamkvæmni í letrinu á skýringunum verður að afsaka; hún stafar af ónógum leturbirgðum, vegna þess að allar varð að setja í einu.

98-216473

GETTY CENTER LIBRARY

3 3125 00075 2341

